

Maahanmuutot ja Suomen julkinen talous

Osa I: Toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot

Samuli Salminen

Haluan kiittää tämän tutkimuksen tekijänä erityisesti Reijo Tossavaista ja Simo Grönroosia Suomen Perusta -ajatuspajasta. Ilman heitä tätä tutkimusta ei olisi koskaan syntynyt.

Lisäksi haluan kiittää Tilastokeskusta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitosta (THL) sekä Maahanmuuttovirastoa hyvästä yhteistyöstä tutkimusaineiston kokoamisessa ja muokkaamisessa sekä aineistoa koskevassa konsultoinnissa.

Henkilöitä, joita haluan kiittää heidän antamastaan avusta tämän tutkimuksen eri vaiheissa, ovat: Kai Järvikare, Matti Virén, Pauli Vahtera, Matti Sarvimäki (VATT), Marja Riihelä (VATT), Joonas Reunamo, Teemu Vauhkonen, Harri Turunen sekä Aleksis Karhula.

Helsingissä 1.4.2015,
Samuli Salminen

Suomen Perusta -ajatuspajan tutkimus *Maahanmuutot ja Suomen julkinen talous* koostuu kahdesta osasta. Tutkimuksen ensimmäisessä osassa käsitellään eri maahanmuuttajaryhmien toteutuneita suoria vaikutuksia Suomen julkiselle taloudelle. Tutkimuksen toisessa osassa käsitellään eri maahanmuuttajaryhmien elinkaarivaikutuksia eli julkisen talouden suoria vaikutuksia yli koko eliniän.

Tutkimus perustuu kokonaisuudessaan suomalaiseen ja kansainväliseen alan akateemiseen tutkimusperinteeseen. Merkittävin ero aiempiin tutkimuksiin on se, että tässä tutkimuksessa maahanmuutto eritellään kattavammin kuin muissa tutkimuksissa, joissa maahanmuuttajia ei eritellä joko ollenkaan eri ryhmiin, tai vaihtoehtoisesti ryhmiä on usein vain kaksi, OECD-maat ja muut. Kuten tämän tutkimuksen ensimmäisen osan tulokset osoittavat, jaotteleminen, tai hyvin karkea jaottelu, eivät tavoita suuria eroja eri maahanmuuttajaryhmien välillä suhteessa julkisen talouden suoriin vaikutuksiin. Toinen ero verrattuna muihin alan tutkimuksiin on käytössä ollut laaja henkilötason rekisteriaineisto, joka koskee vuosia 1995–2011.

Tutkimuksen ensimmäisessä osassa käsitellään lähinnä työikäisten 20–62-vuotiaiden toteutuneita suoria vaikutuksia julkiselle taloudelle. Suorat vaikutukset koostuvat julkisen talouden tuloista ja menoista kuten henkilöiden maksamista veroista ja saamista rahamääräisistä etuuksista ja palveluista. Nämä selvitetään Tilastokeskuksen, THL:n ja Maahanmuuttoviraston rekisteriaineistoista, jotka sisältävät tiedot kaikista ulkomailla syntyneistä henkilöistä sekä 50 000 henkilön satunnaisotoksesta Suomessa syntyneistä. Lisäksi tutkimusaineisto käsittää tiedot toisen sukupolven maahanmuuttajista. Tutkimusaineisto kattaa vain osan kuntien maahanmuuttajille tarjoamista erityispalveluista.

Tutkimuksen ensimmäisessä osassa toteutuneita suoria vaikutuksia koskevat tulokset esitetään erikseen kymmenelle suurimmalle syntymävaltiolle, kaikille ulkomaalaisille jaettuna kahdeksaan syntymäalueeseen, kaikille ulkomailla syntyneille yhteensä sekä Suomessa syntyneille. Tulokset esitetään suorista tulonsiirroista sekä yksilöllisesti että kollektiivisesti kulutetuista palveluista aiheutuneista menoista. Nettotulonsiirto on maksettujen verojen sekä saatujen tulonsiirtojen välinen erotus. Tutkimukseen sisältyvät yksilöllisesti kulutetut palvelut ovat sosiaali- terveyspalvelut, opiskelu, oikeuteen liittyvät palvelut, työvoimakoulutukset työvoimapolitiittisina toimenpiteinä sekä osa turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten vastaanotto- ja kotoutumispalveluista. Kollektiivisesti kulutettuja palveluita ovat ne julkisen talouden palvelut, joiden saajaa ei voida yksilöidä.

Tutkimuksen ensimmäisen osan keskeinen tulos on, että nettotulonsiirroissa on suuret erot eri syntymävaltioiden ja syntymäalueiden välillä. Erot tuloksissa säilyvät, kun julkisen talouden nettovaikutuksissa otetaan huomioon tulonsiirtojen lisäksi palveluista aiheutuneet menot. Erot tuloksissa säilyvät myös sukupuolittain, ikäryhmittäin sekä maassaoloajan mukaan eriteltyinä.

Tutkimuksen toisessa osassa paneudutaan siihen, mitä tulokset ensimmäisessä osassa esitetyistä julkisen talouden nettovaikutuksista merkitsevät kokonaisten elinkaarien yli laskettuina. Lisäksi toisessa osassa tutkitaan toisen maahanmuuttajasukupolven sopeutumista Suomeen taustavaltion ja tausta-alueiden mukaan.

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Menetelmät tutkimuskirjallisuudessa	7
3	Käsitteet ja määritelmät	9
4	Tutkimuskysymykset	12
	4.1 Tutkimuksen ensimmäisen osan tutkimuskysymys	12
	4.2 Tutkimuksen toisen osan tutkimuskysymys	12
5	Tutkimusaineisto	13
	5.1 Tilastokeskuksen rekisteriaineistot	14
	5.2 THL:n rekisteriaineisto(t)	15
	5.3 Maahanmuuttoviraston aineisto	15
	5.4 Muut, ei-rekisteriperäiset aineistot	16
	5.5 Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät julkisen talouden tulot ja menot	16
6	Tulokset: toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot työikäisillä maahanmuuttajilla ja Suomessa syntyneillä työikäisillä henkilöillä	17
6.1	Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden määrät vuonna 2011	17
	6.1.1 Kymmenen suurinta syntymävaltiota	17
	6.1.2 Syntymäalueet	18
6.2	Suorat tulonsiirrot	19
	6.2.1 Saadut tulonsiirrot	19
	6.2.2 Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut	34
	6.2.3 Nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja	48
	6.2.4 Nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot	63
6.3	Sosiaali- ja terveyspalveluiden menot	66
	6.3.1 Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot	66
	6.3.2 Perusterveydenhuollon avohoidon menot vuonna 2011	75
	6.3.3 Sosiaalihuollon menot	78
	6.3.4 Lastensuojelun sijoitusten ja huostaanottojen menot	79
	6.3.5 Sosiaali- ja terveyspalveluiden menot yhteensä	83
6.4	Opiskelumenot	86
6.5	Oikeusmenot	95
	6.5.1 Rikosasioihin, ulosottoihin ja julkiseen oikeusapuun liittyvät menot	95
	6.5.2 Oleskelulupapäätöksistä valittamisiin liittyvät menot	108
6.6	Työvoimapolitiittiset toimenpiteet: työvoimakoulutukset	110
6.7	Turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutumismenot	119
6.8	Kollektiivisesti kulutetut julkisen talouden palvelut	127
6.9	Julkisen talouden nettovaikutukset	128
7	Tulokset: toteutuneet julkisen talouden nettovaikutukset 7–70-vuotiailla ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajilla ja Suomessa syntyneillä 7–70-vuotiailla henkilöillä	146
8	Yhteenveto	150
	Tutkimuskirjallisuus	154
	Lähdeluettelo	155
	Liitteet	159

1 Johdanto

Suomen ulkomaalaisväestö on kasvanut varsinkin viimeisen 25 vuoden aikana moninkertaiseksi (SVT: *Väestörakenne*). Suomeen on muutettu monesta syystä ja monesta eri maasta. On tärkeää tutkia tämän ilmiön taloudellisia vaikutuksia aivan samoin kuin muitakin yhteiskunnallisia ilmiöitä – jopa eritellysti erilaisten maahanmuuttajaryhmien välillä.

Tutkimusten mukaan eri maahanmuuttajaryhmien vaikutukset vaihtelevat huomattavasti (esim. Hinte ja Zimmermann 2014 (Tanskan osuus) ja Hämäläinen et al. 2005). Monen tutkimuksen johtopäätöksissä kuitenkin maahanmuuton kokonaisvaikutusten on todettu olevan pieniä: tämä on kuitenkin johtunut osittain siitä, että näissä tutkimuksissa ei ole tehty lainkaan erittelyjä eri maahanmuuttoryhmien vaikutusten välillä, tai todetut erot eivät ole näkyneet tutkimuksen johtopäätöksissä (esim. Storesletten 2003, Ekberg 2011, OECD 2013, Hinte ja Zimmermann 2014 (Saksan osuus)). Julkisen talouden kannalta keskimäärin hyvin menestyneet länsimaalaiset maahanmuuttajat ovat tasapainottaneet ei-länsimaalaisten maahanmuuttajien keskimäärin negatiiviset vaikutukset maiden julkisiin talouksiin (Gerdes et al. 2011). Koska eri maahanmuuttajaryhmien vaikutukset poikkeavat merkittävästi toisistaan, tässä tutkimuksessa ”maahanmuuton” vaikutusten sijaan keskityn tutkimaan ”maahanmuuttojen” vaikutuksia.

Tässä tutkimuksessa maahanmuuttojen jako eri ryhmiin tapahtuu syntymävaltion mukaan. Maahanmuuton taloudellisia vaikutuksia on tutkittu Suomessa jo aiemmin (esim. Hämäläinen et al. 2005 ja VATT 2014). Suomeen muuttaneiden eri maahanmuuttoryhmien taloudellisia vaikutuksia ei ole kuitenkaan eritelty kattavasti, eli kaikki maahanmuuttajat on jaettu lähtömaan mukaan korkeintaan neljään ryhmään (Hämäläinen et al. 2005, VATT 2014). Maahanmuuttajat voitaisiin jakaa eri ryhmiin myös esimerkiksi koulutuksen tai maahanmuuton syyn mukaan, mutta aineistolliset rajoitukset kuitenkin estävät tämän samoin kuin VATT:n (2014) tutkimuksessa (s. 50). Tilastokeskuksen koulutustilasto on puutteellinen ulkomailla suoritettujen tutkintojen suhteen, ja Maahanmuuttoviraston hallinnoimasta ulkomaalaisrekisteristä maahanmuuttojen syyt (ensimmäisen oleskeluluvan peruste) ovat vain osittain mahdollisia saada tutkimuskäyttöön puutteellisten henkilötunnustietojen vuoksi.

Jako maahanmuuttosyyntä tai koulutuksen mukaan ei tavoittaisi myöskään niitä tutkimuskirjallisuudessa mainittuja mahdollisia syitä eroihin vaikutuksissa julkisiin talouksiin, jotka liittyvät tulijoiden alkuperään: kulttuurisiin eroihin ja syrjintään (Bratsberg et al. 2010, 634 ja 656–657). Pelkkä jako länsimaalaisiin ja ei-länsimaalaisiin maahanmuuttajiin olisi puolestaan turhan karkea, sillä se sijoittaisi samaan ryhmään esimerkiksi irakilaiset ja kiinalaiset, jotka ovat tulleet Suomeen yleensä eri syistä.

Tämän tutkimuksen kysymyksenasettelu keskittyy maahanmuuttojen julkiselle taloudelle aiheuttamien vaikutusten kuvaamiseen sen sijaan, että eroja eri maahanmuuttajaryhmien välillä pyrittäisiin selittämään. Tutkimuksessa käytettävä aineisto ei edes mahdollista kulttuuristen tai syrjintään liittyvien syiden osuuden selvittämistä selitettäessä maahanmuuttajaryhmien välisiä eroja vaikutuksissa Suomen julkiseen talouteen.

Vaikka tutkimuksen tarkoituksena ei ole selvittää syitä maahanmuuttajien välisiin eroihin vaikutuksissa Suomen julkiseen talouteen, niin tulokset eritellään maahanmuuttajaryhmien mukaan esimerkiksi iän, sukupuolen ja maassaoloajan mukaan. Tutkimusten mukaan nämä tekijät yhdessä perherakenteen, kielitaidon, taloustilanteen ja koulutustason kanssa selittävät eroja maahanmuuttajien vaikutuksissa eri maiden julkisiin talouksiin. Ikä ja sukupuoli ovat myös yleisesti yhteiskunnallisessa tutkimuksessa eriteltäviä tekijöitä. (esim. Kerr & Kerr 2011, 25; Bratsberg et al. 2010; Wadensjö ja Orrje 2002)

Mielenkiintoinen kysymys on myös, säilyvätkö erot vaikutuksissa julkiseen talouteen maahanmuuttajien lapsille eli nk. toiselle maahanmuuttajasukupolvelle. Ainakin Borjasin (1994) mukaan erot ovat säilyneet sukupolvelta toiselle Yhdysvalloissa. Samoin VATT:n (2014) maahanmuuttajien lapsia käsittelevän luvun (4.) mukaan maahanmuuttajavanhempien sosioekonominen tausta vaikuttaa heidän lapsiensä menestymiseen.

2 Menetelmät tutkimuskirjallisuudessa

Tutkimuksia, joissa käydään läpi tutkimusmenetelmiä maahanmuuton (julkiselle) taloudelle aiheuttamien vaikutusten selvittämiseksi, ovat Rowthorn (2008), Sarvimäki (2010), Kerr ja Kerr (2011) sekä OECD (2013). Näissä tutkimuksissa (tutkimuskirjallisuudessa) menetelmät voidaan jakaa karkeasti kolmeen eri luokkaan niiden tuottamien mallien mukaan: staattisiin, dynaamisiin sekä makrotaloustieteellisiin.

Tutkimuskirjallisuudessa staattisiksi kutsutuissa julkisten talouden tulojen ja menojen laskelmissa maahanmuuttajaryhmän, joka määritellään esimerkiksi syntymävaltion perusteella, julkiselle taloudelle tuomista yhteenlasketuista tuloista vähennetään yhteenlasketut menot tietyllä ajanjaksolla eli tyypillisesti yhden kalenterivuoden aikana. Kyse on jo toteutuneista nettomääräisistä julkisen talouden vaikutuksista. Tulokset voivat vaihdella riippuen siitä, mitä sisällytetään sekä tulo- että menopuolelle. Esimerkiksi erilaisten kollektiivisesti kulutettujen julkisen talouden tuottamien palveluiden ja maahanmuuttajien lasten sisällyttäminen laskelmiin jakavat tutkimuksia niissä käytettyjen oletusten mukaan.

Tutkimuskirjallisuuden mukaan staattisia julkisen talouden toteutuneita tuloja ja menoja tutkivia laskelmia, sekä seuraavaksi esiteltäviä dynaamisia malleja, laadittaessa on tärkeää, että mahdollisimman suuri osa julkisen talouden tuloista ja menoista onnistutaan kohdistamaan suoraan henkilöihin. Poikkeuksen tästä muodostavat kollektiivisesti kulutetut julkisen talouden tuottamat palvelut, joiden tarkkaa henkilökohtaista kulutusta on vaikeaa tai lähes mahdotonta laskea monen palvelun kohdalla. Lisäksi päämääränä on arvioida maahanmuuton vaikutus julkiselle taloudelle mahdollisimman kattavasti eri tulo- ja menolajien suhteen.

Mikäli julkisen talouden tulo- ja menolaskelmia tehdään vain yhdelle vuodelle, sen perusteella tehtävät arviot maahanmuuton vaikutuksista julkiselle taloudelle ovat hyvin suhdanneriippuvaisia. Julkisen talouden tulo- ja menolaskelmat voidaan tällöin laatia useammalle vuodelle aikasarjana. Tällainen perättäisiin poikkileikkauksiin perustuva malli ei kuitenkaan ota huomioon esimerkiksi maahanmuuttajien iän, sukupuolen, koulutuksen, perhetaustan, maahantulovuoden (tai maassaoloajan) vaikutuksia julkisen talouden tuloihin ja menoihin.

Tutkimuskirjallisuudessa dynaamisiksi malleiksi kutsutaan nettonykyarvolaskelmia, joissa yksittäisen maahanmuuttajan yhteenlasketut (diskontatut) tulevat julkisen talouden tulot ja menot estimoidaan esimerkiksi maahanmuuttajan iän, sukupuolen, lähtömaan, maahantulovuoden ja maassaoloajan sekä muiden merkitsevien selittävien tekijöiden perusteella. Nettonykyarvolaskelmat voivat tosin toisaalta pohjautua myös yhteen poikkileikkausvuoteen (esimerkiksi Holmøy ja Strøm 2012). Mikäli estimaateissa halutaan arvioida erikseen esimerkiksi ikä- ja kohorttivaikutuksia, analyysi täytyy pohjata paneeliaineistoon. Tulokset voivat vaihdella paitsi sen perusteella, mitä tekijöitä tulo- ja menopuolelle sisällytetään, niin myös sen perusteella, mitä oletuksia tehdään esimerkiksi tulevasta veropolitiikasta.

Makrotaloustieteellisillä malleilla tutkitaan maahanmuuton vaikutuksia julkiseen talouteen laajemmin kuin pelkkien suorien julkisen talouden tulojen ja menojen kautta (esim. Borjas 1994; Bodvarsson ja Van den Berg 2013). Esimerkkejä tällaisista tutkimuksista ovat maahanmuuton vaikutukset palkkatasoon ja asuntojen hintoihin. En käytä kuitenkaan tutkimuksessani näitä makrotaloustieteellisiä menetelmiä, sillä päätin pitäytyä tutkimuskehossa vain suorissa joko yksilöllisesti tai kollektiivisesti henkilöihin suuntautuvissa julkisen talouden menoissa ja tuloissa.

Pääasiallinen syy sille, etten ota mukaan tutkimukseen makrotaloustieteellisiä menetelmiä, on se, että ne käsittelevät maahanmuuttojen epäsuoria vaikutuksia (julkiseen) talouteen, ja mielestäni epäsuorat vaikutukset ovat tutkimusmenetelmällisesti hankalia, sillä niitä ei ole tarkasti rajattua määrää ja lisäksi niitä on vaikeaa mitata objektiivisesti. Lisäksi epäsuorat taloudelliset vaikutukset ovat monen tutkimuksen mukaan kokonaisuudessaan pieniä (VATT 2014, 15; Kerr ja Kerr 2011, 20). Mahdolliset epäsuotuisat vaikutukset, kuten palkkojen aleneminen ja kantaväestön työttömyyden kasvu, vaikuttavat kohdistuvan erityisesti vähäistä koulutusta vaativiin aloihin, joissa maassa jo olevat henkilöt voidaan korvata helposti maahanmuuttajilla (Kerr ja Kerr 2011, 20).

Epäsuorien vaikutusten yhteydessä harvemmin tuodaan esille maahanmuuttojen sosiaalisia kustannuksia. Collier (2013) antaa niille kuitenkin merkittävän roolin Robert Putnamin tutkimuksiin viitaten. Myös sosiaaliset kustannukset jäävät tämän tutkimuksen ulkopuolelle muiden epäsuorien vaikutusten lailla.

Tutkimus suhteessa tutkimuskirjallisuuteen

Oma tutkimukseni perustuu yllä esiteltyihin staattisiin ja dynaamisiin malleihin. Yksittäisinä esimerkkeinä tutkimukselleni toimivat norjalainen Bratsberg et al. (2010), suomalaiset Hämäläinen et al. (2005) ja Sarvimäki (2011), tanskalainen Wadensjö ja Orrje (2002) sekä Hinten ja Zimmermannin (2014) Tanskaa käsittelevä osuus. Tutkimukseni muistuttaa menetelmällisesti eniten kahta viimeksi mainittua. Kaikissa näissä tutkimuksissa hyödynnetään sekä staattisia että dynaamisia malleja, joiden pohjalla on henkilötasoinen paneeliaineisto. Maahanmuuttajaväestöjen lisäksi nämä tutkimukset sisältävät myös kantaväestön (tutkimusta käsittelevässä maassa syntyneet) yhtenä ryhmänä. Aion toimia myös omassa tutkimuksessani näin. Lukumääräisesti suurimpia maahanmuuttajaryhmiä aion käsitellä erikseen, koska niiden välillä saattaa olla suuriakin eroja julkisen talouden tuloissa ja menoissa.

Tutkimukseni ensimmäisessä osassa, *toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot*, yksinkertaisesti teen laskelmat julkisen talouden toteutuneista tuloista ja menoista. Tutkimuksen toisessa osassa, joka käsittelee nettovaikutuksia elinkaarien yli, paneudun tutkimuksen menetelmällisesti haastavampaan puoleen. Siinä käsitelen esimerkiksi sukupuolen, (maahanmuutto)ian, maassaoloajan ja maahanmuuttovuoden vaikutuksia julkisen talouden nettovaikutuksiin elinkaarien yli. Erityisesti otan analyyseissani huomioon poismuuttojen vaikutukset elinkaarien yli tapahtuviin julkisen talouden nettovaikutuksiin. Poismuuttojen vaikutuksista kirjoittavat muun muassa Borjas (1994) ja Bratsberg et al. (2010). Esitän tarkemmin menolaskelmien yhteydessä käyttämäni menetelmät niitä käsittelevässä tutkimuksen osassa.

3 Käsitteet ja määritelmät

Maahanmuuttaja. Henkilö, joka on syntynyt ulkomailla. On kotikunta Suomessa Väestörekisterikeskuksen (ja Tilastokeskuksen) rekistereissä.

Toisen sukupolven maahanmuuttaja. Syntynyt Suomessa. On kotikunta Suomessa Väestörekisterikeskuksen (ja Tilastokeskuksen) rekistereissä. Molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Määritelmä noudattaa Tilastokeskuksen (SVT: *väestörakenne*) määritelmää syntyperästä ja taustamaasta sekä VATT:n (2014) käyttämää määritelmää (s. 24).

Taustavaltio. Maahanmuuttajan (ensimmäinen sukupolvi) syntymävaltio. Toisen sukupolven maahanmuuttajalla vanhemman syntymävaltio.

Työikäinen henkilö. Työikäinen henkilö on 20–62-vuotias. Noudatan tässä VATT:n (2014) määritelmää. Tutkimuksen ensimmäisessä osassa käsittelen lähes ainoastaan työikäisiä henkilöitä koskevia julkisen talouden tuloja ja menoja.

Julkinen talous. Julkinen talous käsittää valtion, kunnat, kuntayhtymät (sairaanhoitopiirit) ja sosiaaliturvarahastot mukaan lukien pakollisia lakisääteisiä eläkkeitä hoitavat eläkelaitokset.

Julkisen talouden tulot ja menot. Julkisen talouden tulot ja menot kohdistuvat tutkimuksessa henkilöön tai henkilöihin, kuten kuviossa 1 on esitetty. Julkisen talouden tulot tulevat aina tietyltä henkilöltä. Julkisen talouden menot ovat joko *yksilöllisiä*, jolloin ne kohdistuvat tiettyyn henkilöön, tai *kollektiivisia*, jolloin menolla kustannettavan palvelun saajia ei ole mahdollista yksilöidä. Määritelmä ei pidä sisällään henkilöiden epäsuoria vaikutuksia julkiseen talouteen.

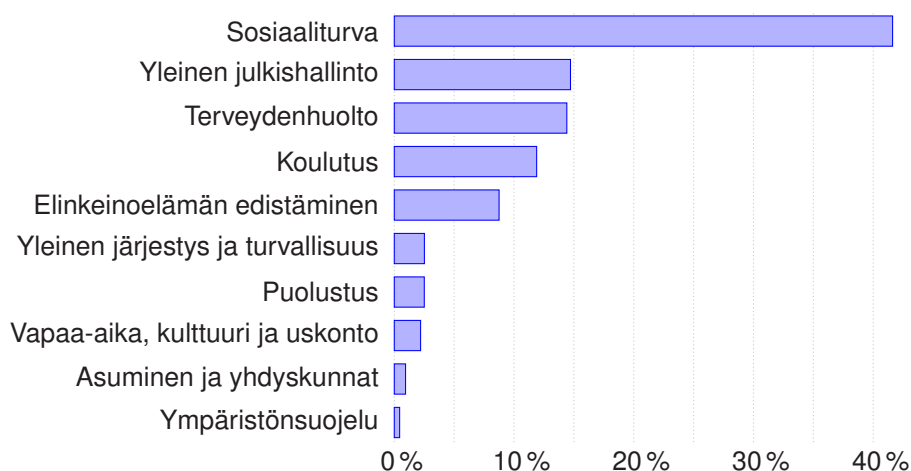

Kuvio 1. Julkisen talouden tulot ja menot tutkimuksessa.

Julkisen talouden tulot. Julkinen talous saa tuloja henkilöiltä maksettujen verojen sekä sakkojen muodossa. Verot voivat olla joko välittömiä tai välillisiä. Tähän tutkimukseen sisältyvät, rekisteritietoihin perustuvat, välittömät verot ja veronluonteiset maksut on lueteltu liitteessä 2. Estimaatit henkilöiden maksamista välillisistä veroista sisältyvät tutkimukseen. Välillisillä veroilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sekä arvonlisäveroja että valmisteveroja.

Tutkimukseen eivät sisälly yhteisöverot, sillä niissä veronmaksajana on yhteisö. Henkilöiden maksamat kiinteistöverot eivät kuulu mukaan tutkimukseen, sillä en saanut niitä käyttöön tutkimusaineistooni. Työnantajien maksamat pakolliset eläkevakuutusmaksut ovat tutkimuksen määritelmien kannalta hieman ongelmallisia, sillä niissä maksajana ei ole henkilö (ks. kuvio 1). Sisällytän ne kuitenkin mukaan tutkimuksen niissä osissa, joissa käsittelen yli 62-vuotiaasta väestöä eli eläkeikäisiä, sillä henkilöiden saamat eläkkeet karttavat suureksi osaksi työnantajien maksamista pakollisista eläkevakuutusmaksuista.

Julkisen talouden menot. Julkisen talouden menojen jakautuminen tehtävittäin on esitetty kuviossa 2. Osa julkisen talouden menoista kohdistuu henkilöihin, osa esimerkiksi yrityksiin.

Kuvio 2. Julkisen talouden kokonaismenojen jakautuminen tehtävittäin vuonna 2011 (%).

Lähde: SVT: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin.

Yksilölliset julkisen talouden menot. Henkilöihin kohdistuvat menot voivat olla yksilöllisiä tai kollektiivisia. VATT (2014) puhuu yksilöllisistä ja kollektiivisista julkisista kulutusmenoista (s. 34). Yksilöllisiä ovat muun muassa sosiaali-, koulutus- ja terveyspalvelut (mt.). Tässä tutkimuksessa yksilöllisiä julkisen talouden menoja tehtävälajeittain (vrt. kuvio 2) ovat sosiaaliturva, terveydenhuolto, koulutus, osa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden menoista (oikeusmenot). Esitän julkisen talouden menoja koskevat tulokset pääasiassa tämän luokittelun pohjalta tässä tutkimuksessa.

Kollektiivisesti kulutetut julkisen talouden palvelut. Kollektiivisesti kulutettujen julkisen talouden palveluiden osalla palveluiden kuluttajaa on vaikeaa määritellä henkilötasolla. Tässä tutkimuksessa kollektiivisesti kulutettuja julkisen talouden palveluita tehtävälajeittain (vrt. kuvio 2) ovat yleinen julkishallinto, liikenne (osana elinkeinoelämän edistämistä), osa yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta, puolustus, vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto, asuminen ja yhdyskunnat sekä ympäristönsuojelu.

Suorat tulonsiirrot. Suorat tulonsiirrot ovat rahamääräisiä julkisen talouden tuloja tai menoja. Tuloina ne ovat välittömiä ja välillisiä veroja sekä veronluonteisia maksuja. Menoina ne ovat *saatuja tulonsiirtoja*. Kaikki tähän tutkimukseen sisältyvät suoraan rekisteritiedoista tulevat suorat tulonsiirrot on lueteltu liitteessä 2.

Saadut tulonsiirrot. Saadut tulonsiirrot ovat suoraa rahamääräisiä sosiaalietuuksia. Olen sisällyttänyt saatuihin tulonsiirtoihin myös Kansaneläkelaitoksen (Kela) kuntoutuksen menot.

Nettotulonsiirrot. Nettotulonsiirrot ovat maksettujen verojen ja veronluonteisten maksujen sekä saatujen tulonsiirtojen välinen erotus. Maksettuihin veroihin voidaan sisällyttää myös välilliset verot. Julkisen talouden nettovaikutus. Julkisen talouden tulojen ja menojen välinen erotus.

Kymmenen suurinta syntymävaltiota. Tutkimuksen tulokset on eritelty kymmenen suurimman maahanmuuttajaryhmän osalta. Maahanmuuttajuus on määritelty syntymävaltion mukaan. Suurimmat maahanmuuttajaryhmät vuonna 2011 olivat ne 10 valtiota, joissa syntyneitä oli lukumäärältään eniten vuoden 2011 *FLEED-aineistossa* (ks. aineistokuvaukset jäljempänä). Syntymävaltio määräytyy syntymäajankohdan valtiorakenteen mukaisena (SVT: *väestörakenne*). Tästä syystä mukana suurimpien syntymävaltioiden joukossa ovat entinen Neuvostoliitto ja entinen Jugoslavia. Olen sisällyttänyt entiseen Neuvostoliittoon ne henkilöt, joilla syntymävaltio on Venäjä. Entisen Jugoslavian olen määritellyt syntymävaltioksi kaikille niille, joilla syntymävaltio on entisen Jugoslavian alueella (esimerkiksi Kroatia). Kymmenen suurinta syntymävaltiota ovat aakkosjärjestyksessä: entinen Jugoslavia, entinen Neuvostoliitto, Irak, Kiina, Ruotsi, Saksa, Somalia, Thaimaa, Turkki ja Viro. Henkilölukumäärätietoja niitä koskien löytyy liitteestä 1.

Syntymäalueet. Tutkimuksen tulokset on eritelty syntymäalueittain. Jaoin tutkimusta varten henkilöt syntymävaltioiden perusteella alueisiin. Siihen, miten syntymävaltiot jaetaan alueisiin, ei ole objektiivisia perusteluita. Jako perustuu omiin käsityksiini siitä, miten maailman valtiot voidaan jakaa maantieteellisten ja kulttuuristen tekijöiden puolesta noin 10 eri luokkaan. Syntymäalueet aakkosjärjestyksessä ovat: Etelä-Aasia; Itä-Aasia; Itä-Eurooppa ja Kaukasia; Kaakkois-Aasia; Latinalainen Amerikka ja muut; Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA); Länsimaat; Saharan eteläpuolinen Afrikka. Henkilölukumäärätietoja alueita koskien löytyy liitteestä 1. Latinalaisen Amerikan ja muiden luokassa ”muut” syntymävaltiot ovat lähinnä Tyynenmeren saarivaltioita. Syntymävaltioiden jako alueisiin on esitetty liitteessä 3.

Maassaolovuodet. Esitän monet tulokset maassaolovuosien mukaan. Maassaolovuodet kertovat, kuinka monta vuotta henkilöllä on ollut kotikunta Suomessa sen jälkeen, kun henkilö on täyttänyt 15 vuotta. Maassaolovuodet voivat saada arvoksi vain tasavuosia. Olen laskenut maassaoloaikaan vain todellisuudessa Suomessa asutun ajan. Siinä, onko henkilö ollut todella Suomessa jonain vuonna, noudatin kahta määritelmää. Ensimmäisen määritelmän mukaan henkilö ei enää asunut Suomessa, mikäli hän oli Tilastokeskuksen tietojen mukaan muuttanut pois jonain edeltävänä vuotena, eikä ollut enää palannut maahan toisen määritelmän mukaisesti. Toisen määritelmän osalta noudatan likimain Sarvimäen (2011) käyttämää esimerkkiä (s. 668). Henkilö oli tämän määritelmän mukaan:

muuttanut Suomesta vuonna t , jos vuosina $t+1$ ja $t+2$ henkilöllä oli:

- a. Ei lainkaan tuloja (ml. tuet).
- b. Ei maksettuja veroja.
- c. Ei kuolemaa.
- d. Ei opiskele massassa (ilmoittautunut opiskelijaksi johonkin oppilaitokseen).
- e. Ei käytettyjä sosiaali- ja terveystalveluita.
- f. Ei oikeusmenoja.
- g. Sinkku tai puoliso, joka täyttää a. ja b.-ehdot

Jaoin maassaoloajan vuosiluokkiin. Liitteessä 1 on esitetty henkilöiden määrät ja osuudet eri maassaololuokissa suurimpien syntymävaltioiden osalta vuonna 2011.

Pääasiallinen toiminta. Tilastokeskus määrittelee henkilöille pääasiallisen toiminnan. Pääasiallinen toiminta kuvaa Tilastokeskuksen määritelmän mukaan: “[...]henkilön taloudellisen toiminnan laatua. Väestö jaetaan pääasiallisen toiminnan perusteella työvoimaan kuuluviin ja työvoiman ulkopuolella oleviin. Nämä ryhmät voidaan edelleen jakaa alaryhmiin. Luokitus perustuu tietoihin henkilön toiminnasta vuoden viimeisellä viikolla.” (Tilastokeskus: *käsitteet ja määritelmät*). Käytän tutkimuksessa pääasiallista toimintaa viisiluokkaisena. Luokkia ovat: opiskelija, työllinen, työtön, eläkeläinen ja muu työvoiman ulkopuolella. Asepalvelustaan suorittavat olen sijoittanut muihin työvoiman ulkopuolella oleviin. Liitteessä 1 on esitetty henkilöiden määrät ja osuudet pääasiallisen toiminnan eri luokissa suurimpien syntymävaltioiden osalta vuonna 2011.

4 Tutkimuskysymykset

4.1 Tutkimuksen ensimmäisen osan tutkimuskysymys

Kuinka suuria ovat olleet toteutuneet julkisen talouden vuotuiset tulot, menot ja nettovaikutukset, kun ne eritellään syntymävaltioiden ja syntymäalueiden mukaan?

Erittely tapahtuu syntymävaltioiden ja syntymäalueiden lisäksi sukupuolen, ikäluokan, maassaolo-vuosien sekä pääasiallisen toiminnan mukaan.

4.2 Tutkimuksen toisen osan tutkimuskysymys

Kuinka suuria ovat toteutuvat julkisen talouden nettovaikutukset koko elinkaaren yli summattuina, kun ne eritellään syntymävaltioiden ja syntymäalueiden mukaan?

Erittely tapahtuu syntymävaltioiden ja syntymäalueiden lisäksi sukupuolen, ikäluokan sekä maahanmuuttovuoteen liittyvien tekijöiden mukaan. Maahanmuuttovuoteen liittyviä tekijöitä voivat olla ikä maahan muuttaessa ja maahanmuuton kalenterivuosi.

Tutkimuksen toiseen kysymykseen voidaan vastata joko Suomessa jo olevien maahanmuuttajien osalta tai Suomeen vasta muuttavien maahanmuuttajien osalta.

5 Tutkimusaineisto

Vastatakseni ensimmäiseen tutkimuskysymykseen tarvitsin henkilötason tietoja julkisen talouden tuloista ja yksilöllisistä menoista. Kollektiivisesti kulutettujen julkisen talouden tuottamien palveluiden menojen selvittämiseen riittäisivät aggregaattitason tiedot. Koska jälkimmäiset kulutetaan kaikkien väestön jäsenten kesken tasan, keskimääräiset menot saadaan jakamalla kokonaismenot tasan kaikkien väestön jäsenten kesken.

Erityisenä esimerkkinä aineiston rakenteen suhteen oli maahanmuuton vaikutuksia julkiseen talouteen Saksassa ja Tanskassa tutkiva *Does the Calculation Hold? The Fiscal Balance of Migration to Denmark and Germany* (Hinte & Zimmermann 2014). Sekä Saksaa että Tanskaa koskien aineistot noudattavat seuraava rakennetta (mt, 25):

1. Välittömät verot henkilötasolla.
2. Välilliset verot henkilön käytettävissä olevien tulojen mukaan.
3. Saadut tulonsiirrot henkilötasolla.
4. Muut julkisen talouden menot joko yksilöllisesti kulutettuina tai kollektiivisesti kulutettuina.

Kuten Hinten & Zimmermannin (2014) tutkimuksen Tanskaa käsittelevässä osuudessa, tässäkin tutkimuksessa ei tavoitella tutkimusaineistoon sisältyvien julkisen talouden tulojen ja menojen sekä koko Suomen julkisen talouden tulojen ja menojen vastaavuutta. Ero muodostuu muun muassa siitä, että mukana ei ole yhteisöveroja, sillä niiden maksajia on hankalaa tai mahdotonta henkilöidä. Vaihtoehtona voisi olla jakaa yhteisöverojen tuomat tulot julkiselle taloudelle kaikkien kesken tasan, kuten teen kollektiivisten julkisten palveluiden menojen osalta. Hinten ja Zimmermannin (2014) Tanskaa koskevassa tutkimuksen osassa julkisiin kulutusmenoihin ei sisälly niitä kollektiivisesti kulutettuja julkisen talouden menoja, joiden suuruuden he eivät oleta riippuvan väestön koosta (armeija, hallinto, maataloustuet) (s. 25). Yleisen asevelvollisuuden Suomessa armeijan koko riippuu väestön koosta mielestäni enemmän kuin muissa maissa, joissa on palkka-armeija. Kollektiivisesti kulutetuista julkisen talouden palveluista on tutkimuskirjallisuudessa kahdenlaisia näkökantoja siitä, koskevatko näiden palvelujen menot juuri maahan muuttaneita. Esimerkiksi VATT:n (2014) tutkimuksen liitteessä VATT kertoo jättävänsä nämä menot pois maahan muuttavista koskien, kun esimerkiksi Storesletten (2003) sisällyttää ne mukaan.

Koska kollektiivisesti kulutettuja julkisia menoja lukuun ottamatta kaikki muut julkisen talouden menot haluan laskea tässä tutkimusasetelmassa henkilötasolla, aineistot pyrin saamaan mahdollisimman laajasti käyttöön henkilötasoisina rekisteriaineistoina. Saatuja tulonsiirtoja, maksettuja välittömiä ja välillisiä veroja, opiskelumenoja, oikeusmenoja sekä työvoimakoulutusmenoja koskeviin henkilötasoihin rekisteritietoihin hain Tilastokeskukselta tutkimuslupaa, sillä Tilastokeskus hallinnoi näitä rekisteriaineistoja. Myös sosiaali- ja terveyspalvelut ovat osa yksilöllisesti kulutettuja julkisen talouden menoja. Sosiaali- ja terveyspalveluiden rekisteritietoja koskien hain rekistereiden tutkimuskäyttöön lupaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL), joka hallinnoi niitä. Lisäksi hain Maahanmuuttovirastolta tutkimuslupaa koskien oleskelulupia ja niitä koskevista päätöksistä tehtiin valituksiin.

Esittelen seuraavaksi lyhyesti tutkimuksessa käyttämäni aineistot. Henkilötason rekisteriaineistoja minulla oli tutkimuskäytössä Tilastokeskukselta, THL:ltä ja Maahanmuuttovirastolta.

5.1 Tilastokeskuksen rekisteriaineistot

Tutkimuksessa käytettävän aineiston otoksen muodostavat ensimmäisen maahanmuuttajasukupolven osalta kaikki Suomessa vuosina 1988–2011 asuneet 15–70-vuotiaat ulkomailla syntyneet henkilöt. Asumisella tarkoitetaan tässä sitä, että henkilöllä on kotikunta Suomessa vuoden lopussa. Toisen maahanmuuttajasukupolven osalta otos muodostuu myös kaikista 15–70-vuotiaista henkilöistä, joilla on ollut kotikunta Suomessa vuosien 1988–2011 aikana. Suomessa syntyneiden osalta otos on muodostettu yksinkertaisena satunnaisotantana kaikista Suomessa syntyneistä 15–70-vuotiaista henkilöistä, joilla on ollut kotikunta Suomessa vuosien 1988–2011 aikana. Suomessa syntyneiden otos on kooltaan 50 000 henkilöä, ja se sisältää myös henkilöitä, jotka sisältyvät toista maahanmuuttajasukupolvea koskevaan otokseen.

Koska ulkomailla syntyneiden osalta aineisto kattaa kaikki henkilöt, ulkomailla syntyneitä väestöjä koskien ei ole tarvetta käyttää tilastollista päättelyä. Suomessa syntyneistä käytössä on yksinkertainen satunnaisotos, joten Suomessa syntyneiden osalta on huomioitava keskiarvojen ja muiden jakaumatunnuslukujen todellisiin arvoihin liittyvä epävarmuus.

Tutkimusaineisto sisältää tietoja otokseen kuuluvista henkilöistä vuosina 1988–2011 niin, kuin tietoja löytyy eri aineistolähteistä näille vuosille. Tiedot henkilöistä ovat kalenterivuositason. Näin ollen tutkimusaineiston tilastoyksikkö on henkilö kalenterivuonna, eli tutkimusaineisto on rakenteeltaan paneeliaineisto tai pitkittäisaineisto.

Tutkimusaineiston edellä kuvattu otos on poimittu Tilastokeskuksen kokoamasta ja hallinnoimasta *yhdistetystä työntekijä-työnantaja-aineistosta* (FLEED). FLEED-aineisto sisältää kalenterivuositason tietoja muun muassa henkilöiden iästä, sukupuolesta, kielestä, kansalaisuudesta, syntymävaltiosta, perherakenteesta sekä henkilön omista ja asuinkunnan, johon henkilö kuuluu, käytävissä olevista rahatuloista. FLEED käsittää myös tiedot henkilön vuosittain suorittamista TE-toimistojen järjestämistä työvoimakoulutuksista.

FLEED-aineiston lisäksi käytän tutkimusaineistossa rekisteritietoja Tilastokeskuksen hallinnoimista tulonjaon kokonaistilastosta, tietoja Kelan tulonsiirroista, jotka eivät sisälly *tulonjaon kokonaistilastoon*, tietoja henkilöiden maksamista pakollisista eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuista sekä *oikeustilastoista*. Tulonjaon kokonaistilastosta käytän tutkimuksessa tietoja henkilön saamista tulonsiirroista ja maksamista välittömistä veroista ja veronluonteisista maksuista kalenterivuositain. Nämä suorat tulonsiirrot on lueteltu liitteessä 2.

Henkilön saamat tulonsiirrot ovat julkisen talouden menoja ja maksamat tulonsiirrot ovat puolestaan julkisen talouden tuloja. Ne Kelalta saadut tulonsiirrot, joita käytän tutkimusaineistossa ja jotka eivät sisälly tulonjaon kokonaistilaston tietoihin, on lueteltu myös liitteessä 2. Oikeustilastojen tiedoista käytän tutkimuksessa tietoja *julkista oikeusapua* saaneista sekä tietoja *syytetyistä, tuomituista ja rangaistuksista* sekä tietoja *ulosottotoimenpiteistä*. Käytän mainittuja oikeustilastoja rikoksista aiheutuneiden suorien julkisen talouden menojen laskemiseen yhdessä Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen (Optula) vuosittaisten rikollisuustilanne-tutkimusten sisältämien tietojen kanssa.

5.2 THL:n rekisteriaineisto(t)

Tutkimuksen terveys- ja sosiaalipalveluja koskevat rekisteriaineistot tulevat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL). THL:n rekisteriaineistojen lähteinä ovat hoitoilmoitusrekisteri (HILMO), perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisteri (AvoHILMO) sekä lastensuojelurekisteri. Hoitoilmoitusrekisteri käsittää kolme osaa: terveydenhuollon hoitoilmoitusrekisterin, sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisterin sekä kotihoidon laskennan. Terveystieteidenhuollon hoitoilmoitusrekisteri koskee erikoissairaanhoidon avohoidon käyntien asiakkaita sekä osastohoidosta ja päiväkirurgisesta hoidosta poistettavia asiakkaita (THL: *Terveystieteidenhuollon hoitoilmoitukset, rekisteriseloste*). Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri koskee sosiaalihuollon laitoshoidon ja asumispalveluita. Sosiaalihuollon piiriin kuuluvat muun muassa vanhuspalvelut, vammaispalvelut, päihdehuolto ja kuntoutus (THL: *Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri, rekisteriseloste*). Kotihoidon laskennan rekisteri koskee kotihoidon piirissä vuosittain 30.11. olleita asiakkaita (THL: *Kotihoidon laskenta 30.11., rekisteriseloste*). En käsittele tämän tutkimuksen ensimmäisessä osassa kuitenkaan kotihoidon aiheuttamia julkisen talouden menoja, sillä kotihoidon asiakkaat ovat pääasiassa työiän jo ylittäneitä henkilöitä. Lastensuojelurekisterin osalta tutkimuksessa käytän tietoja sijoitettujen lasten vanhemmista, jotka kuuluvat aineiston otannan piiriin.

THL:n rekisteritietoja ei ole tutkimuksessa koskien toista maahanmuuttajasukupolvea lukuun ottamatta niitä henkilöitä, jotka kuuluvat 50 000 satunnaisotokseen Suomessa syntyneistä. Ensimmäistä maahanmuuttajasukupolvea sekä Suomessa syntyneitä koskevat HILMO:n ja AvoHILMO:n tiedot poimittiin THL:n rekistereistä tutkimusaineistoon henkilötunnusten perusteella. Lastensuojelurekisterin osalta sijoitetut lapset yhdistettiin aineistossa oleviin vanhempiin henkilötunnusten perusteella. Poiminnat suorittivat THL:n ja Tilastokeskuksen virkamiehet.

Käytin THL:n tutkimuksia terveys- ja sosiaalipalveluiden yksikkökustannuksista apuna sosiaali- ja terveyspalveluiden toteutuneiden menojen laskemisessa.

5.3 Maahanmuuttoviraston aineisto

Maahanmuuttovirasto pitää yllä ulkomaalaisrekisteriä, joka sisältää tietoja koskien oleskelulupia (Maahanmuuttovirasto: *ulkomaalaisrekisteri*). Hain Maahanmuuttovirastolta lupaa yhdistää ulkomaalaisrekisteristä tutkimusaineistoon kaksi tietoa: ensimmäisen oleskeluluvan perusteen, toisin sanoen maahanmuuton syyn, sekä tiedon mahdollisesta valituksesta hallinto-oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen liittyen ensimmäiseen oleskelulupaan. Maahanmuuttoviraston ja Tilastokeskuksen virkamiehet poimivat aineiston ulkomaalaisrekisteristä tutkimuksen otokseen kuuluvien henkilötunnusten perusteella.

Maahanmuuttorekisterin tiedot ovat kuitenkin hyvin puutteelliset kahdesta syystä johtuen. Maahanmuuttorekisterin järjestelmää on uudistettu usein, jolloin varsinkin monet tiedot koskien vanhempia vuosia ovat hyvinkin puutteellisia. Lisäksi monella ensimmäistä oleskelulupaa hakevalla ulkomaalaisella ei ole suomalaista henkilötunnusta, joka toimii avaimena ulkomaalaisrekisterin tietojen yhdistämisessä tutkimusaineistoon. Maahanmuuton syitä, eli ensimmäisen oleskeluluvan perusteita, koskevat tiedot ovat lisäksi suppeampia koskien oleskelulupia, joiden päätös on syntynyt ennen marraskuuta 2010. Erityisesti perheenyhdistämistapauksissa vanhemmassa aineistossa ei voida eritellä perheenyhdistämisestä perheenyhdistäjän oman maahanmuuttosyyntä mukaan. Maahanmuuttorekisteriin pohjautuvaa aineistoa käytänkin näistä syistä johtuen vain koskien vuotta 2011.

Henkilötasoisien ulkomaalaisrekisterin tietojen lisäksi käytän tutkimuksessa Maahanmuuttoviraston julkisesti saatavilla olevia tietoja myönnettyistä oleskeluluvista kaikille turvapaikanhakijoille sekä kiintiöpakolaisille.

Kaikkien rekisteriaineistojen käsittely ja analysointi tapahtui Tilastokeskuksen tutkimuslaboratoriossa.

5.4 Muut, ei-rekisteriperäiset aineistot

Käytin tutkimuksessa myös aineistoja, jotka eivät ole rekisteritietoja. Näitä ovat valtion vuosittaiset talousarvioesitykset sekä Tilastokeskuksen eri tilastojen tiedot. Valtion budjettien tietoja käytän sekä ensimmäisen että toisen maahanmuuttajasukupolven peruskoulumenojen, humanitaarisen maahanmuuton vastaanotto- ja kotouttamismenojen sekä työvoimakoulutusten menojen selvittämiseen.

Tilastokeskuksen tietoja käytän muun muassa peruskoulumenojen selvittämiseen sekä apuna henkilöiden vuosittain maksamien välillisten verojen selvittämisessä.

5.5 Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät julkisen talouden tulot ja menot

Tämän tutkimuksen ulkopuolelle jää osa maahanmuuttajien ja Suomessa syntyneiden henkilöiden aiheuttamista julkisen talouden tuloista ja menoista. Kaikki epäsuorat taloudelliset vaikutukset, kuten esimerkiksi maahanmuuttojen vaikutukset palkkoihin, työllisyysasteisiin ja sosiaaliseen pääomaan, jäävät pois tästä tutkimuksesta, kuten olen edellä esittänyt.

Tutkimuksen ulkopuolelle jää osa julkisen talouden tuloista ja menoista kolmesta eri syystä:

1. *Aineistoa ei ole saatavilla* koskien tiettyjä julkisen talouden tuloja ja menoja. Tähän luokkaan kuuluvat esimerkiksi maksetut kiinteistöverot, lasten kunnalliset päivähoitot, sosiaalisen asumisen menot julkiselle taloudelle sekä kattavat tiedot rahansiirroista ulkomaille, sillä rahansiirrot vaikuttavat kulutukseen Suomessa ja siten välillisten verojen kertymään. Rahansiirtojen lisäksi on erityisesti maahanmuuttajia koskevia julkisen talouden menoja, jotka eivät sisälly tutkimukseen. Näitä ovat erityisesti kuntien erilaisista maahanmuuttajapalveluista ne, joita valtio ei kata.
2. Vaikka aineistoa olisi saatavilla tiettyjä julkisen talouden tuloja ja menoja koskien, näitä julkisen talouden *tuloja ja menoja on vaikeaa tai mahdotonta kohdistaa henkilöitasolla*, vaikka ne olisivat luonteeltaan yksilöllisesti kulutettavia julkisen talouden menoja. Erityisesti maahanmuuttajia koskevia tällaisia menoja ovat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät erilaiset erityistuet, joista on vaikeaa eritellä, kuka tukien vastaanottaja on. Samaan luokkaan kuuluvat erilaiset järjestötuet ja monikulttuurisuustapahtumat, joiden kuluttajista ei ole tarkkaa tietoa.
3. Vaikka aineistoa olisi saatavilla tiettyjä julkisen talouden kassavirtoja koskien, näitä julkisen talouden *kassavirtoja on vaikeaa tai mahdotonta erotella jo olemassa olevasta aineistosta*, eli nämä julkisen talouden tulot ja menot saattaisivat tulla kahteen kertaan lasketuiksi. Tähän luokkaan kuuluvat erityisesti maahanmuuttajille suunnatut kunnalliset palvelut, joiden kohdalla ei voi ilman tarkempaa tietoa niiden rahoituksesta, erottaa niitä ELY-keskusten maksamista korvauksista kunnille turvapaikanhakijoina tai kiintiöpakolaisina maahan tulleiden kotoutumiseksi. Esimerkkejä tällaisista palveluista ovat tulkkipalvelut ja kuntien maahanmuuttotyöntekijät.

6 Tulokset:

toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot työikäisillä maahanmuuttajilla ja Suomessa syntyneillä työikäisillä henkilöillä

Esitän tässä luvussa tutkimuksen ensimmäisen osan tulokset toteutuneille julkisen talouden tuloille ja menoille. Esitän aluksi työikäisten henkilöiden määrät 10 suurimman syntymävaltion sekä syntymäalueiden mukaan. Tämän jälkeen esitän tutkimukseen sisältyvät julkisen talouden tulot ja menot siten, että kullekin niistä on varattu oma alalukunsa. Viimeisessä tuloksia käsittelevässä alaluvussa esitän tulokset kaikkien julkisen talouden tulojen ja menojen erotuksille, julkisen talouden nettovaikutuksille.

6.1 Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden määrät vuonna 2011

Esitän tässä alaluvussa työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät 10 suurimman syntymävaltion sekä Suomessa syntyneiden otoksen osalta. Nämä työikäisten henkilöiden määrät toistuvat läpi tämän tuloksia käsittelevän luvun. Tarkemmin työikäisten henkilöiden lukumäärät on eritelty liitteessä 1.

6.1.1 Kymmenen suurinta syntymävaltiota

Taulukossa 1 alla on esitetty työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilölukumäärät vuonna 2011. Luvut on eritelty syntymävaltion ja sukupuolen mukaan. Taulukoista käy ilmi näin eriteltyjen luokkien absoluuttiset henkilölukumäärät sekä prosentiosuudet kaikista ulkomailla syntyneistä.

	Naiset		Miehet		Yhteensä	
Saksa	1 862	2 %	2 438	2 %	4 300	2 %
Turkki	1 215	1 %	3 624	3 %	4 839	2 %
Thaimaa	4 679	5 %	519	~0 %	5 198	3 %
Irak	2 323	2 %	4 030	4 %	6 353	3 %
Kiina	3 502	3 %	2 856	3 %	6 358	3 %
Somalia	2 969	3 %	3 414	3 %	6 383	3 %
Entinen Jugoslavia	3 091	3 %	3 833	4 %	6 924	3 %
Viro	12 157	12 %	11 479	11 %	23 636	11 %
Ruotsi	12 245	12 %	13 206	13 %	25 451	12 %
Entinen Neuvostoliitto	28 637	28 %	17 461	17 %	46 098	22 %
Muut	27 999	28 %	42 252	40 %	70 251	34 %
Kaikki ulkomaat	100 679	100 %	105 112	100 %	205 791	100 %
Suomi	13 795		14 283		28 078	

Taulukko 1. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät ja osuudet kaikista ulkomailla syntyneistä vuonna 2011. Kymmenen suurinta syntymävaltiota, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä. Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

Taulukosta 1 käy ilmi, että 10 suurinta syntymävaltiota muodostivat yhteensä noin 66 % kaikista ulkomailla syntyneistä työikäisistä vuonna 2011. Taulukosta käy ilmi myös, että miesten ja naisten lukumäärien keskinäiset erot vaihtelevat paljon syntymämaiden välillä. Thaimaa oli syntymävaltiona kaikkein naispainotteisin: työikäisiä naisia oli lähes 4 700 henkilöä vuonna 2011, kun miehiä oli vain 519 henkilöä. Toista ääripäätä edustivat Turkissa syntyneet työikäiset, jossa miehiä oli noin 75 % väestöstä vuonna 2011. Taulukosta 1 käy myös ilmi, että entisessä Neuvostoliitossa syntyneet olivat suurin työikäisten ryhmä vuonna 2011, yhteensä heitä oli noin kolmasosa koko työikäisten väestöstä vuonna 2011.

Koska entinen Jugoslavia pitää tässä tutkimuksessa sisällään myös Jugoslavian hajoamiseen jälkeen alueella syntyneet, esittelen tässä lyhyesti entisessä Jugoslaviassa syntyneiden kielellisen jakauman. Äidinkielen osuuksia käsittelevät tiedot ovat FLEED-aineistosta. Vuonna 2011 entisen Jugoslavian alueella syntyneistä työikäisistä noin 59 % (4 083 henkilöä) oli äidinkieleltään albaniaa puhuvia. Kumpaan, sekä bosniaa ja serbokroatia äidinkielenään puhuvia oli työikäisistä noin 15 %. Näitä kolmea kieltä puhuvia oli noin 90 % koko väestöstä.

Entisen Neuvostoliiton alueella syntyneisiin olen sisällyttänyt Venäjällä syntyneet. Työikäisissä tästä väestöstä noin 81 % oli äidinkieleltään venäjää puhuvia. Viroa äidinkielenään puhuvia oli noin 11 %, suomea äidinkielenään puhuvia noin 4 % ja muita kieliä äidinkielenään puhuvia oli myös noin 4 %.

Ruotsissa syntyneistä työikäisistä henkilöistä noin 83 % oli suomea äidinkielenään puhuvia, ja ruotsia äidinkielenään puhuvia oli noin 17 %. Virossa syntyneistä työikäisistä puolestaan noin 83 % oli äidinkielenään viroa puhuvia ja noin 16 % äidinkielenään venäjää puhuvia.

6.1.2 Syntymäalueet

Taulukossa 2 alla on esitetty työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilölukumäärät vuonna 2011. Luvut on eritelty syntymäalueen ja sukupuolen mukaan. Alueisiin kuuluvat valtiot on esitetty liitteessä 3. Taulukoista käy ilmi näin eriteltyjen luokkien absoluuttiset henkilölukumäärät sekä prosenttiosuudet kaikista ulkomailla syntyneistä.

	Naiset		Miehet		Yhteensä	
Latinalainen Amerikka ja muut	2 016	2 %	2 136	2 %	4 152	2 %
Etelä-Aasia	2 253	2 %	4 765	5 %	7 018	3 %
Itä-Aasia	4 404	4 %	3 354	3 %	7 758	4 %
Saharan eteläpuolinen Afrikka	3 002	3 %	5 736	5 %	8 738	4 %
Kaakkois-Aasia	9 290	9 %	3 553	3 %	12 843	6 %
Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	11 106	11 %	19 861	19 %	30 967	15 %
Länsimaat	19 912	20 %	27 898	27 %	47 810	23 %
Itä-Eurooppa ja Kaukasia	48 696	48 %	37 809	36 %	86 505	42 %
Kaikki ulkomaat	100 679	100 %	105 112	100 %	205 791	100 %
Suomi	13 795		14 283		28 078	

Taulukko 2. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät ja osuudet vuonna 2011. Syntymäalueet, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä. Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

Taulukosta 2 käy ilmi, että Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneet muodostivat vuonna 2011 työikäisestä ulkomailla syntyneestä väestöstä 42 %. Muiden kuin länsimaissa tai Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneiden osuus työikäisestä väestöstä oli 35 % vuonna 2011. Taulukosta käy ilmi myös, että miesten ja naisten lukumäärien keskinäiset erot vaihtelivat paljon syntymäalueiden välillä. Kaakkois-Aasiassa syntyneissä naisia oli noin 2,6-kertainen määrä verrattuna miehiin. Tähän alueeseen sisältyy Thaimaa, joten se vaikuttaa lukuun. Eniten miehiä suhteessa naisiin oli puolestaan Etelä-Aasiassa syntyneillä: työikäisiä miehiä oli hieman yli kaksinkertainen määrä verrattuna naisiin vuonna 2011. Vertaamalla taulukoiden 1 ja 2 lukumääriä käy ilmi, että joidenkin alueiden kohdalla henkilölukumääriä hallitsivat 10 suurimman syntymävaltion joukosta löytyvät syntymävaltiot. Esimerkiksi Kiinassa syntyneet muodostivat noin 82 % kaikista Itä-Aasiassa syntyneistä. Entisessä Neuvostoliitossa, entisen Jugoslavian alueella ja Virossa syntyneet puolestaan muodostivat yhdessä noin 89 % kaikista Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneistä työikäisistä.

Esittelen seuraavaksi tulokset koskien julkisen talouden tuloja ja menoja. Tuloja julkiselle taloudelle ovat henkilöiden maksamat välittömät ja välilliset verot, veronluonteiset maksut sekä rangaistuksena maksetut sakot. Julkisen talouden menot ovat joko yksilöllisiä tai kollektiivisia. Yksilöllisillä julkisilla menoilla viitataan niihin julkisen talouden menoihin, jotka voidaan liittää johonkin tiettyyn henkilöön. Yksilöllisiä julkisia menoja ovat tässä tutkimuksessa: saadut tulonsiirrot, saadut sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, saatu koulutus, oikeusmenot, saatu TE-toimistojen järjestämä työvoimakoulutus sekä turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten vastaanottamiseen ja kotoutumiseen käytetyt varat. Kollektiivisia julkisia menomenoja ovat muun muassa maahanmuuttoviraston toiminta (ulkomaan kansalaisten osalta) sekä puolustusmenot ja yleiset hallintomenot.

Esitän kaikki euromääräiset tulokset tässä tutkimuksessa vuoden 2011 rahanarvossa. Rahanarvonkerrotoimena olen käyttänyt pääasiassa Tilastokeskuksen rahanarvonkerrointa (SVT: rahanarvonkerroin) sekä joidenkin palvelujen kohdalla Tilastokeskuksen kuntatalouden indeksejä (SVT: *julkisten menojen hintaindeksi*).

6.2 Suorat tulonsiirrot

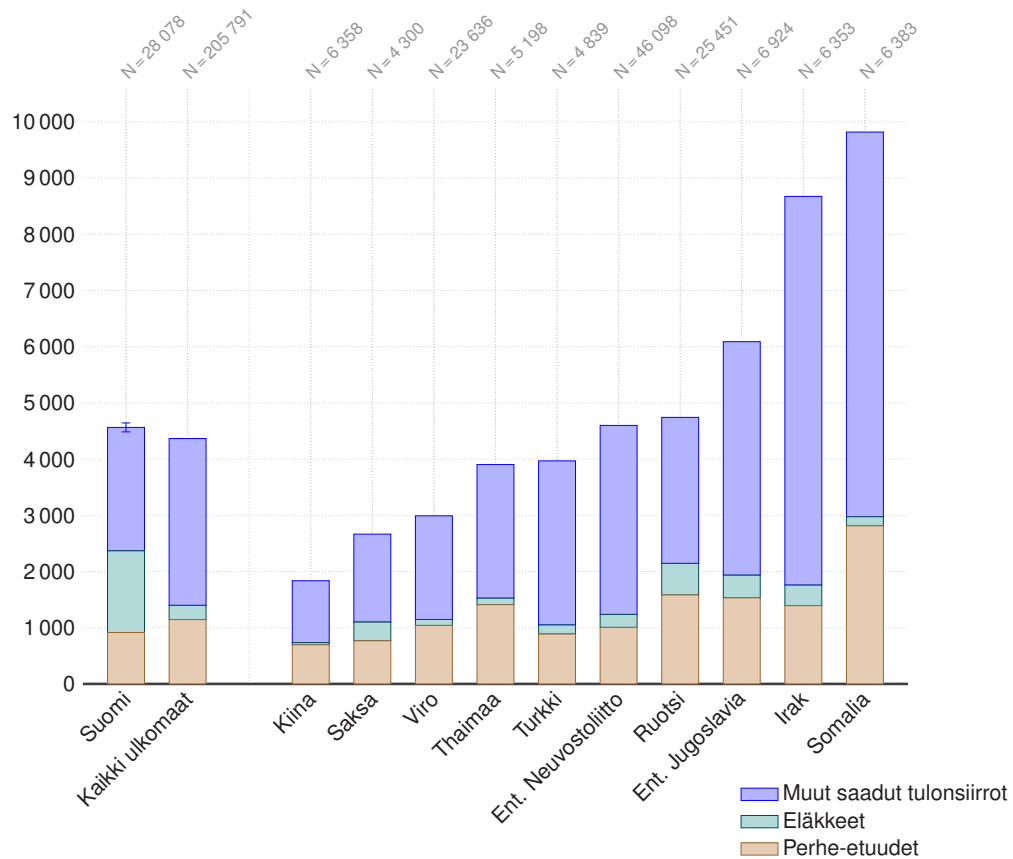
Suorilla tulonsiirroilla viitataan tässä tutkimuksessa tulonsiirtoihin, jotka saadaan tai maksetaan suoraan euromääräisinä. Tähän määritelmään eivät sisälly rangaistuksina maksetut sakot. Suoriin tulonsiirtoihin eivät sisälly siten julkisen talouden menot, jotka henkilö vastaanottaa jossain muussa muodossa kuin suoraan euromääräisinä. Tällaisia menoja ovat esimerkiksi henkilön julkiselta taloudelta saamat palvelut tai rangaistukset.

Esitän suorien tulonsiirtojen tulokset neljässä osassa. Kaksi ensimmäistä koskevat julkisen talouden menoja ja tuloja erikseen. Näitä ovat saadut tulonsiirrot sekä maksetut verot ja veronluonteiset maksut. Kaksi jälkimmäistä puolestaan koskevat suorien tulonsiirtojen aiheuttamaa julkisen talouden nettovaikutusta. Se muodostuu maksettujen verojen ja veronluonteisten maksujen sekä saatujen tulonsiirtojen erotuksena, nettotulonsiirtona. Nettotulonsiirrot esitän ilman maksettuja välillisiä veroja sekä maksetut välilliset verot huomioon ottaen.

6.2.1 Saadut tulonsiirrot

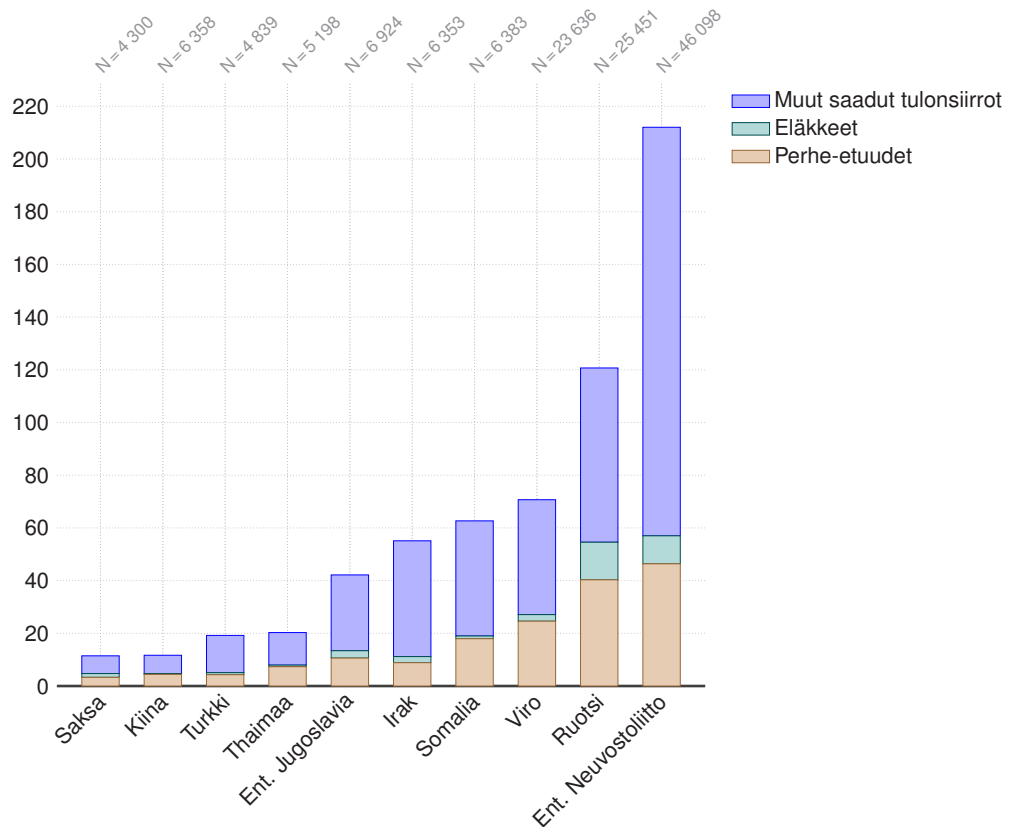
Saatuja tulonsiirtoja ovat henkilöiden julkiselta taloudelta saamat kansaneläkkeet ja työeläkkeet, sosiaaliturvaetuudet, sosiaaliavustukset sekä muut tuet, avustukset, maksut ja vastikkeettomat korvaukset (Tilastokeskus: käsitteet ja määritelmät). Määrittelen tässä työssä eläkkeiden osalta saaduiksi tulonsiirroiksi vain pakollisista eläkevakuutusmaksuista karttuneet eläkkeet. Saatuja tulonsiirtoja ovat muun muassa lapsilisät, toimeentulotuen eri muodot, työttömyyskorvaukset, asumistuki sekä kotihoidon tuet. Kaikki tähän tutkimukseen sisältyvät saadut tulonsiirrot on esitetty liitteessä 2. Liitteessä on myös esitetty käyttämäni saatujen tulonsiirtojen jako eläkkeisiin, perhe-etuuksiin sekä muihin saatuihin tulonsiirtoihin. Jotkut saadut tulonsiirrot esitän vain vuodelle 2011, sillä niitä ei ole Tilastokeskuksen hallussa vuodesta 1995 lähtien. Nämä on mainittu erikseen liitteessä 2.

6.2.1.1 Saadut tulonsiirrot: kymmenen suurinta syntymävaltiota

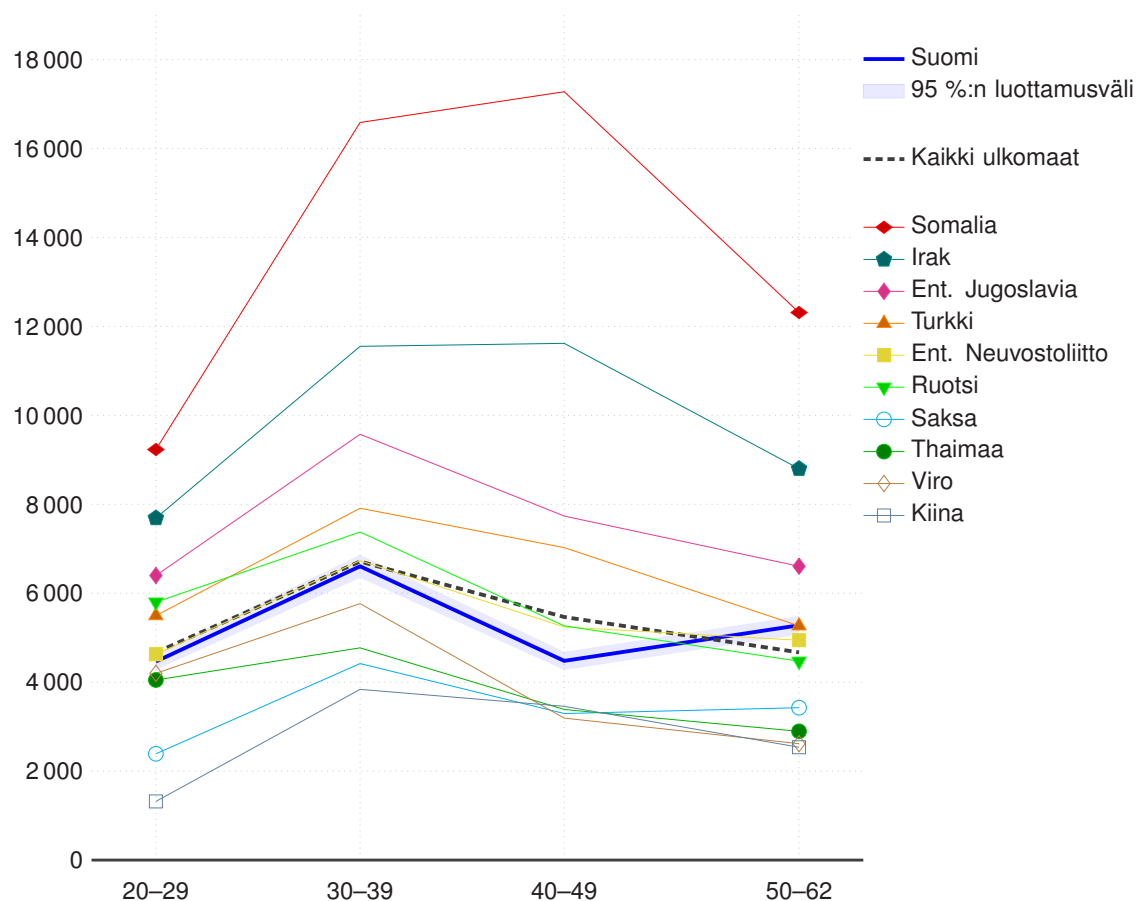
Kuvio 3. Saadut tulonsiirrot lajeittain vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 3 on esitetty työikäisten henkilöiden keskimäärin saamat tulonsiirrot syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Kuvio kertoo kaikkien saatujen tulonsiirtojen yhteismäärän sekä saadut tulonsiirrot eriteltyinä kolmeen lajiin: eläkkeisiin, perhe-etuuksiin ja muihin saatuihin tulonsiirtoihin. Entisessä Jugoslaviassa, Irakissa ja Somaliassa syntyneet saivat vuonna 2011 keskimäärin enemmän tulonsiirtoja kuin Suomessa syntyneet tai kaikki ulkomailla syntyneet yhteensä. Kiinassa, Saksassa ja Virossa syntyneet saivat 10 suurimman syntymävaltion joukossa vähiten tulonsiirtoja keskimäärin vuonna 2011. Suomessa syntyneet saivat kuviossa 3 olevista maista keskimäärin eniten eläkkeitä. Tämä johtuu siitä, että Suomessa syntyneissä työikäisissä eläkkeellä olevien osuus on suurin: 7 % (liite 1). Oletan, että eläkeläisten suurempi määrä työikäisessä väestössä Suomessa syntyneillä johtuu siitä, että Suomessa syntyneillä on suurin osuus 50–62-vuotiaassa väestössä työikäisistä (liite 1). Somaliassa syntyneet saivat keskimäärin eniten perhetukia ja Irakissa ja Somaliassa syntyneet saivat keskimäärin eniten muita tulonsiirtoja.

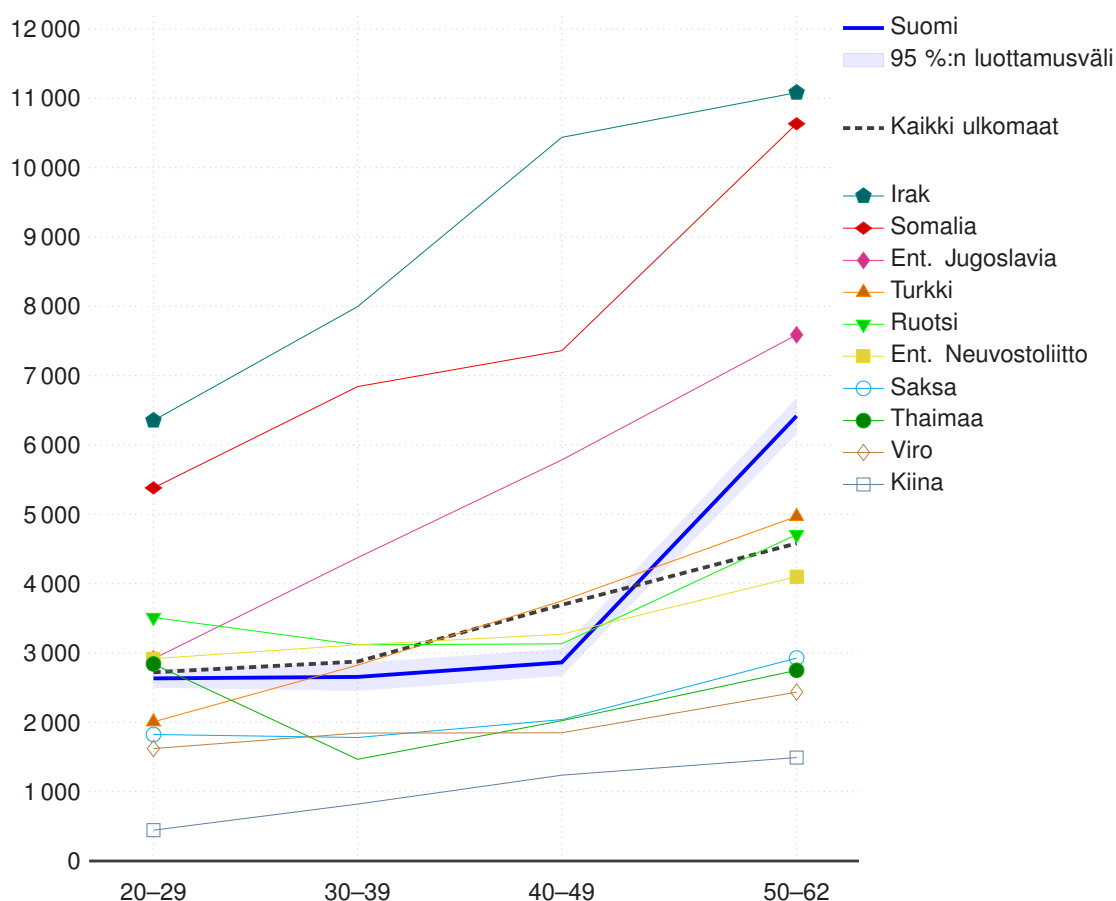
Kuvio 4. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen saatujen tulonsiirtojen summa syntymävaltion mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 4 on esitetty työikäisten henkilöiden saamien tulonsiirtojen yhteenlaskettu summa syntymämaahan mukaan vuonna 2011. Summa saadaan keskiarvon ja henkilömäärän (N) tulona, joten siihen vaikuttavat kummatkin tekijät. Entisen Neuvostoliiton alueella syntyneet työikäiset saivat vuonna 2011 eniten tulonsiirtoja niiden yhteenlaskettuna summana, noin 210 miljoonaa euroa. Vähiten saivat 10 suurimman syntymävaltion joukossa Saksassa syntyneet.

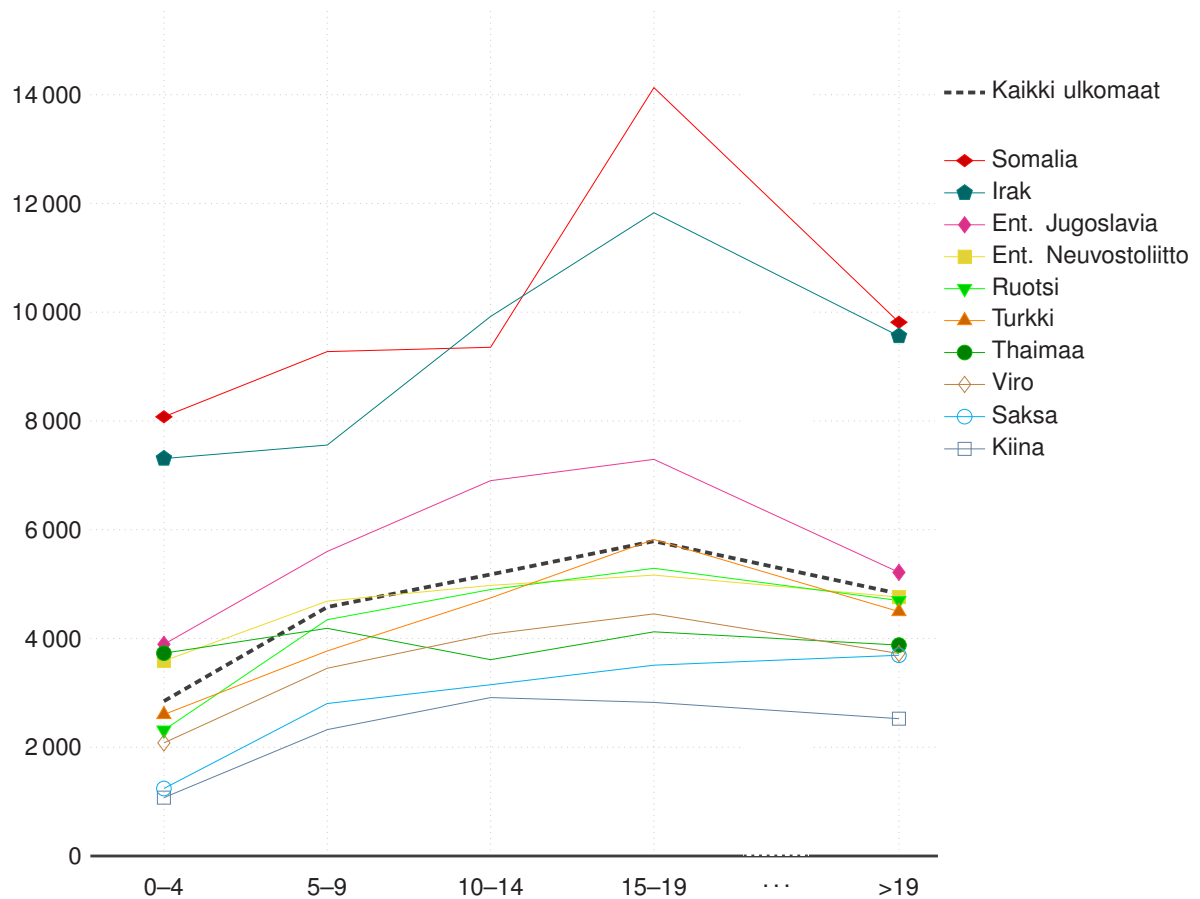
Kuvio 5. Saadut tulonsiirrot yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 5 on esitetty työikäisten naisten keskimäärin saamat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Somaliassa syntyneet naiset saivat vuonna 2011 keskimäärin enemmän tulonsiirtoja kaikissa ikäluokissa kuin muissa suurimmissa valtioissa syntyneet naiset. Myös Irakissa, Entisen Jugoslavian alueella ja Turkissa syntyneet naiset saivat keskimäärin kaikissa ikäluokissa enemmän tulonsiirtoja kuin kaikki ulkomailla syntyneet naiset yhteensä. Suomessa syntyneiden naisten saamien tulonsiirtojen keskiarvo oli vuonna 2011 lähellä kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa erityisesti 20–29-vuotiaiden ja 30–39-vuotiaiden joukossa.

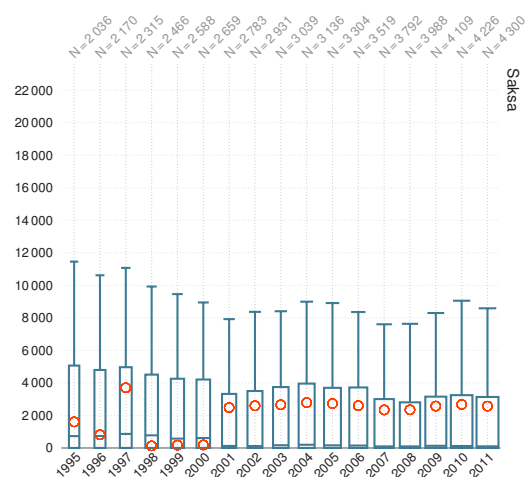
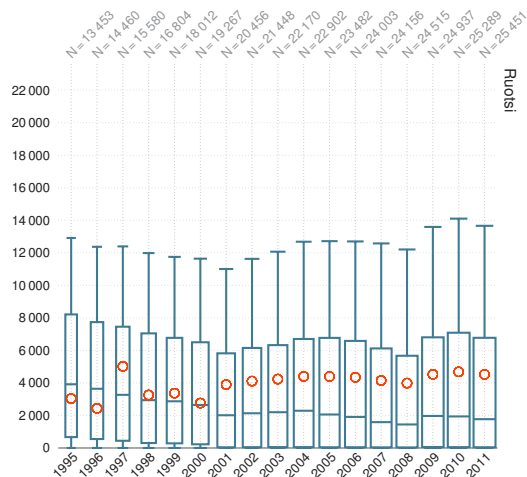
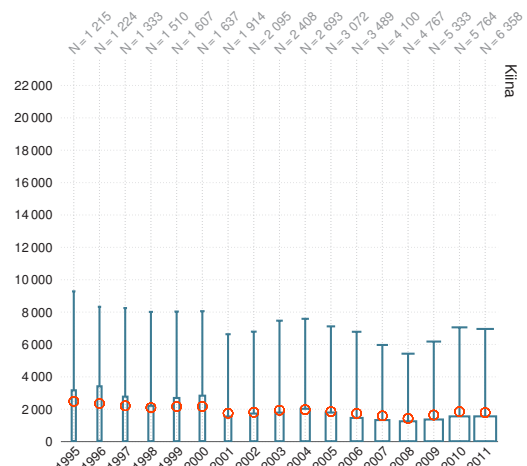
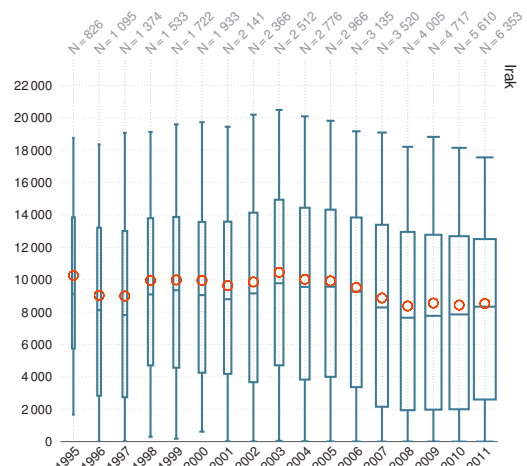
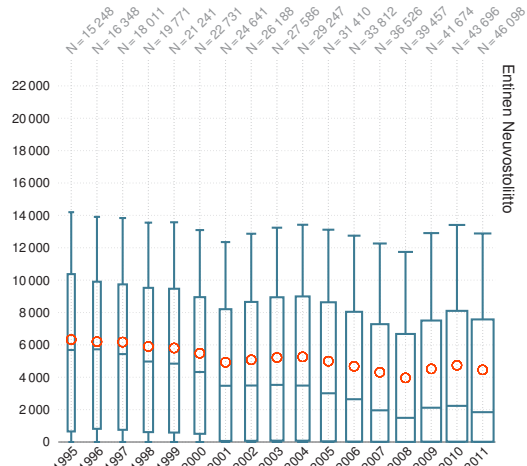
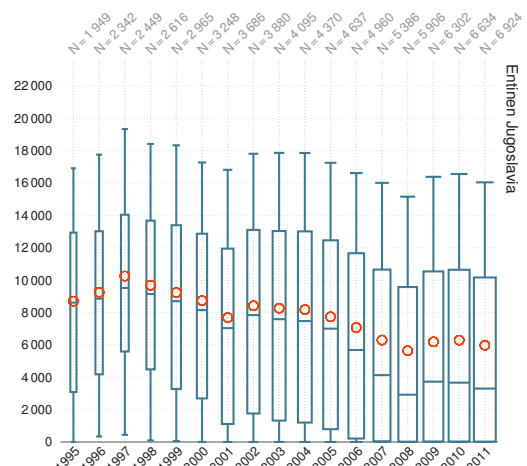
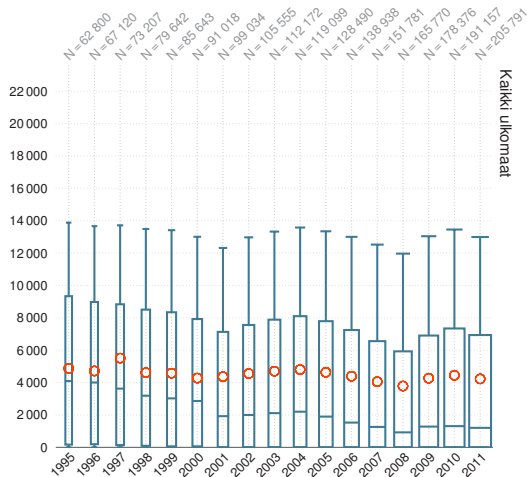
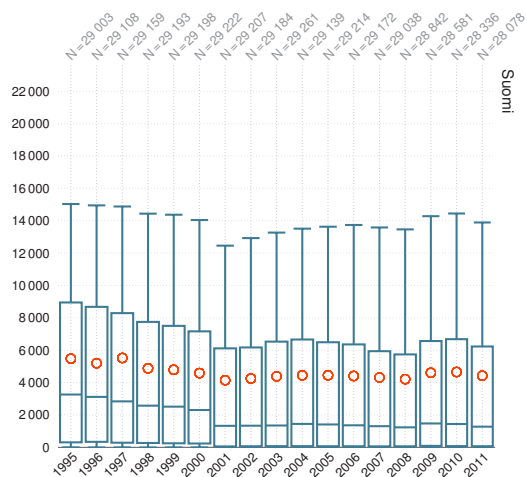
Kuvio 6. Saadut tulonsiirrot yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per mies. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

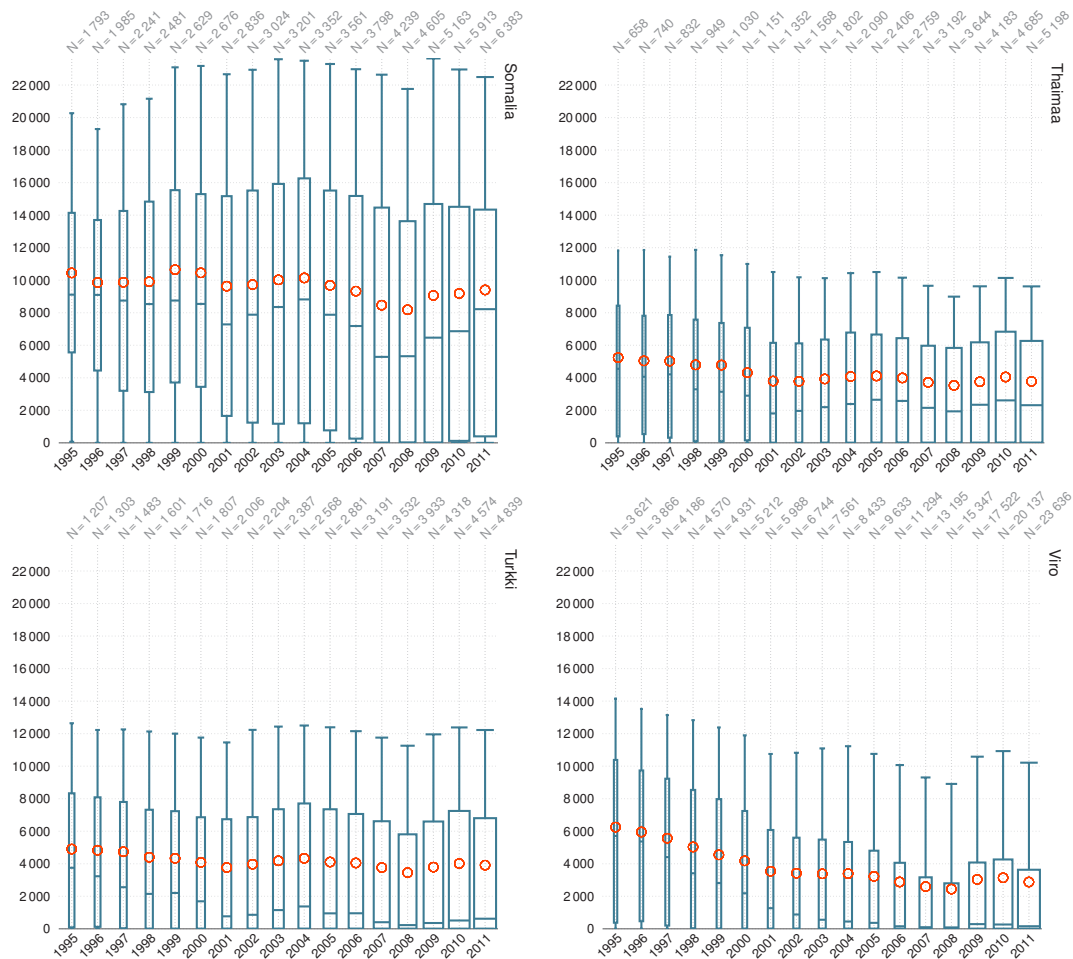
Kuviossa 6 on esitetty työikäisten miesten keskimäärin saamat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Irakissa ja Somaliassa syntyneet miehet saivat vuonna 2011 keskimäärin enemmän tulonsiirtoja kaikissa ikäluokissa kuin muilla alueilla syntyneet miehet. Kiinassa syntyneet miehet saivat vuonna 2011 kaikissa ikäluokissa keskimäärin vähemmän tulonsiirtoja kuin muissa suurimmissa maahanmuuttajamaissa syntyneet. Suomessa syntyneet saivat 50–62-vuotiaiden ikäluokassa enemmän tulonsiirtoja kuin kaikki ulkomailla syntyneet keskimäärin.

Kuvio 7. Saadut tulonsiirrot yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja maassaolovuosien luokan mukaan. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 7 on esitetty työikäisten saamat keskimääräiset tulonsiirrot maassaolovuosien luokkien sekä syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Somaliassa, Irakissa ja entisen Jugoslavian alueella syntyneet saivat kaikissa maassaolovuosien luokissa enemmän tulonsiirtoja keskimäärin kuin muut suurimmat syntymävaltiot sekä kaikki ulkomaalaiset yhteensä. Kahdeksalla maalla kymmenestä sekä kaikilla ulkomailla syntyneillä keskimäärin saadut tulonsiirrot nousivat maassaolovuosien myötä aina 15–19 vuotta maassa olleiden luokkaan asti. Tämä nousu voi johtua ikävaikutuksesta, mutta sen arvioiminen edellyttäisi maassaolovuosien ikäluokittaista tarkastelua. Tutkimuksen toisessa osassa paneudun muun muassa eri tekijöiden päävaikutusten ja yhteisvaikutusten estimointiin julkisen talouden nettovaikutusten kannalta.

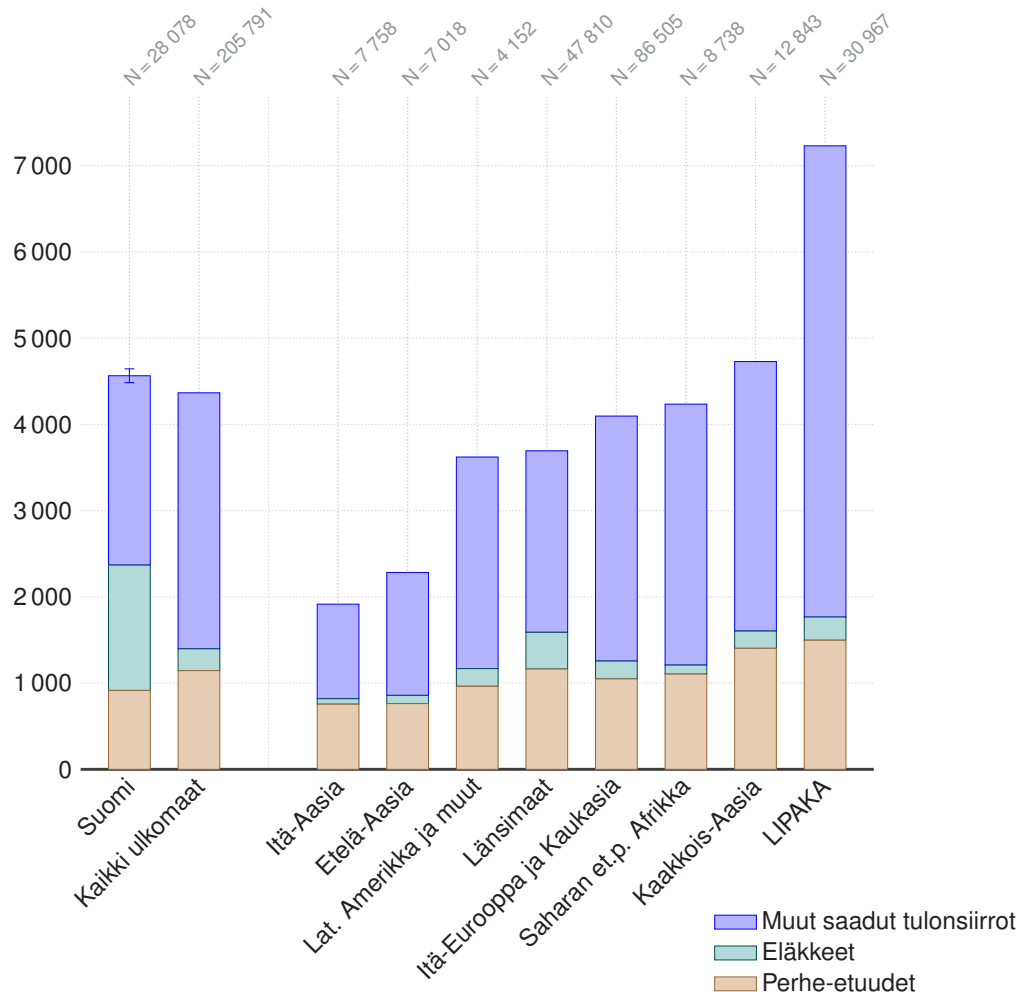

Kuvio 8. Saatut tulonsiirrot yhteensä vuosina 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Euromääräiset jakouman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

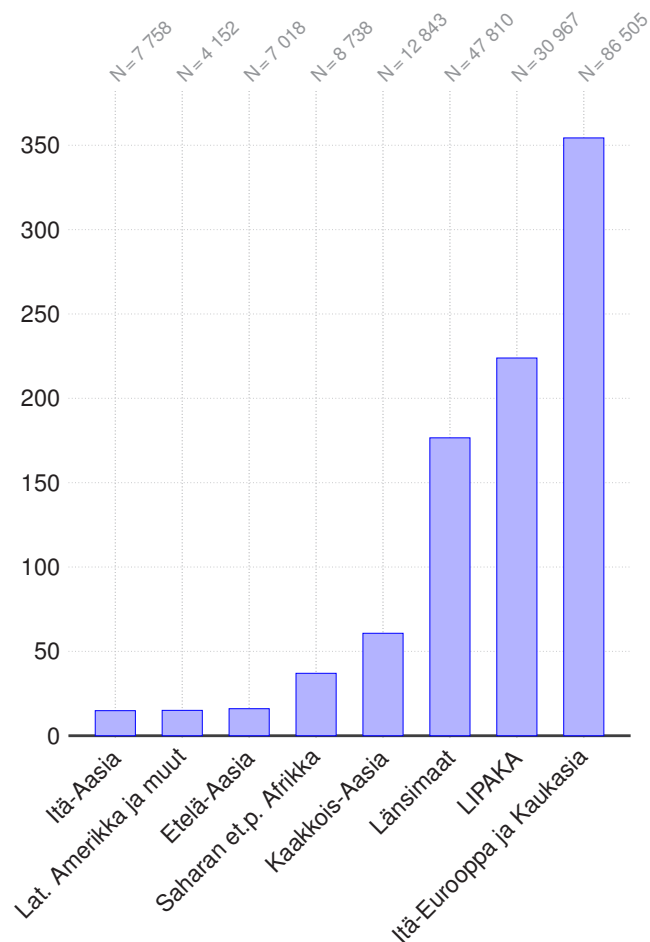
Kuviossa 8 on esitetty saatujen tulonsiirtojen jakaumapisteet ja keskiarvot syntymävaltioittain työikäisille vuosina 1995–2011. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persentiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persentiili (ks. selite laatikkokuvioista: liite 4). Saatujen tulonsiirtojen aikasarjakuviossa ei ole aivan kaikkia saatuja tulonsiirtoja, jotka ovat edellä vain vuotta 2011 käsittelevissä kuvioissa. Ylemmät jakaumapisteet (mediaani, yläkvartiili ja 90. persentiili) vaihtelevat tuhansien eurojen mittakaavassa eri syntymävaltioiden välillä.

6.2.1.2 Saadut tulonsiirrot: syntymäalueet

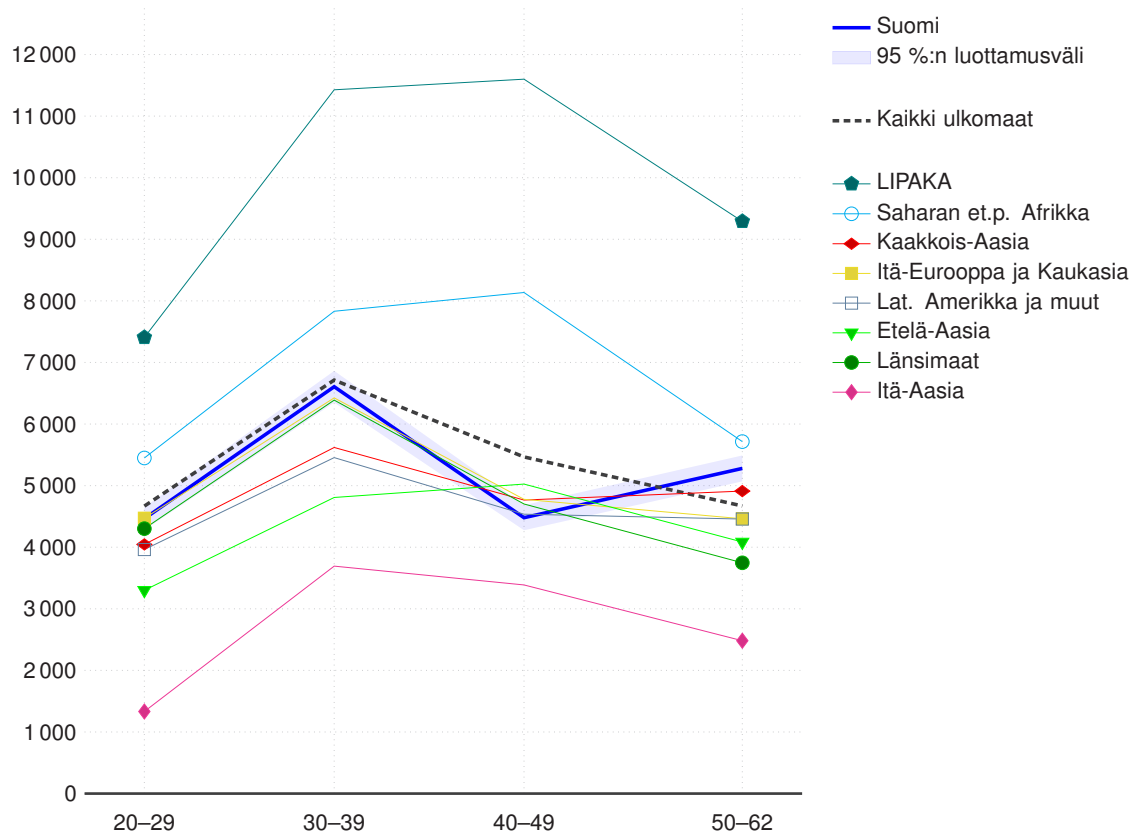
Kuvio 9. Saadut tulonsiirrot lajeittain vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 9 on esitetty työikäisten henkilöiden keskimäärin saamat tulonsiirrot syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Kuvio 9 kertoo kaikkien saatujen tulonsiirtojen yhteismäärän sekä eriteltyinä ne kolmeen lajiin: eläkkeisiin, perhe-etuuksiin ja muihin saatuihin tulonsiirtoihin. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneet saivat vuonna 2011 keskimäärin enemmän tulonsiirtoja kuin Suomessa syntyneet tai kaikki ulkomailla syntyneet yhteensä. Itä-Aasiassa ja Etelä-Aasiassa syntyneet saivat syntymäalueiden joukossa vähiten tulonsiirtoja keskimäärin vuonna 2011. Suomesa syntyneet saivat kuviossa 9 oleviin alueisiin verrattuna keskimäärin eniten eläkkeitä. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneet saivat keskimäärin eniten muita tulonsiirtoja.

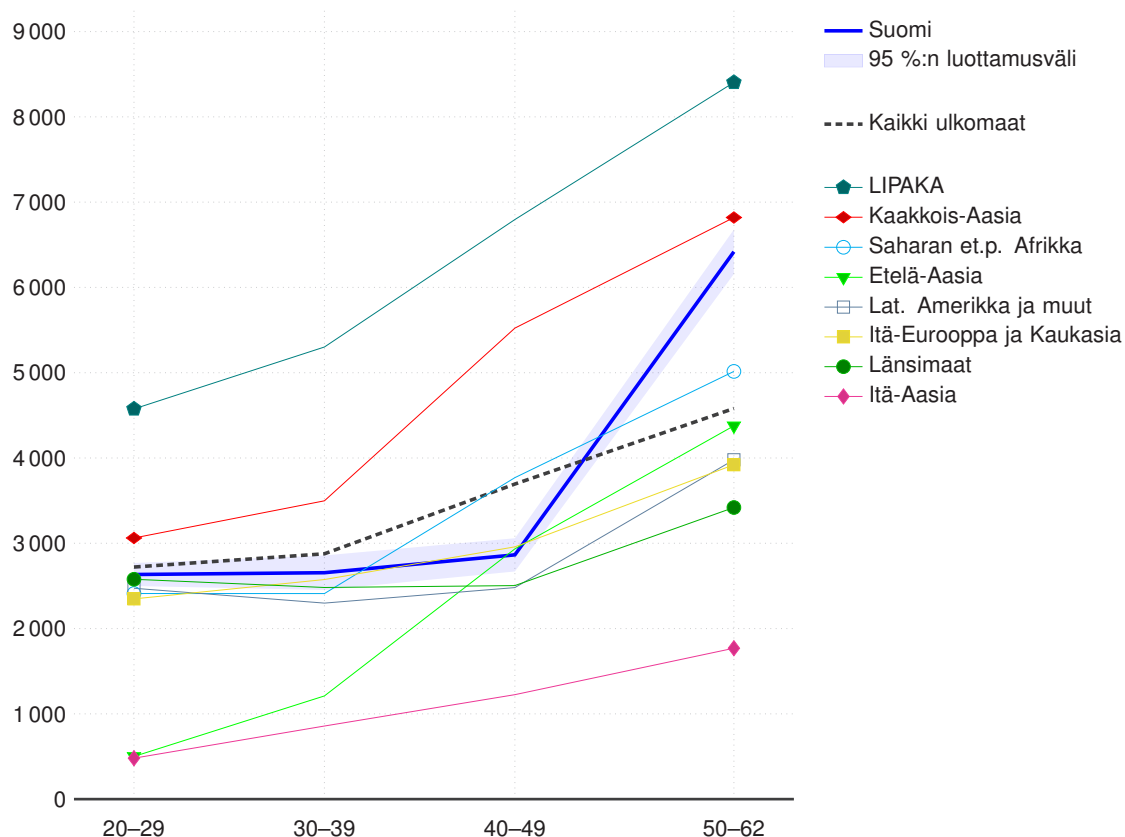
Kuvio 10. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen saatujen tulonsiirtojen summa syntymäalueen mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 10 on esitetty työikäisten henkilöiden saamien tulonsiirtojen yhteenlaskettu summa syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Summa saadaan keskiarvon ja henkilömäärän (N) tulona, joten siihen vaikuttavat kummatkin tekijät. Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneet työikäiset saivat vuonna 2011 eniten tulonsiirtoja niiden yhteenlaskettuna summana, hieman yli 350 miljoonaa euroa. Vähiten saivat yhteenlaskettuna summana syntymäalueiden joukossa Itä-Aasiassa syntyneet työikäiset.

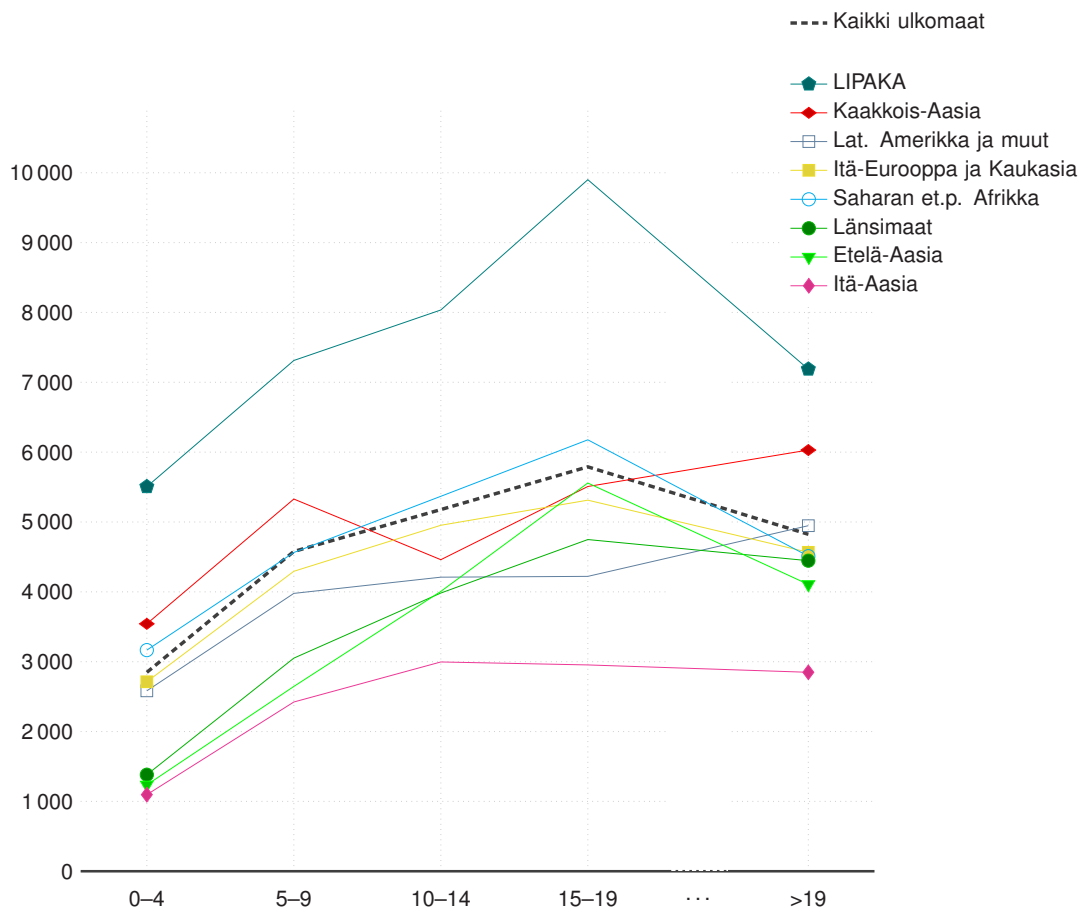
Kuvio 11. Saadut tulonsiirrot yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 11 on esitetty työikäisten naisten keskimäärin saamat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneet naiset saivat vuonna 2011 keskimäärin enemmän tulonsiirtoja kaikissa ikäluokissa kuin muilla alueilla syntyneet naiset. Myös Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneet naiset saivat keskimäärin kaikissa ikäluokissa enemmän tulonsiirtoja kuin kaikki ulkomailla syntyneet naiset yhteensä. Itä-Aasiassa syntyneet naiset saivat kaikissa ikäluokissa keskimäärin vähemmän tulonsiirtoja kuin muilla alueilla syntyneet.

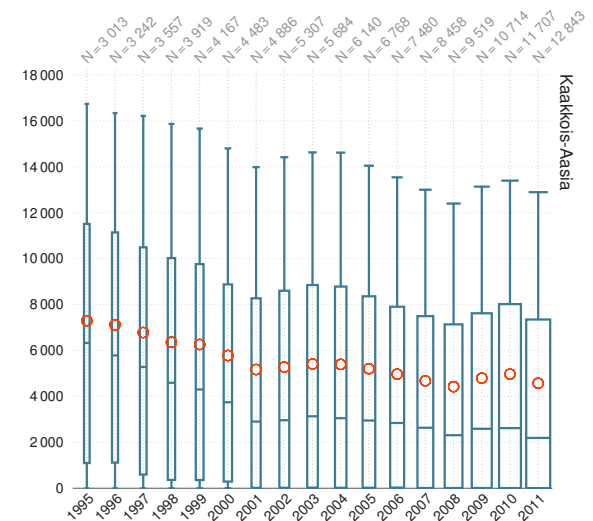
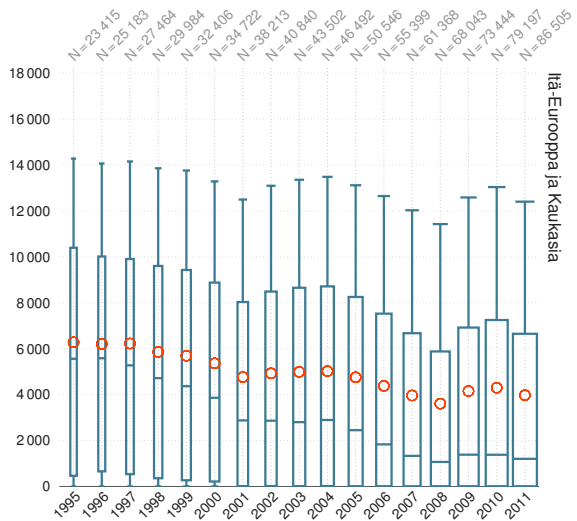
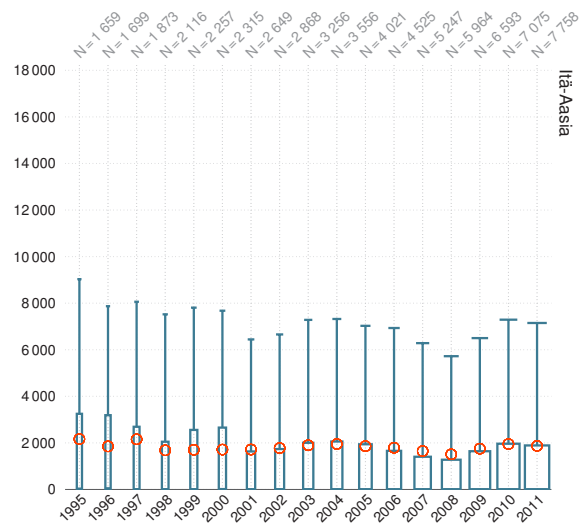
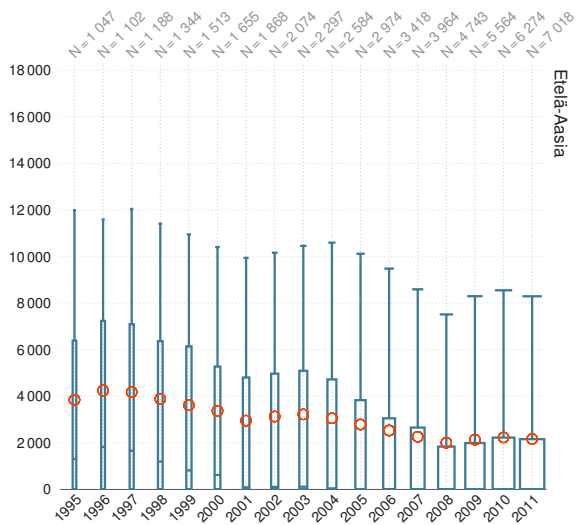
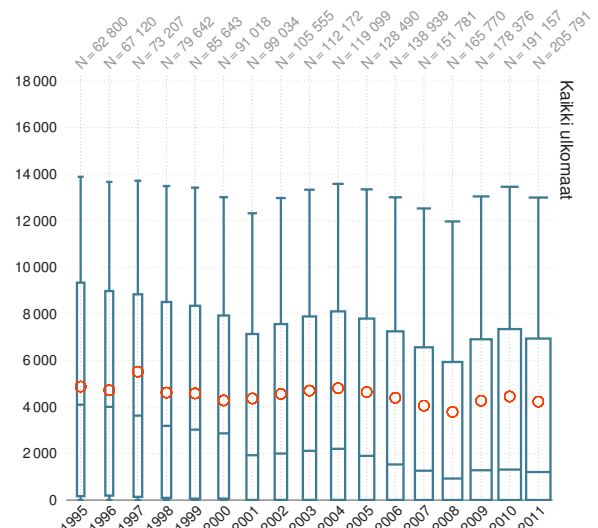
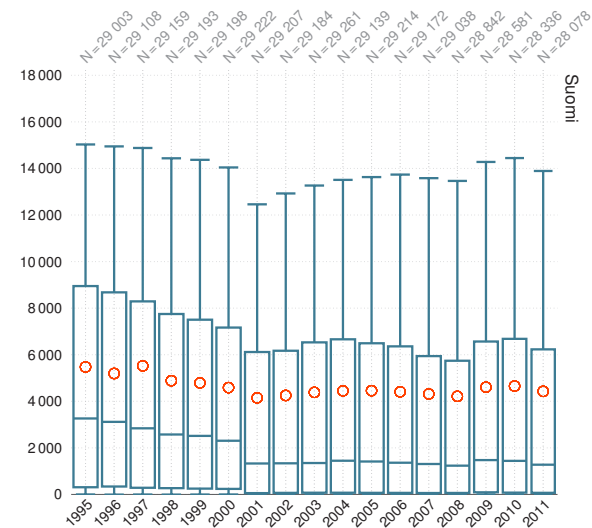
Kuvio 12. Saadut tulonsiirrot yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per mies. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

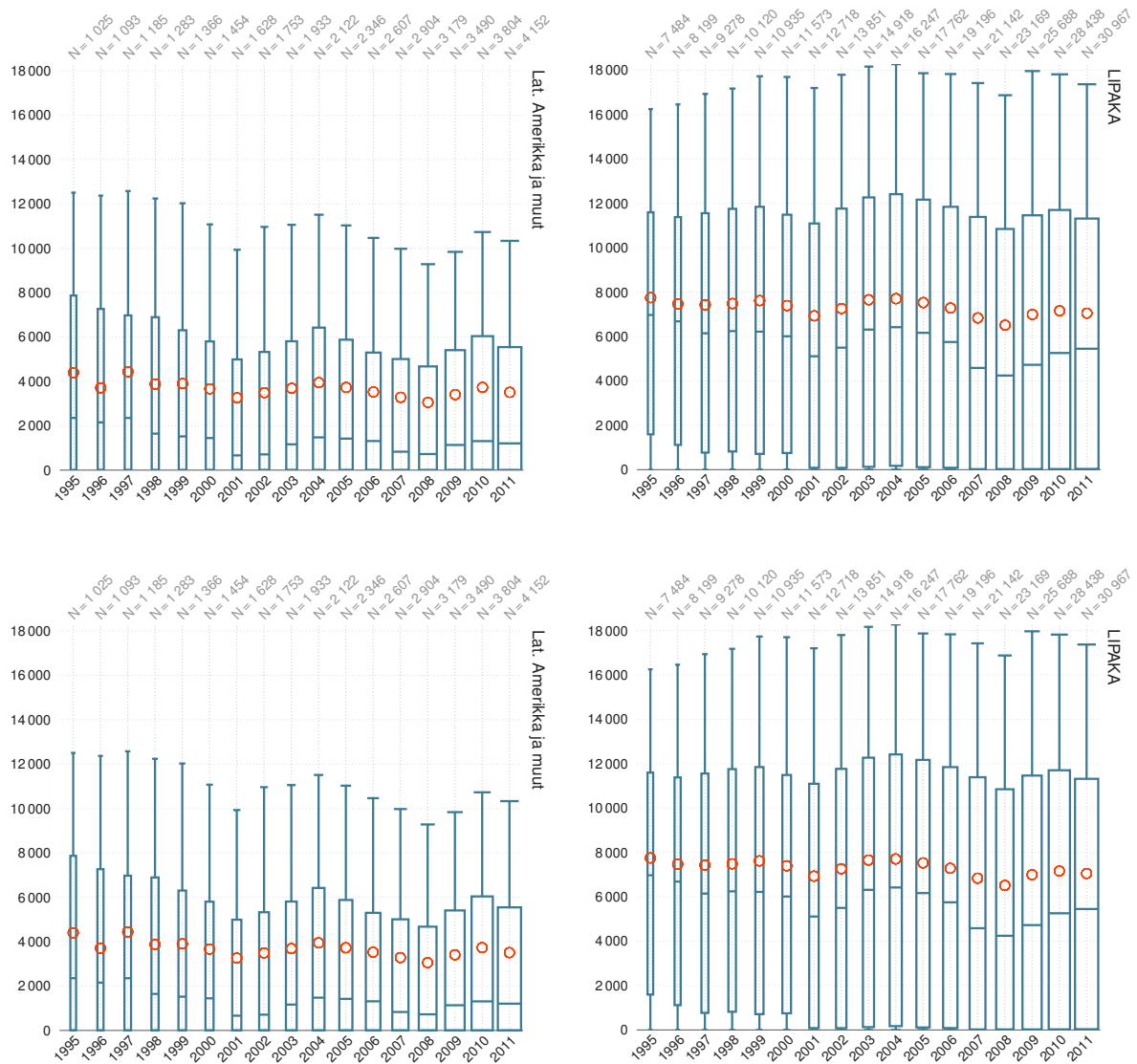
Kuviossa 12 on esitetty työikäisten miesten keskimäärin saamat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneet miehet saivat vuonna 2011 keskimäärin enemmän tulonsiirtoja kaikissa ikäluokissa kuin muilla alueilla syntyneet miehet. Myös Kaakkois-Aasiassa syntyneet miehet saivat keskimäärin kaikissa ikäluokissa enemmän tulonsiirtoja kuin kaikki ulkomailla syntyneet yhteensä. Itä-Aasiassa ja Etelä-Aasiassa syntyneet miehet saivat 20–29-vuotiaiden ikäluokassa keskimäärin vähemmän tulonsiirtoja kuin muilla alueilla syntyneet. Muissa ikäluokissa Itä-Aasiassa syntyneet miehet saivat muilla aluilla syntyneitä vähemmän tulonsiirtoja.

Kuvio 13. Saadut tulonsiirrot yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja maassaolovuosien luokan mukaan. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut).

Kuviossa 13 on esitetty työikäisten saamat keskimääräiset tulonsiirrot maassaolovuosien luokan sekä syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneet saivat keskimäärin eniten tulonsiirtoja kaikissa maassaolovuosien luokissa. Saadut tulonsiirrot nousivat maassaolovuosien myötä aina 15–19 vuotta maassa olleiden luokkaan asti monen syntymäalueen kohdalla. Tämä nousu voi johtua ikävaikutuksesta, mutta sen arvioiminen edellyttäisi maassaolovuosien ikäluokittaista tarkastelua. Tutkimuksen toisessa osassa paneudun muun muassa eri tekijöiden päävaikutusten ja yhteisvaikutusten estimointiin julkisen talouden nettovaikutusten kannalta.

Kuvio 14. Saatut tulonsiirrot yhteensä vuosina 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Euromääräiset jakuman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 14 on esitetty saatujen tulonsiirtojen jakaumapisteet ja keskiarvot syntymäalueittain työikäisille vuosina 1995–2011. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persentiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persentiili (ks. laatikkokuvioista selite: liite 4). Saatujen tulonsiirtojen aikasarjakuviossa ei ole aivan kaikkia saatuja tulonsiirtoja, jotka ovat edellä vain vuotta 2011 käsittelevissä kuvioissa. Ylemmät jakaumapisteet (mediaani, yläkvartiili ja 90. persentiili) vaihtelevat tuhansien eurojen mittakaavassa eri syntymäalueiden välillä.

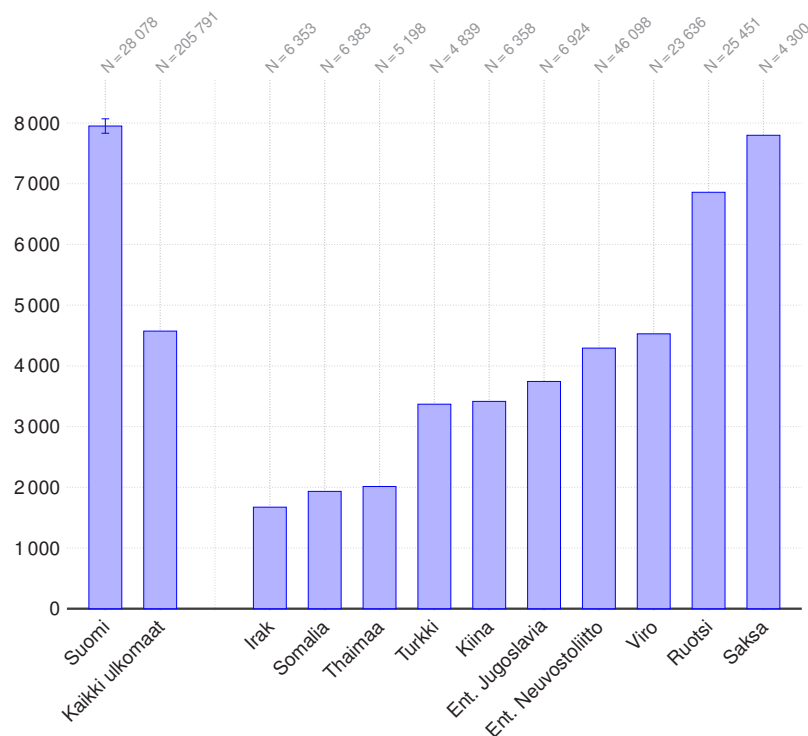
Tässä alaluvussa esitetyt syntymäalueittaiset tulokset saaduista tulonsiirroista vastaavat Kansaneläkelaitoksen (Tervola ja Verho, 2014) tutkimuksen Maahanmuuttajien sosiaaliturvan käyttö vuonna 2011 tuloksia, mikäli Tervolan ja Verhon käyttämät maaluokittelu muunnetaan siten, että pakolaismaat vastaavat tämän tutkimuksen Lähi-Itää, Pohjois-Afrikkaa ja Keski-Aasiaa (LIPAKA), Ent. NL vastaa tämän tutkimuksen Itä-Eurooppaa ja Kaukasiasia, OECD vastaa tämän tutkimuksen länsimaita ja Kantaväestö vastaa tämän tutkimuksen Suomessa syntyneitä. Tässä tutkimuksessa saatut tulonsiirrot vuonna 2011 olivat tällaisilla aluevertailuilla keskimäärin hieman suuremmat kuin Tervolan ja Verhon tutkimuksessa. Ero selittynee sillä, että tässä tutkimuksessa saatuihin tulonsiirtoihin sisältyvät myös saatut toimeentulotuet. (Tervola ja Verho 2004, s. 11).

6.2.2 Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut

Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut, eli maksetut suorat tulonsiirrot, ovat julkisen talouden henkilöiltä saamia tuloja. Maksettuja välittömiä veroja ja veronluonteisia maksuja, jotka sisältyvät tähän tutkimukseen rekisteripohjaisina tietoina, ovat: tulovero valtiolle ja kunnille, pääomatulovero valtiolle, palkansaajan ja yrittäjän sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu ja päivärahamaksu, eläkkeestä peritty sairausvakuutusmaksu sekä palkansaajan ja yrittäjän (yrityksen osaomistajan) maksamat pakolliset työttömyys- ja eläkevakuutusmaksut. Tutkimukseen sisältyvät rekisteripohjaiset tiedot välittömistä veroista ja veronluonteisista maksuista on lueteltu liitteessä 2.

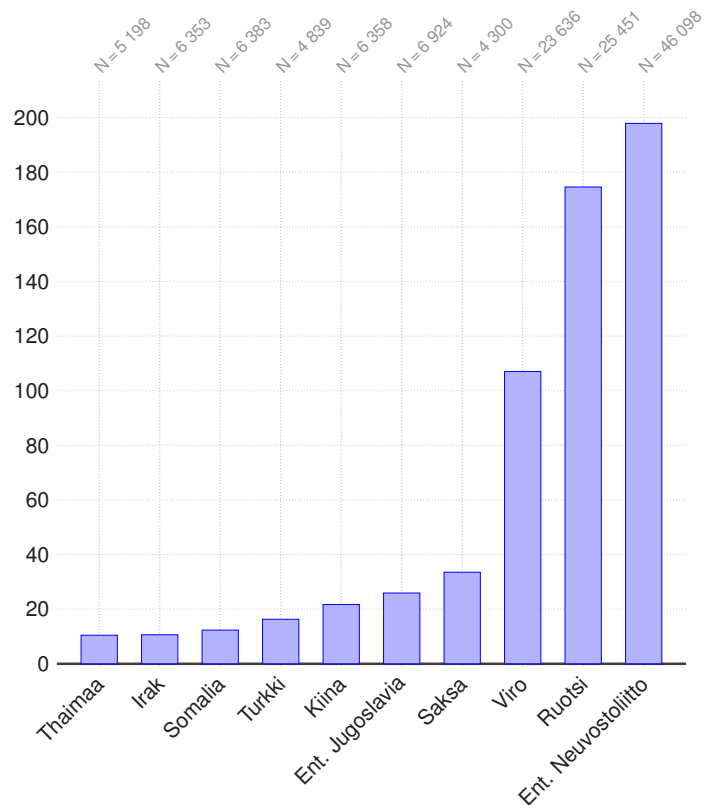
Tutkimuksen ensimmäisessä osassa (toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot) ei ole ilman erillistä mainintaa mukana työnantajien maksamia pakollisia eläkevakuutusmaksuja, sillä ne ovat tutkimuksen määritelmien kannalta hankalia, sillä niitä ei peritä henkilöiltä (palkansaajilta) itseltään. Lisäksi tutkimuksen ensimmäisessä osassa keskityn lähinnä työikäisten, 20–62-vuotiaiden väestöjen tutkimiseen, jolloin mukana on suurin osa työeläkejärjestelmän henkilöiltä saamista tuloista, muttei toisaalta menopuolta maksettujen eläkkeiden muodossa. Tutkimuksen toisessa osassa, jossa käsitellään julkisen talouden tuloja ja menoja koko elinkaaren yli, nämä kummatkin osat sisältyvät mukaan täysimääräisinä.

6.2.2.1 Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut: kymmenen suurinta syntymävaltiota

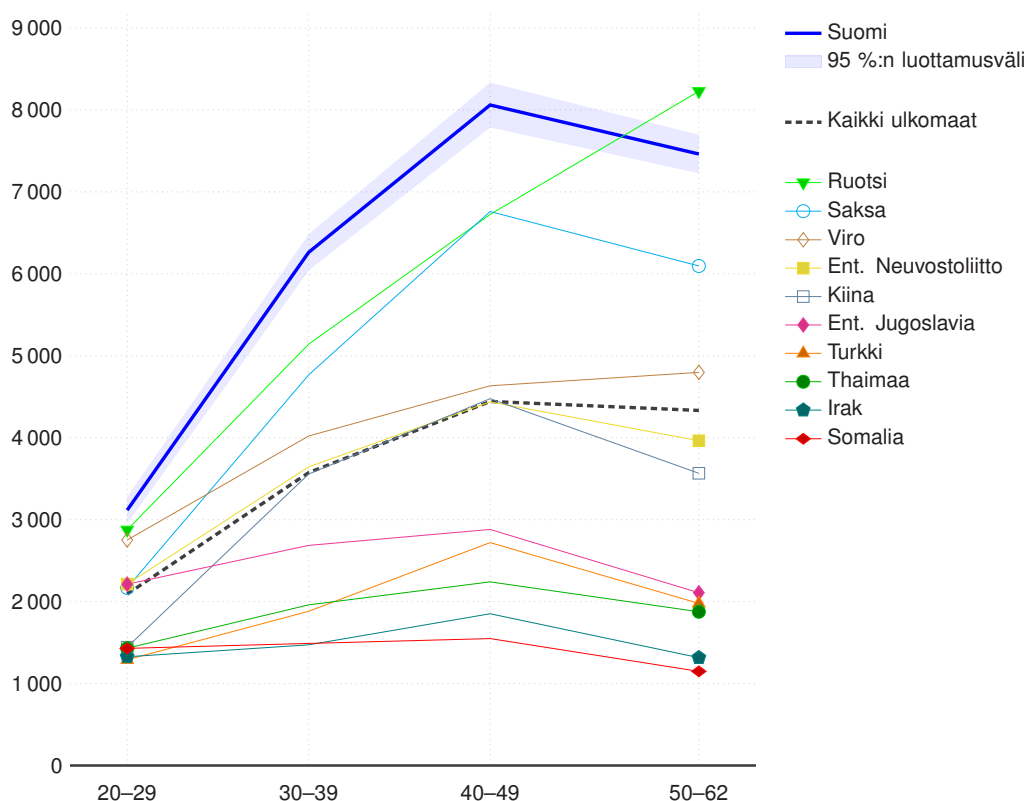
Kuvio 15. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 15 on esitetty työikäisten henkilöiden keskimäärin maksamat verot ja veronluonteiset maksut syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Suomessa syntyneet työikäiset henkilöt maksoivat keskimäärin enemmän välittömiä veroja ja veronluonteisia maksuja kuin yhdessäkään 10 suurimassa syntymävaltion mukaan määritellyssä maahanmuuttajaryhmässä vuonna 2011, keskimäärin noin 8 000 euroa per työikäinen. Saksassa syntyneet maksoivat veroja ja veronluonteisia maksuja keskimäärin eniten 10 suurimman maahanmuuttajaryhmän joukossa. Myös Ruotsissa syntyneet maksoivat keskimäärin näitä suoria tulonsiirtoja yli 2 000 euroa enemmän kuin kaikki ulkomailla syntyneet työikäiset keskimäärin vuonna 2011. Keskimäärin vähiten suoria tulonsiirtoja työikäisistä vuona 2011 maksoivat Irakissa, Somaliassa ja Thaimaassa syntyneet.

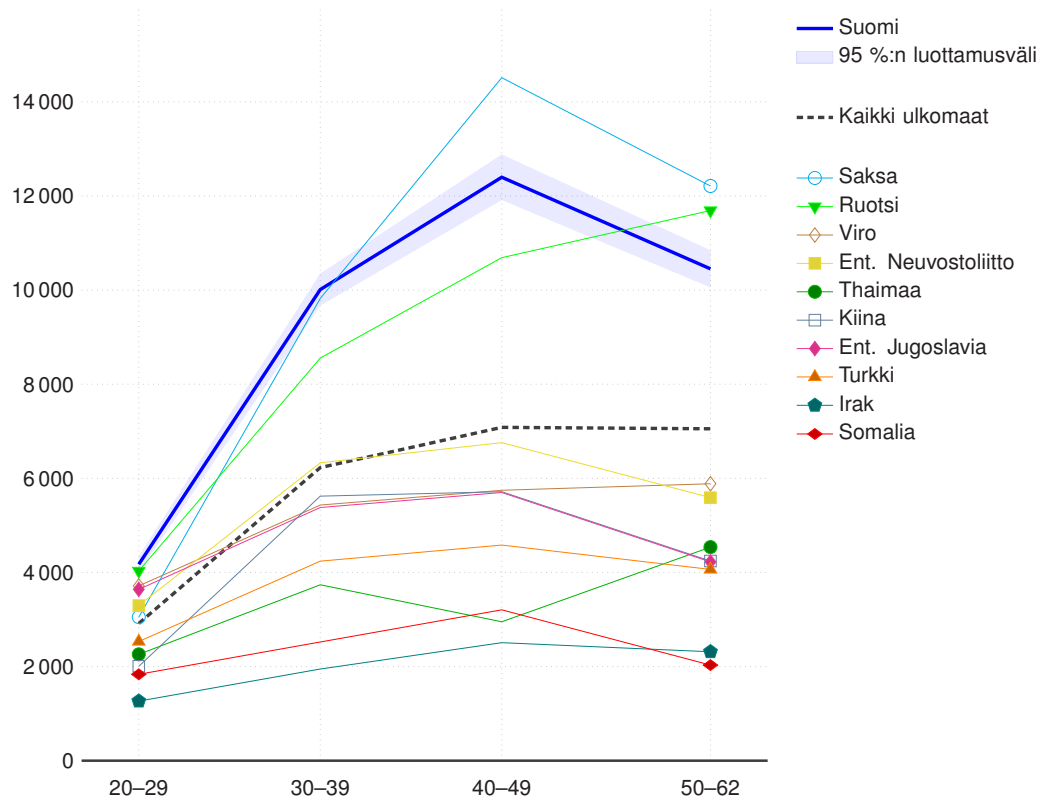
Kuvio 16. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen maksettujen välittömien verojen ja veronkaltaisten maksujen summa syntymävaltion mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 16 on esitetty työikäisten henkilöiden maksamien suorien tulonsiirtojen yhteenlaskettu summa syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Summa saadaan keskiarvon ja henkilömäärän (N) tulona, joten siihen vaikuttavat kummatkin tekijät. Entisen Neuvostoliiton alueella syntyneet työikäiset maksoivat vuonna 2011 eniten suoria tulonsiirtoja niiden yhteenlaskettuna summana, noin 200 miljoonaa euroa. Vähiten suoria tulonsiirtoja maksoivat niiden yhteenlaskettuna summana 10 suurimman syntymävaltion joukossa Thaimaassa syntyneet, hieman yli 10 miljoonaa euroa vuonna 2011.

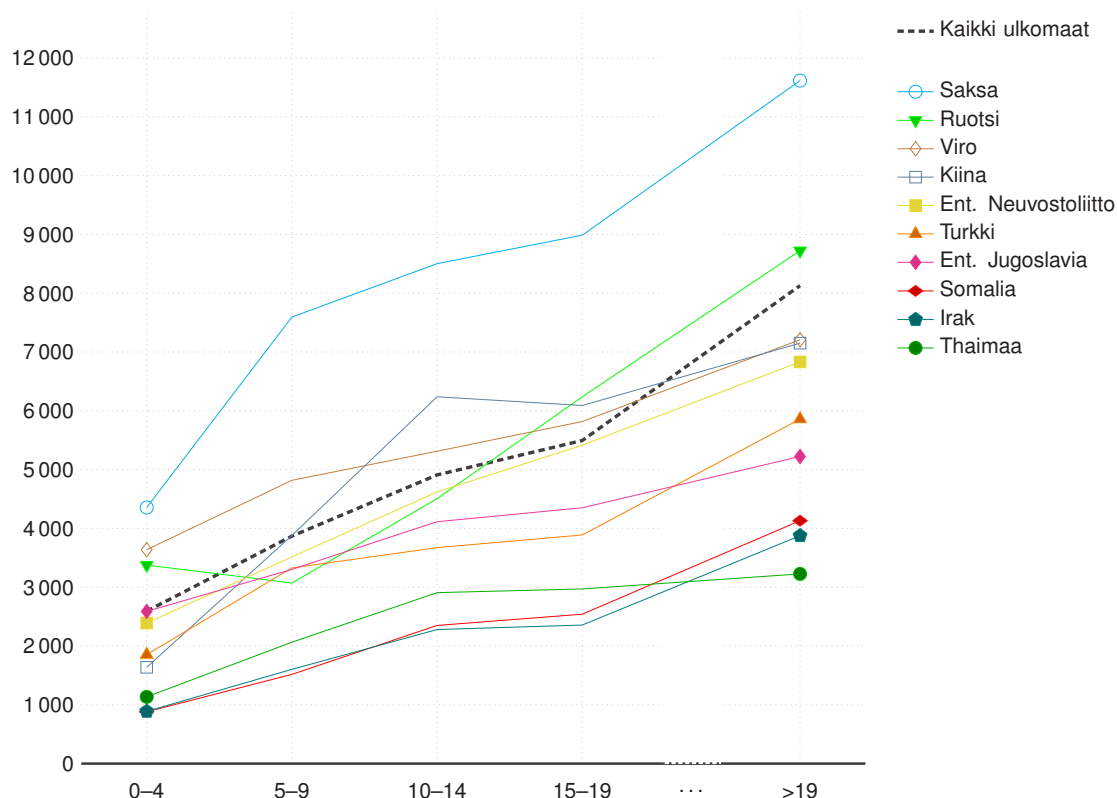
Kuvio 17. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 17 on esitetty työikäisten naisten keskimäärin maksamat suorat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Suomessa syntyneet naiset maksoivat suoria tulonsiirtoja vuonna 2011 keskimäärin enemmän per työikäinen nainen kuin 10 suurimman maahanmuuttoryhmän naiset kaikissa ikäluokissa lukuun ottamatta 50–62-vuotiaiden ikäluokkaa, jossa Ruotsissa syntyneet naiset maksoivat keskimäärin eniten suoria tulonsiirtoja. Kaikkien ulkomailla syntyneiden naisten, sekä useimpien kuvion 17 maahanmuuttajaryhmien kohdalla naisten maksamat suorat tulonsiirrot kasvoivat 20–29-vuotiaiden ikäluokasta 40–49-vuotiaiden ikäluokkaan. Tällaista nousua ei kuitenkaan ollut vuonna 2011 Somaliassa syntyneiden naisten kohdalla. Kuvion perusteella ei voi kuitenkaan sanoa, onko kyse ikävaikutuksesta vai kohorttivaikutuksesta, jossa kohortti muodostuu tiettyinä vuotena tai vuosina Suomeen muuttaneista.

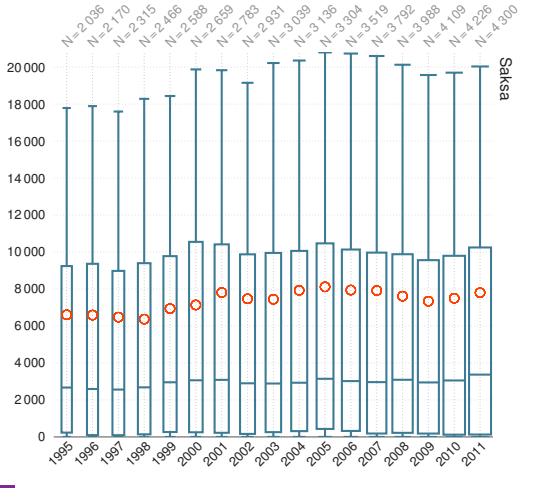
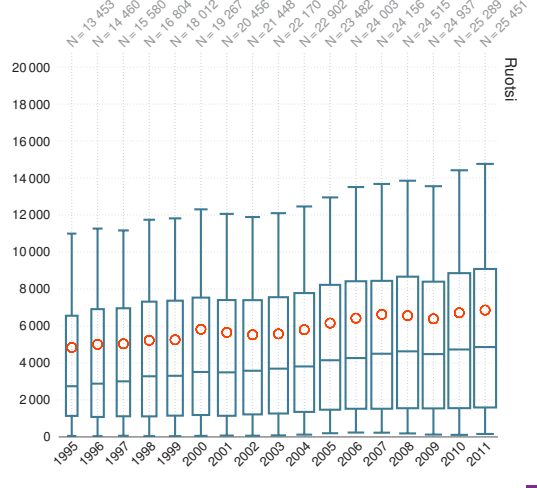
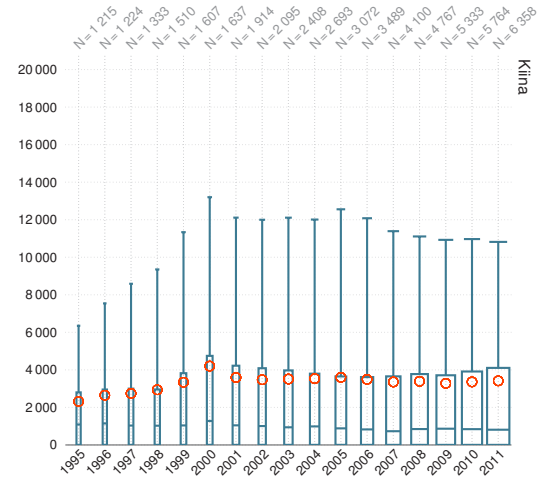
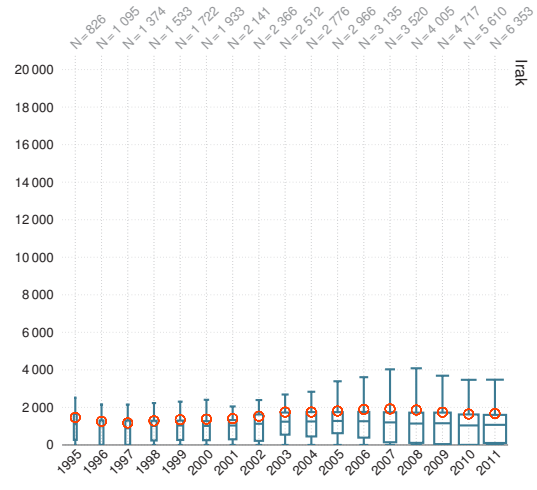
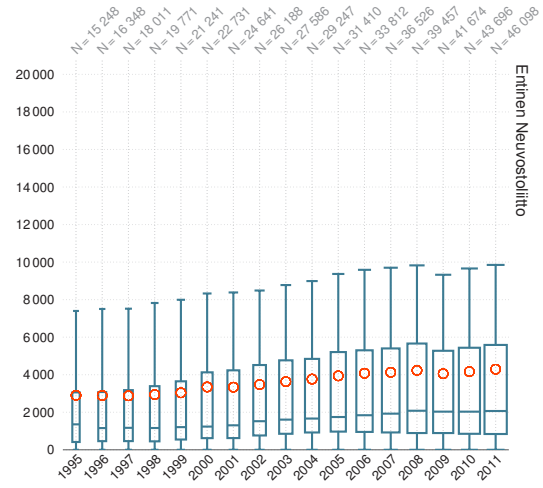
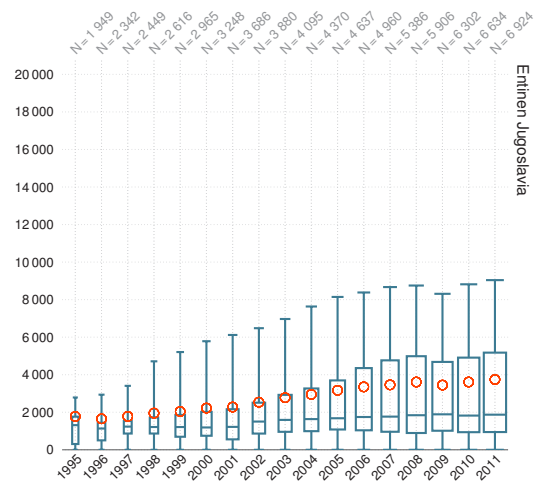
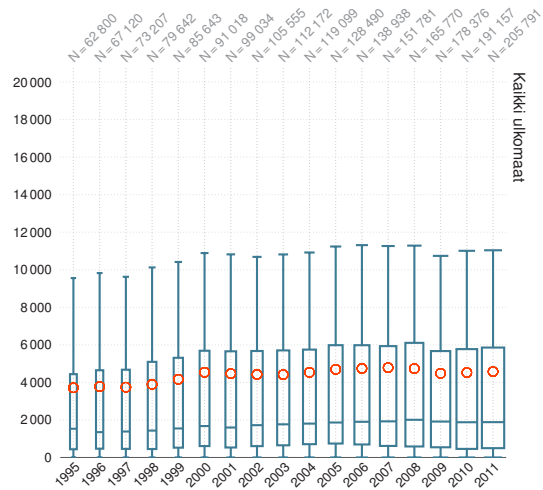
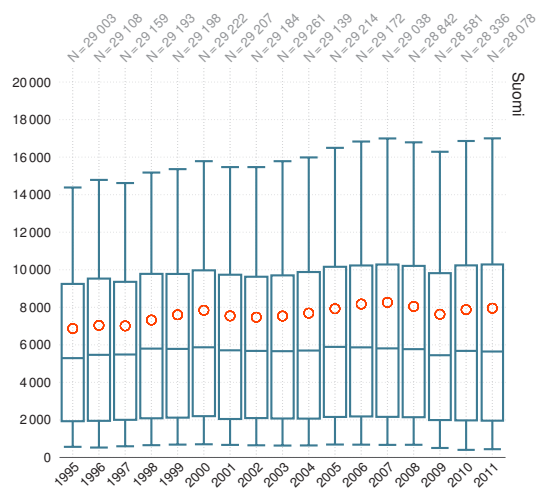
Kuvio 18. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per mies. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

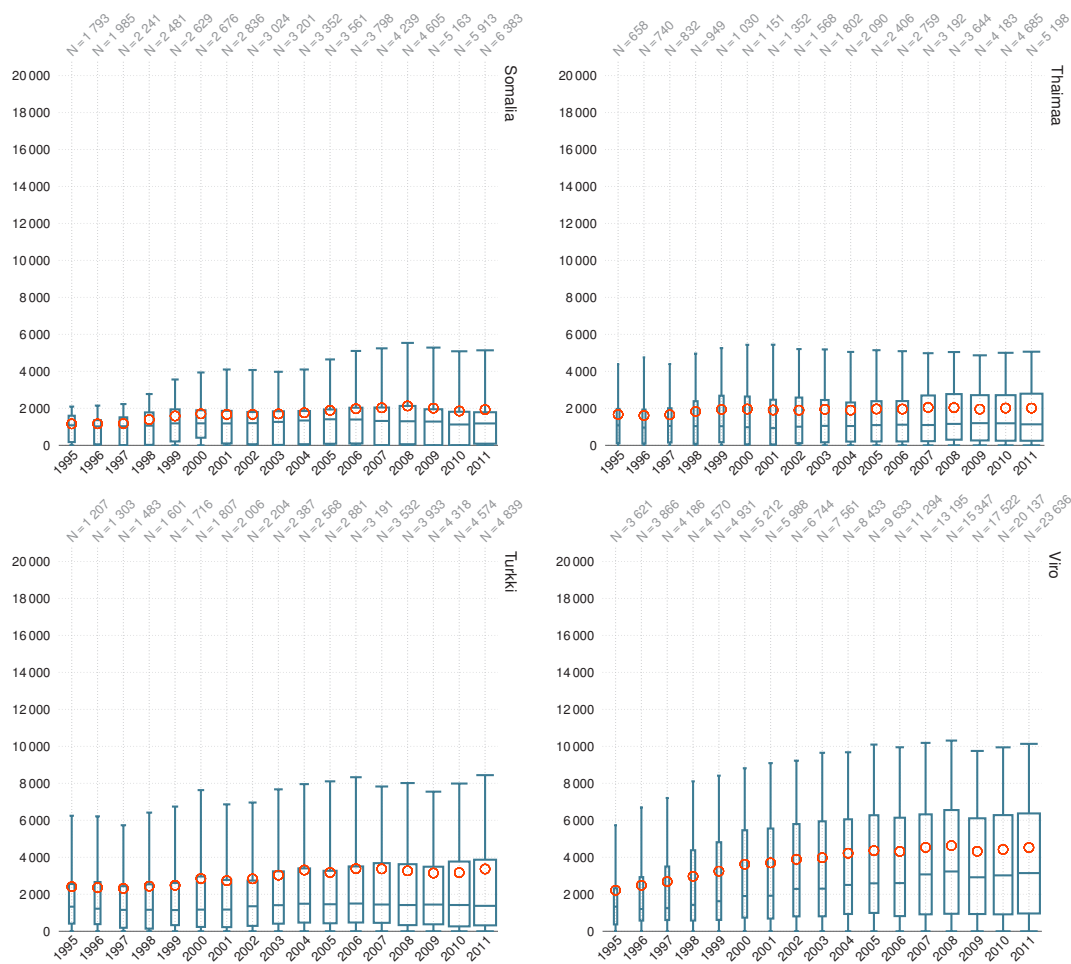
Kuviossa 18 on esitetty työikäisten miesten keskimäärin maksamat suorat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Nuorinta 20–29-vuotiaiden ikäluokkaa lukuun ottamatta Saksassa, Suomessa ja Ruotsissa syntyneet työikäiset miehet maksoivat keskimäärin eniten suoria tulonsiirtoja vuonna 2011. Irakissa syntyneet miehet maksoivat keskimäärin vähiten suoria tulonsiirtoja kaikissa ikäluokissa lukuun ottamatta vanhinta 50–62-vuotiaiden ikäluokkaa, jossa vähiten suoria tulonsiirtoja maksoivat Somaliassa syntyneet. Thaimaassa syntyneitä miehiä lukuun ottamatta maksetut suorat tulonsiirrot kasvoivat 20–29-vuotiaiden ikäluokasta 40–49-vuotiaiden ikäluokkaan.

Kuvio 19. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja maassaolovuosien luokan mukaan. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 19 on esitetty työikäisten maksamat suorat tulonsiirrot maassaolovuosien luokan sekä syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Keskimäärin maksetut suorat tulonsiirrot kasvoivat lähes poikkeuksetta kaikkien suurimpien maahanmuuttajaryhmien sekä kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta maassaolovuosien kasvaessa. Kuvion perusteella ei kuitenkaan voi sanoa, onko kyse maassaolovuosien vaikutuksesta vai ikävaikutuksesta. Somaliassa, Irakissa ja Thaimaassa syntyneet ja vähintään 20 vuotta maassa olleet maksoivat suoria tulonsiirtoja vuonna 2011 keskimäärin vähemmän kuin 0–4 vuotta maassa olleet Saksassa syntyneet. Vähintään 20 vuotta maassa olleet ovat määritelmän, maassaolovuodet 15 vuotta täyttäneillä, mukaan vähintään 35-vuotiaita iältään.

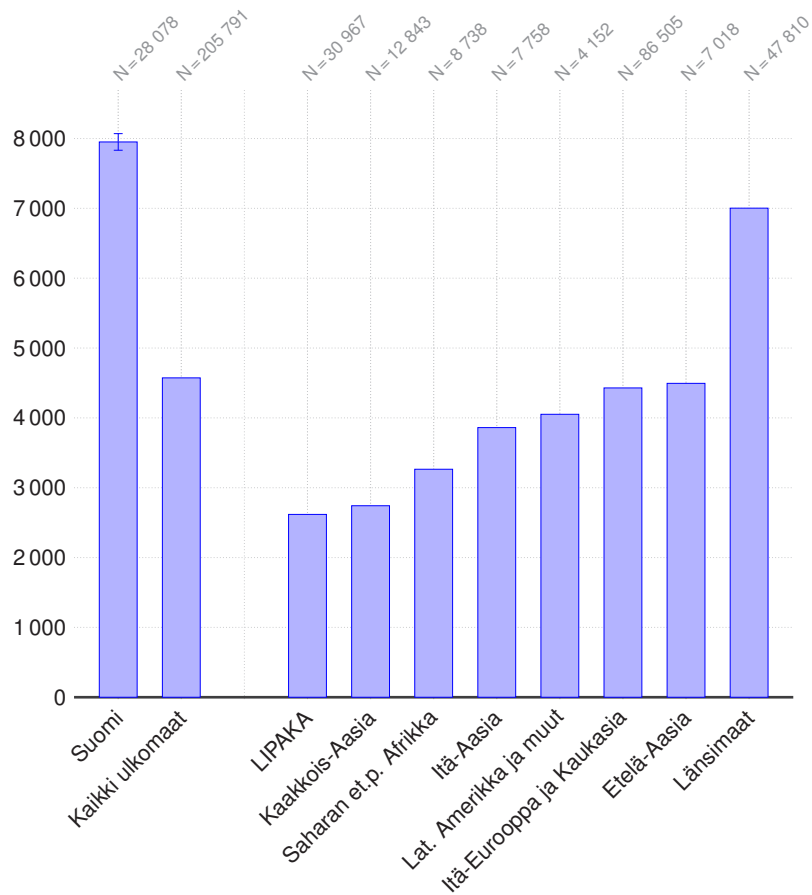

Kuvio 20. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuosina 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Euromääräiset jakauman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

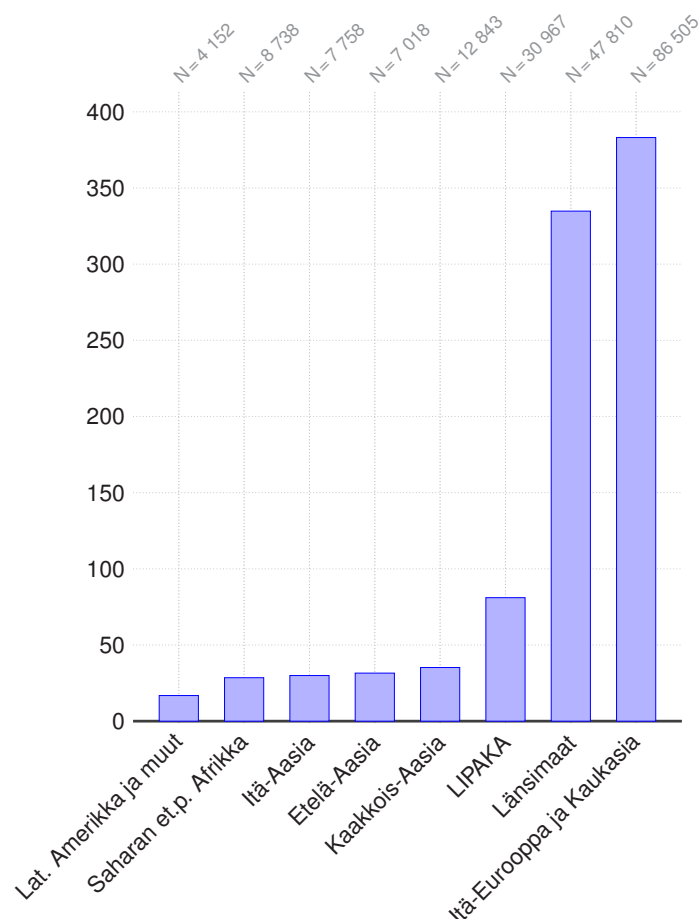
Kuviossa 20 on esitetty maksettujen välittömien verojen ja veronluonteisten maksujen jakaumapisteet ja keskiarvot synnyinmaittain työikäisille vuosina 1995–2011. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persentiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persentiili (ks. laatikkokuvioista selite: liite 4). Jakaumat vaihtelevat tuhansien eurojen mittakaavassa eri synnyinmaiden välillä lukuun ottamatta alinta jakaumapistettä (10. persentiili). Useimpien ryhmien kohdalla jakaumat siirtyvät hieman alaspäin vuodesta 2008 vuoteen 2009, kun yleinen taloustilanne heikentyi Suomessa ja maailmalla. Suomessa syntyneillä työikäisillä mediaani maksetuissa suorissa tulonsiirroissa vuonna 2011 oli 5 644 euroa. Somaliassa, Thaimaassa ja Irakissa syntyneillä alle 10 % työikäisistä maksoi vähintään saman verran suorita tulonsiirtoja vuonna 2011.

6.2.2.2 Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut: syntymäalueet

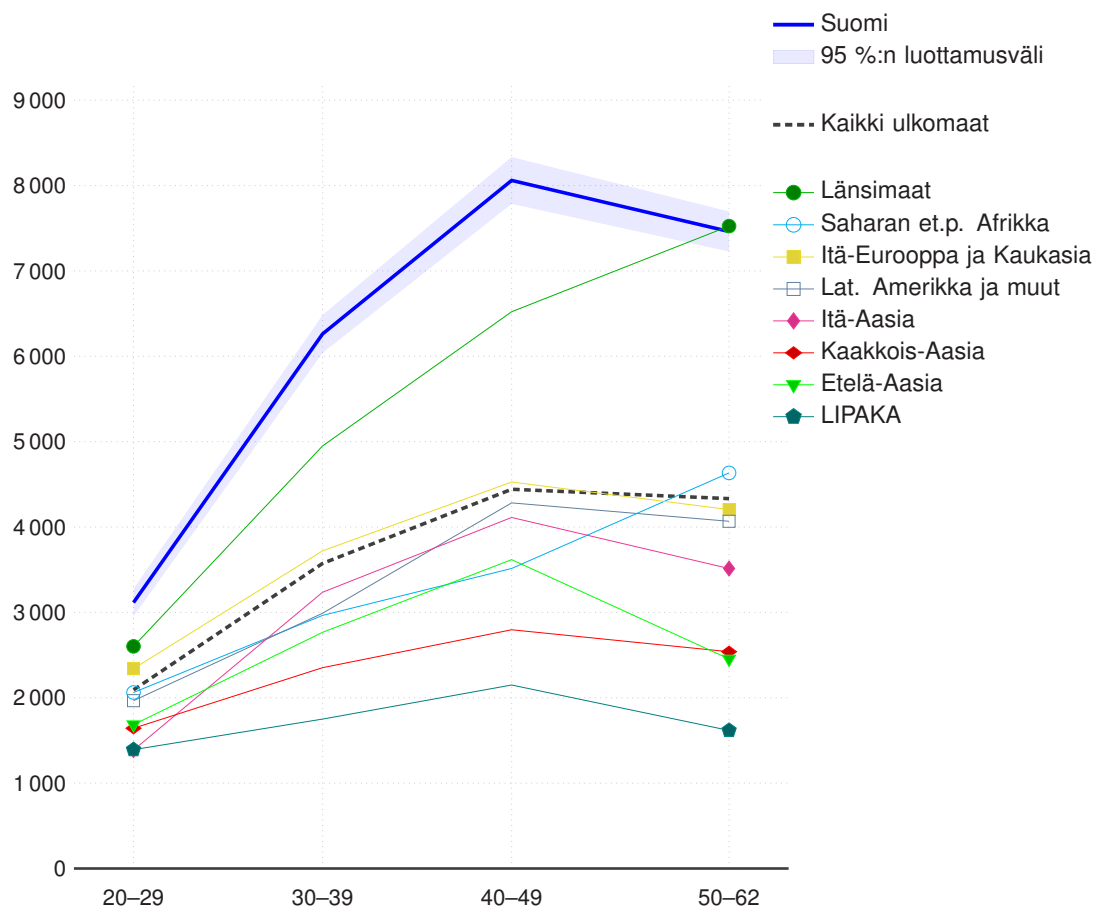
Kuvio 21. Maksetut verot ja veronluonteiset maksut vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 21 on esitetty työikäisten henkilöiden keskimäärin maksamat verot ja veronluonteiset maksut syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Suomessa syntyneet työikäiset henkilöt maksoivat keskimäärin enemmän välittömiä veroja ja veronluonteisia maksuja kuin yhdessäkään syntymäalueiden mukaan määritellyissä maahanmuuttajaryhmässä keskimäärin maksettiin vuonna 2011, keskimäärin noin 8 000 euroa per työikäinen. Länsimaissa syntyneet maksoivat veroja ja veronluonteisia maksuja keskimäärin eniten alueryhmien joukossa. Keskimäärin vähiten suoria tulonsiirtoja työikäisistä vuonna 2011 maksoivat Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA), Kaakkois-Aasiassa ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneet.

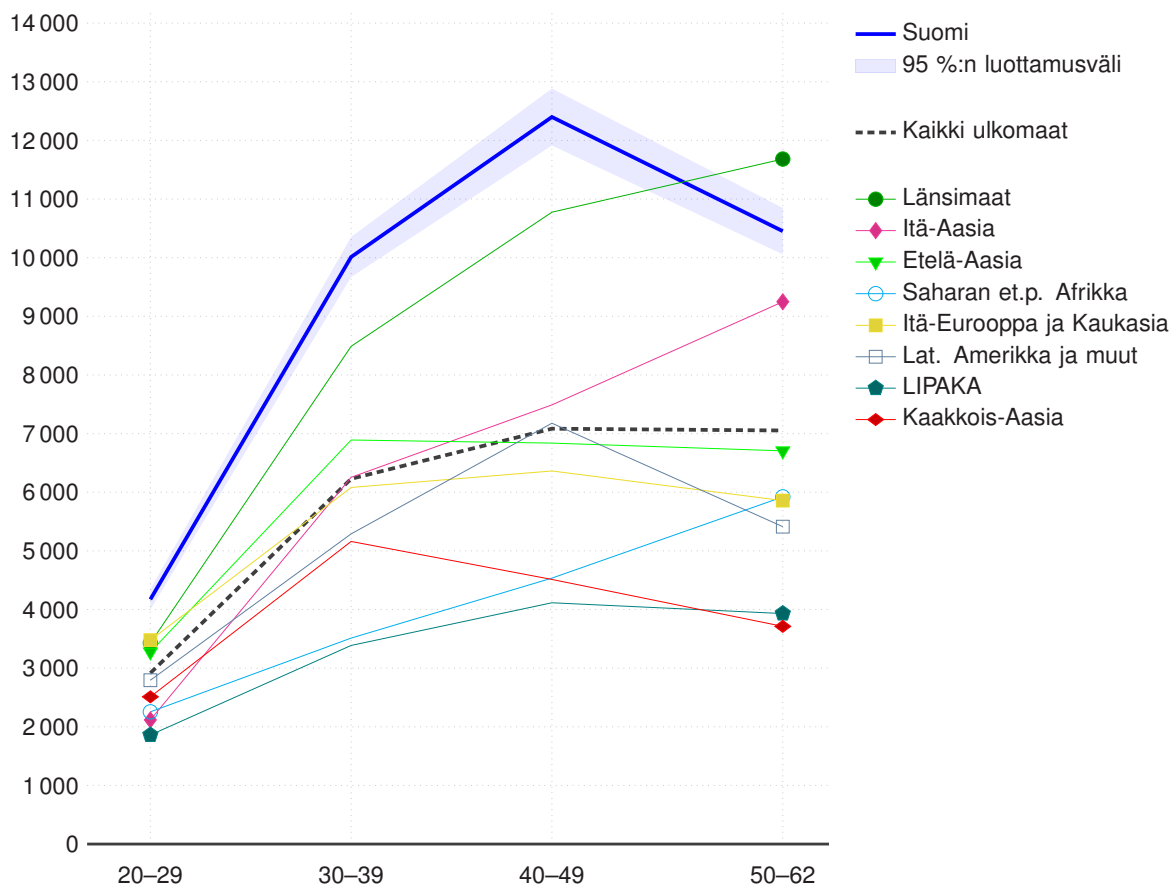
Kuvio 22. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen maksettujen välittömien verojen ja veronkaltaisten maksujen summa syntymäalueen mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 22 on esitetty työikäisten henkilöiden maksamien suorien tulonsiirtojen yhteenlaskettu summa syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Summa saadaan keskiarvon ja henkilömäärän (N) tulona, joten siihen vaikuttavat kummatkin tekijät. Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneet työikäiset maksoivat vuonna 2011 eniten suoria tulonsiirtoja niiden yhteenlaskettuna summana, noin 383 miljoonaa euroa. Länsimaissa syntyneet maksoivat yhteensä suoria tulonsiirtoja vuonna 2011 noin 335 miljoonaa euroa. Vähiten suoria tulonsiirtoja maksoivat niiden yhteenlaskettuna summana syntymäalueiden joukossa luokkaan Latinalainen Amerikka ja muut kuuluvat työikäiset henkilöt, noin 17 miljoonaa euroa vuonna 2011.

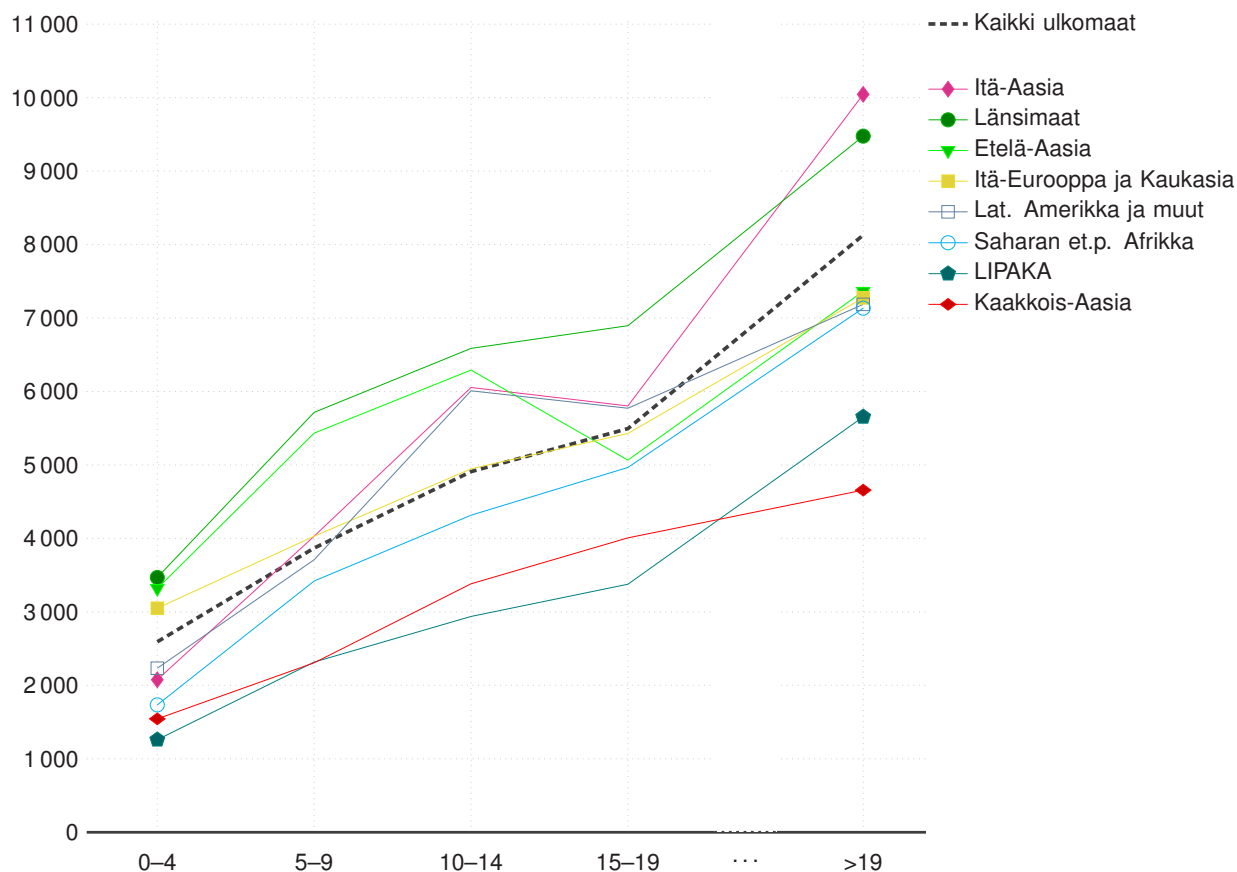
Kuvio 23. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 23 on esitetty työikäisten naisten keskimäärin maksamat suorat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Suomessa syntyneet naiset maksoivat suoria tulonsiirtoja vuonna 2011 keskimäärin enemmän per työikäinen nainen kuin 10 suurimman maahanmuuttoryhmän naiset kaikissa ikäluokissa lukuun ottamatta 50–62-vuotiaiden ikäluokkaa, jossa länsimaissa syntyneet naiset maksoivat keskimäärin yhtä paljon suoria tulonsiirtoja. Kaikkien ulkomailla syntyneiden naisten sekä alueittaisten maahanmuuttajaryhmien kohdalla naisten maksamat suorat tulonsiirrot kasvavat 20–29-vuotiaiden ikäluokasta 40–49-vuotiaiden ikäluokkaan saakka. Vuonna 2011 vähiten suoria tulonsiirtoja keskimäärin maksoivat 20–29-vuotiaiden ikäluokkaa lukuun ottamatta Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneet naiset.

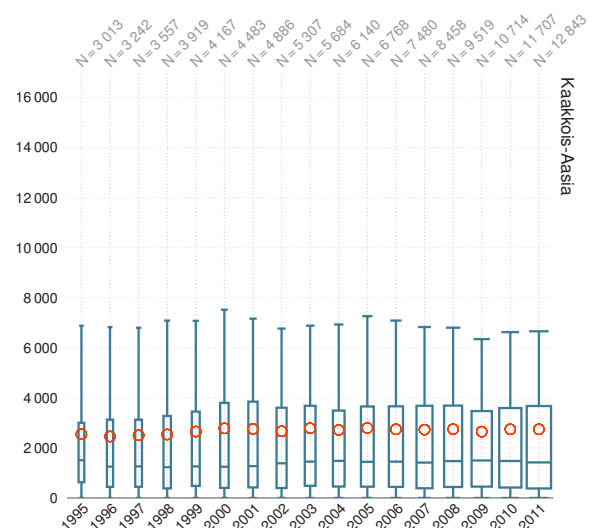
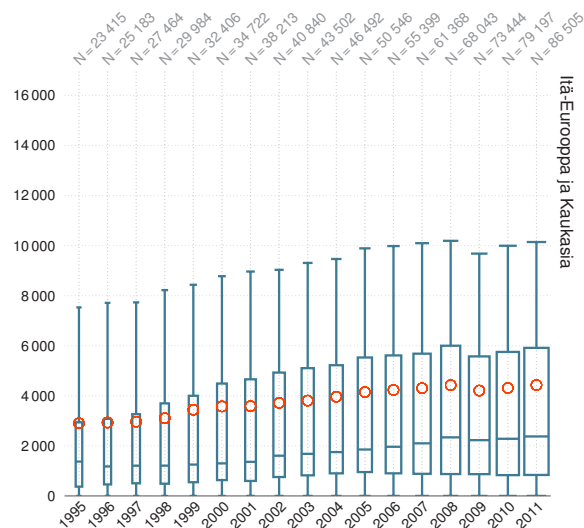
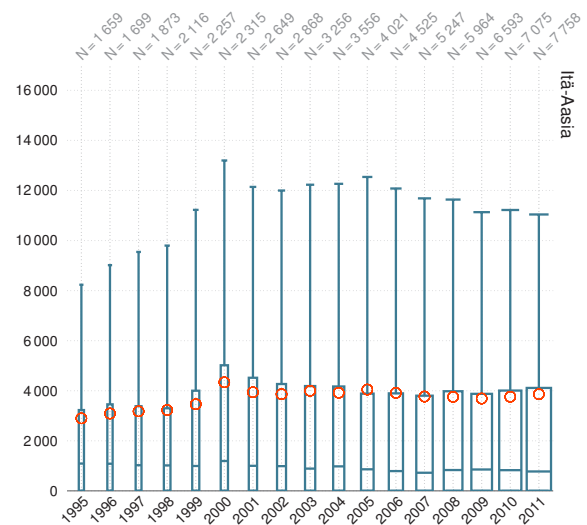
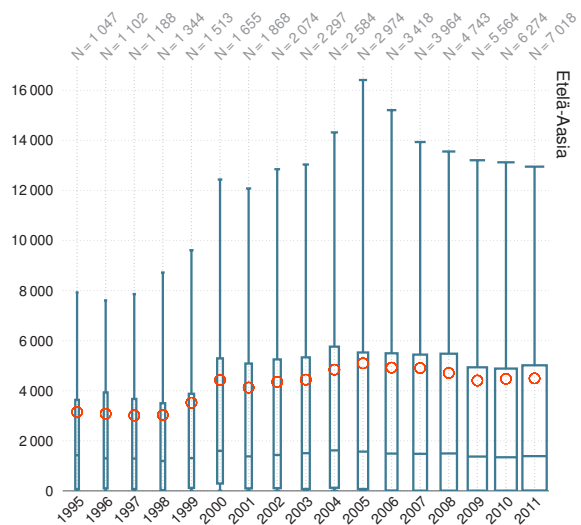
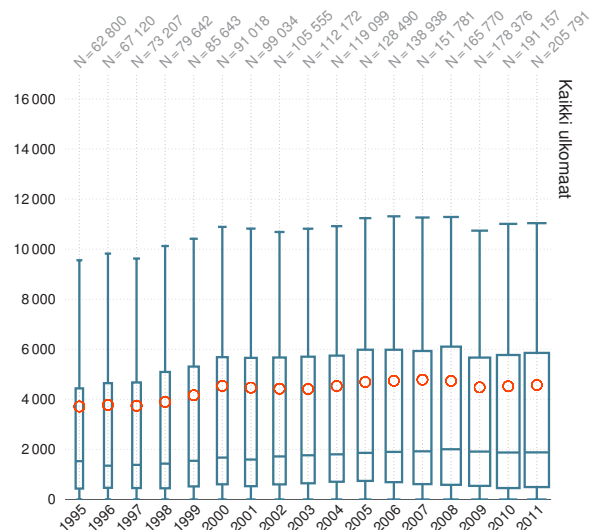
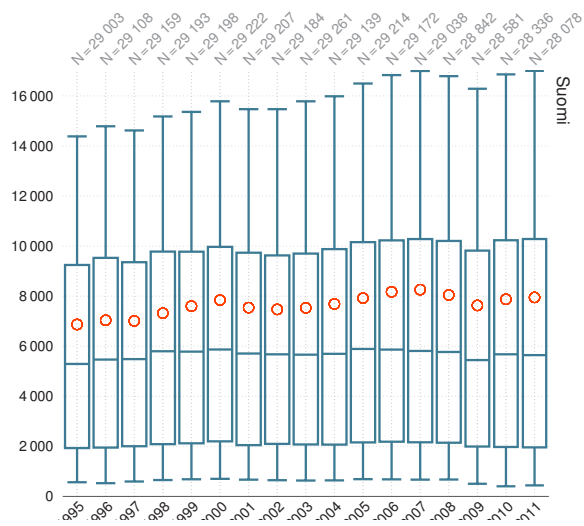
Kuvio 24. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per mies. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

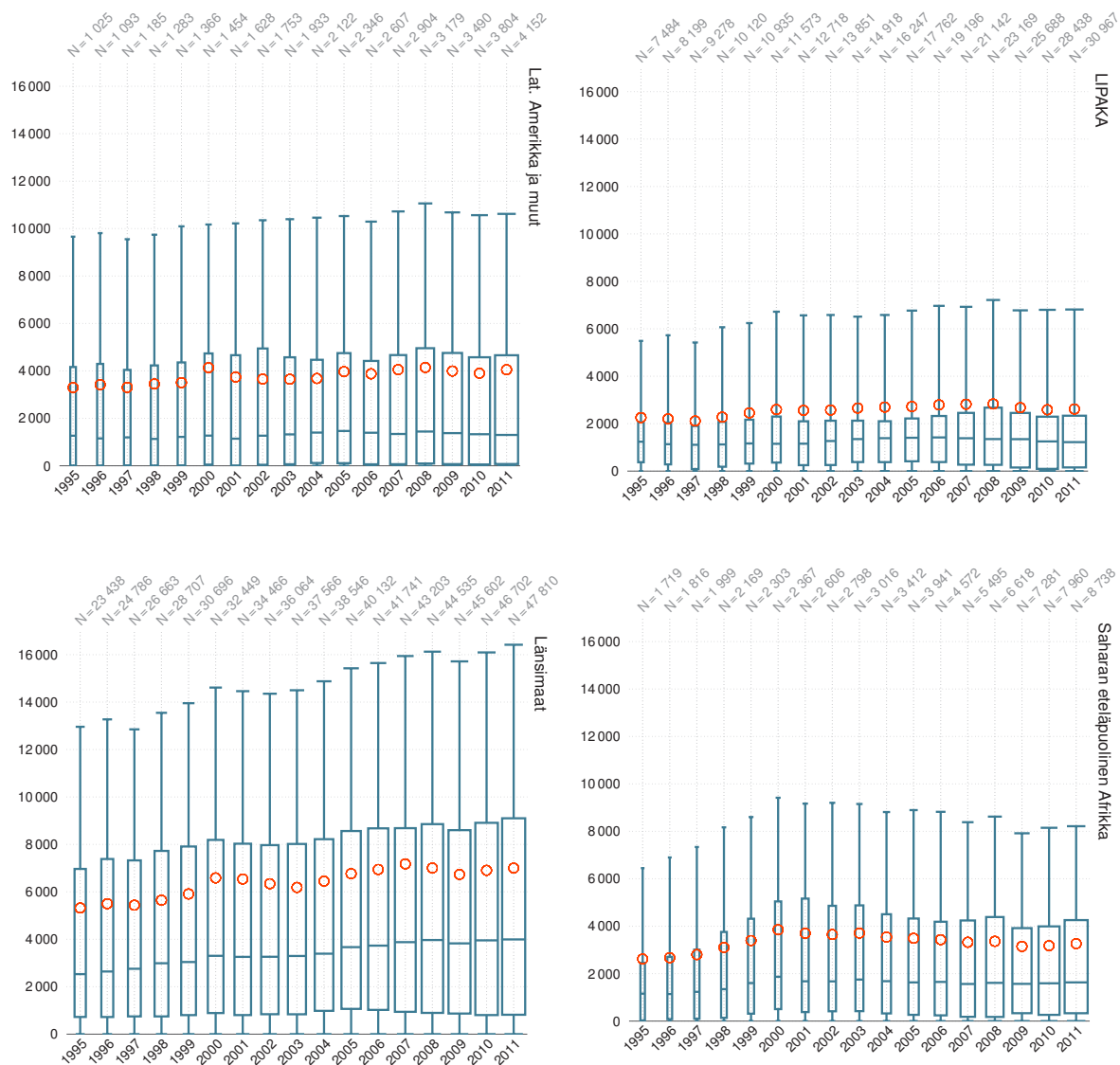
Kuviossa 24 on esitetty työikäisten miesten keskimäärin maksamat suorat tulonsiirrot ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Nuorinta 20–29-vuotiaiden ikäluokkaa lukuun ottamatta työikäiset Suomessa ja länsimaissa syntyneet miehet maksoivat keskimäärin eniten suoria tulonsiirtoja vuonna 2011 muissa ikäluokissa.

Kuvio 25. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja maassalovuusien luokan mukaan. Maassalo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 25 on esitetty työikäisten maksamat suorat tulonsiirrot maassalovuusien luokan sekä syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Keskimäärin maksetut suorat tulonsiirrot kasvoivat lähes poikkeuksetta kaikkien suurimpien maahanmuuttajaryhmien sekä kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta maassalovuusien kasvaessa. Kuvion perusteella ei kuitenkaan voi sanoa, onko kyse maassalovuusien vaikutuksesta vai ikävaikutuksesta. Vähintään 20 vuotta maassa olleiden osalta kaikki ulkomailla syntyneet yhteensä tavoittivat Suomessa syntyneiden työikäisten tason (vrt. kuvio 21) keskimäärin maksettujen suorien tulonsiirtojen osalta. Itä-Aasiassa ja länsimaissa syntyneillä maksetut suorat tulonsiirrot olivat vähintään 20 vuotta maassa olleilla yli 1 000 euroa suuremmat kuin ulkomailla syntyneiden keskimäärin maksamat, ja Kaakkois-Aasiassa syntyneillä puolestaan yli 3 000 euroa alemmat keskimäärin. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä maksetut suorat tulonsiirrot olivat yli 2 000 euroa alemmat samassa maassaloluokassa.

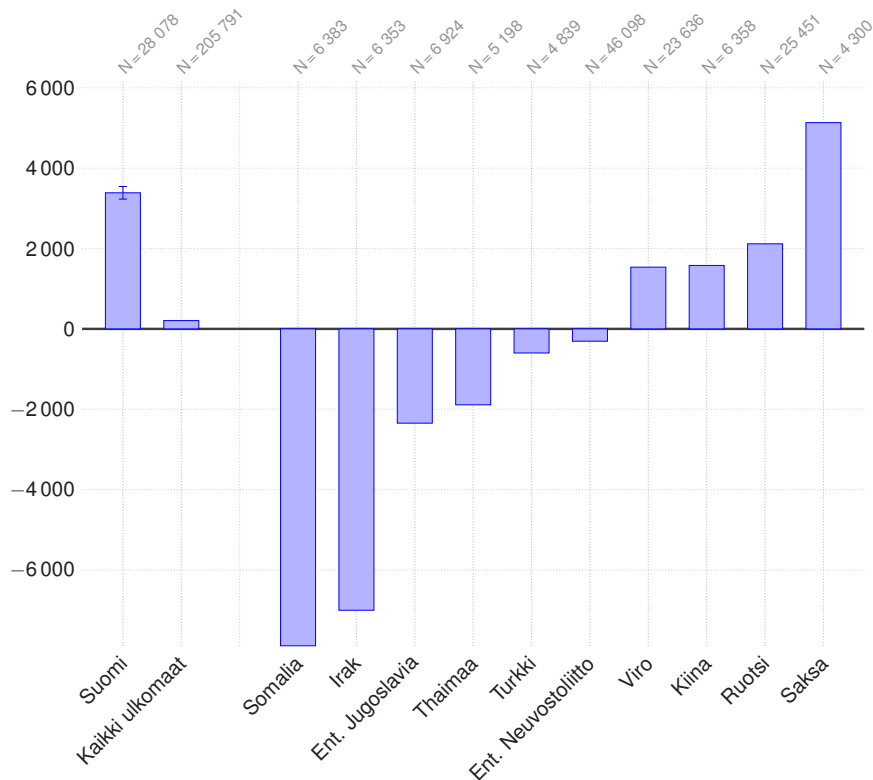
Kuvio 26. Maksetut välittömät verot ja veronluonteiset maksut yhteensä vuosina 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Euromääräiset jakauman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, FLEED-aineisto).

Kuviossa 26 on esitetty maksettujen välittömien verojen ja veronluonteisten maksujen jakaumapisteet ja keskiarvot syntymäalueittain työikäisille vuosina 1995–2011. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persentiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persentiili (ks. laatikkokuvioista selite: liite 4). Jakaumat vaihtelevat tuhansien eurojen mittakaavassa eri syntymäalueiden välillä lukuun ottamatta alinta jakaumapistettä (10. persentiili). Suomessa syntyneillä työikäisillä mediaani maksetuissa suorissa tulonsiirroissa vuonna 2011 oli 5 644 euroa. Ulkomailla syntyneiden alueittaisista ryhmistä länsimaissa syntyneillä oli korkein mediaani vuonna 2011, noin 4 000 euroa keskimäärin per työikäinen. Keskiarvon sijainti mediaanista kuvaa maksettujen suorien tulonsiirtojen jakauman epäsymmetrisyyttä. Mitä kauempana keskiarvo on mediaanista, sitä suhteellisesti lukumäärältään harvempien henkilöiden joukon maksamat suorat tulonsiirrot määrittävät keskiarvon sijainnin. Itä-Aasiassa ja Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä jakaumat ovat kaikkein epäsymmetrisimmät tällä perusteella.

6.2.3 Nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja

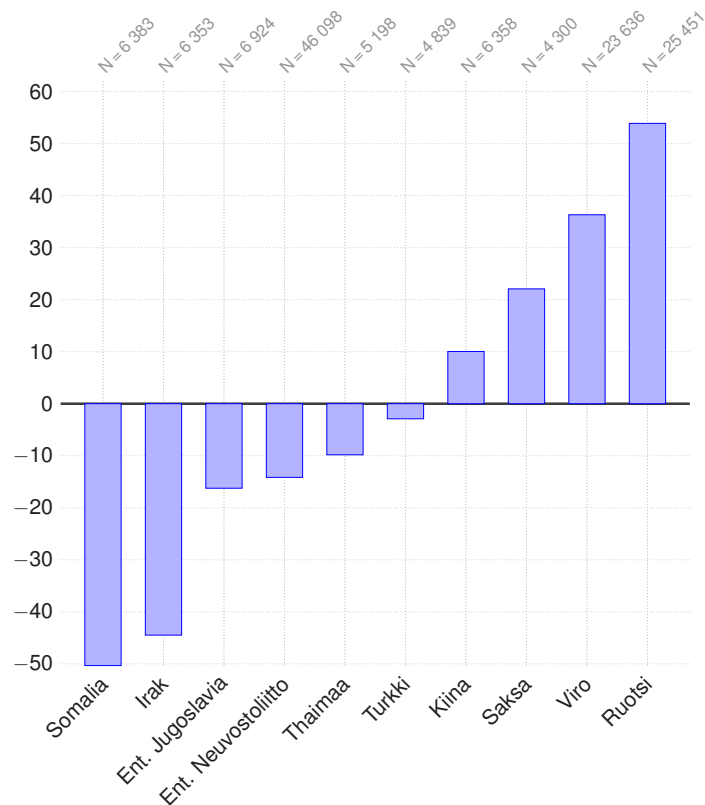
Nettotulonsiirrot ovat maksettujen välittömien verojen ja veronkaltaisten maksujen sekä saatujen tulonsiirtojen välinen erotus. Nettotulonsiirrot kertovat, mikä on julkisen talouden nettovaikutus suorien tulonsiirtojen osalta. Esittelen tässä alaluvussa tulokset ilman maksettuja välillisiä veroja. Nettotulonsiirtoja koskevat tulokset maksetut välilliset verot huomioon ottaen esitän seuraavassa alaluvussa.

6.2.3.1 Nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja: kymmenen suurinta syntymävaltiota

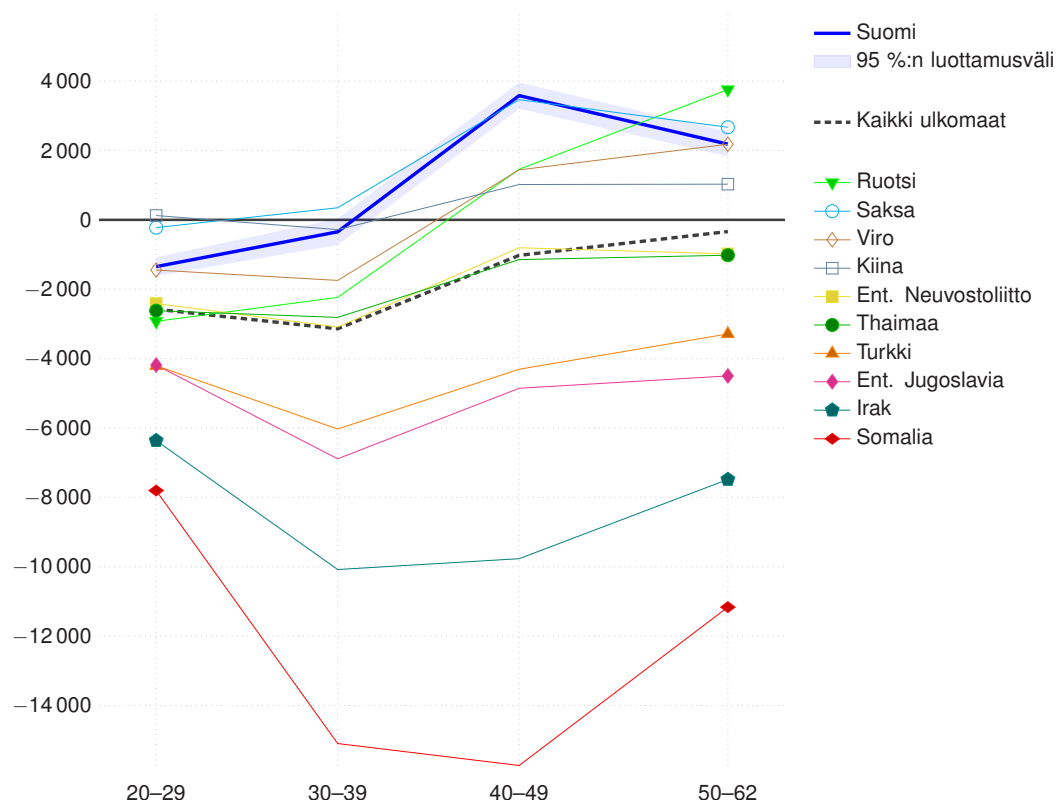
Kuvio 27. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 27 on esitetty keskimääräiset nettotulonsiirrot työikäisillä ilman välillisiä veroja syntymävaltioittain vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työikäisillä nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat keskimäärin noin 3 400 euroa vuonna 2011. Kaikilla ulkomailla syntyneillä keskiarvo oli lähellä nollaa (noin + 200 euroa). Kymmenen suurimman maahanmuuttajaryhmän osalta nettotulonsiirtojen keskiarvo vaihteli Somaliassa syntyneiden noin – 7 900 eurosta Saksassa syntyneiden noin + 5 100 euroon. Saksassa syntyneiden lisäksi Virossa, Kiinassa ja Ruotsissa syntyneillä työikäisillä nettotulonsiirtojen keskiarvo ilman välillisiä veroja oli nollaa suurempi vuonna 2011. Somaliassa syntyneiden lisäksi Irakissa, entisen Jugoslavian alueella, Thaimaassa, Turkissa ja entisessä Neuvostoliitossa syntyneillä työikäisillä nettotulonsiirtojen keskiarvo ilman välillisiä veroja oli nollaa pienempi vuonna 2011.

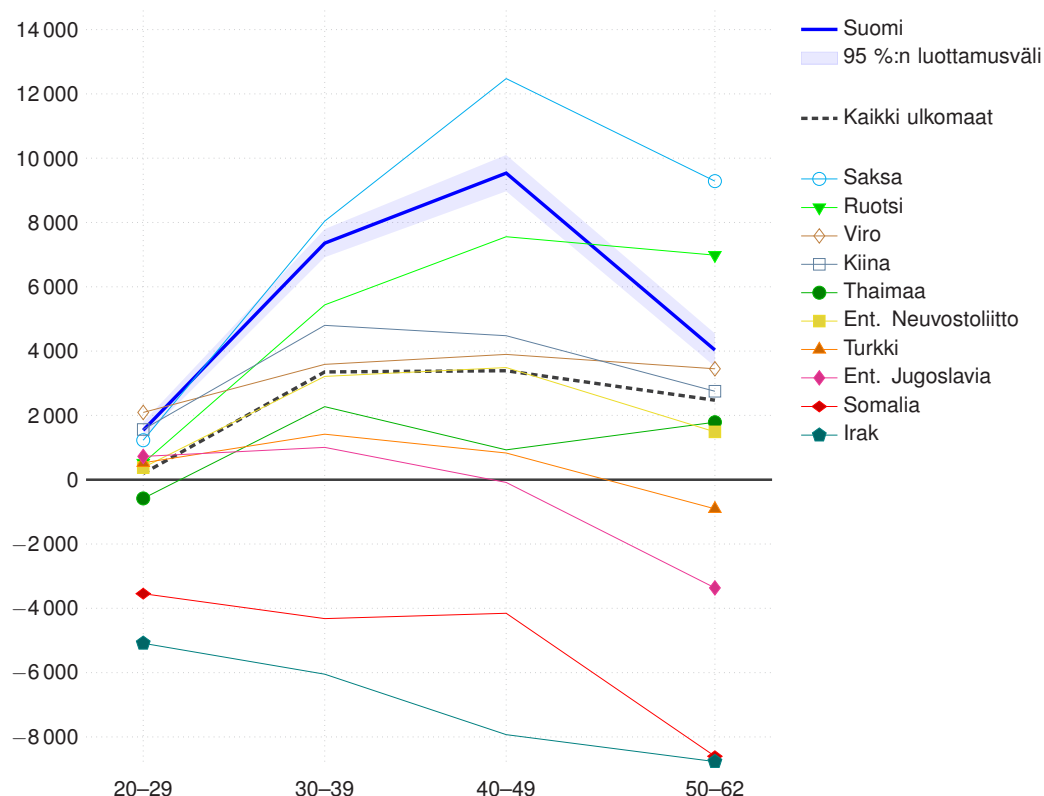
Kuvio 28. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen nettotulonsiirtojen summa ilman välillisiä veroja syntymävaltion mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 28 on esitetty työikäisten henkilöiden maksamien nettotulonsiirtojen yhteenlaskettu summa ilman maksettuja välillisiä veroja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Summa saadaan keskiarvon ja henkilömäärän (N) tulona, joten siihen vaikuttavat kummatkin tekijät. Ruotsissa syntyneillä työikäisillä nettotulonsiirtojen yhteenlaskettu summa oli ilman välillisiä veroja noin 54 miljoonaa euroa vuonna 2011. Somaliassa syntyneillä nettotulonsiirtojen yhteenlaskettu summa oli ilman välillisiä veroja noin – 50 miljoonaa euroa vuonna 2011. Muiden suurimpien syntymävaltioiden nettotulonsiirtojen yhteenlasketut summat sijoittuivat näiden syntymävaltioiden välille.

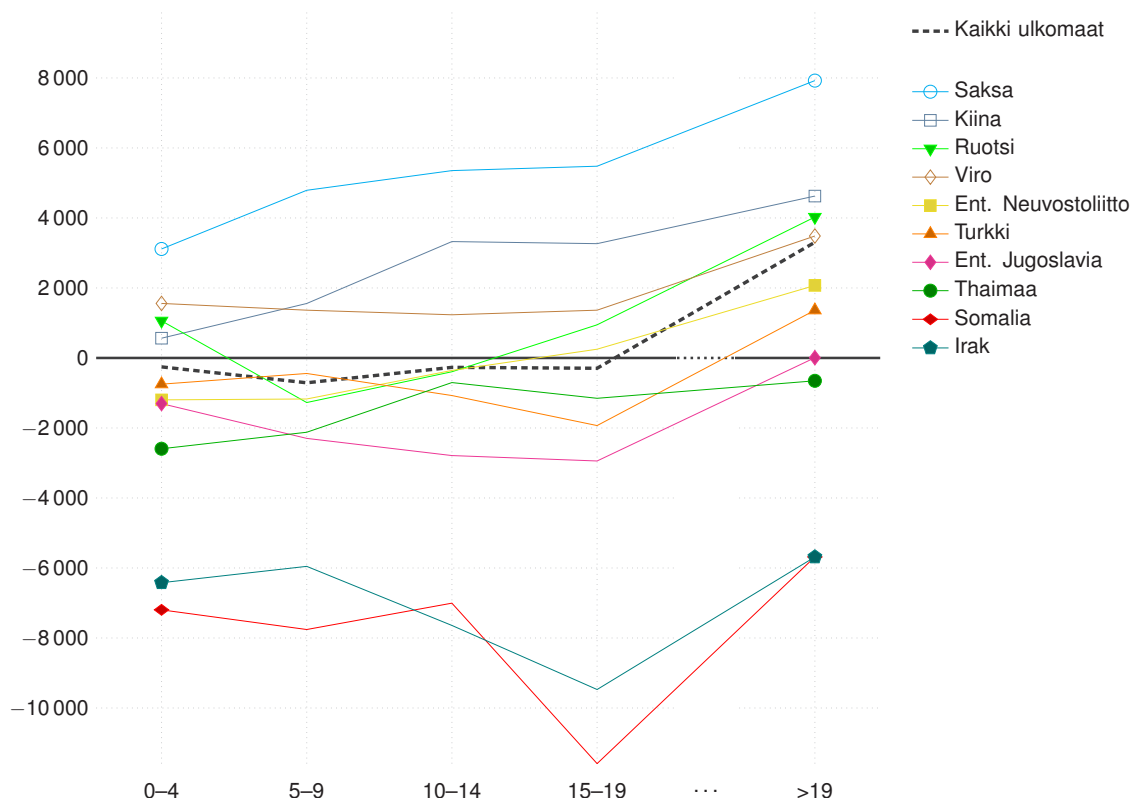
Kuvio 29. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 29 on esitetty työikäisten naisten keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettua välillisiä veroja ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Saksassa syntyneillä naisilla nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat keskimäärin positiivisia kaikissa työikäisten ikäluokissa lukuun ottamatta nuorinta 20–29-vuotiaiden ikäluokkaa. Suomessa syntyneillä naisilla nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat keskimäärin positiiviset 40–49-vuotiaiden ja 50–62-vuotiaiden ikäluokissa vuonna 2011. Turkissa ja entisen Jugoslavian alueella syntyneillä naisilla keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettua välillisiä veroja vaihtelivat ikäluokittain entisen Jugoslavian alueella syntyneiden 30–39-vuotiaiden naisten – 6 900 eurosta Turkissa syntyneiden 50–62-vuotiaiden naisten – 3 300 euroon. Negatiivisimmat nettotulonsiirrot kaikissa ikäluokissa keskimäärin olivat Irakissa ja Somaliassa syntyneillä naisilla.

Kuvio 30. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per mies. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 30 on esitetty työikäisten miesten keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettua välillisiä veroja ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Saksassa syntyneillä miehillä nettotulonsiirrot olivat kaikissa ikäluokissa nuorinta 20–29-vuotiaiden ikäluokka lukuun ottamatta keskimäärin muita suurempia. Suurimmat keskimääräiset nettotulonsiirrot suurimpien maahanmuuttajaryhmien joukossa olivat 40–49-vuotiailla Saksassa syntyneillä miehillä, noin + 12 500 euroa vuonna 2011. Somaliassa ja Irakissa syntyneillä miehillä keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat vuonna 2011 kaikissa työikäisten ikäluokissa yli 3 000 euroa nollaa pienemmät. Negatiivisimmat keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat 50–62-vuotiailla Irakissa syntyneillä miehillä, noin – 8 770 euroa vuonna 2011.

Kuvio 31. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja maassaolovuosien luokan mukaan. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

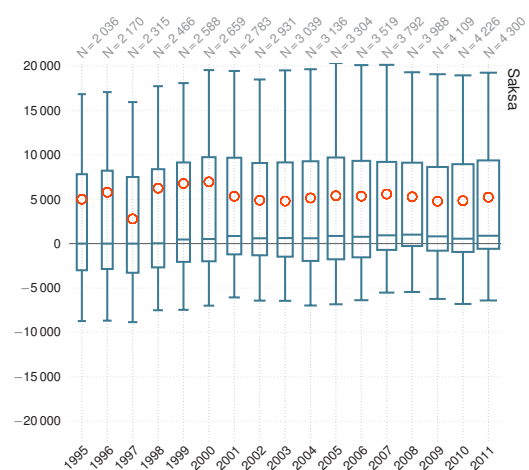
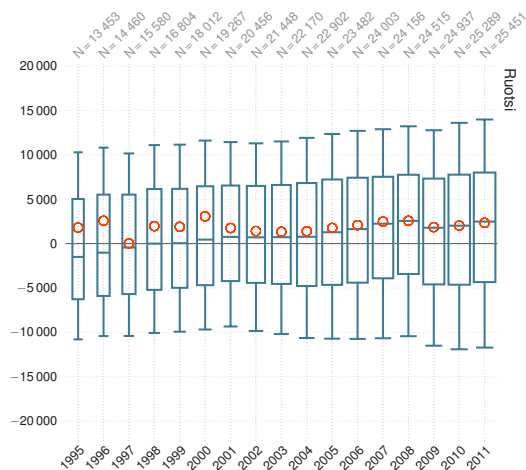
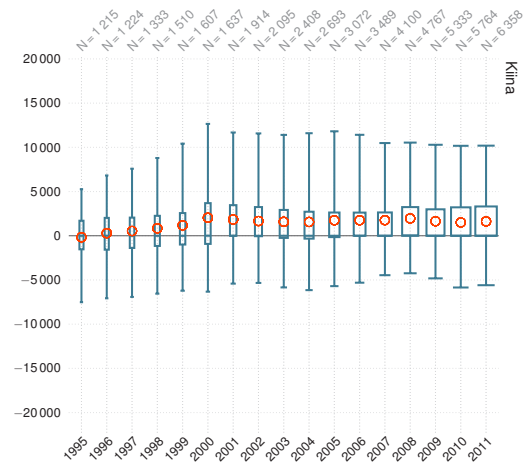
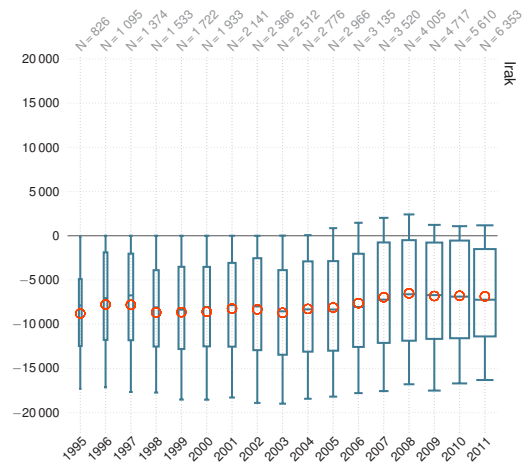
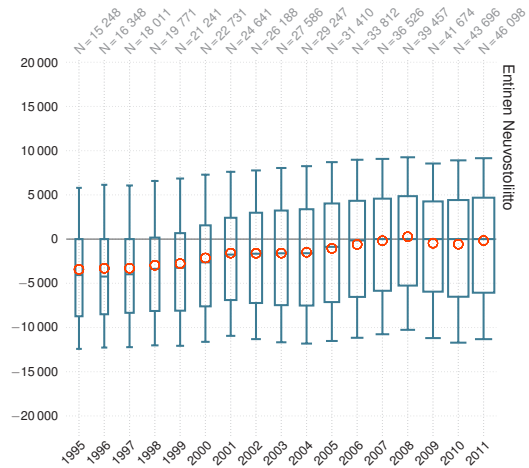
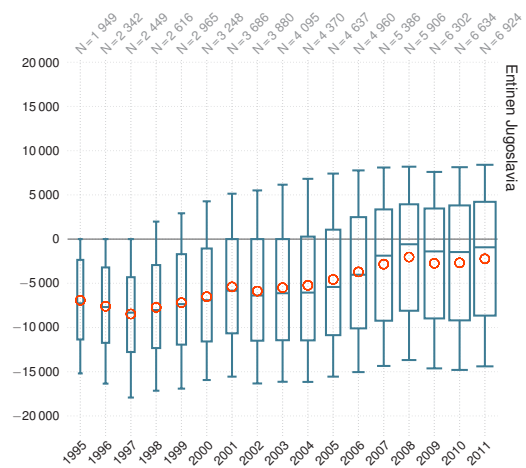
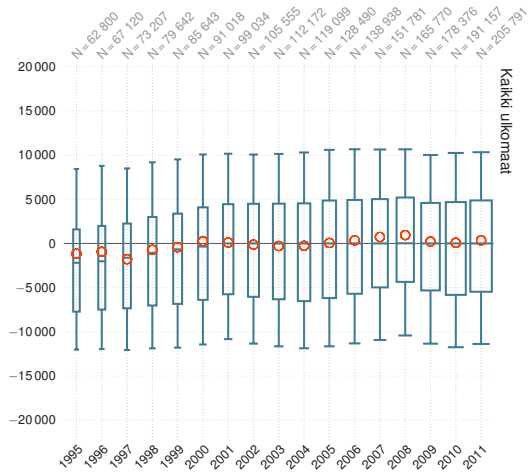
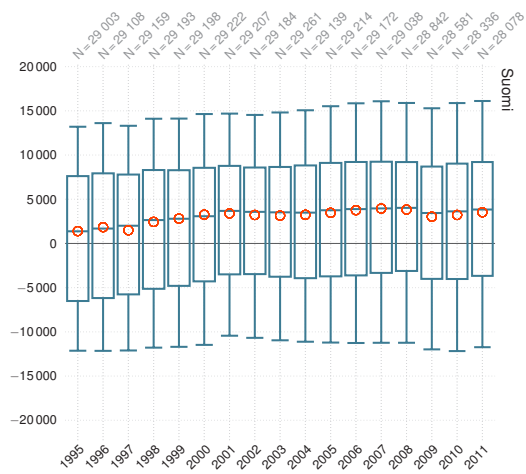
Kuviossa 31 on esitetty työikäisten keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja maassaolovuosien luokan sekä syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Kuvion 31 mukaan maassaolovuosilla ei ole alle 20 vuotta maassa olleilla vaikutusta keskimääräisiin nettotulonsiirtoihin, mikäli tarkastellaan kaikkia ulkomailla syntyneitä yhdessä tai esimerkiksi Virossa ja Turkissa syntyneitä. Maassaolovuosien vaikutus voi kuitenkin selittyä ikä- tai kohorttivaikutuksilla, joita ei voi yksin kuvion 31 perusteella arvioida. Saksassa syntyneillä keskimääräiset nettotulonsiirrot olivat positiivisimmat kaikissa maassaolovuosien mukaan määritellyissä luokissa vuonna 2011.

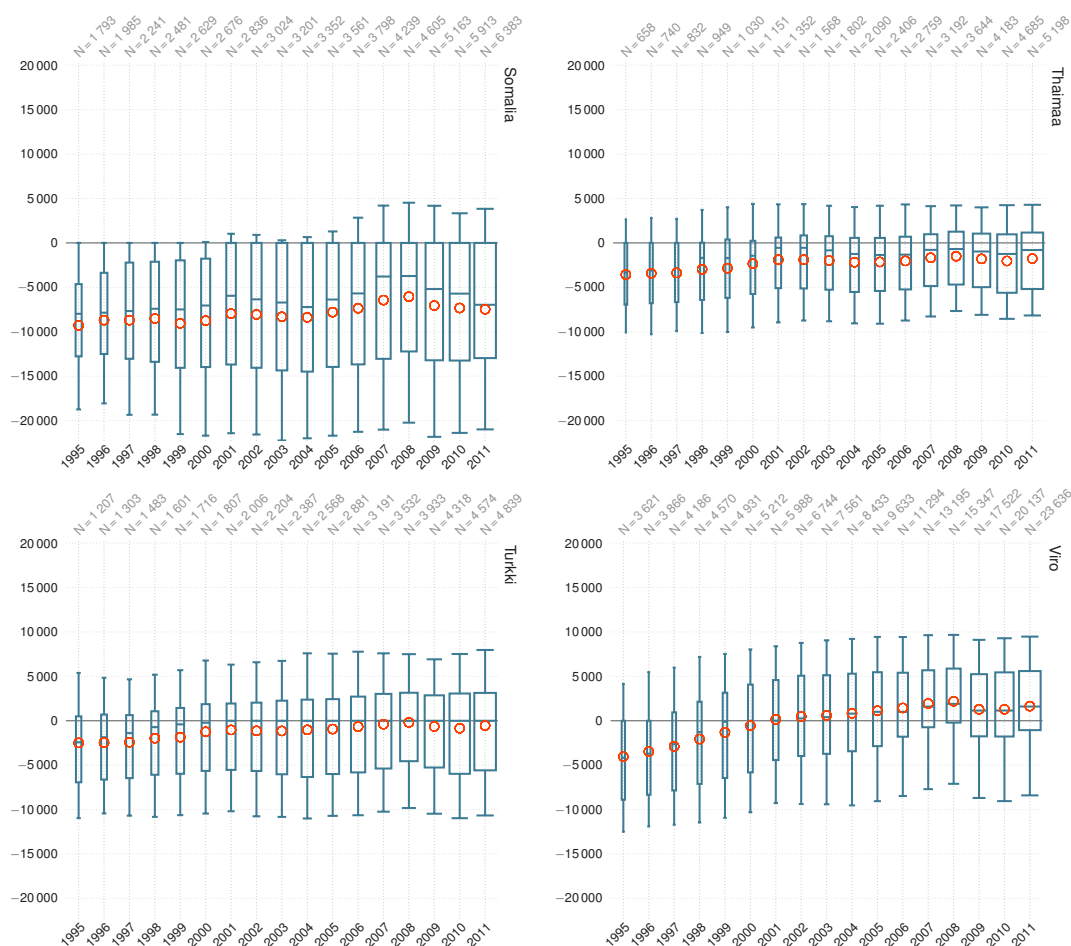
	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu
Somalia	-9 936	-947	-13 659	-16 616	-8 547
Irak	-8 588	-1 281	-10 823	-15 474	-6 795
Ent. Jugoslavia	-8 346	2 863	-11 339	-13 993	-6 712
Ruotsi	-7 856	5 903	-9 892	-15 555	-6 142
Ent. Neuvostoliitto	-6 856	4 154	-9 288	-13 740	-3 846
Turkki	-5 344	3 365	-9 230	-13 233	-3 599
Thaimaa	-6 202	840	-6 916	-12 674	-3 411
Viro	-7 390	4 114	-9 180	-13 584	-2 612
Kiina	-1 816	5 182	-7 230	-9 346	-1 080
Saksa	-3 895	9 751	-8 754	-11 585	-875
Kaikki ulkomaat	-6 320	4 781	-9 955	-14 514	-3 585
Suomi	-5 726	7 351	-9 202	-14 677	-5 086

Taulukko 3. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion ja pääasiallisen toiminnan luokan mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Taulukossa 3 on esitetty keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja pääasiallisen toiminnan mukaan vuonna 2011. Nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja olivat vuonna 2011 negatiiviset kaikkien syntymävaltioiden ja pääasiallisen toiminnan luokkien kohdalla lukuun ottamatta työllisten luokkaa. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja vaihtelivat syntymävaltioiden välillä pääasiallisten toimintojen luokkien sisällä. Opiskelijoiden joukossa Kiinassa syntyneillä nettotulonsiirrot olivat yli 2 kertaa vähemmän negatiiviset kuin yhdelläkään toisella syntymävaltiolla. Esitän hypoteesin siitä, että tämä saattaa johtua siitä, että Kiinassa syntyneet opiskelijat olivat työskennelleet Suomessa enemmän ja parempipalkkaisissa töissä kuin muiden syntymävaltioiden työikäiset.

Keskimääräiset nettotulonsiirrot vaihtelivat työllisten kohdalla syntymävaltioiden välillä 11 000 euroa vuonna 2011. Positiivisimmat keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja olivat Saksassa syntyneillä työllisillä, + 9 751 euroa. Negatiivisimmat keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja olivat puolestaan Irakissa syntyneillä työllisillä, – 1 281 euroa vuonna 2011. Koska pääasiallinen toiminta perustuu vain vuoden lopun tietoihin, se ei ota huomioon esimerkiksi todellisia tehtyjä työtunteja koko vuoden aikana.

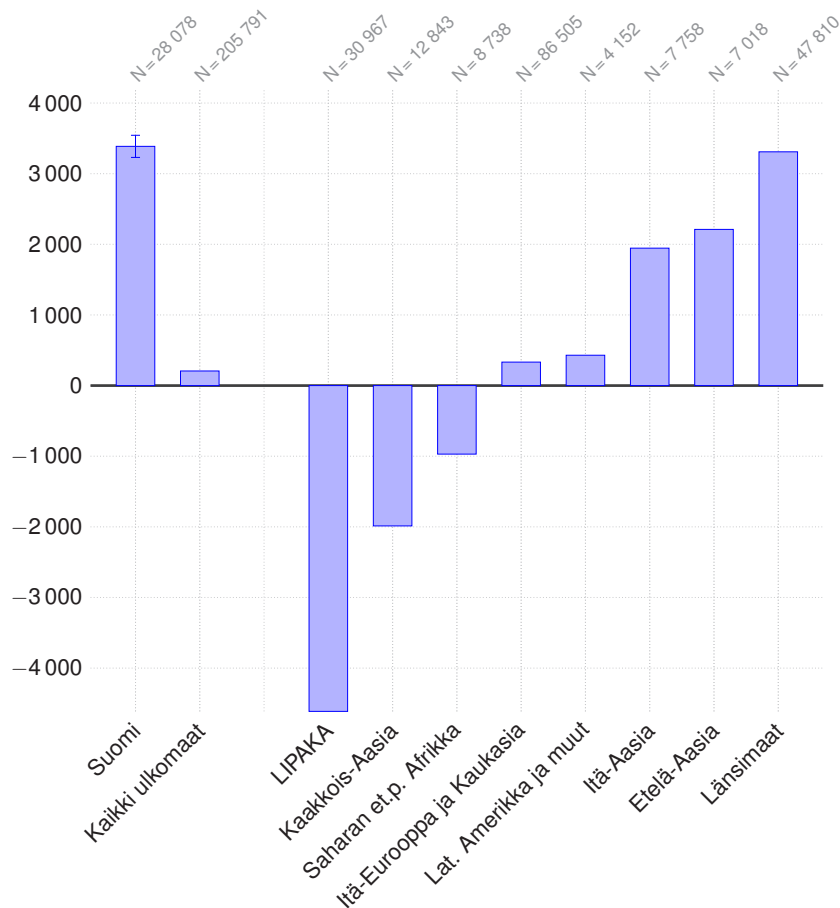
Kuvio 32. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuosina 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Euromääräiset jakauman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon konaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 32 on esitetty nettotulonsiirtojen jakaumapisteet ja keskiarvot syntymävaltioittain työikäisille vuosina 1995–2011 ilman välillisiä veroja. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persenttiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persenttiili, ja laatikoiden leveys kuvaa väestön kokoa suhteessa saman väestön kokoon eri vuosina (ks. laatikkokuvioista selite: liite 4). Samat jakaumapisteet vaihtelevat eri maiden välillä tuhansia euroja.

Jakaumat ovat vuosi- ja maatasolla melko symmetrisiä sen perusteella, että keskiarvo ja mediaani ovat lähellä toisiaan sekä jakauman vastakkaiset osuuspisteet (ylä- ja kvartiili, 10. ja 90. persenttiili) ovat suunnilleen yhtä kaukana mediaanista ja keskiarvosta. Poikkeuksen tästä muodostavat Saksassa syntyneet, joilla keskiarvo on mediaania korkeammalla ja jakauman ylemmät jakaumapisteet ovat kauempana mediaanista kuin alemmat jakaumapisteet. Tämä tarkoittaa sitä, että Saksassa syntyneiden joukossa nettotulonsiirtojen jakauman yläpäässä (suurimmat positiiviset nettotulonsiirrot) on henkilöitä, joilla on todella suuret nettotulonsiirrot verrattuna muihin.

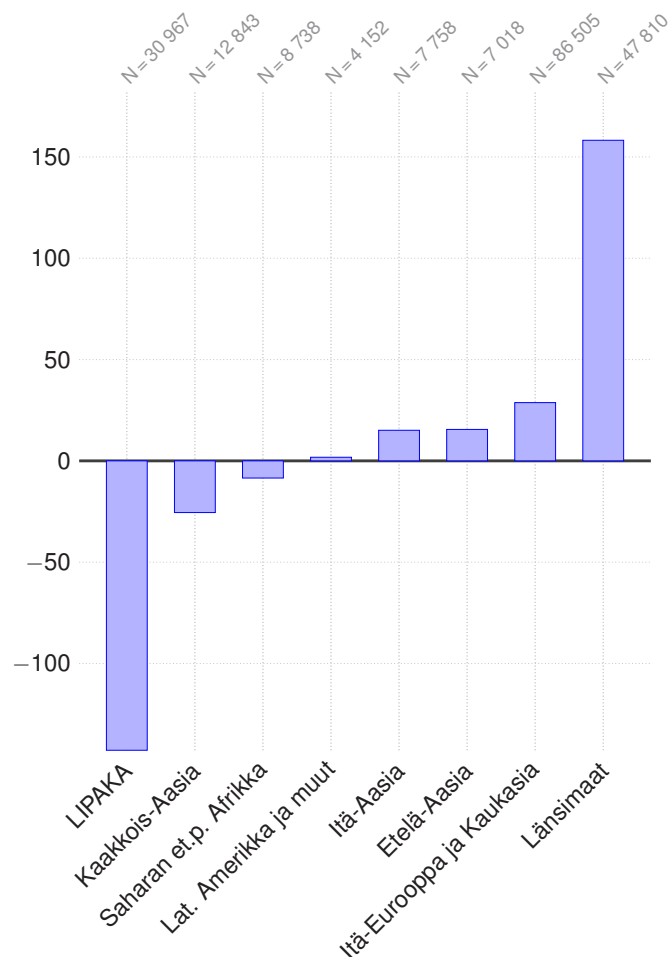
Jakaumapisteiden perusteella Kiinassa ja Thaimaassa syntyneillä on ollut vähiten vaihtelua nettotulonsiirroissa. Irakissa ja Somaliassa syntyneillä nettotulonsiirrot ovat alhaisimmat jakaumapisteiden perusteella vuonna 2011. Irakissa syntyneistä työikäisistä yli 75 %:lla nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat negatiiviset vuonna 2011.

6.2.3.2 Nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja: syntymäalueet

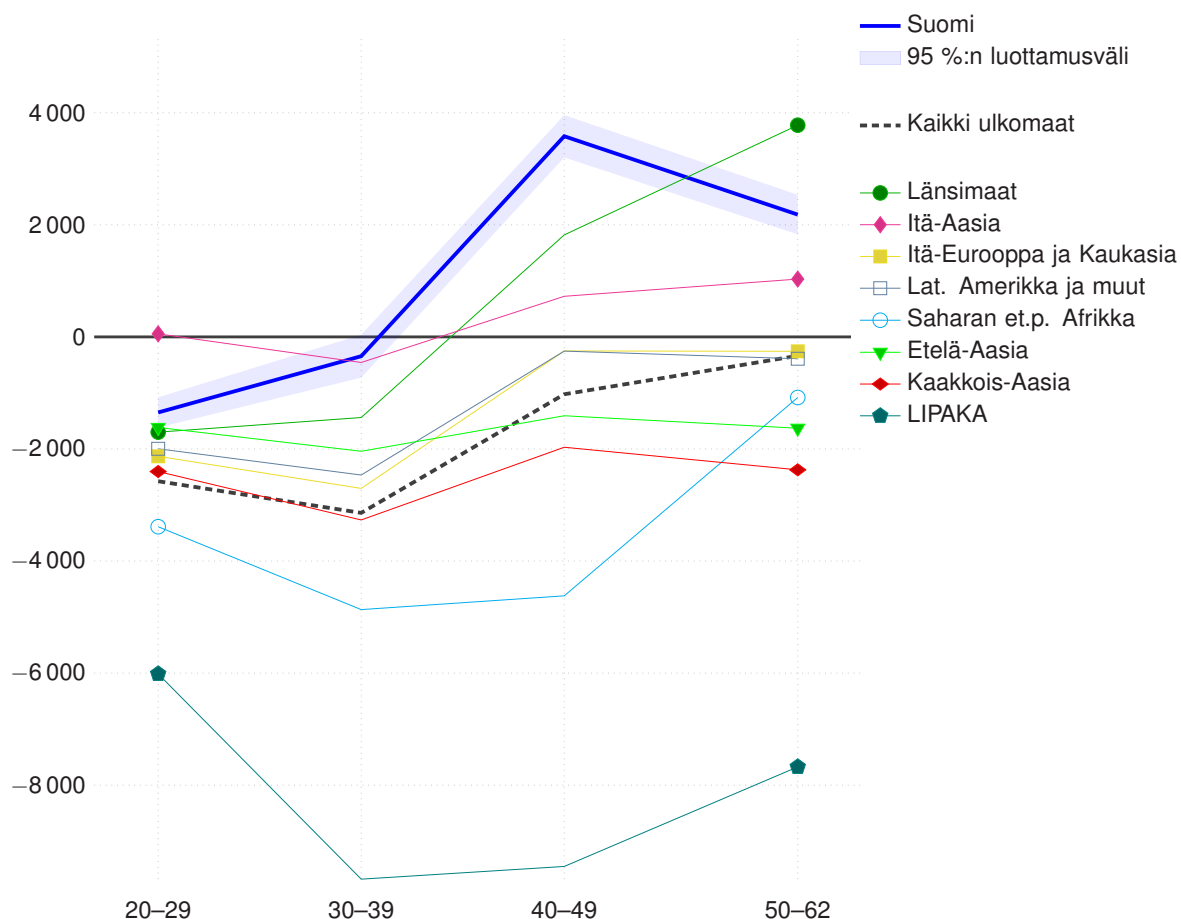
Kuvio 33. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 33 on esitetty keskimääräiset nettotulonsiirrot työikäisillä ilman välillisiä veroja syntymäalueittain vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työikäisillä nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat keskimäärin noin + 3 400 euroa vuonna 2011. Kaikilla ulkomailla syntyneillä keskiarvo oli lähellä nollaa (noin + 200 euroa). Länsimaissa syntyneillä työikäisillä nettotulonsiirrot olivat vuonna 2011 keskimäärin suunnilleen samat kuin Suomessa syntyneillä, noin + 3 300 euroa. Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa sekä Latinalaisessa Amerikassa ja muissa syntyneillä työikäisillä keskimääräinen nettotulonsiirto oli vuonna 2011 alle 500 euroa. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPA-KA) syntyneillä keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat vuonna 2011 kaikkein negatiivisimmat: noin – 4 500 euroa per 20–62-vuotias henkilö.

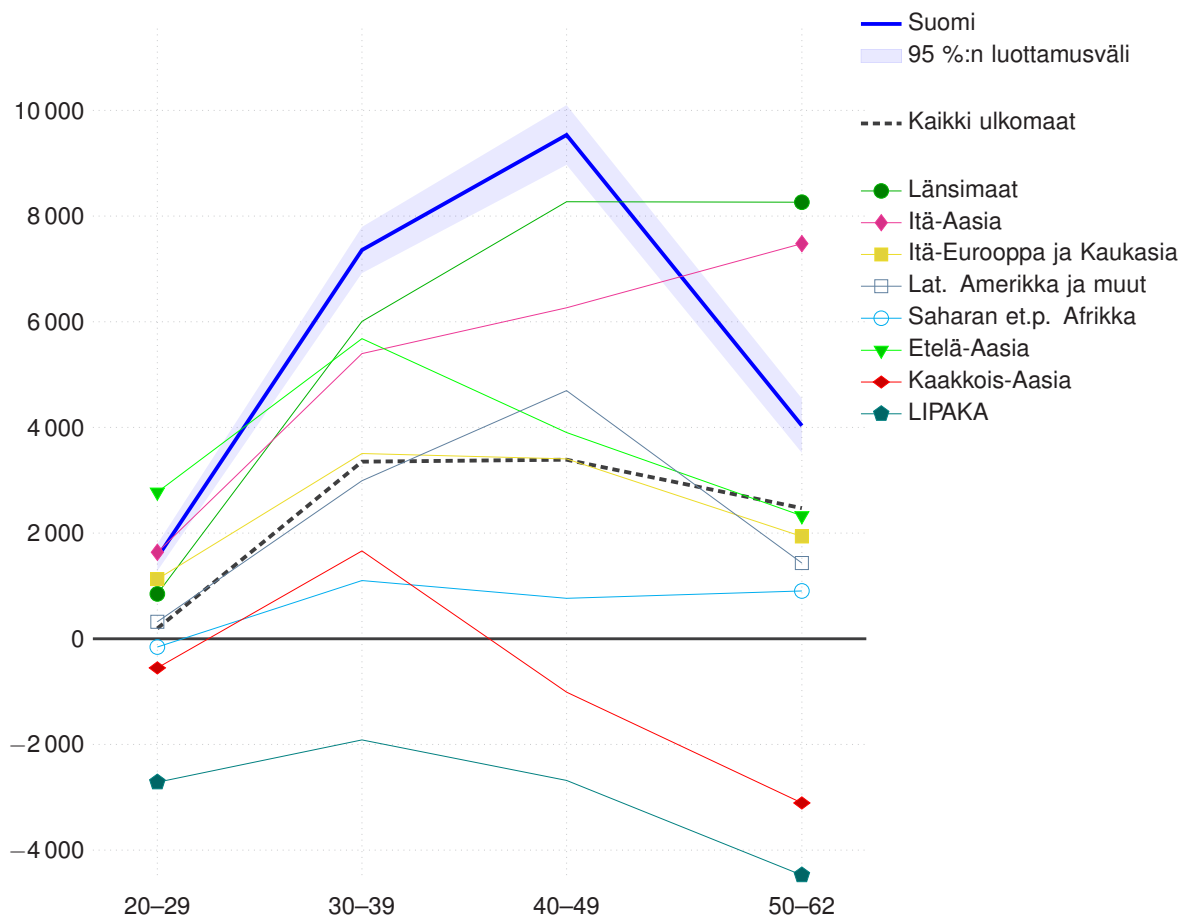
Kuvio 34. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen nettotulonsiirtojen summa ilman välillisiä veroja syntymäalueen mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 34 on esitetty työikäisten henkilöiden maksamien nettotulonsiirtojen yhteenlaskettu summa ilman maksettuja välillisiä veroja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Summa saadaan keskiarvon ja henkilömäärän (N) tulona, joten siihen vaikuttavat kummatkin tekijät. Länsimaissa syntyneillä työikäisillä nettotulonsiirtojen yhteenlaskettu summa oli ilman välillisiä veroja noin + 158 miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä nettotulonsiirtojen yhteenlaskettu summa oli ilman välillisiä veroja noin – 137 miljoonaa euroa vuonna 2011. Muiden syntymäalueiden nettotulonsiirtojen yhteenlasketut summat sijoittuivat näiden syntymäalueiden välille.

Kuvio 35. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 35 on esitetty työikäisten naisten keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettua välillisiä veroja ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Suomessa, länsimaissa ja Itä-Aasiassa syntyneillä naisilla nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja olivat keskimäärin positiiviset 40–49-vuotiaiden ja 50–62-vuotiaiden ikäluokissa vuonna 2011. Itä-Aasiassa syntyneitä 20–29-vuotiaita ja mahdollisesti Suomessa syntyneitä 30–39-vuotiaita naisia lukuun ottamatta muut nettotulonsiirrot eri alueilla ja ikäluokissa olivat keskimäärin negatiivisia vuonna 2011. Kaikkein negatiivisimmat nettotulonsiirrot naisilla olivat keskimäärin Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä.

Kuvio 36. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per mies. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

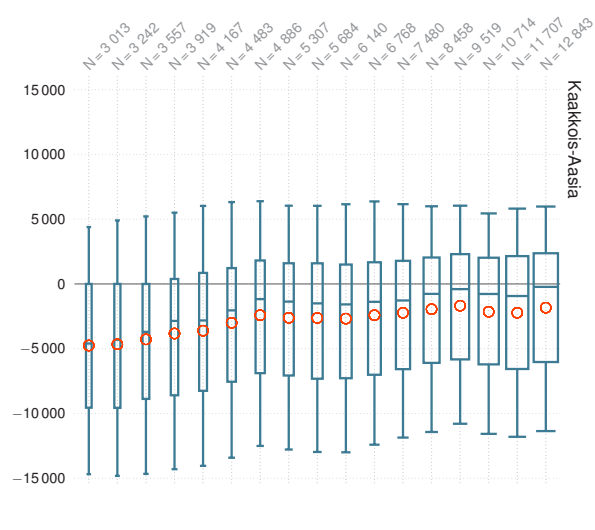
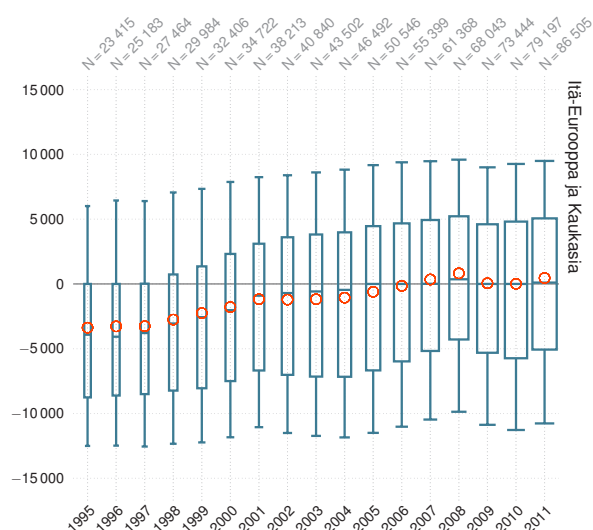
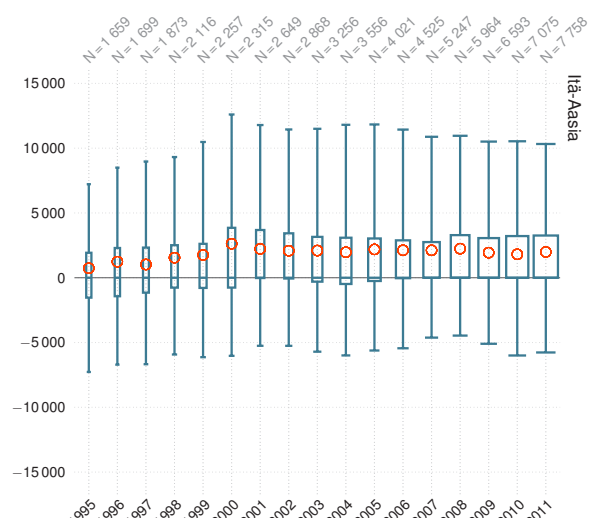
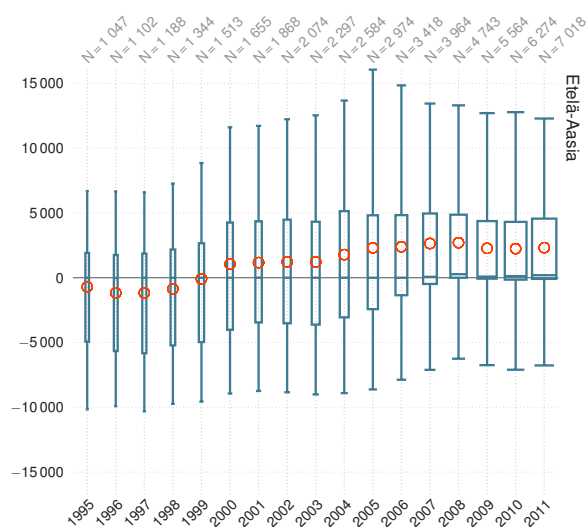
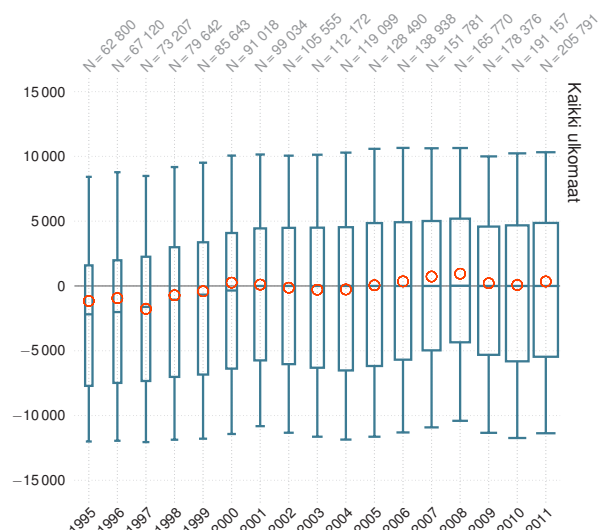
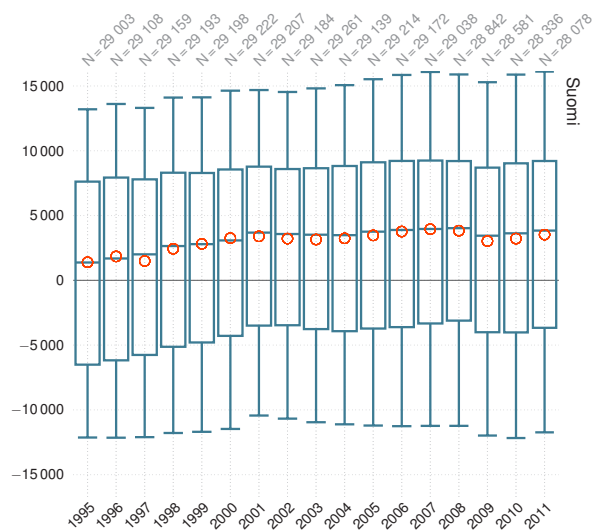
Kuviossa 36 on esitetty työikäisten miesten keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettua välillisiä veroja ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Suurin osa keskimääräisistä alueittaisista ikäluokittaisista nettotulonsiirroista työikäisillä miehillä oli positiivisia vuonna 2011. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä miehillä ikäluokittaiset nettotulonsiirrot ovat keskimäärin noin + 1000 euroa lukuun ottamatta 20–29-vuotiaiden ikäluokkaa, Kaakkois-Aasiassa syntyneillä miehillä nettotulonsiirrot olivat keskimäärin noin – 1 000 euroa 40–49-vuotiailla ja keskimäärin noin – 2 370 euroa 50–62-vuotiailla. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä miehillä keskimääräiset nettotulonsiirrot vaihtelivat ikäluokittain keskimäärin noin – 1 800 eurosta (20–39-vuotiaat) keskimäärin noin – 4 460 euroon (50–62-vuotiaat).

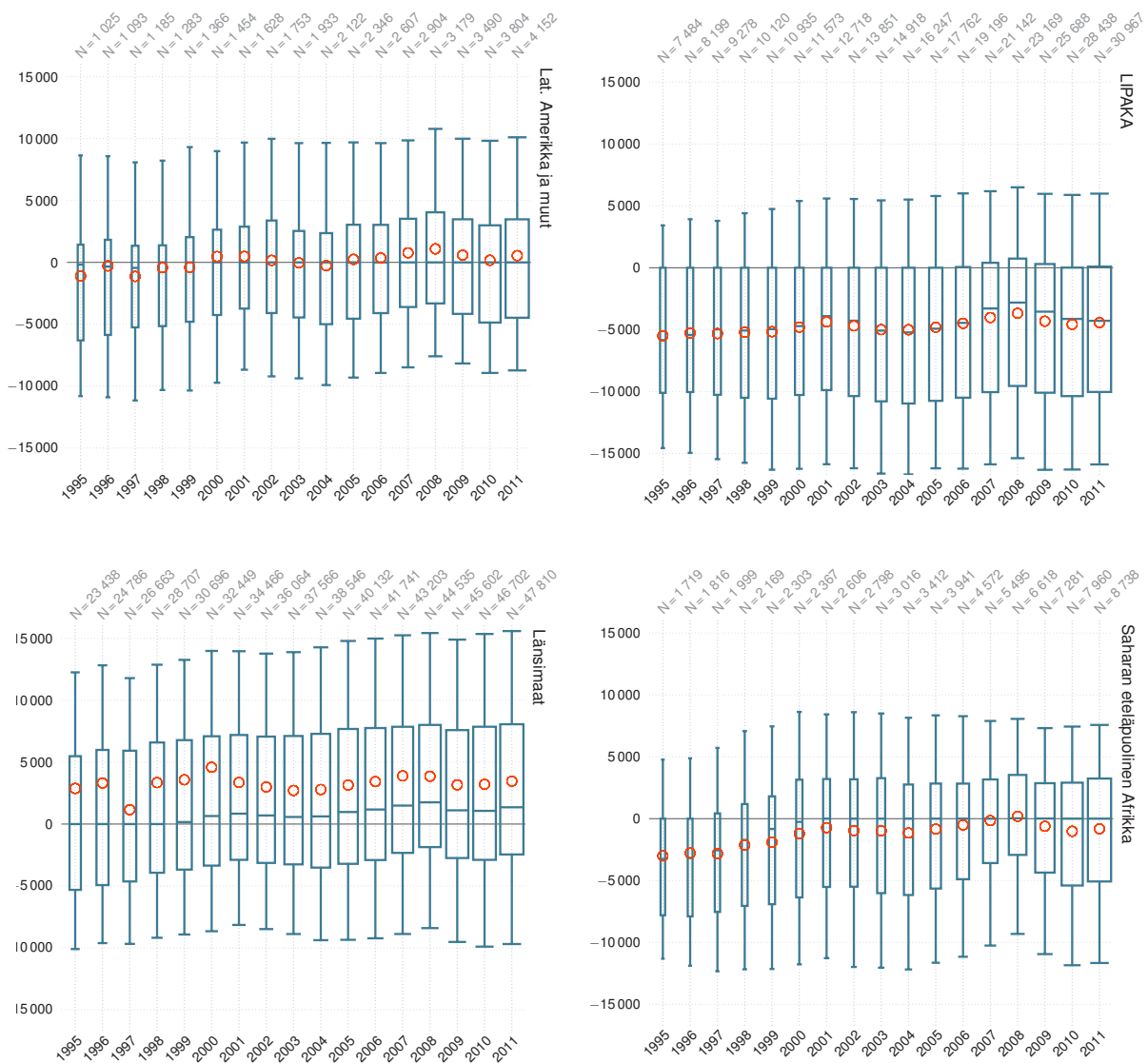
	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu
LIPAKA	-8 063	1 788	-11 528	-15 221	-6 085
Kaakkois-Aasia	-6 206	1 872	-9 564	-15 697	-4 262
Saharan et.p. Afrikka	-6 547	2 528	-10 636	-15 693	-3 537
Itä-Eurooppa ja Kaukasia	-6 842	4 270	-9 433	-13 706	-3 475
Lat. Amerikka ja muut	-5 213	4 839	-8 213	-13 417	-2 323
Länsimaat	-5 922	7 382	-9 059	-14 846	-2 262
Etelä-Aasia	-2 888	5 898	-8 814	-15 663	-1 501
Itä-Aasia	-1 874	6 113	-7 295	-9 575	-1 087
Kaikki ulkomaat	-6 320	4 781	-9 955	-14 514	-3 585
Suomi	-5 726	7 351	-9 202	-14 677	-5 086

Taulukko 4. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen ja pääasiallisen toiminnan luokan mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Taulukossa 4 on esitetty keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja pääasiallisen toiminnan luokan mukaan vuonna 2011. Nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja olivat vuonna 2011 negatiiviset kaikkien syntymäalueiden ja pääasiallisen toiminnan luokkien kohdalla lukuun ottamatta työllisten luokkaa. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja vaihtelivat syntymävaltioiden välillä pääasiallisten toimintojen luokkien sisällä. Opiskelijoiden joukossa Itä-Aasiassa ja Etelä-Aasiassa syntyneillä nettotulonsiirrot olivat tuhansia euroja vähemmän negatiiviset kuin muilla syntymävaltioilla. Esitän hypoteesin siitä, että tämä saattaa johtua siitä, että Itä-Aasiassa ja Etelä-Aasiassa syntyneet opiskelijat ovat työskennelleet Suomessa enemmän ja parempipalkkaisissa töissä kuin muiden syntymäalueiden työikäiset.

Keskimääräiset nettotulonsiirrot vaihtelivat työllisten kohdalla syntymäalueiden välillä noin 5 500 euroa vuonna 2011. Positiivisimmat keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja olivat länsimaissa syntyneillä työllisillä, + 7 382 euroa. Pienimmät keskimääräiset nettotulonsiirrot ilman maksettuja välillisiä veroja olivat puolestaan Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä työllisillä, + 1 788 euroa vuonna 2011. Koska pääasiallinen toiminta perustuu vain vuoden lopun tietoihin, se ei ota huomioon esimerkiksi todellisia tehtyjä työtunteja koko vuoden aikana.

Kuvio 38. Nettotulonsiirrot ilman välillisiä veroja yhteensä vuosina 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Euromääräiset jakauman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto).

Kuviossa 38 on esitetty nettotulonsiirtojen jakaumapisteet ja keskiarvot syntymäalueittain työikäisille vuosina 1995–2011 ilman välillisiä veroja. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persentiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persentiili, ja laatikoiden leveys kuvaa väestön kokoa suhteessa saman väestön kokoon eri vuosina (ks. laatikkokuvioista selite: liite 4). Samat jakaumapisteet vaihtelevat eri maiden välillä tuhansia euroja.

Monen syntymäalueen kohdalla joku kvartiilipisteistä saa arvoksi nollan. Tämä johtuu siitä, että tutkimusaineistossa olevista työikäisistä merkittävällä osuudella nettotulonsiirrot saavat arvon nolla. Esimerkiksi kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten kohdalla niiden henkilöiden osuus, joilla vuosittaiset nettotulonsiirrot ovat nolla ilman maksettuja välillisiä veroja, on vuosina 2001–2011 ollut 8–10 % vuosittain.

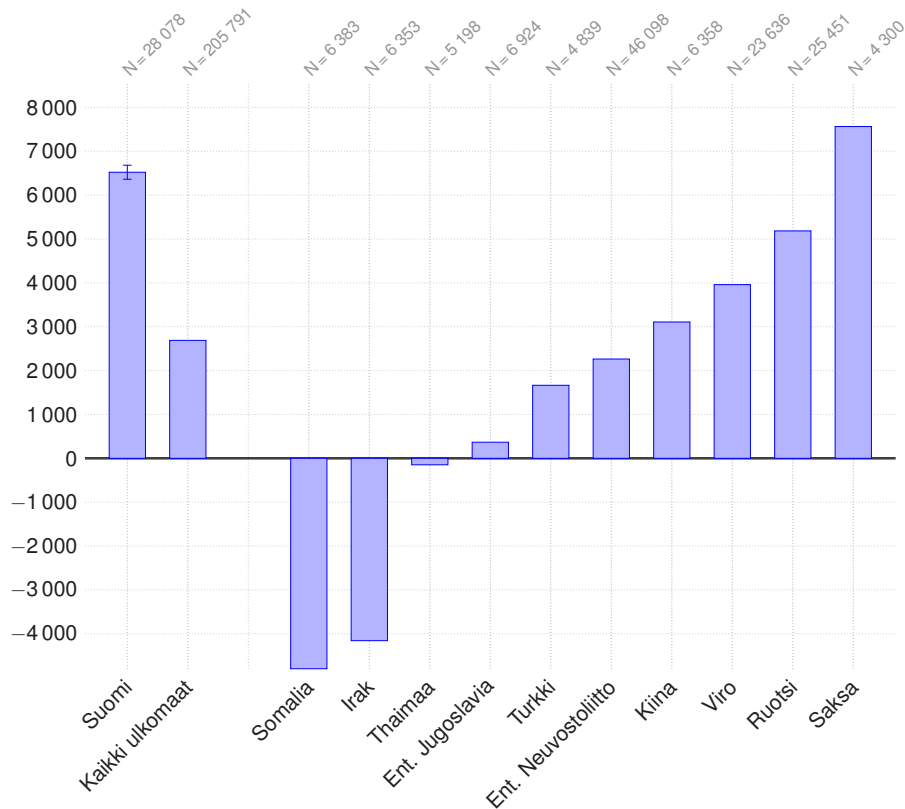
6.2.4 Nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot

Julkinen talous ei saa tuloja henkilöiltä vain välittömien verojen ja veronluonteisten maksujen muodossa. Tuloja kertyy myös välillisten verojen kautta, joita ovat arvonlisävero ja eri valmisteverot. Jäntin (2009) mukaan maksetut välillisten verojen aste riippuu kotitalouden bruttotuloista: mitä pienemmät kotitalouden bruttotulot ovat, sitä suurempi on välillisten verojen aste. Näin laskettuna pienituloisempien maksettujen välillisten verojen summa on suurempi kuin, jos kaikille henkilöille käytettäisiin samaa keskiarvoista astetta.

Laskin työikäisten henkilöiden vuosittain maksamat välilliset verot käyttämällä Jäntin (2009) laskemia bruttotulodesiilittäisiä asuntokuntakohtaisia välillisten verojen asteita, Tilastokeskuksen tulonjakotilaston (SVT: tulonjakotilasto) tietoja asuntokuntien käytettävissä olevien rahatulojen desiileistä sekä FLEED-rekisteriaineistosta laskettuja henkilöiden vuosittaisia bruttorahatuloja.

Jouduin tekemään tässä oletuksen siitä, että henkilön välillisten verojen asteen luokka (desiili) on sama kuin henkilön asuntokunnan välillisten verojen asteen luokka (desiili). Lisäksi laskin maksetut välilliset verot bruttorahatuloista, kun Jäntti (2009) ilmoittaa veroasteet bruttotuloille. Bruttorahatuloista puuttuvat FLEED-aineiston kuvauksen mukaan bruttotuloihin verrattuna laskennalliset tuloerät (esim. omassa käytössä olevasta omistusasunnosta saatavat laskennalliset tulot), joten näin lasketuista maksettujen välillisten verojen summista tulivat hieman pienemmät kuin bruttotuloja käyttäen. Toisaalta oletin, että ulkomailla syntyneet maksavat välillisiä veroja koko väestöön perustuvan tutkimuksen pohjalta tehtyihin laskelmiin pohjautuen (Tilastokeskus: kulutustutkimus, Jäntti 2009). Tämä oletus on ehkä liian vahva, sillä monet ulkomailla syntyneet tekevät esimerkiksi rahalahetyksiä ulkomaille, jolloin tämä raha jää kuluttamatta Suomessa. Eurostatin (2011) mukaan työntekijät (engl. workers) lähettivät Suomesta vuosina 2008–2010 keskimäärin noin 20 miljoonaa euroa rahalahetyksinä. En ota tätä kuitenkaan huomioon laskelmissani.

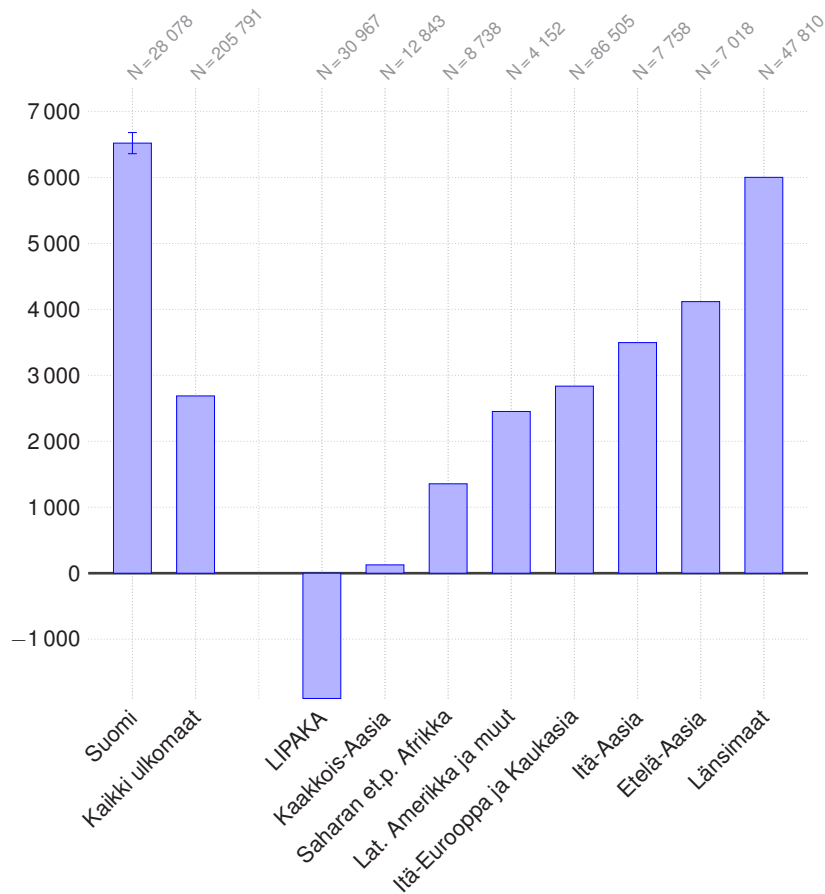
6.2.4.1 Nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot: kymmenen suurinta syntymävaltiota

Kuvio 39. Nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Jänttiä (2009) sekä Tilastokeskuksen tulonjakotilastoa käyttäen.

Kuviossa 39 on esitetty keskimääräiset nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot työkäisille syntymävaltioittain vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työkäisillä keskiarvo oli noin + 6 500 euroa. Suurimpien maahanmuuttajaryhmien joukossa Saksassa syntyneillä keskiarvo oli kaikkein positiivisin, noin + 7 560 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo oli noin 2 690 euroa. Kaikkein negatiivisimmat keskiarvot olivat Somaliassa syntyneillä (noin – 4 800 euroa) ja Irakissa syntyneillä (noin – 4 160 euroa).

6.2.4.2 Nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot: syntymäalueet

Kuvio 40. Nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähde: Tilastokeskus (tulonjaon kokonaistilasto, Kelan sairausvakuutusmaksut, muut Kelan maksut, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Jänttiä (2009) sekä Tilastokeskuksen tulonjakotilastoa käyttäen.

Kuviossa 40 on esitetty keskimääräiset nettotulonsiirrot mukaan lukien maksetut välilliset verot työikäisille syntymäalueittain vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työikäisillä keskiarvo oli noin + 6 500 euroa. Syntymäalueittaisista ryhmistä länsimaissa syntyneillä keskiarvo oli kaikkein positiivisin, noin + 6 000 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo oli noin + 2 690 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa positiivisemmat keskiarvot olivat länsimaissa syntyneiden lisäksi Etelä-Aasiassa, Itä-Aasiassa sekä Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneillä. Kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa negatiivisemmat keskiarvot olivat puolestaan Latinalaisessa Amerikassa ja muissa, Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, Kaakkois-Aasiassa sekä Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä.

6.3 Sosiaali- ja terveystalouden menot

Esittelen tässä luvussa sosiaali- ja terveystalouden toteutuneet menot palvelun alan mukaan sekä palvelut yhteensä. Sosiaali- ja terveystalouden rekisteritiedot tulevat Hoitoilmoitusjärjestelmästä (HILMO), joka kattaa merkittävän osan sosiaali- ja terveydenhuollon laitos- ja asumispalveluista (THL: *Hoitoilmoitusjärjestelmä (HILMO)*), perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoituksesta (AvoHILMO) ja lastensuojelurekisteristä.

Tutkimukseen sisältyvät menot erikoissairaanhoidon avo- ja laitoshoidosta sekä perusterveydenhuollon laitoshoidosta, perusterveydenhuollon avohoidosta vuonna 2011, sosiaalihuollosta (vain vanhuspalvelut ja vammaispalvelut) ja lastensuojelun huostaanotoista ja sijoituksista. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät sosiaali- ja terveystalouden osalta ensi- ja turvakodit, päihdehuollon eri muodot, lastensuojelun avohuolto, kotihoito sekä pienten lasten hoito. Ensi- ja turvakotien asiakkaista ei ole ainakaan THL:n ylläpitämää rekisteriä niin kuin ei myöskään päihdehuollon asumispalveluista. Päihdehuollon laitoshoidon tiedoista sosiaalihuollon rekisterissä ei käy ilmi hoitojakson muotoa, joten jätin nämä pois tutkimuksesta, sillä päihdehuollon palvelujen keskimääräiset yksikkökustannukset vaihtelevat huomattavasti palvelun muodon mukaan. Lastensuojelun avohuoltoa koskien olisi mahdollisesti olemassa rekisteritietoja saatujen palveluiden osalta, mutta en hakenut niihin käyttö lupaa. Kotihoidon jätin pois, koska sen asiakkaat eivät niinkään kuulu työikäisiin. Lisäksi kotihoidon laskennan rekisteritietojen perusteella on, kuten päihdehuollon rekisteritietojen kohdalla, vaikeaa määrittää kotihoidon toteutuneita menoja saatavilla olevien yksikkökustannustietojen avulla.

Tämä sosiaali- ja terveystalouden menoja käsittelevä luku pohjautuu Stakesin ja VATT:n tutkimukseen *Maahanmuuttajat ja julkiset palvelut* (Gissler et al., 2006). Yksittäisten hoito- ja palvelujaksojen menot lasken hoitojaksojen pituuksien (päiviä) tai käyntien ja hoitojaksojen päivä- tai käyntikohtaisten yksikkökustannusten tulona. Yksikkökustannukset poimin THL:n vuosina 2001, 2006 ja 2011 ilmestyneistä *Terveyden- ja sosiaalihuollon yksikkökustannukset Suomessa* -raporteista.

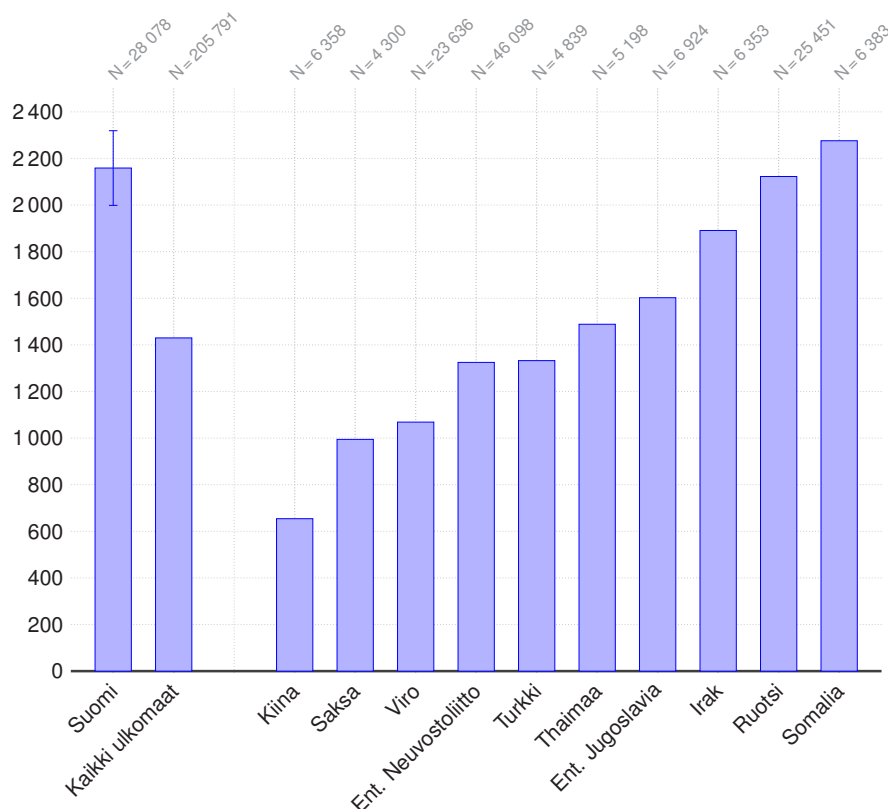
Koska keskimääräisten yksikkökustannusten perusteella lasketut hoitojaksojen tai hoitokäyntien menot eivät vastaa todellisia toteutuneita menoja kuin keskimäärin, tästä aiheutuu mittausvirhettä. En mallinna tätä mittausvirhettä kuitenkaan tässä tutkimuksessa, sillä minulla ei ole tarvittavia tietoja näiden mittausvirheiden jakaumista. Tämä mittausvirheen huomioimattomuus aiheuttaa sen, että esitetyt tulokset ovat todellisia tarkempia. Mikäli mallintaisin mittausvirheet, tämä aiheuttaisi käytännössä sen, että keskiarvoja kuvaavien tulosten ympärillä olisi luottamusvälit myös muiden kuin Suomessa syntyneiden osalta. Osa yksikkökustannustiedoista sisältää myös tiedot niiden keskihajonnoista. Näiden osalta yksi mahdollisuus mallintaa mittausvirhe olisi olettaa todellisten menojen noudattavan paksuhäntäisiä t-jakaumia, ja poimia menoarvot niistä. Tässäkin ratkaisussa olisi kenties oletettava hoitojaksomenojen olevan riippumattomia toisistaan, mikä ei henkilötasolla pidä varmaankaan paikkaansa.

6.3.1 Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot

Olen laskenut erikoissairaanhoidon menot hoitojaksotasolla. Laskemisessa käytettävät yksikkökustannukset ovat erikoisalatasoisia. Erikoisala kertoo lääketieteellisen alan, johon hoito liittyy. Erikoisalaluokkia ovat muun muassa lastentaudit, sisätaudit, kirurgia sekä naistentaudit ja synnytykset. Käyttämäni kaikkia Suomen sairaaloita koskevat yksikkökustannukset on eritelty sekä erikoisaloitain että vuodeosastohoitojen ja avohoitokäyntien mukaan. Avohoitokäyntejä koskevat yksikkökustannukset on lisäksi eritelty päivystyskäynteihin ja muihin avohoitokäynteihin (THL 2011, 102). Hoitojaksotietoihin sisältyvät niihin kuuluvat tutkimukset, toimenpiteet, lääkkeet ja sairaalahoido. Erikoisalakohdaksiin yksikkökustannuksiin sisältyvät menot työvoimasta, materiaaleista, tarvikkeista, koneiden ja laitteiden välittömistä menoista ja yleismenot. Asiakasmaksut eivät sisälly yksikkökustannuksiin. Asiakasmaksut ovat julkisen talouden henkilöiltä saamia tuloja. Jätin ne kuitenkin huomiotta, sillä niiden tarkka selvittäminen olisi vaikeaa tai mahdotonta käytettävissä olevalla aineistolla. Keskimäärin asiakasmaksut olivat noin 5 % hoitojakson menoista, joten niiden osuus on varsin pieni. (THL 2011, 47).

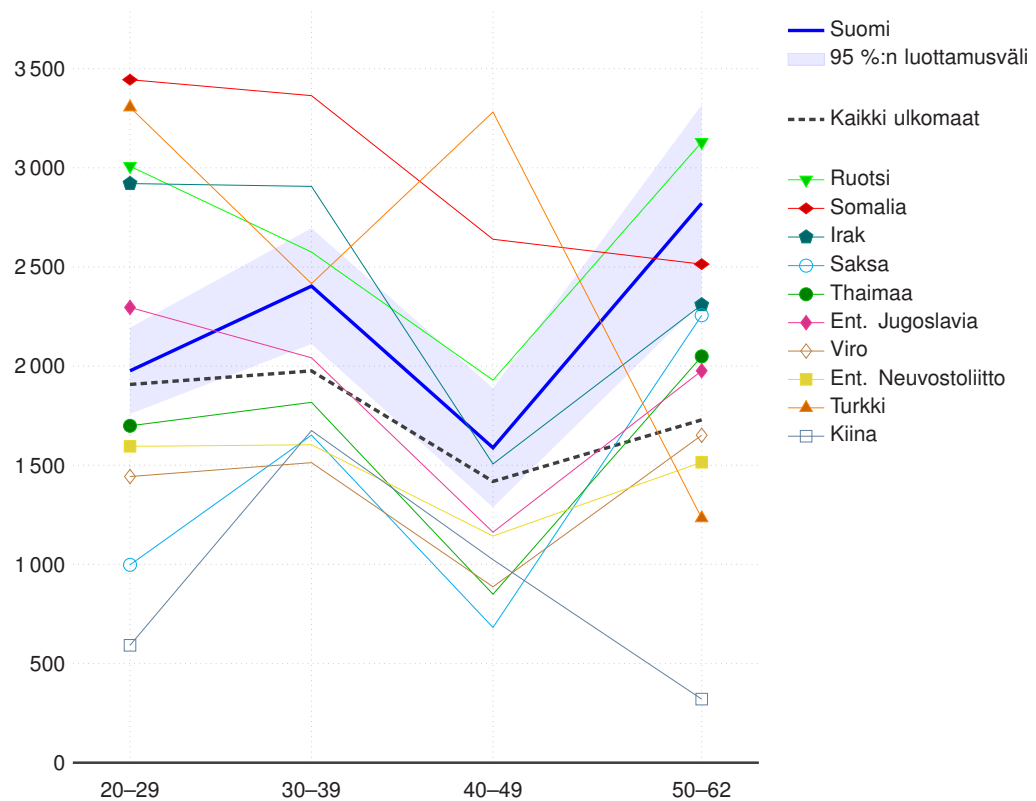
Yksikkökustannustiedot erikoisaloittain löytyvät vuosille 2001, 2006 ja 2011. Muunsin kaikki yksikkökustannukset vuoden 2011 rahaksi Tilastokeskuksen rahanarvonkertoimella. Niissä tapauksissa, joissa jotain erikoisalakohdaista yksikkökustannusta ei löytynyt jollekin mainituista vuosista, olen käyttänyt lähimmän vuoden tietoa, jolle se löytyy, muuntaen yksikkökustannustiedon oikeaa vuotta vastaavaksi Tilastokeskuksen kuntatalouden terveydenhuoltoa koskevalla indeksillä (SVT: Julkisten menojen hintaindeksi). Vuosille 1995–2001 käytin vuoden 2001 yksikkökustannuksia (vuoden 2011 rahassa), vuosille 2002–2005 vuosien 2001 ja 2006 yksikkökustannusten keskiarvoja, vuodelle 2006 vuoden 2006 yksikkökustannuksia, vuosille 2007–2010 vuosien 2006 ja 2011 yksikkökustannusten keskiarvoja ja vuodelle 2011 vuoden 2011 yksikkökustannuksia.

6.3.1.1 Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot: kymmenen suurinta syntymävaltiota

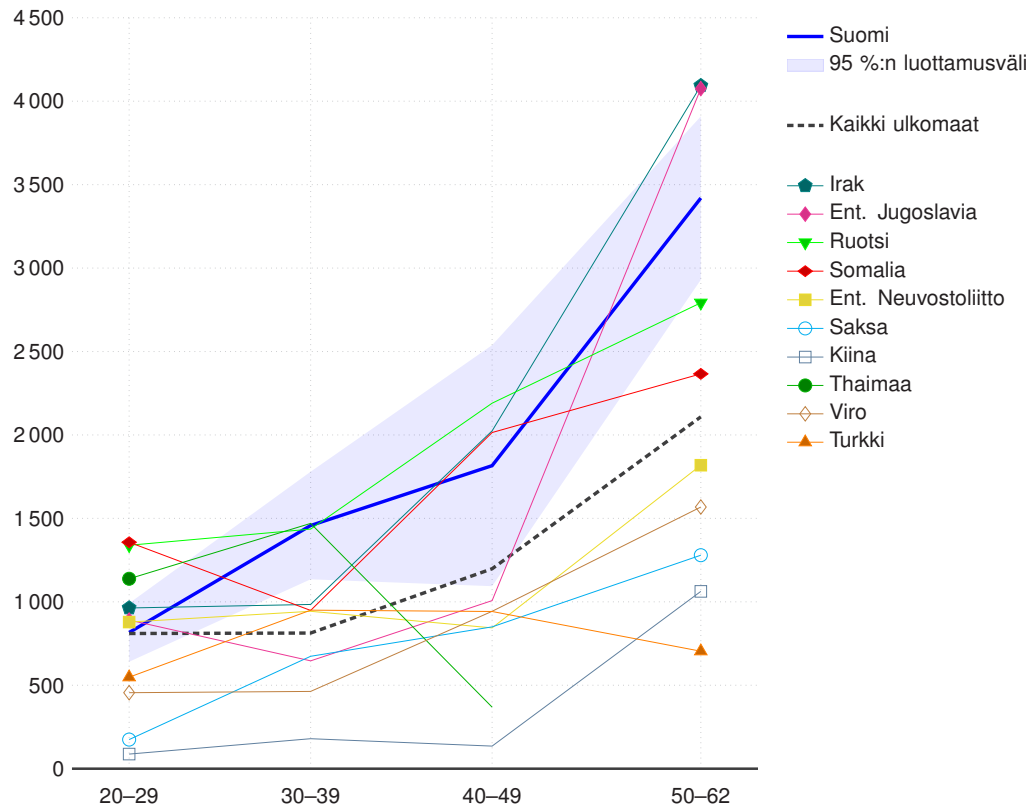
Kuvio 41. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

Kuviossa 41 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten henkilöiden keskimääräiset menot vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimääräiset menot vuonna 2011 olivat korkeimmat Suomessa, Ruotsissa ja Somaliassa syntyneillä. Näissä maissa syntyneillä keskimääräiset menot olivat noin 2 200 euroa per henkilö. Pienimmät keskimääräiset menot olivat Kiinassa syntyneillä, noin 650 euroa per työikäinen. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo oli noin 1 430 euroa. Erikoissairaanhoidon ja perusterveyden laitoshuollon palveluita saaneiden osuudet vaihtelivat vuonna 2011 syntymävaltioittain siten, että pienin osuus palveluita saaneilla oli Kiinassa syntyneillä, noin 14 % väestöstä, ja suurin osuus Irakissa syntyneillä, noin 37 % väestöstä. Vastaavat osuudet olivat kaikilla ulkomailla syntyneillä noin 26 % ja Suomessa syntyneillä noin 33 % työikäisestä väestöstä.

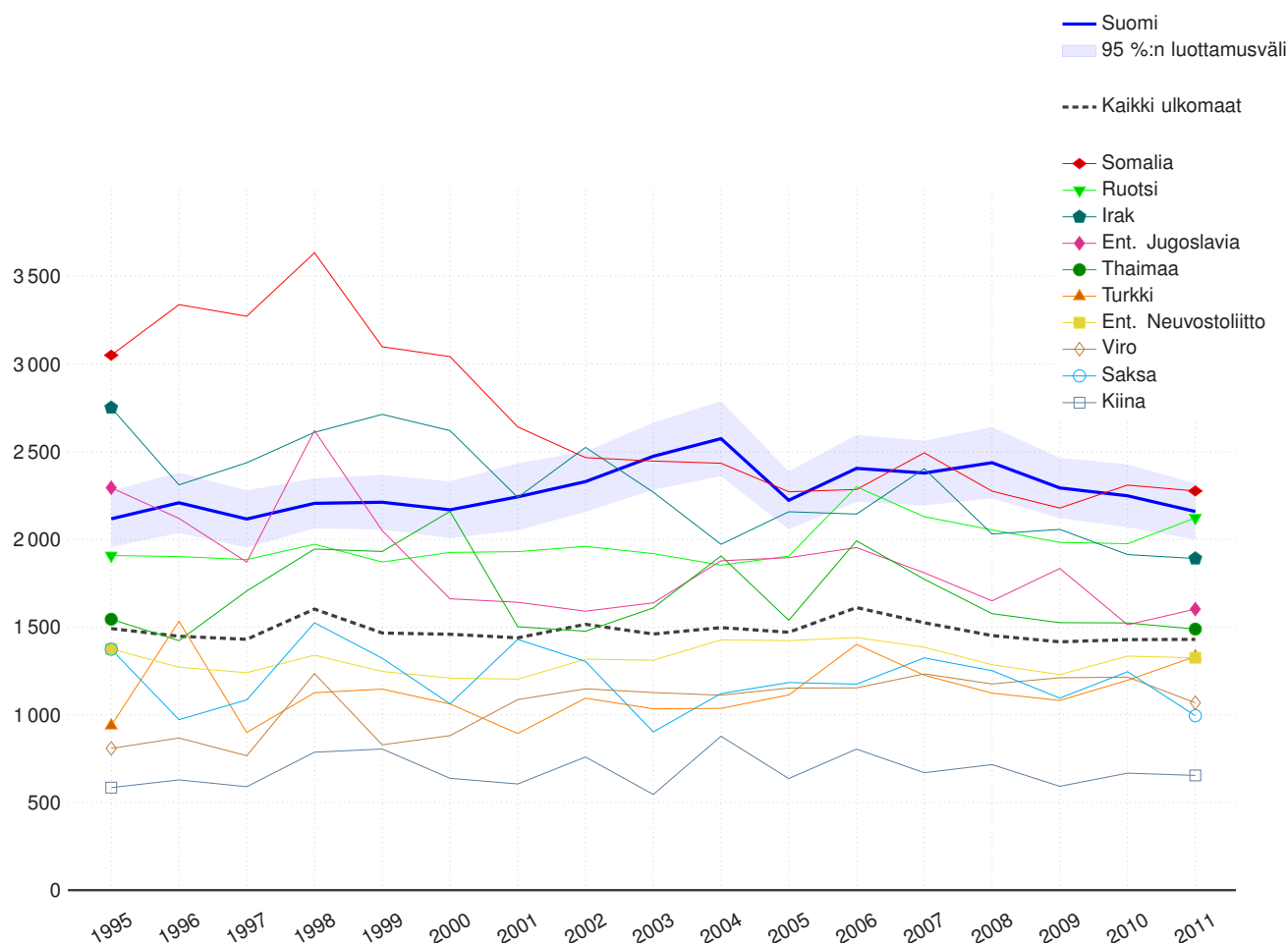
Kuvio 42. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuonna 2011 syntymävaltion ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

Kuviossa 42 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten naisten keskimääräiset menot vuonna 2011 ikäluokan ja syntymävaltion mukaan. Menot vaihtelevat ikäluokittain maiden välillä tuhansia euroja. Turkkia lukuun ottamatta muiden syntymävaltioiden kohdalla keskimääräiset menot ovat suuremmat 30–39-vuotiailla naisilla kuin 40–49-vuotiailla. Oletan, että tämä johtuu synnytyksiin liittyvistä menoista, joskin en tässä tutkimuksessa erittele aineistoon perustuen syitä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen tasolle. Turkissa, Somaliassa ja Kiinassa syntyneitä naisia lukuun ottamatta kaikkien muiden syntymävaltioiden kohdalla 50–62-vuotiaiden naisten keskimääräiset menot ovat suuremmat kuin 40–49-vuotiaiden naisten.

Kuvio 43. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuonna 2011 syntymävalti-on ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per mies. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineis-to) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

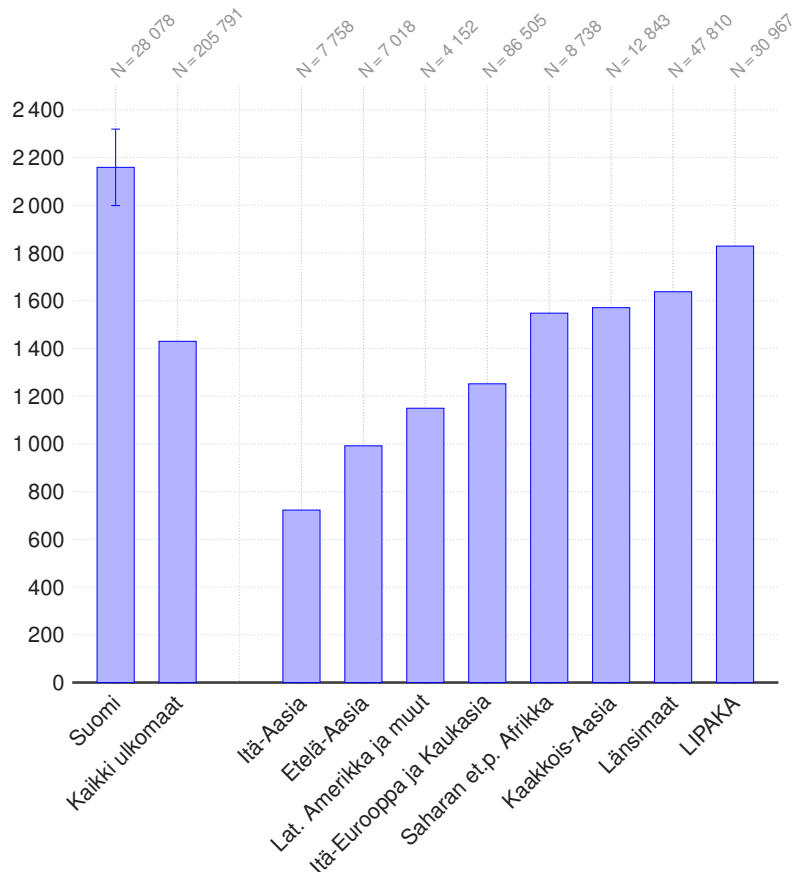
Kuviossa 43 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten miesten keskimääräiset menot vuonna 2011 ikäluokan ja syntymävaltion mukaan. Keskimääräiset menot nousevat lähes kaikkien syntymävaltioiden kohdalla iän kasvaessa. Kaikkein vähiten ikäluokittaisia keskimääräisiä menoja oli 50–62-vuotiaiden ikäluokkaa lukuun ottamatta Kiinassa syntyneillä miehillä.

Kuvio 44. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuosina 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2001, 2006, 2011).

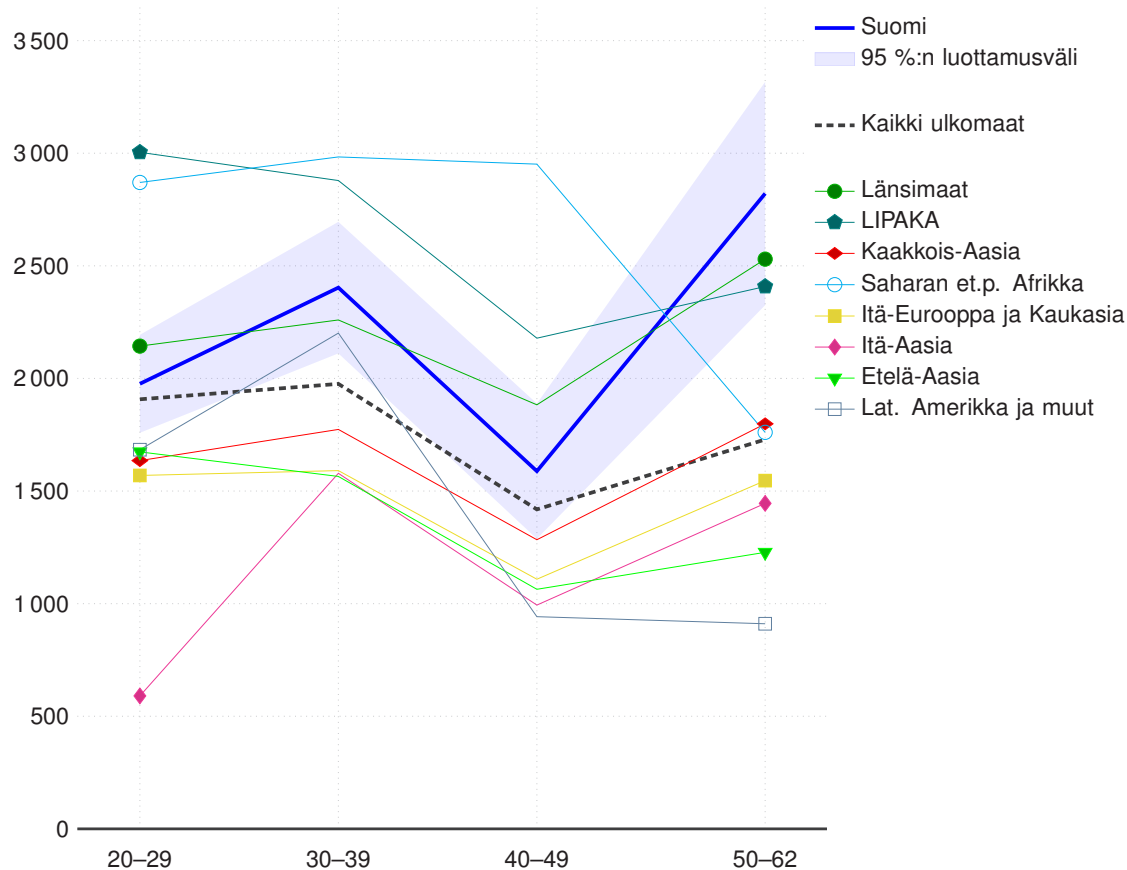
Kuviossa 44 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten keskimääräiset menot vuosina 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Keskimääräiset menot syntymävaltioittain ovat aikasarjassa pysyneet usean syntymämaan osalta suunnilleen samalla tasolla, eli vuosittainen vaihtelu aikasarjan keskiarvosta on poikennut korkeintaan muutamia satoja euroja. Poikkeuksen tästä tekevät Somaliassa syntyneet, joilla vuosittaiset keskimääräiset menot ovat laskeutuneet vuosien 1995–2000 yli 3 000 eurosta noin 2 300–2 400 euron vuositason vuosina 2002–2011. Vuosittain pienimmät keskimääräiset menot ovat olleet Kiinassa syntyneillä, noin 600–800 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvomenot ovat vuosittain olleet noin 1 500 euroa. Korkeimmat menot ovat olleet Somaliassa, Suomessa, Ruotsissa ja Irakissa syntyneillä työikäisillä.

6.3.1.2 Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot: syntymäalueet

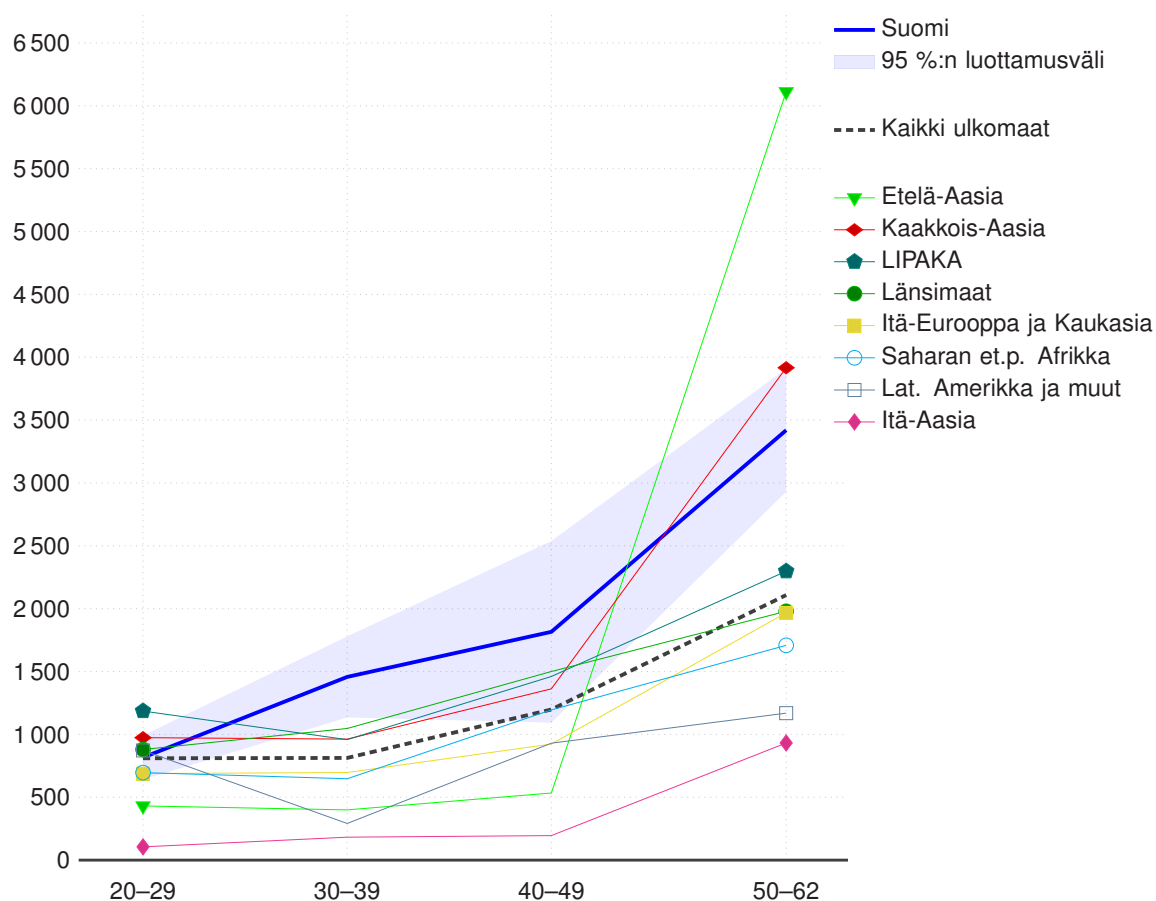
Kuvio 45. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

Kuviossa 45 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten keskimääräiset menot vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimääräiset menot vuonna 2011 olivat korkeimmat Suomessa syntyneillä, noin 2 200 euroa per henkilö. Ulkomailla syntyneiden osalta suurimmat keskimääräiset menot olivat Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 1 800 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo oli noin 1 430 euroa. Pienimmät keskimääräiset menot olivat Itä-Aasiassa syntyneillä, noin 720 euroa. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon palveluita saaneiden osuudet vaihtelivat vuonna 2011 alueittain siten, että pienin osuus palveluita saaneita oli Itä-Aasiassa syntyneillä, noin 14 % väestöstä, ja suurin osuus Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 33 % väestöstä. Vastaava osuus oli kaikilla ulkomailla syntyneillä noin 26 % ja Suomessa syntyneillä noin 33 % väestöstä.

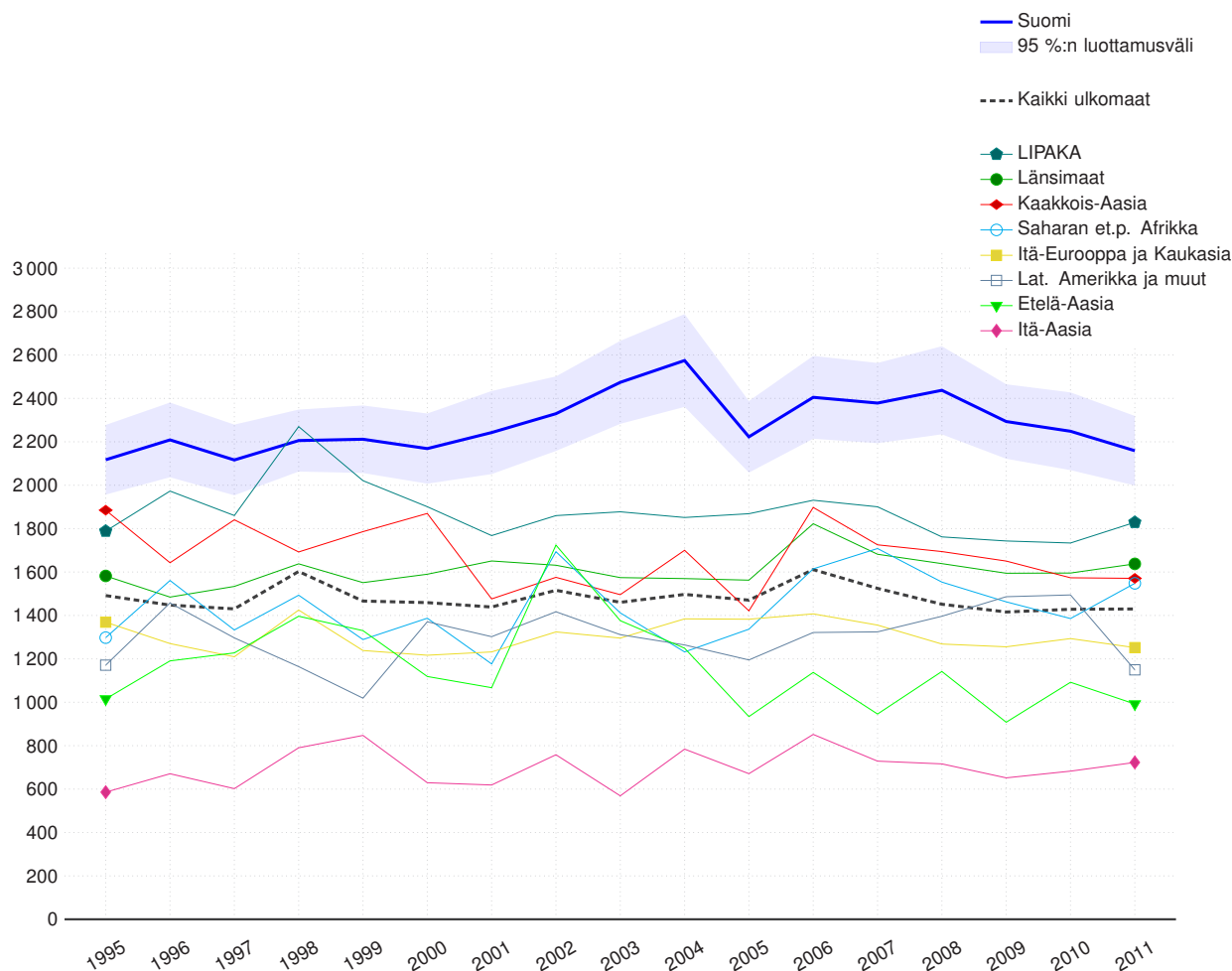
Kuvio 46. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per nainen. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

Kuviossa 46 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten naisten keskimääräiset menot vuonna 2011 ikäluokan ja syntymäalueen mukaan. Menot vaihtelevat ikäluokittain alueiden välillä tuhansia euroja. Kaikkien syntymäalueiden osalta keskimääräiset menot ovat suuremmat 30–39-vuotiailla naisilla kuin 40–49-vuotiailla. Oletan, että tämä johtuu synnytyksiin liittyvistä menoista, joskin en tässä tutkimuksessa erittele aineistoon perustuen syitä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen tasolle. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa ja muissa syntyneitä naisia lukuun ottamatta kaikkien muiden maiden kohdalla 50–62-vuotiaiden naisten keskimääräiset menot olivat suuremmat kuin 40–49-vuotiaiden naisten.

Kuvio 47. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuonna 2011 syntymäalueen ja ikäluokan mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias mies. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

Kuviossa 47 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten miesten keskimääräiset menot vuonna 2011 ikäluokan ja syntymäalueen mukaan. Keskimääräiset menot nousevat lähes kaikkien syntymäalueiden kohdalla iän kasvaessa. Kaikkein vähiten keskimääräisiä menoja oli kaikissa ikäluokissa Itä-Aasiassa syntyneillä miehillä.

Kuvio 48. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon menot vuosina 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähteet: THL (HILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2001, 2006, 2011).

Kuviossa 48 on esitetty erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon työikäisten keskimääräiset menot vuosina 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Keskimääräiset alueittaiset menot ovat aikasarjassa pysyneet alueiden osalta suunnilleen samassa tasossa vuosina 1995–2011, eli vuosittainen vaihtelu aikasarjan keskiarvosta on poikennut korkeintaan muutamia satoja euroja. Vuosittain pienimmät keskimääräiset menot ovat olleet Itä-Aasiassa syntyneillä, noin 600–800 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvomenot ovat vuosittain olleet noin 1 500 euroa. Korkeimmat menot ovat olleet Suomessa syntyneillä. Ulkomailla syntyneiden osalta korkeimmat menot ovat olleet Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä.

THL:n *Terveystenhuollon menot ja rahoitus 2011* -tilastoraportin (2013) mukaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidon yhteismenot olivat vuonna 2011 noin 7 miljardia euroa (liitetaulukko 1), mikä tekee noin 1 350 euroa Suomen koko väestön jäsentä kohti. Tässä tutkimuksessa saatu keskimääräinen meno Suomessa syntyneille työikäisille, noin 2 100 euroa per henkilön vuonna 2011 on tätä huomattavasti korkeampi. Osittain eroa selittänee se, että mukana ei ole 0–19-vuotiaita, joilla keskimääräiset menot saattavat olla huomattavasti alhaisemmat. Tähän viittaisi kuvio 47, jonka mukaan Suomessa syntyneillä 20–29-vuotiailla miehillä keskimääräiset menot olivat alle 1 000 euroa vuonna 2011. Toisaalta käyttämäni koko väestöä koskevat keskimääräiset erikois- alakohtaiset yksikkökustannukset saattavat olla liian korkeita työikäisiä koskien, mikäli ei-töikäisillä (lähinnä yli 62-vuotiailla) erikoisalakohdaiset yksikkökustannukset ovat työikäisiä korkeammat.

Tämän tutkimuksen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon laitoshoidojen Suomessa syntyneiden menot suhteessa eri maahanmuuttajaryhmien menoihin vastaavat ainakin tietyin osin Stakesin ja VATT:n (Gissler et al., 2006) tutkimuksen tuloksia. Stakesin ja VATT:n tutkimuksessa, joka koostuu pääosin 15–64-vuotiaista, erikoissairaanhoidon keskimääräiset kustannukset olivat kaikkien maahanmuuttajien osalta suomalaisperäistä väestöä pienemmät kuten tässäkin tutkimuksessa. Keskimääräiset kustannusten erot pienenivät kaikkien maahanmuuttajien osalta suomalaisiin nähden, kun niitä tarkasteltiin sukupuolittain ja ikäluokittain, joskin erot säilyivät silti suurempina kuin tässä tutkimuksessa. Naisten osalta tutkimuksessa pakolaismaista (Jugoslavia, Somalia, Irak ja Iran) kotoisin olevilla kustannukset olivat yhteensä myös suomalaisia naisia korkeammat, mikä vastaa kuvion 46 tuloksia, sillä Somalia, Irak ja Iran kuuluvat Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneiden alueeseen. Tutkimuksen mukaan: ”lisääntymiseen liittyvät sairaalahoidot selittävät tämän havainnon.” (s. 16, 64, 84–85).

Niin tässä kuin Stakesin ja VATT:n tutkimuksessa ei voitu ottaa huomioon maahanmuuttajien mahdollisesti tarvitsemien erityispalveluiden menoja. Tutkimuksessa asiasta kirjoitetaan näin: ”Kustannustietoja tarkastellessa on huomioitava, ettei maahanmuuttajien hoitokustannuksiin voitu sisällyttää kustannuspainolisää kieli- ja kulttuurikysymysten takia. Selvitysten mukaan maahanmuuttajien äitiysbuoltoon liittyvien kustannusten on laskettu olevan jopa kaksinkertaiset, mikäli mukana on tulkki. Ilman tulkkejakin käyntien kustannukset voivat olla keskimääräisiä suuremmat, sillä henkilökunnan työaikaa kuluu enemmän, vaikka muut kiinteät kustannukset pysyisivät samoina (Hujanen Timo, henkilökobtainen tiedonanto).” (Gissler et al. 2006, 22).

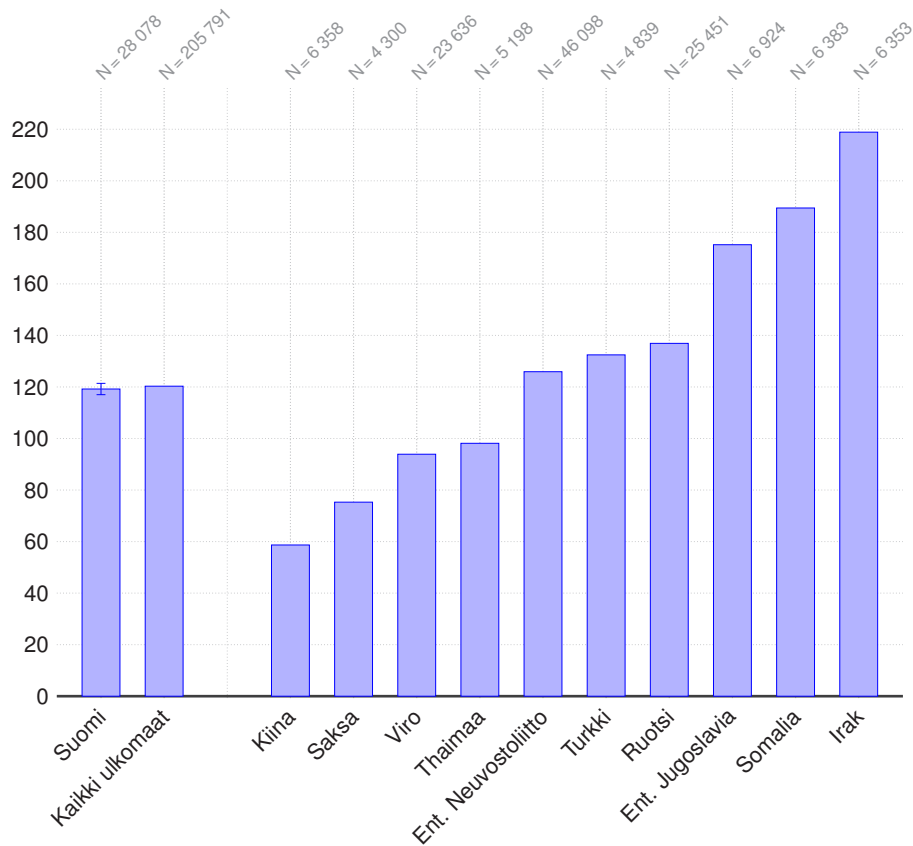
6.3.2 Perusterveydenhuollon avohoidon menot vuonna 2011

Perusterveydenhuollon avohoidon koskevat rekisteritiedot (AvoHILMO) ovat olemassa vain vuodelta 2011, joten tämän vuoksi niitä koskevat tulokset ovat tässä tutkimuksessa vain vuotta 2011 koskien. Perusterveydenhuollon avohoidolla tarkoitetaan THL:n Terveiden- ja sosiaalihuollon Yksikkökustannukset Suomessa vuonna 2011 -raportin mukaan: ”[...].kunnan järjestämää terveydenhuoltoa, jota ei järjestetä sosiaalihuollossa tai erikoissairaanhoidossa. Perusterveydenhuolto sisältää väestön terveydentilan seurannan, terveyden edistämisen (mm. terveysneuvonnan ja terveystarkastukset), suun terveydenhuollon, lääkinnällisen kuntoutuksen, työterveyshuollon, ympäristöterveydenhuollon, avosairaanhoidon, kotisairaanhoidon, kotisairaala- ja sairaalahoitoon, mielenterveyshuollon sekä päihdetyön palveluita. (Terveydenhuoltolaki 1326/2010, 3 §.)” (s. 25).

Perusterveydenhuollon rekisteritiedot ovat AvoHILMOssa käyntitasoisia. Käynnit koostuvat ”[...]/ tutkimuksesta, hoidosta tai kuntoutuksesta ja käynnin pituus on yleensä noin 20–45 minuuttia. Avohoitokäynti voi olla myös päivystyskäynti.” (mt.).

Laskin perusterveydenhuollon avohoidon käyntitasoiset menot vuonna 2011 käyntien ja niitä vastaavien yksikkökustannusten tulona. Yksikkökustannukset on jaettu THL:n yksikkökustannusraportissa ammatin (esimerkiksi lääkäri tai sairaanhoitaja), vastaanottavan yksikön ja yhteystavan (esimerkiksi vastaanottokäynti, puhelu tai kotikäynti) mukaan (s. 27–28). Laskin menon kaikille avohoitokäynneille, joille löytyi THL:n raportista ammatin, vastaanottavan yksikön ja yhteystavan mukaan yksikkökustannus. Suun terveydenhuollon osalta käytin hammaslääkärin keskimääräisiä kustannuksia toimenpiteittäin, jotka THL on laskenut Kelalta saatuihin tietoihin pohjautuen (mt, 66–68). Tällä tavalla meneteltynä 82 %:lle kaikista avohoitokäynneistä löytyi yksikkökustannus. Ne käynnit, joille yksikkökustannusta ei löytynyt (18 %), jätin pois. Koska THL:n yksikkökustannusraportin yksikkökustannukset perusterveydenhuollon avohoidon osalta sisältävät myös asiakasmaksun, päätin poistaa sen, jotta jäljelle jäisivät nettovaikutukset julkiselle taloudelle. Koska asiakasmaksukäytännöt vaihtelivat kunnittain vuonna 2011, päätin turvautua yksinkertaiseen ratkaisuun, jossa vähennän jokaiselta henkilöltä, jolla oli vähintään yksi avohoitokäynti (jolle löytyi yksikkökustannus) vuonna 2011, terveyskeskuslääkärin vastaanotosta keskimäärin perityn vuosimaksun: 27,40 euroa (mt, s. 22, 27–28).

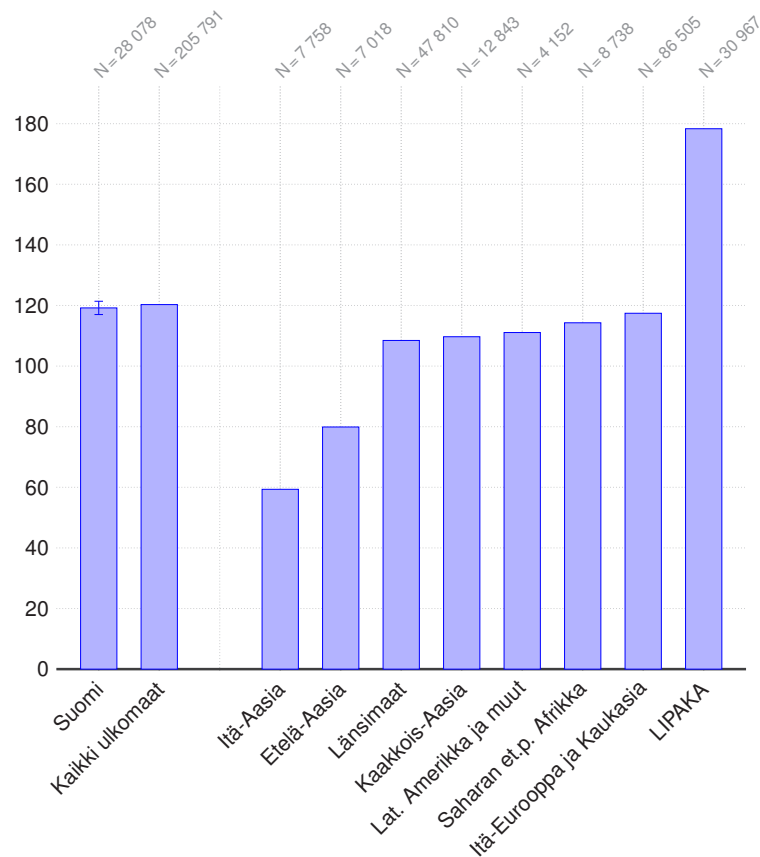
6.3.2.1 Perusterveydenhuollon avohoidon menot vuonna 2011: kymmenen suurinta syntymävaltiota

Kuvio 49. Perusterveydenhuollon avohoidon menot vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (AvoHILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

Kuviossa 49 on esitetty perusterveydenhuollon keskimääräiset avohoidon menot työikäiselle väestölle syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työikäisillä menojen keskiarvo oli noin 120 euroa. Kaikilla ulkomailla syntyneillä työikäisillä keskiarvo oli sama kuin Suomessa syntyneillä, noin 120 euroa. Keskimääräiset menot avohuollon käynneistä kuitenkin vaihtelivat syntymävaltioittain: suurin keskiarvo oli Irakissa syntyneillä, noin 220 euroa, ja pienin puolestaan Kiinassa syntyneillä, noin 60 euroa. Niiden työikäisten henkilöiden osuus väestöstä, jotka käyttivät perusterveydenhuollon avohoittoa vuonna 2011, vaihtelivat syntymävaltioittain. Pienin osuus oli Kiinassa syntyneillä, noin 32 %, ja suurin osuus puolestaan oli Irakissa syntyneillä, noin 80 %. Kaikilla ulkomailla syntyneillä työikäisillä tämä osuus oli noin 56 % ja Suomessa syntyneillä puolestaan noin 58 %.

6.3.2.2 Perusterveydenhuollon avohoidon menot vuonna 2011: syntymäalueet

Kuvio 50. Perusterveydenhuollon avohoidon menot vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (AvoHILMO), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia (2011).

Kuviossa 50 on esitetty perusterveydenhuollon keskimääräiset avohoidon menot työikäiselle väestölle syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Keskimääräiset menot avohuollon käynneistä vaihtelivat syntymäalueittain: suurin keskiarvo oli Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 180 euroa. Itä-Aasiassa syntyneillä tämä keskiarvo oli noin 60 euroa ja Etelä-Aasiassa syntyneillä noin 80 euroa. Kaikkien muiden alueiden kohdalla keskiarvot vaihtelivat 108 ja 117 euron välillä eli korkeintaan 12 euron etäisyydellä Suomessa syntyneiden ja kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvosta.

Niiden työikäisten henkilöiden osuus väestöstä, jotka käyttivät perusterveydenhuollon avohuoltoja vuonna 2011, vaihtelivat syntymäalueittain. Pienin osuus oli Itä-Aasiassa syntyneillä, noin 33 %, ja suurin osuus puolestaan oli Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 71 %. Kaikilla ulkomailla syntyneillä työikäisillä tämä osuus oli noin 56 % ja Suomessa syntyneillä puolestaan noin 58 %.

THL:n Terveydenhuollon menot ja rahoitus 2011 -tilastoraportin (2013) mukaan perusterveydenhuollon avohoidon ja perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon yhteenlasketut menot olivat vuonna 2011 noin 2,05 miljardia euroa ilman yksityisiltä ostettuja palveluita (0,22 miljardia) (liite-
taulukko 1), mikä tekee noin 400 euroa Suomen koko väestöön kuuluvaa henkilöä kohti. Tässä tutkimuksessa saatu keskimääräinen meno Suomessa syntyneille työikäisille, noin 120 euroa per henkilöä vuonna 2011 on tätä huomattavasti matalampi. Kenties THL:n tilastoraportissa osa avohoit-
tojen puolelle sijoittuvista menoista on tässä tutkimuksessa laitoshoidon puolen menojen joukossa. Stakesin ja VATT:n (Gissler et al., 2006) tutkimuksessa perusterveydenhuollon keskimääräiset kus-
tannukset olivat kaikilla maahanmuuttajilla suunnilleen yhtä suuret kuin suomalaisilla, mikä vastaa myös tämän tutkimuksen tulosta. Stakesin ja VATT:n tutkimuksessa ”pakolaismailla” (Jugoslavia, So-
malia, Irak ja Iran) kustannukset olivat muita korkeammat, mikä vastaa tämän tutkimuksen tulosta siitä, että Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä oli muita korkeam-
mat keskimääräiset menot vuonna 2011. (s. 85).

6.3.3 Sosiaalihuollon menot

Sosiaalihuollon piiriin kuuluvat hoitojaksot ovat osa Hoitoilmoitusjärjestelmää (HILMO). Sosiaalihuollon piiriin kuuluvat muun muassa vanhainkotihoito, vanhusten palveluasuminen, dementoituneiden laitoshoido ja palveluasuminen, kehitysvammahuollon eri muodot ja päihdehuolto. Koska rekisterissä ei ole päihdehuollon hoitojaksojen sisällöstä tarkempaa tietoa (esimerkiksi onko laitoshoido vai joku muu hoidon muoto), en ottanut tutkimukseen mukaan päihdehuollon menoja. Myös dementoituneiden laitoshoidon ja palveluasumisen hoitojaksoille ei löydy ainakaan THL:n yksikkökustannusraporteista (2001, 2006, 2011) selkeitä yksikkökustannuksia. Sosiaalihuollon hoitojaksojen osalta päädyin näin ottamaan mukaan tutkimukseen vanhustenhuoltoa ja kehitysvammahuoltoa koskevat hoitojaksot. Ne muodostavat yhdessä noin 79 % kaikista sosiaalihuollon hoitojaksoista vuosina 1995–2011.

Vanhuspalveluiden osalta ryhmittelin hoitajakset neljään osaan: pitkä- ja lyhytaikaiseen palveluasumiseen sekä vanhainkotihoitoon. Sekä pitkäaikaisen että lyhytaikaisen vanhainkotihoiton osalta käytin keskimääräisiä hoitovuorokauden kustannuksia ja palveluasumisen osalta kesimääräisiä lyhyt- ja pitkäaikaisen hoidon keskimääräisiä yksikkökustannuksia (THL 2011, 76). Kummassakin tapauksessa käytin palveluiden ostohintoja.

Saadakseni laskettua vanhustenhuollon osalta nettovaikutukset julkiseen talouteen, minun piti poistaa hoitomenoista asiakasmaksujen osuudet. Palveluasumisen osalta asiakasmaksun suuruus on 35 % yli 520 euron bruttotuloista kuitenkin siten, että käteen on jätävä vähintään noin 100 euroa (THL 2011b, 13). Lyhytaikaisen laitoshoidon vuorokausimaksu on 32,5 euroa ja pitkäaikaisen puolestaan korkeintaan 85 % nettotuloista siten, että käteen jää ainakin noin 100 euroa kuukaudessa (THL 2011, 22–23). Käytin asiakasmaksujen osalta sallittuja korkeimpia maksuja. Brutto- ja nettotulot henkilötasolla sain FLEED-aineistosta.

Kehitysvammahuollon osalta käytin THL:n yksikkökustannusraportin 2011 antamia arvoja (s. 80). Asiakasmaksuja kehitysvammahuollossa on vain vähän, joten jätin ne huomioimatta.

En esittelen tässä sosiaalihuollon tuloksia, sillä ne olivat kaikkien syntymävaltioiden ja syntymäalueiden osalta todella pienet. Suomessa syntyneillä työikäisillä 20–62-vuotiailla keskimääräinen sosiaalihuollon meno oli noin 141 euroa vuonna 2011 (95 %:n luottamusväli: [108,174]). Suomessa syntyneidenkin osalla osuus sosiaalihuollon palveluja käyttäneistä oli pieni: vain noin 4 promillea koko otosväestöstä.

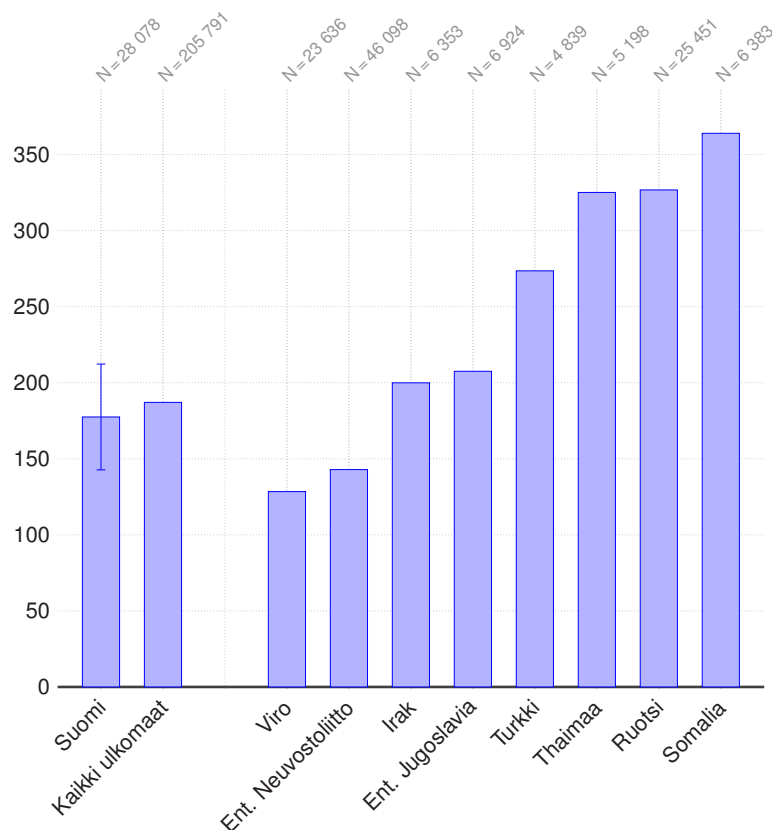
6.3.4 Lastensuojelun sijoitusten ja huostaanottojen menot

Lastensuojelun osalta tutkimukseen sisältyvät lastensuojelun sijoitusten ja huostaanottojen menot. Tutkimukseen ei sisälly menoja lastensuojelun avohuollon toimenpiteistä eikä jälkihuollon toimenpiteitä. Lastensuojelun avohuollon toimenpiteet muodostivat noin viidenneksen kaikista lastensuojelun menoista (THL 2011, 72). Tutkimusaineistoon sisältyneet sijoitukset olivat joko kiireellisiä sijoituksia tai huostaanottoja. Sijoituspaikka tai sijoitusmuoto oli joko perhehoito, ammatillinen perhekotihoito, laitoshuolto tai muu huolto (THL 2013b, 9).

Tiedot lasten sijoituksista tulevat tähän tutkimukseen THL:n lastensuojelurekisteristä. Tilastokeskus on THL:n tietojen perusteella liittänyt tiedot sijoitusten alkua- ja loppupäivämääristä lasten tiedossa oleviin vanhempiin, jotka ovat tutkimusaineistossa (FLEED-aineisto). Sijoitin lasten sijoituksista julkiselle taloudelle aiheutuneet menot lasten vanhemmille. Mikäli vanhempia oli kaksi, jaoin menot vanhempien kesken puoliksi. Koska lastensuojelun palvelut ovat asiakkaille ”pääasiassa maksuttomia”, jätin asiakasmaksut huomiotta lastensuojelun yhteydessä (THL 2013b, 72).

Eri sijoituspaikoilla ja sijoitusmuodoilla on omat yksikkökustannuksensa (THL 2013b, 73). THL:n Lastensuojelu 2013 -tilastoraportti erittelee sijoitettujen määrät eri sijoituspaikkojen mukaan vuodesta 1995 eteenpäin (THL 2013b, 9). Koska käytössäni ei ollut tietoa sijoituspaikasta, laskin sijoitusmenot vuosittaisina painotettuina keskiarvoina eri sijoituspaikkojen välillä. Sijoituspaikkojen suhteellisina painoina toimivat niiden osuudet kaikista sijoituksista. Sijoituspaikkaluokkaiset yksikkökustannukset sain THL:n yksikkökustannusraportista (THL 2011, 73). Koska raportin yksikkökustannukset ovat vain vuodelle 2011, käytin oletusta, että sijoituspaikkakohtaiset vuorokausimenot ovat olleet reaalisesti yhtä suuria vuodesta 1995 vuoteen 2011.

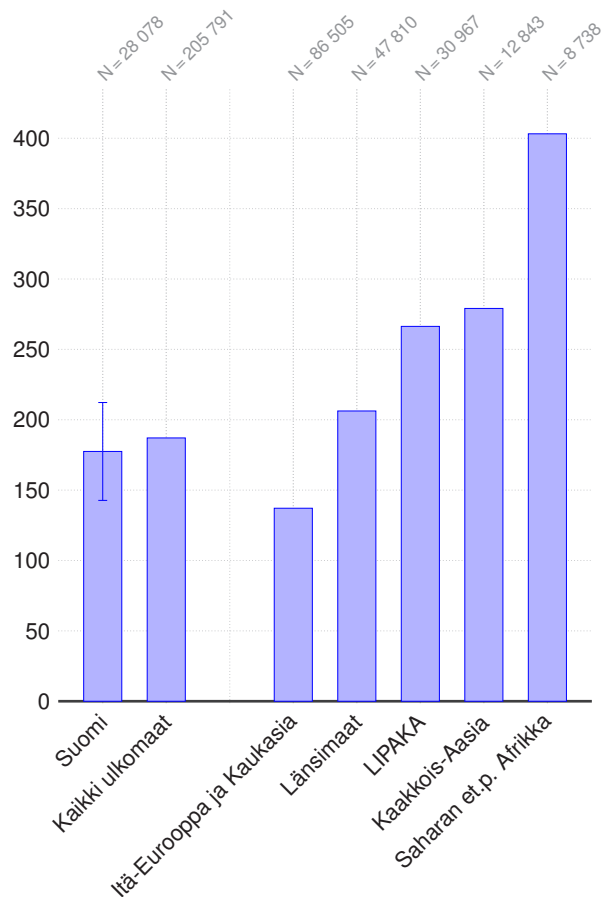
6.3.4.1 Lastensuojelun sijoitusten ja huostaanottojen menot: kymmenen suurinta syntymävaltiota

Kuvio 51. Lastensuojelun kiireellisten sijoitusten ja huostaanottojen menot syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (Lastensuojelurekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia ja lastensuojelutietoja (2011, 2013b).

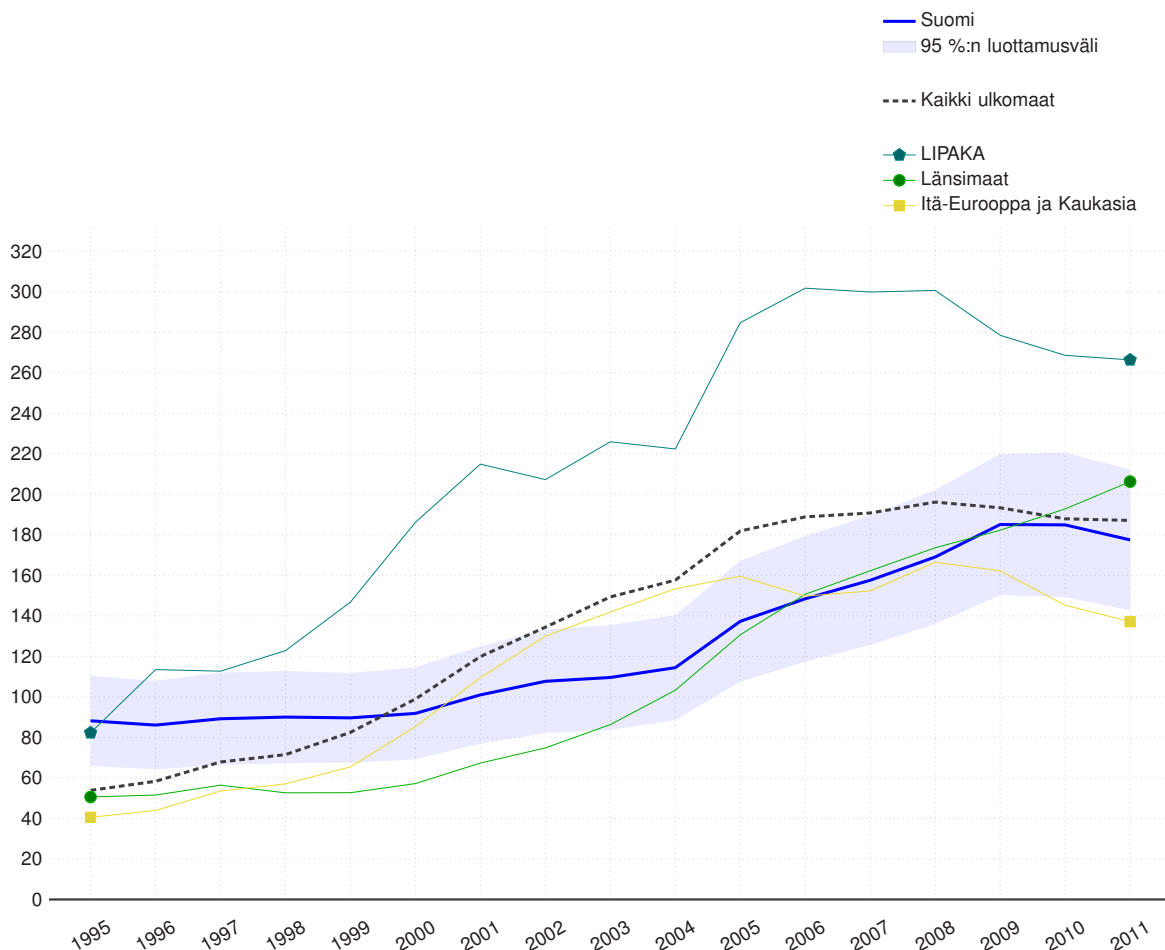
Kuviossa 51 on esitetty lastensuojelun sijoitusten keskimääräiset menot syntymävaltioittain per työikäinen vuonna 2011. Suomessa syntyneillä menoja sijoituksista oli keskimäärin 180 euroa. Samanlaiset keskimääräiset menot olivat kaikilla ulkomailla syntyneillä yhteensä. Korkeimmat keskiarvot olivat Thaimaassa, Ruotsissa ja Somaliassa syntyneillä, kullakin yli 300 euroa vuonna 2011. Pienimmät keskiarvot olivat Virossa ja Entisen Neuvostoliiton alueella syntyneillä, 128 ja 143 euroa. Menot muodostuivat pienistä osuuksista työikäisiä väestöjä: Ruotsissa, Somaliassa, Thaimaassa ja Turkissa syntyneistä työikäisistä noin 8 promillea olivat henkilöitä, joilla oli ainakin yksi huollettava lapsi sijoitettuna vuoden 2011 aikana. Kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta tuo osuus oli noin 5 promillea samoin kuin Suomessa syntyneillä.

6.3.4.2 Lastensuojelun sijoitusten ja huostaanottojen menot: syntymäalueet

Kuvio 52a. Lastensuojelun kiireellisten sijoitusten ja huostaanottojen menot syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (Lastensuojelurekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia ja lastensuojelutietoja (2011, 2013b).

Kuviossa 52a on esitetty lastensuojelun sijoitusten keskimääräiset menot syntymäalueittain per työikäinen vuonna 2011. Suomessa syntyneillä keskimäärin menoja sijoituksista oli 180 euroa. Samanlaiset keskimääräiset menot olivat kaikilla ulkomailla syntyneillä. Korkein keskiarvo oli Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä, noin 400 euroa vuonna 2011. Pienin keskiarvo oli Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneillä, 137 euroa. Menot muodostuivat pienistä osuuksista väestöjä: Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä tämä osuus oli noin 1,1 % väestöstä. Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneistä 0,36 %:lla työikäisistä oli lapsi sijoitettuna vuonna 2011.

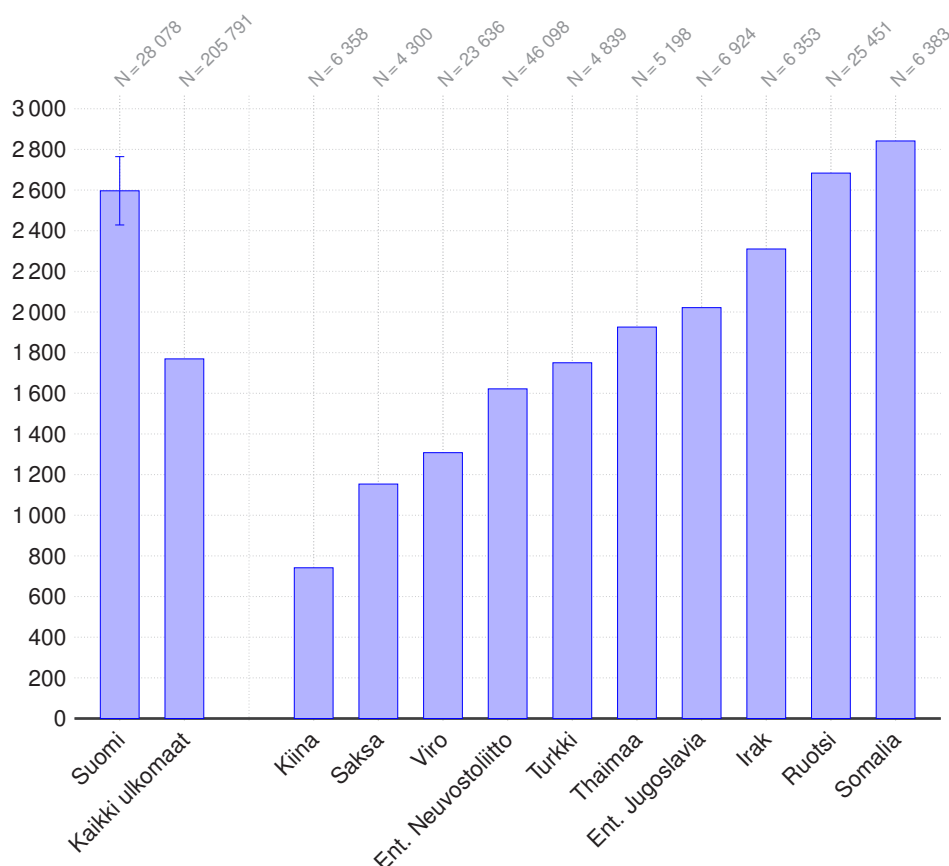
Kuvio 52b. Lastensuojelun kiireellisten sijoitusten ja huostaanottojen menot syntymäalueen mukaan vuosina 1995–2011. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähteet: THL (Lastensuojelurekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia ja lastensuojelutietoja (2011, 2013b).

Kuviossa 52b on esitetty lastensuojelun sijoitusten keskimääräiset menot syntymäalueittain työikäistä henkilöä kohti vuosina 1995–2011. Kuviossa 52b ovat vain ne syntymäalueet, joissa kussakin on ollut vuodesta 1995 lähtien joka vuosi vähintään 20 sellaista henkilöä, jonka lapsi on sijoitettuna. Kaikilla kuviossa 52b olevilla alueilla keskimääräiset menot ovat nousseet vuodesta 2000 lähtien. Tämä vastaa koko Suomen väestön tilannetta, jossa kiireellisesti sijoitettujen ja huostaanotettujen lasten lukumäärä on melkein kaksinkertaistunut vuodesta 2000 vuoteen 2011 mennessä (THL 2013b, 3). Kaikkien ulkomailla, Suomessa, Länsimaissa sekä Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneiden kohdalla keskimääräinen meno onkin noin kaksinkertaistunut vuodesta 2000. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä keskimääräinen meno oli muiden alueryhmien tasolla vuoteen 1998 asti, minkä jälkeen se on ollut muita korkeammalla. Osasyynä sille, että Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä keskimääräiset menot ovat korkeammat, voi olla se, että kyseisellä alueella syntyneillä työikäisillä voi olla enemmän lapsia kuin muilla alueilla syntyneillä. Voisi olla paikallaan tarkastella keskimääräisiä huostaanottomenoja suhteutettuna lasten määrään.

6.3.5 Sosiaali- ja terveystalouden menot yhteensä

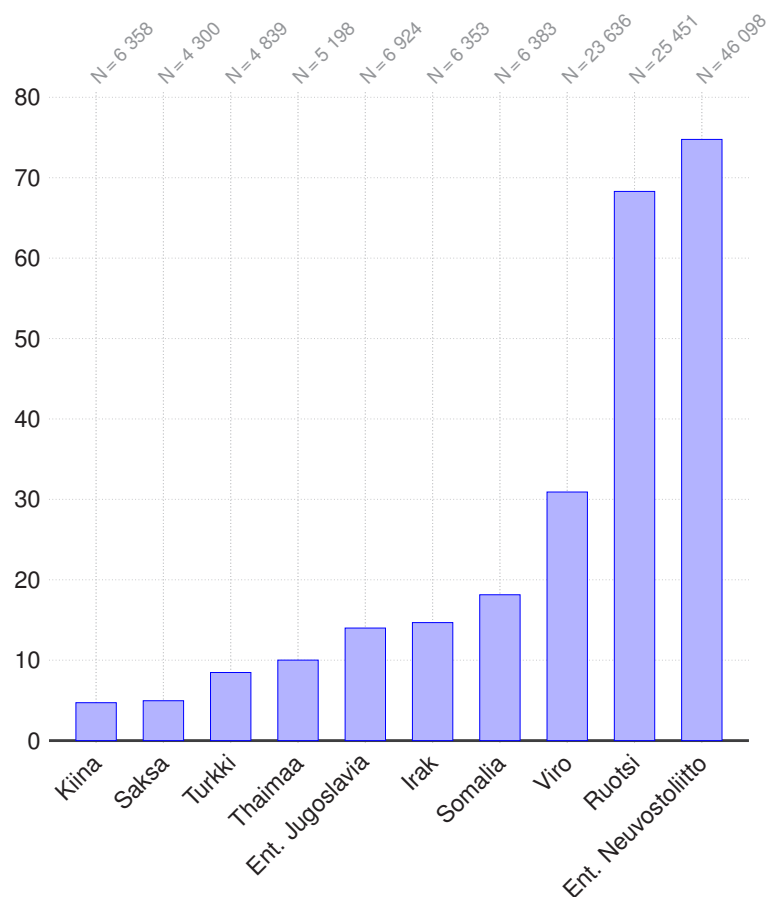
Sosiaali- ja terveystalouden menojen osalta esittelen vielä palveluiden yhteenlasketut summat. Summat saadaan laskemalla yhteen henkilötasolla menot erikoissairaanhoidosta ja perusterveydenhuollon laitoshuollosta (6.3.1), perusterveydenhuollon avohoidosta (6.3.2), sosiaalihuollosta (6.3.3) ja lastensuojelun sijoituksista (6.3.4). Koska erikoissairaanhoido ja perusterveydenhuollon laitoshoido muodostavat suuren osan menoista ja siten vaikuttavat eniten sosiaali- ja terveystalouden menojen yhteissummaan, en esitä tuloksia eriteltyinä esimerkiksi sukupuolen mukaan, sillä ne muistuttavat hyvin paljon aluvussa 1.2.1 esitettyjä tuloksia. Osa sosiaali- ja terveystalouden menoista sisältyy Kelan korvausten muodossa jo saatuihin tulonsiirtoihin, joista aiheutuvat menot olen esitellyt aiemmin tässä tutkimuksessa (ks. 6.2.1).

6.3.6 Sosiaali- ja terveystalouden menot yhteensä: kymmenen suurinta syntymävaltiota

Kuvio 53. Sosiaali- ja terveystalouden menot yhteensä vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (HILMO, AvoHILMO, Lastensuojelurekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia ja lastensuojelutietoja (2011, 2013b).

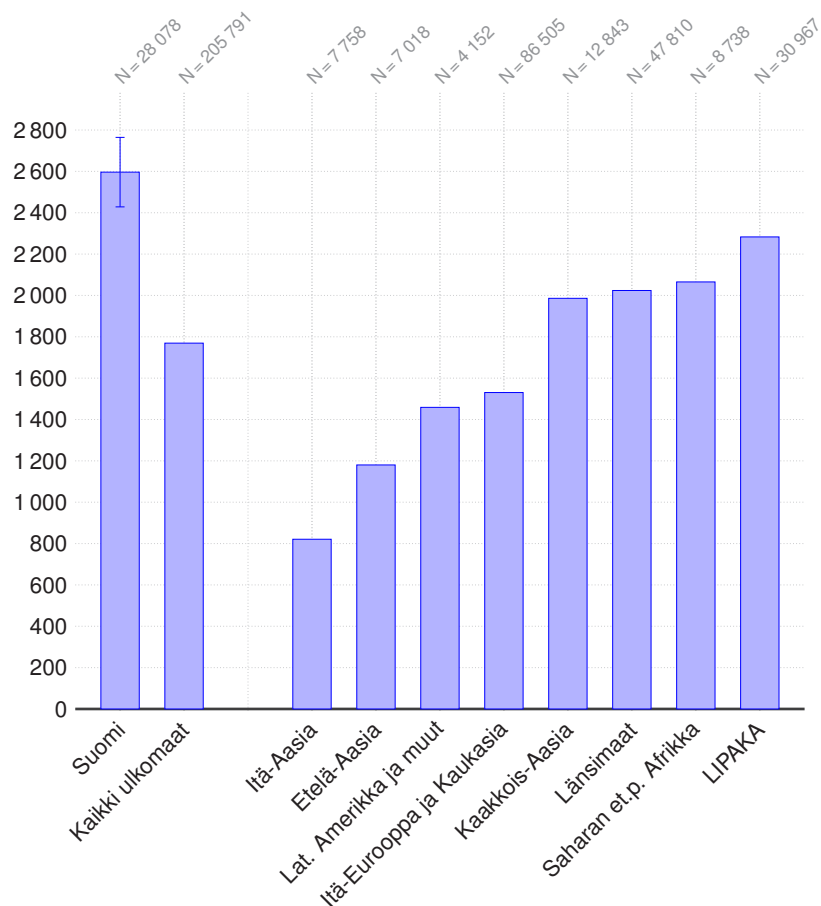
Kuviossa 53 on esitetty sosiaali- ja terveystalouden keskimääräiset menot per työkäinen vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskiarvo oli suurin Suomessa, Ruotsissa ja Somaliassa syntyneillä, noin 2 600–2 800 euroa. Pienin keskiarvo oli Kiinassa syntyneillä työkäisillä, noin 740 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta keskiarvo oli noin 1 770 euroa.

Kuvio 54. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden sosiaali- ja terveystalouden yhteenlaskettujen menojen summat syntymävaltion mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähteet: THL (HILMO, AvoHILMO, Lastensuojelurekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia ja lastensuojelutietoja (2011, 2013b).

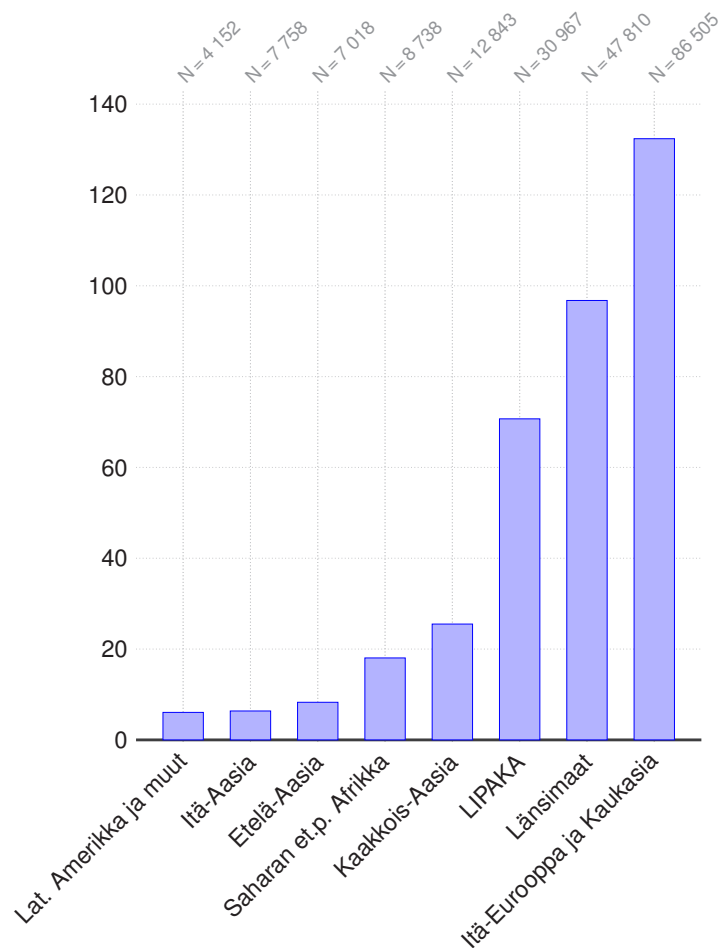
Kuviossa 54 on esitetty työikäisten henkilöiden käyttämien sosiaali- ja terveystalouden menojen yhteenlaskettu summa syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Summa saadaan keskiarvon ja henkilömäärän (N) tulona, joten siihen vaikuttavat kummatkin tekijät. Suurimmat yhteenlasketut menot olivat entisen Neuvostoliiton alueella syntyneillä, noin 75 miljoonaa euroa vuonna 2011. Pienimmät yhteenlasketut menot olivat Kiinassa syntyneillä, noin 4,7 miljoonaa euroa vuonna 2011.

6.3.7 Sosiaali- ja terveyspalveluiden menot yhteensä: syntymäalueet

Kuvio 55. Sosiaali- ja terveyspalveluiden menot yhteensä vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: THL (HILMO, AvoHILMO, Lastensuojelurekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia ja lastensuojelutietoja (2011, 2013b).

Kuviossa 55 on esitetty sosiaali- ja terveyspalveluiden keskimääräiset menot työikäistä henkilöä kohti vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskiarvo oli suurin Suomessa syntyneillä, noin 2 400–2 800 euroa. Ulkomailla syntyneistä suurin keskiarvo oli Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasissa (LIPAKA) syntyneillä, noin 2 280 euroa. Pienin keskiarvo oli Itä-Aasiassa syntyneillä työikäisillä, noin 820 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta keskiarvo oli noin 1 770 euroa.

Kuvio 56. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden yhteenlaskettujen menojen summat syntymäalueen mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähteet: THL (HILMO, AvoHILMO, Lastensuojelurekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen THL:n yksikkökustannuksia ja lastensuojelutietoja (2011, 2013b).

Kuviossa 56 on esitetty työikäisten henkilöiden käyttämien sosiaali- ja terveystaloudellisten palveluiden menojen yhteenlasketut summat syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Summat saadaan keskiarvojen ja henkilömäärien (N) tuloina, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Suurimmat yhteenlasketut menot olivat Itä-Euroopan ja Kaukasian alueella syntyneillä, noin 132 miljoonaa euroa vuonna 2011. Pienimmät yhteenlasketut menot olivat Latinalaisessa Amerikassa ja muissa syntyneillä, noin 6 miljoonaa euroa vuonna 2011.

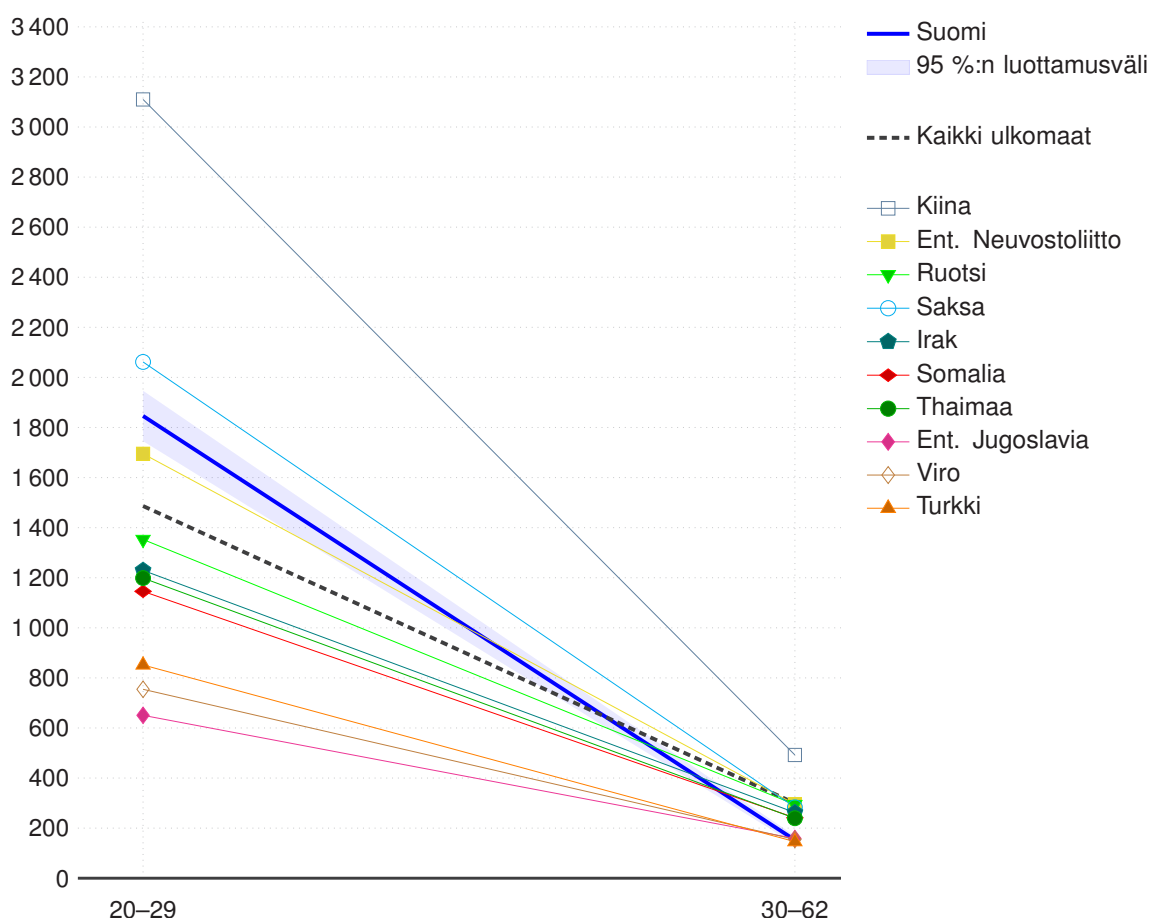
6.4 Opiskelumenot

Työikäisen väestön opiskelumenot muodostuvat tässä tutkimuksessa ammatillisesta koulutuksesta, ammattikorkeakoulutuksesta ja yliopistokoulutuksesta. TE-toimistojen järjestämän työvoimakoulutuksen menoja käsittelee luvussa 6.6.

Tilastokeskuksen FLEED-rekisteriaineisto sisältää tiedot henkilön pääasiallisesta toiminnasta vuoden lopussa. Henkilön pääasialliseksi toiminnaksi vuoden lopussa määrittyy opiskelija, mikäli henkilö on syyslukukaudella opiskelijarekisterissä kokopäiväisenä opiskelijana tai on saanut opintotukea ainakin syyslukukaudella tai on vuoden viimeisellä viikolla TE-toimiston järjestämässä työvoimakoulutuksessa. Koska käsittelee TE-toimistojen järjestämien koulutusten menot toisaalla tässä tutkimuksessa, poistin opiskelijoihin kuuluvasta joukosta ne, jotka olivat vuoden viimeisenä päivänä työvoimakoulutuksessa. Koska Tilastokeskuksella ei ole poikkeuksellisesti tietoja vuonna 2003 alkaneista työvoimakoulutuksista, jotka päättyivät vuonna 2004, jätin vuoden 2003 opiskelumenot esittelemättä aikasarjojen osalta.

Tilastokeskuksen koulutuksen talous -tilasto ilmoittaa oppilaitosten käyttömenojen suuruuden opiskelijaa kohti vuodesta 1995 alkaen koulutussektorin mukaan (SVT: koulutuksen talous). Muunsin käyttömenot vuoden 2011 euroihin. Koska työikäisten (20–62-vuotiaat) opiskelijoiden joukossa on vain pieni osuus lukiolaisia, oletin, että työikäiset opiskelijat ovat joko ammatillisessa näyttökoulutuksessa, ammatillisessa oppisopimuskoulutuksessa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Koska FLEED-aineiston pääasiallinen toiminta ei sisällä tietoa koulutussektorista, laskin vuosittaiset koulutusmenot vuosille 1995–2011 eri koulutussektorien keskimenojen (käyttömenot opiskelijaa kohti) painotettuina keskiarvoina. Painoina toimivat eri koulutussektorien vuosittaiset opiskelijamäärät, jotka poimin Tilastokeskuksen koulutustilastoista (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus). Laskin yliopistot kuuluvaksi julkiseen talouteen myös vuosina 2010 ja 2011 eli yliopistouudistuksen jälkeen. Oletin laskelmissa, että päätoimiset opiskelijat aiheuttavat kaikki oppilaitosten opiskelijoista aiheutuvat menot.

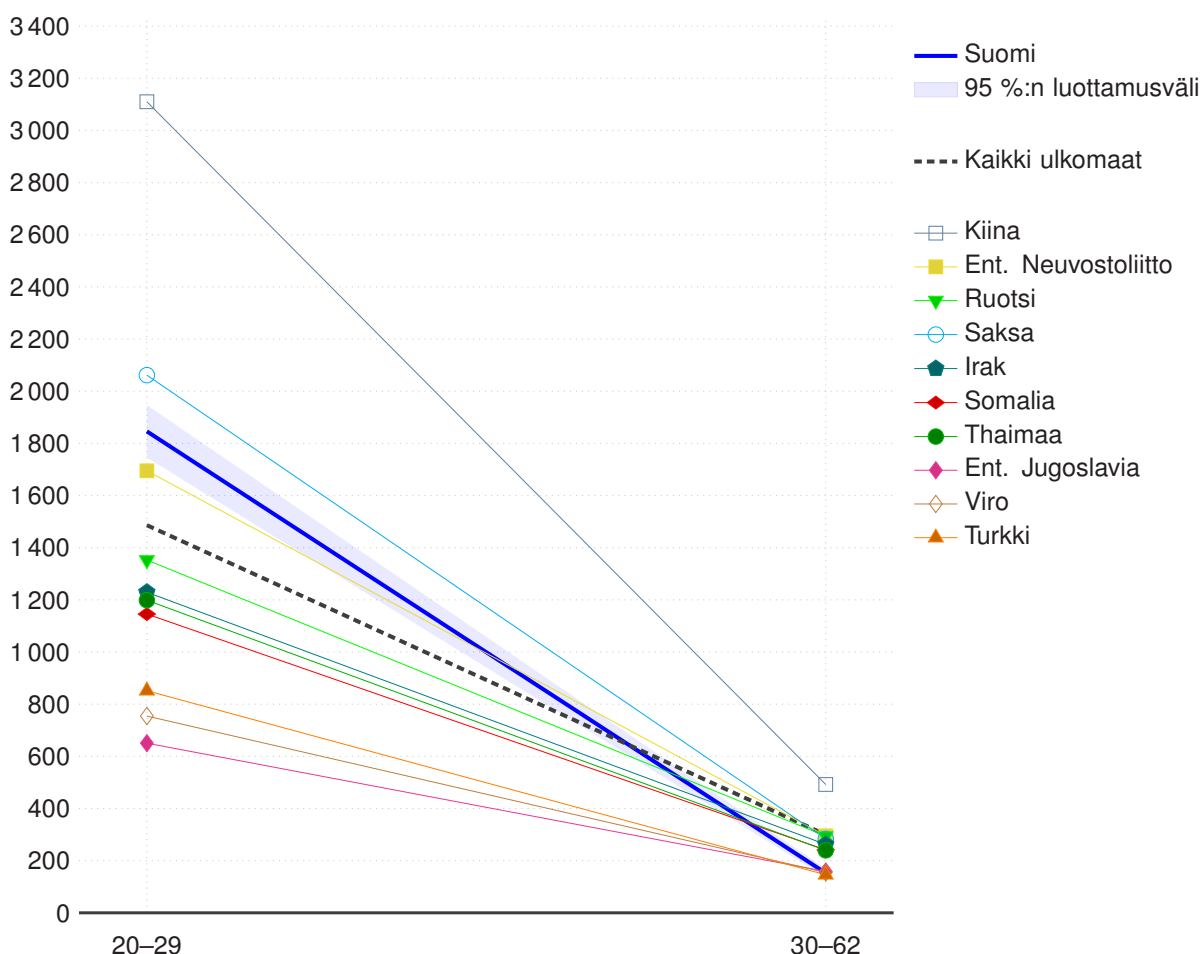
6.4.1 Opiskelumenot: kymmenen suurinta syntymävaltiota

Kuvio 57. Opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

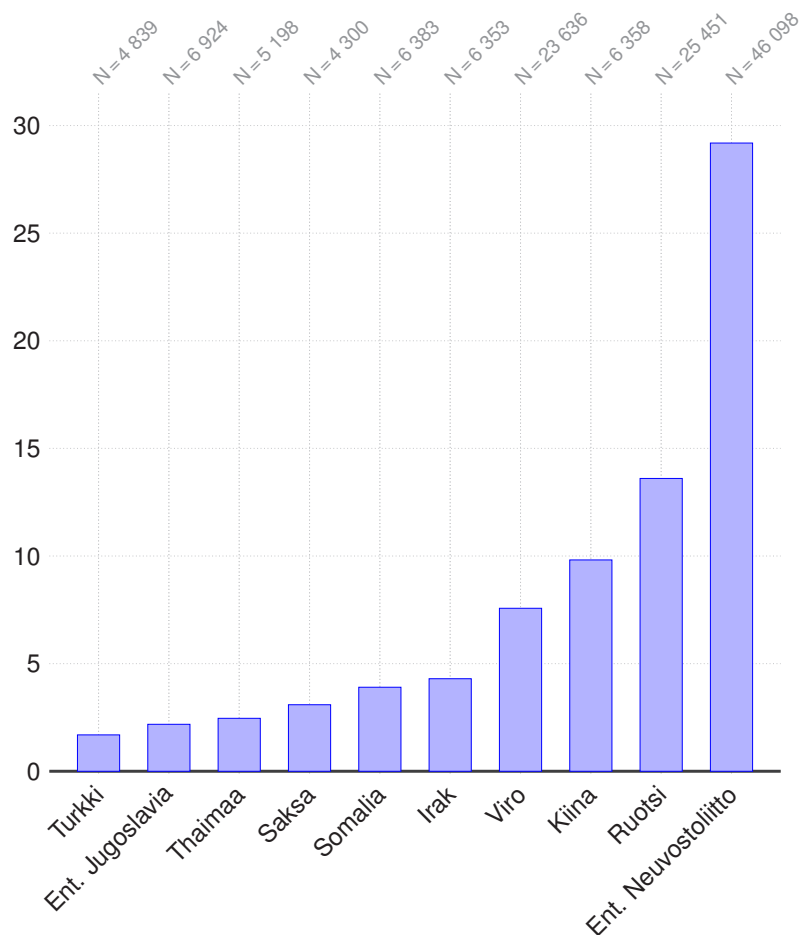
Kuviossa 57 on esitetty opiskeluista aiheutuneet menot työikäisessä väestössä keskimäärin syntymävaltion mukaan. Eniten opiskelumenoja vuonna 2011 oli Kiinassa syntyneillä, keskimäärin noin 1 540 euroa per työikäinen. Tämä on yli kaksinkertainen määrä verrattuna Saksassa syntyneisiin, joilla keskimääräinen opiskelumeno oli toiseksi suurin, noin 720 euroa. Pienimmät keskiarvot olivat entisen Jugoslavian alueella ja Virossa syntyneillä, noin 290 euroa ja noin 320 euroa. Suomessa syntyneillä keskiarvo oli noin 520 euroa. Tämä oli noin 100 euroa vähemmän kuin keskimäärin kaikilla ulkomailla syntyneillä, joilla keskiarvo oli noin 630 euroa.

Opiskelumenot ovat tässä suoraan verrannollisia opiskelijoiden osuuteen väestöstä. Eniten opiskelijoita työikäisestä väestöstä on Kiinassa syntyneillä ja vähiten entisen Jugoslavian alueella syntyneissä työikäisissä. Kiinassa syntyneistä työikäisistä noin 14 % oli vuonna 2011 päätoimisia opiskelijoita. Entisen Jugoslavian alueella syntyneillä tämä osuus oli noin 3 %, Suomessa syntyneillä noin 5 % ja kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla noin 6 %.

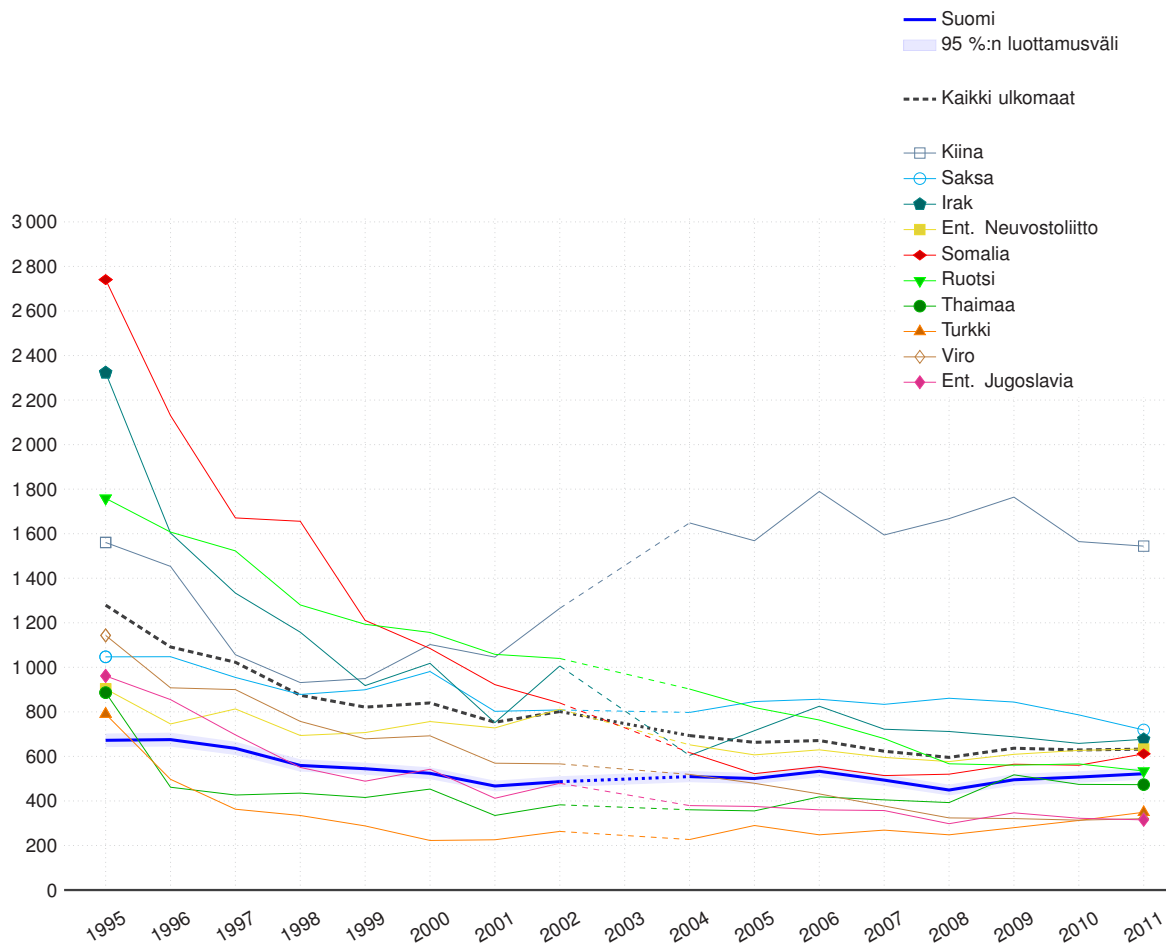
Kuvio 58. Opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot vuonna 2011 ikäluokan ja syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

Koska opiskeluista aiheutuvat menot painottuvat vahvasti työikäisten nuorempaan päähän, olen kuviossa 58 esittänyt keskimääräiset opiskelumenot syntymävaltioittain jaettuna kahteen ikäluokkaan, 20–29-vuotiaisiin ja 30–62-vuotiaisiin. Kaikkien syntymävaltioiden kohdalla 20–29-vuotiaiden menot olivat suuremmat kuin näiden syntymävaltioiden keskimääräiset menot 30–62-vuotiailla. Vanhemmassa luokassa Kiinassa syntyneillä on suurin keskiarvo, mutta sekin oli hieman alle 500 euroa vuonna 2011. Nuoremmassa ikäluokassa Kiinassa syntyneiden keskimääräinen opiskelumeno oli noin 3 100 euroa vuodessa, ja päätoimisten opiskelijoiden osuus oli puolestaan 29 % ikäluokasta.

Kuvio 59. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot yhteensä syntymävaltion mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

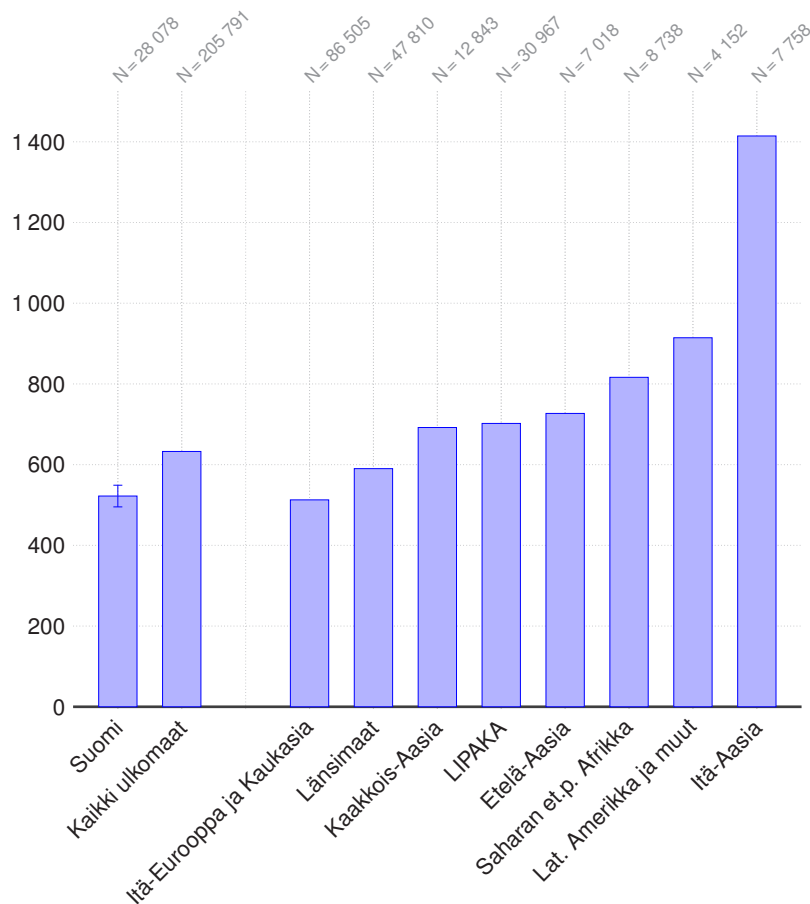
Kuviossa 59 on esitetty kaikkien työikäisten opiskelumenojen yhteenlasketut summat syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Summat saadaan keskiarvojen ja henkilömäärien (N) tulona, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Suurimmat yhteenlasketut menot opiskeluista olivat entisen Neuvostoliiton alueella syntyneillä, noin 29,2 miljoonaa euroa vuonna 2011. Pienimmät yhteenlasketut menot olivat puolestaan Turkissa syntyneillä työikäisillä, noin 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2011.

Kuvio 60. Opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot vuosina 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Vuoden 2003 tiedot puuttuvat. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

Kuviossa 60 on esitetty opiskeluista aiheutuneiden menojen aikasarja vuosille 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Vuodesta 2002 lähtien Kiinassa syntyneiden vuosittainen keskiarvo on ollut kaikkein korkein. Kiinassa syntyneiden keskiarvo nousi erityisesti 2000-luvun alussa vuoden 2011 tasolle eli noin 1 600 euroon vuodessa. Saman verran keskiarvo oli tosin jo vuonna 1995 ennen vuosituhaten vaihteeseen sijoittunutta laskua. Vuosien 1995–2000 aikana myös Somaliassa, Irakissa ja Ruotsissa syntyneillä keskiarvot olivat useina vuosina satoja euroja suurempia kuin kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvo. Suomessa syntyneillä keskiarvo on pysynyt noin 500–600 euronsa vuosittain vuosina 1995–2011.

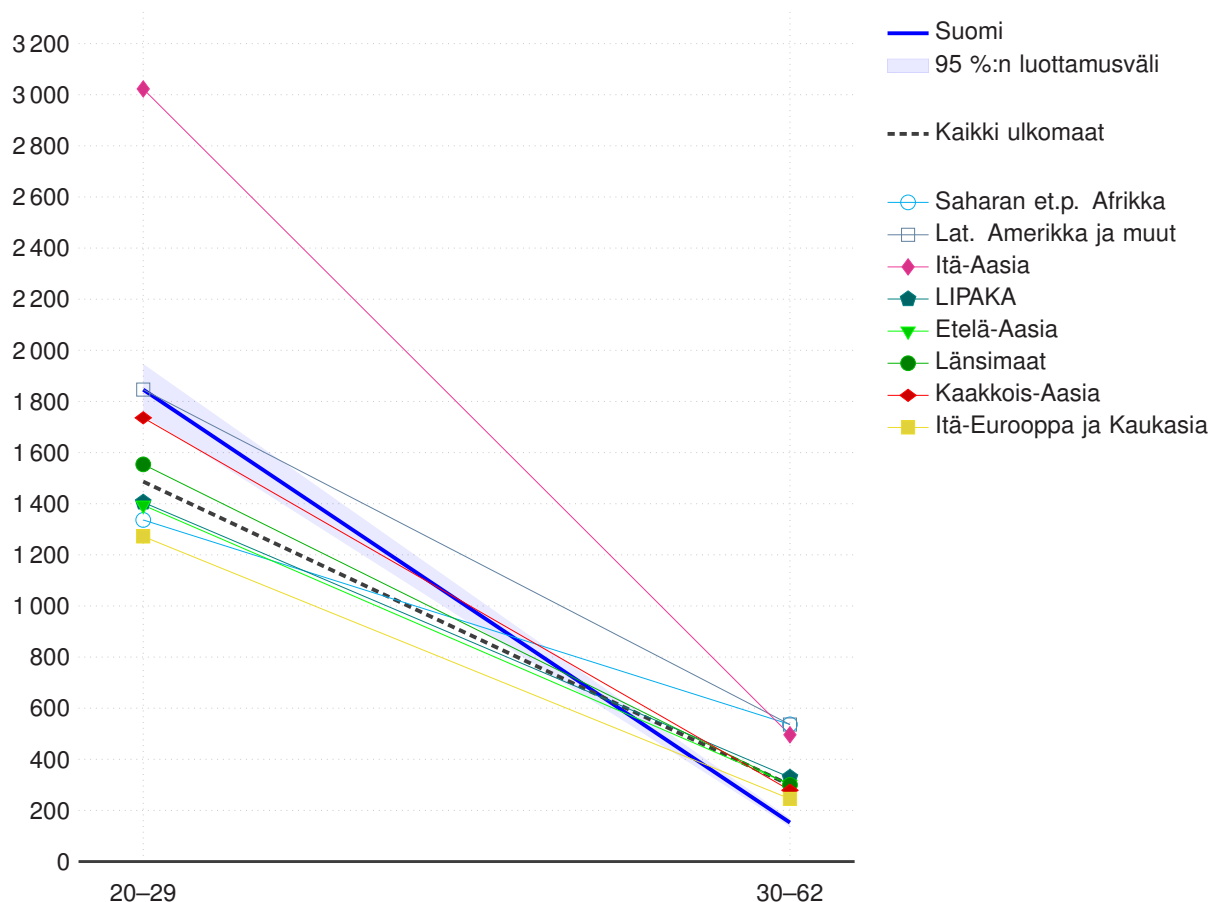
6.4.2 Opiskelumenot: syntymäalueet

Kuvio 61. Opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

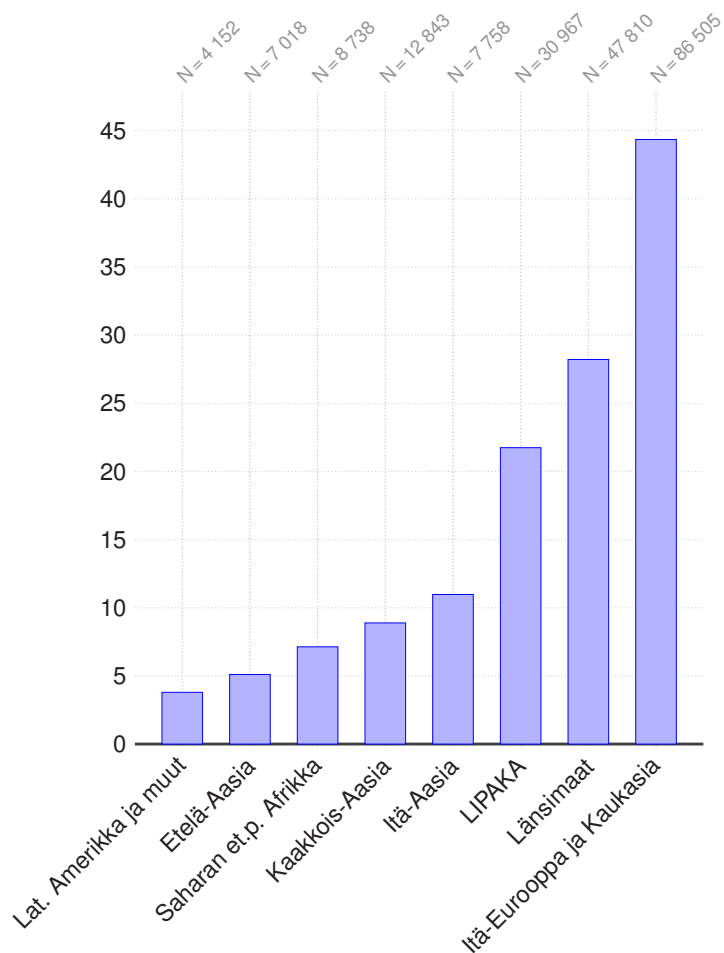
Kuviossa 61 on esitetty opiskeluista aiheutuneet menot työikäisessä väestössä keskimäärin syntymäalueen mukaan. Eniten opiskelumenoja oli Itä-Aasiassa syntyneillä, keskimäärin noin 1 400 euroa per työikäinen. Tämä on noin 500 euroa enemmän kuin Latinalaisessa Amerikassa ja muissa syntyneillä, joilla keskimääräinen opiskelumenot oli toiseksi suurin, noin 900 euroa. Pienimmät keskiarvot olivat Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneillä, noin 510 euroa. Suomessa syntyneillä keskiarvo oli noin 520 euroa. Tämä oli noin 100 euroa vähemmän kuin keskimäärin kaikilla ulkomailla syntyneillä, joilla keskiarvo oli noin 630 euroa.

Opiskelumenot ovat tässä suoraan verrannollisia opiskelijoiden osuuteen väestöstä. Eniten opiskelijoita työikäisestä väestöstä oli Itä-Aasiassa syntyneillä ja Itä-Euroopan ja Kaukasian alueella syntyneissä työikäisissä. Itä-Aasiassa syntyneistä työikäisistä noin 13 % oli vuonna 2011 päätoimisia opiskelijoita. Itä-Euroopan ja Kaukasian alueella syntyneillä tämä osuus oli noin 5 %, Suomessa syntyneillä noin 5 % ja kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla noin 6 %.

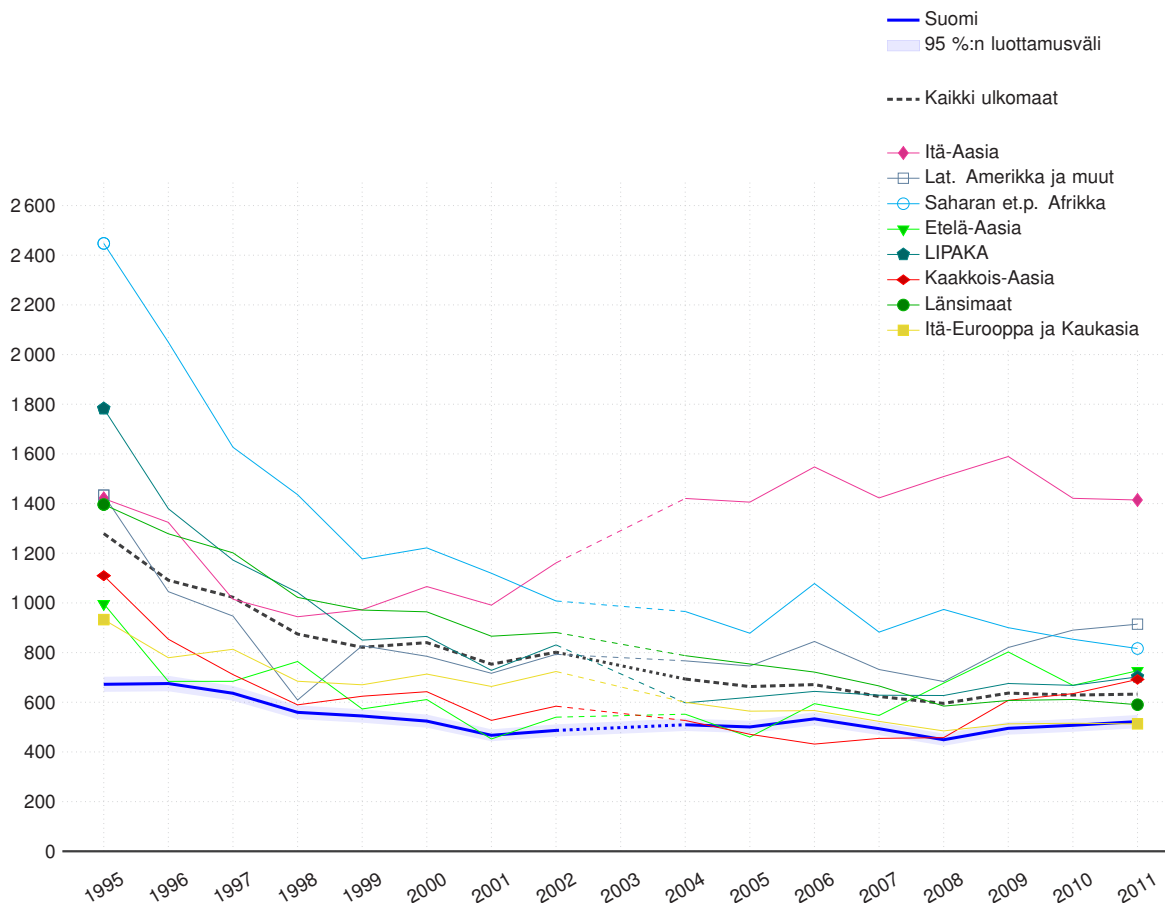
Kuvio 62. Opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot vuonna 2011 ikäluokan ja syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

Koska opiskeluista aiheutuvat menot painottuvat vahvasti työikäisten nuorempaan päähän, olen kuviossa 62 esittänyt keskimääräiset opiskelumenot syntymäalueittain jaettuna kahteen ikäluokkaan, 20–29-vuotiaisiin ja 30–62-vuotiaisiin. Kaikkien syntymäalueiden kohdalla 20–29-vuotiaiden menot olivat suuremmat kuin keskimääräiset menot 30–62-vuotiailla. Vanhemmassa luokassa Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä oli suurin keskiarvo, noin 540 euroa vuodessa. Nuoremmassa ikäluokassa Itä-Aasiassa syntyneiden keskimääräinen opiskelumeno oli noin 3 000 euroa vuodessa, ja päätoimisten opiskelijoiden osuus oli puolestaan 28 % ikäluokasta.

Kuvio 63. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot yhteensä syntymäalueen mukaan. Miljoonaa euroa vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

Kuviossa 63 on esitetty kaikkien työikäisten opiskelumenojen yhteenlasketut summat syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Summat saadaan keskiarvojen ja henkilömäärien (N) tuloina, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Suurimmat yhteenlasketut menot opiskeluista olivat Itä-Euroopan ja Kaukasian alueella syntyneillä, noin 44 miljoonaa euroa vuonna 2011. Pienimmät yhteenlasketut menot olivat puolestaan Latinalaisessa Amerikassa ja muissa syntyneillä työikäisillä, noin 3,8 miljoonaa euroa vuonna 2011.

Kuvio 64. Opiskeluista oppilaitoksille aiheutuneet menot vuosina 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Vuoden 2003 tiedot puuttuvat. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Tilastokeskuksen koulutustilastoja (SVT: ammatillinen koulutus; yliopistokoulutus; ammattikorkeakoulutus).

Kuviossa 64 on esitetty opiskeluista aiheutuneiden menojen aikasarja vuosille 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Vuodesta 2002 lähtien Itä-Aasiassa syntyneiden vuosittainen keskiarvo on ollut kaikkein korkein. Itä-Aasiassa syntyneiden keskiarvo nousi erityisesti 2000-luvun alussa vuoden 2011 tasolle eli noin 1 400 euroon vuodessa. Saman verran keskiarvo oli tosin jo vuonna 1995 ennen vuosituhanteen vaihteeseen sijoittunutta laskua. Vuosien 1995–2000 aikana myös Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ja Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä keskiarvot olivat useina vuosina satoja euroja suurempia kuin kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvo oli. Suomessa syntyneillä keskiarvo on pysynyt noin 500–600 eurossa vuosittain vuosina 1995–2011. Kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta keskiarvo laski vuosina 1995–2005 noin 1 300 eurosta noin 700 euroon. Tämän jälkeen keskiarvo ei ole vaihdellut yli 100 euroa vuodessa tästä tasosta.

6.5 Oikeusmenot

Käsittelen tässä luvussa oikeusasioihin liittyviä menoja. Käsittelen näitä menoja kahdessa osassa. Ensimmäisessä osa koskee menoja, jotka liittyvät rikosasioihin (esitutkimamenot, syyttämismenot, oikeudenkäyntimenot ja rangaistusten täytäntöönpanojen menot), oikeusapuun ja ulosottotoimpiteisiin sekä tuloja, jotka muodostuvat maksetuista sakoista. Ensimmäiseen osaan liittyvistä menoista tutkimuksen ulkopuolelle jäävät poliisin hälytysmenot sekä esitutkimamenojen eritteleminen rikoslajeittain. Lisäksi tutkimus ei kata käräjäoikeuksien siviiliasioden menoja, sillä en saanut tutkimusaineistoa näitä koskien.

Toisessa osassa käsittelen oleskelulupapäätöksistä tehtyjen valitusten aiheuttamia menoja hallinto-oikeuksille sekä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Käytössäni ollut tutkimusaineisto käsitti vain henkilön ensimmäisiä oleskelulupia koskevat päätösvalitukset, joten ensimmäisiä oleskelulupia seuraavista luvista tehdyistä päätöksistä tehtyjä valituksia ei ole mukana. Lisäksi hallinto-oikeuksien muut menot eivät sisälly tutkimukseen, sillä hallinto-oikeuksien päätökset koskevat asioita, eivätkä henkilöitä, ja näin ollen päätöksistä ei löydy henkilötasoisia rekisteritietoja.

6.5.1 Rikosasioihin, ulosottoihin ja julkiseen oikeusapuun liittyvät menot

Rikosasioihin liittyvät rekisteritiedot ovat peräisin Tilastokeskuksen *Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset* -tilastosta. Tilasto sisältää tietoja ensimmäisessä oikeusasteessa (käräjäoikeus tai hovioikeus) tuomituista rangaistuksista, tuomitsematta jätetyistä ja hylätyistä syytteistä. Rikosasioihin liittyvät yksikkökustannukset eri vuosina poimin *Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen* (Optula) vuosittain julkaistavan *Rikollisuustilanne*-tutkimuksen liitteistä (vuodet 2010–2011: liite 11A, vuodet 2007–2009: liite 9A, vuosi 2006: liitetaulukko 9, s. 409).

Yksikkökustannukset, jotka poimin vuosittaisista tutkimuksista, koskivat seuraavia rikosasioihin liittyviä menoja aiheuttavia vaiheita: esitutkinta, syyteharkinta, syyttäjä oikeudessa, käräjäoikeuden ratkaisu, ehdonalaisen vankeuden valvontavuorokausi, yhdyskuntapalvelun tunti ja ehdottoman vankeuden vuorokausi. Vuosia 1995–2005 koskien toimin niin, että jos yksikkökustannuksella oli nouseva trendi (esimerkiksi ehdottoman vankeuden vuorokausi), käytin yksikkökustannuksena vuoden 2006 tietoa. Muussa tapauksessa käytin vuosien 2006–2011 keskiarvoja.

Rikollisuustilanne 2012 -tutkimuksen mukaan ehdollisia vankeusrangaistuksia tuomittiin vuonna noin 15 000 kappaletta, ja näistä ehdonalaisista valvottiin 900:ää, eli noin 6 %:a (s. 330, liite 11a). Käytin tätä osuutta omissa laskelmissani siinä, kuinka suurta osuutta ehdonalaisista vankeusrangaistuksista valvottiin.

Ehdottomasta vankeusrangaistuksesta voi 21 vuotta täyttänyt päästä ehdolliseen vapauteen, kun on suorittanut tuomitusta vankeusajasta puolet, mikäli on ensikertalainen. Ensikertalaiseksi lasketaan kaikki ne, jotka eivät ole edellisen kolmen vuoden aikana ennen tuomiota olleet suorittamassa vankeusrangaistusta. Muuten suoritettava aika on vähintään 2/3-osaa tuomitusta vankeudesta (Rikosseuraamuslaitos: *vapautuminen*). Käytin näitä minimiaikoja toteutuneina vankilassaoloaikoina työikäisillä. Rikosseuraamuslaitoksen mukaan elinkautisen vangin keskimäärin toteutunut aika vankilassa on 17 vuotta (Rikosseuraamuslaitos: tilastot: *vangit*). Käytin tätä rikosoikeudellisesti ensikertalaisille ja muille käytin 20,4 vuotta. Jaoin useimmalle vuodelle sijoittuvat rangaistusten täytäntöönpanot niille vuosille, joita täytäntöönpano koskee.

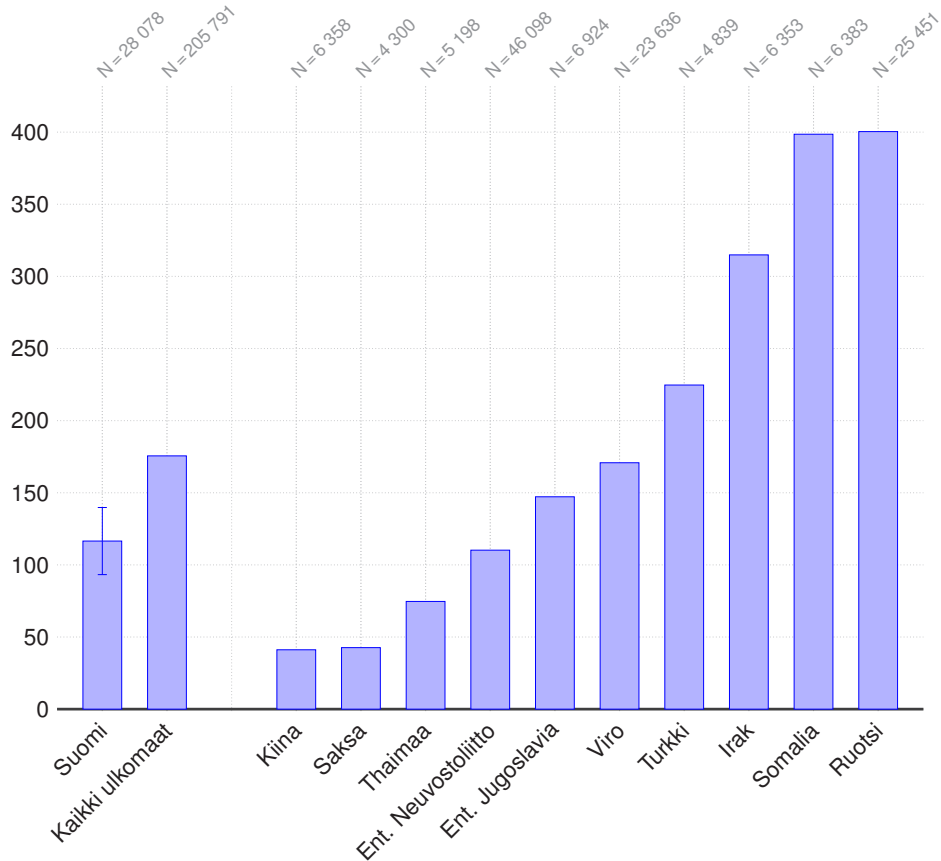
Esitutkinnasta, syyttämisestä ja käräjäoikeuden päätösmenoista käytin kaikille rikosasioille samoja kiinteitä menoja. Rangaistusmenot laskin rangaistuksen määrän ja sen yksikkökustannuksen tulona, niin kuin on esitetty edellä. Rangaistusmenoja en ole laskenut niille, jotka jäivät ilman rangaistusta. Koska määritelmän mukaan tässä tutkimuksessa käsitellään vain suoria menoja (ja tuloja) henkilöiden ja julkisen talouden välillä, en ota mukaan laskelmiin rikoksista seuranneita menoja, vaikka Optulan rikollisuustilannetutkimuksissa esitetyt rikoslajikohtaiset yksikkökustannukset mahdollistaisivat tämän. Rikoksista seuranneita menoja ovat esimerkiksi väkivaltarikoksien uhrien saama sosiaali- ja terveyshuollon apu. Rikollisuustilannetutkimuksen (2012) mukaan rikosten aiheuttamien kokonaismenojen summa on yli viisinkertainen, mikäli rikoskontrollijärjestelmän lisäksi huomioidaan menot rikosten seurauksista (Optula 2013, 430).

Tiedot ulosottoa koskien tulivat Tilastokeskuksen *ulosottoasioiden* tilastosta. Rikollisuustilanne 2011 -tutkimuksen mukaan yhdestä ulosottoasiasta aiheutui keskimäärin 17 euron menot vuonna 2011 (liite 11a). Ulosottoasiat olivat saatavilla rekisteritietoina kuitenkin vain vuodesta 2009 lähtien, joten käytin niitä vain vuoden 2011 oikeusmenoja koskien.

Tiedot julkista oikeusapu koskien tulivat Tilastokeskuksen *julkista oikeusapua* koskevasta tilastosta. Julkinen oikeusapu annetaan joko oikeusaputoimistojen kautta tai oikeusapupäätöksinä yksityisen asiamiehen kautta (SVT: julkinen oikeusapu). Optulan rikollisuustilannetutkimuksista löytyvät yksikkökustannustiedot saadulle julkiselle oikeusavulle eri vuosina (liite 11a). Käytin kuitenkin vain vuoden 2011 osalta tietoa, sillä sitä ei ole koko vuoden 1995–2011 aikasarjalle. Oletin, että Optulan tutkimuksen ilmoittama luku on nettomääräinen, eli että siitä on poistettu asiakkaiden maksama osuus.

Sakot ovat tuottoa julkiselle taloudelle. Tutkimukseen sisältyvät rangaistuksina annetut sakot. Minulla ei ollut käytössäni tietoja siitä, ovatko sakot saaneet henkilöt maksaneet sakkonsa vai ei. Oletin tämän vuoksi, että kaikki henkilöt ovat maksaneet rangaistuksina saadut sakkonsa. Rangaistuksina saadut sakot työikäistä henkilöä kohti olivat vuonna 2011 joka tapauksessa vain muutamia euroja, joten ne eivät juurikaan vaikuttaneet kokonaistuloksiin.

6.5.1.1 Rikosasioihin, ulosottoihin ja julkiseen oikeusapuun liittyvät menot: kymmenen suurinta syntymävaltiota

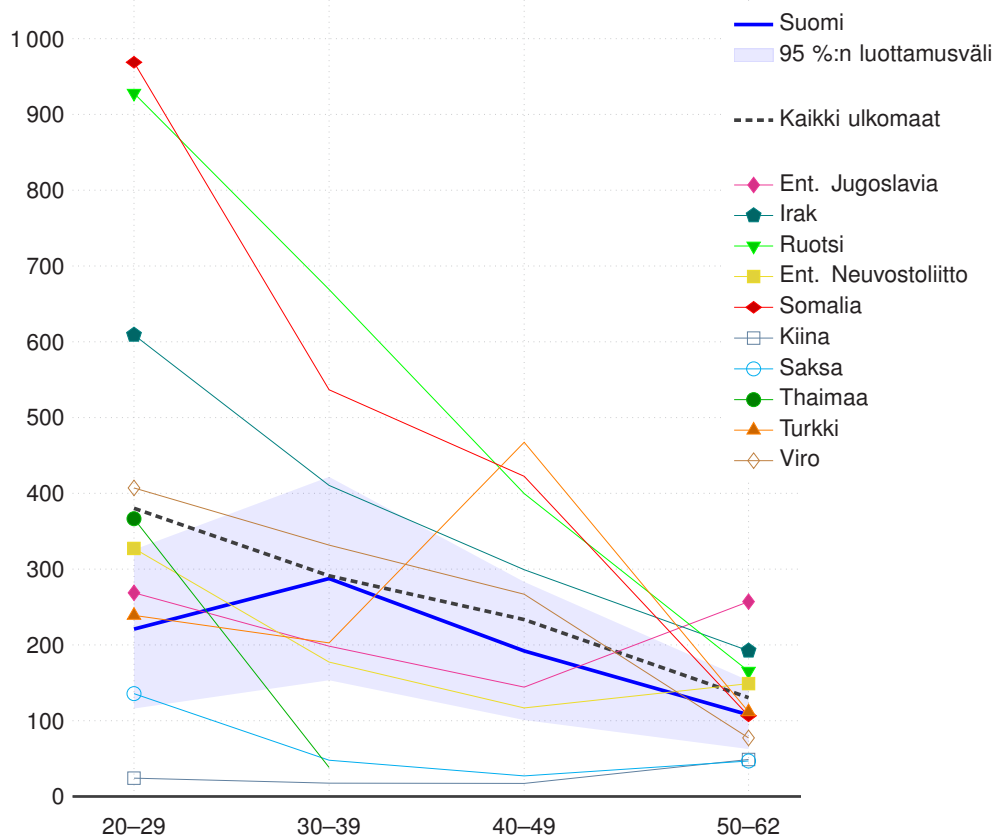
Kuvio 65. Rikosten selvittämisistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten täytäntöönpanoista aiheutuneet menot, julkisista oikeusavusta aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tulot. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymävaltion mukaan vuonna 2011, kun menoista on vähennetty sakkotulot. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 65 on esitetty keskimääräiset rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot syntymävaltion mukaan 20–62-vuotiaille. Menoista on vähennetty rangaistuksina annetuista sakoista saadut tulot. Vuonna 2011 korkeimmat keskimääräiset menot olivat Ruotsissa ja Somaliassa syntyneillä, noin 400 euroa per työikäinen henkilö. Matalimmat keskimääräiset menot suurimpien maahanmuuttajamaiden joukossa olivat Kiinassa ja Saksassa syntyneillä, noin 40 euroa per työikäinen kummassakin näissä maissa syntyneillä. Ero korkeimpien ja matalimpien vuosittaisten keskimääräisten menojen kohdalla syntymävaltioiden välillä oli noin kymmenkertainen. Suomessa syntyneillä keskiarvo oli noin 117 euroa per työikäinen henkilö (95 %:n luottamusväli keskiarvolle: [93,140]). Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten osalta keskimääräinen rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutunut meno oli noin 180 euroa vuonna 2011.

Kunkin kuvion 65 syntymävaltion kohdalla alle neljäsosa kyseisen syntymävaltion työikäisestä väestöstä aiheutti kaikki rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot vuonna 2011. Edelleen rikosasioista aiheutti menoja huomattavasti pienempi osuus henkilöistä kuin julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä: esimerkiksi kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta noin 10 % työikäisestä väestöstä aiheutti vuonna 2011 joko rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun tai ulosottoasioihin liittyviä menoja, kun pelkästään rikosasioiden osalta menoja aiheutti 2 % työikäisestä väestöstä.

Suurimpien syntymävaltioiden joukossa Somaliassa syntyneillä oli korkein osuus työikäisestä väestöstä, joka aiheutti vuonna 2011 menoja rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun ja ulosottotoimenpiteisiin liittyen: noin 22 % työikäisestä väestöstä (pelkästään rikosasioihin liittyen, noin 5 % väestöstä). Toiseksi suurin osuus oli Turkissa syntyneillä, noin 16 % (pelkästään rikosasioihin liittyen, noin 5 % väestöstä). Ruotsissa syntyneillä osuus oli noin 13 % (pelkästään rikosasioihin liittyen, noin 3 % väestöstä). Suomessa syntyneiden työikäisten kohdalla tämä osuus oli vuonna 2011 noin 8 % väestöstä (pelkästään rikosasioihin liittyen: 2,4 % väestöstä).

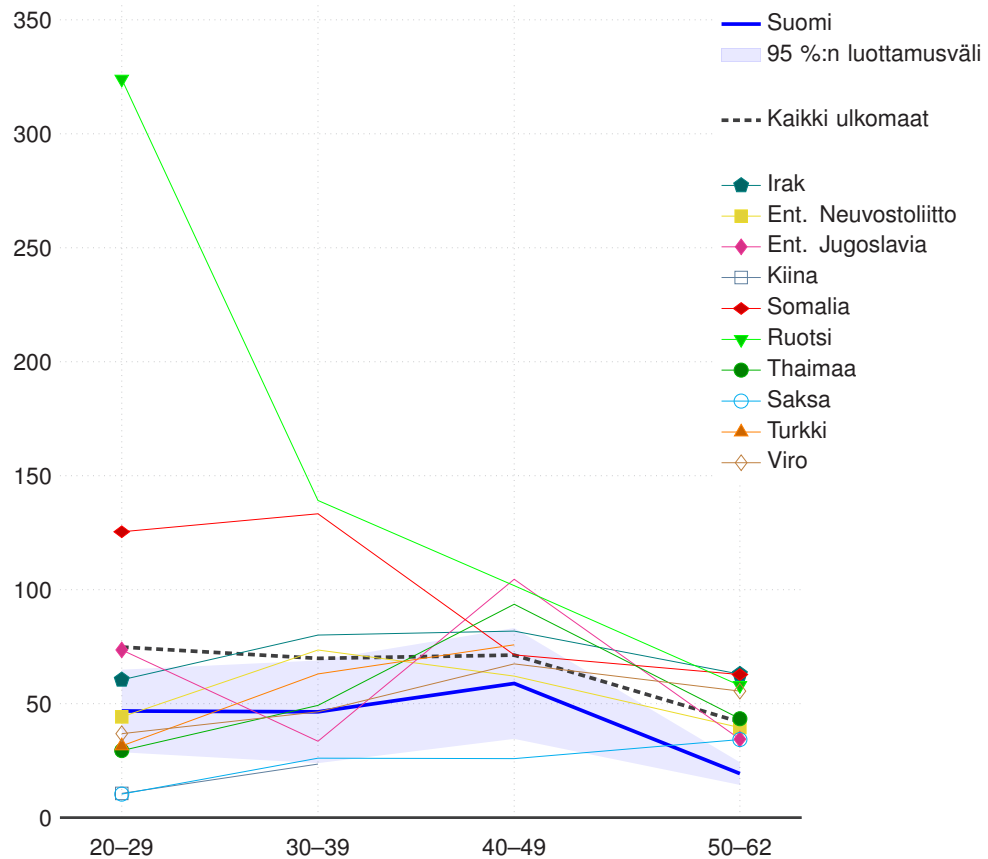
Esitän seuraavaksi rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot ikäluokan ja sukupuolen mukaan luokiteltuina, sillä keskimääräiset menot vaihtelevat näiden luokkien välillä moninkertaisesti.

Kuvio 66. Rikosten selvittämisistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisesta aiheutuneet menot, saaduista oikeusavusta aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tulot. Keskimäärin yhteensä euroa per mies syntymävaltion ja ikäluokan mukaan vuonna 2011, kun menoista on vähennetty sakkotulot. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 66 on esitetty keskimääräiset rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot ikäluokan ja syntymävaltion mukaan 20–62-vuotiaille miehille. Menoista on vähennetty rangaistuksina annetuista sakoista saadut tulot. Vuonna 2011 korkeimmat keskimääräiset menot olivat Somaliassa ja Ruotsissa syntyneillä 20–29-vuotiailla miehillä: Somaliassa syntyneillä noin 970 euroa ja Ruotsissa syntyneillä noin 930 euroa. Lähes kaikkien syntymävaltioiden osalta keskimääräiset menot laskivat siirryttäessä vanhempiin ikäluokkiin. Selkeimmän poikkeuksen tästä vaikuttavat kuvion 66 perusteella tehneet Turkissa syntyneet 49–49-vuotiaat miehet. Pienimmät menot kaikissa ikäluokissa vanhinta 50–62-vuotiaiden ikäluokkaa lukuun ottamatta olivat Kiinassa syntyneillä miehillä, heillä keskimääräiset menot vanhinta ikäluokkaa lukuun ottamatta olivat noin 20–25 euroa vuonna 2011. Thaimaassa syntyneitä 40–49-vuotiaita ja 50–62-vuotiaita ei ole kuviossa, sillä ikäluokissa ei ollut viittä menoja aiheuttanutta henkilöä. Suomessa syntyneillä miehillä korkeimmat keskimääräiset menot olivat 30–39-vuotiailla miehillä, noin 290 euroa (95 %:n luottamusväli keskiarvolle: [153,422]).

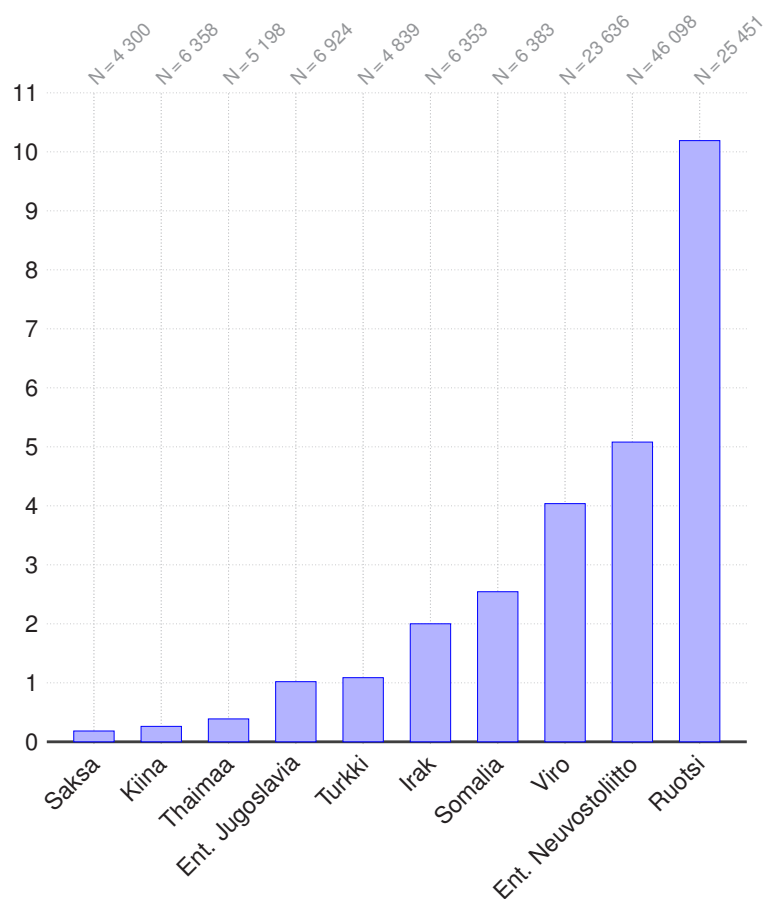
Kunkin kuvion 66 ikäluokan ja syntymävaltion kohdalla alle kolmasosa kyseisen syntymävaltion työikäisestä väestöstä aiheutti kaikki rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot vuonna 2011. Suurimpien syntymävaltioiden joukossa Somaliassa syntyneillä oli korkein ikäluokittainen osuus työikäisestä väestöstä, joka aiheutti vuonna 2011 menoja rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun ja ulosottotoimenpiteisiin liittyen: 20–29-vuotiailla Somaliassa syntyneillä miehillä osuus oli noin 29 % väestöstä. Ruotsissa syntyneillä 20–29-vuotiailla miehillä osuus oli noin 20 %. Suomessa syntyneiden 30–39-vuotiaiden miesten kohdalla tämä osuus oli vuonna 2011 noin 12 % väestöstä.

Kuvio 67. Rikosten selvittämisistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisesta aiheutuneet menot, saaduista oikeusavusta aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tulot. Keskimäärin yhteensä euroa per nainen syntymävaltion ja ikäluokan mukaan vuonna 2011, kun menoista on vähennetty sakkotulot. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

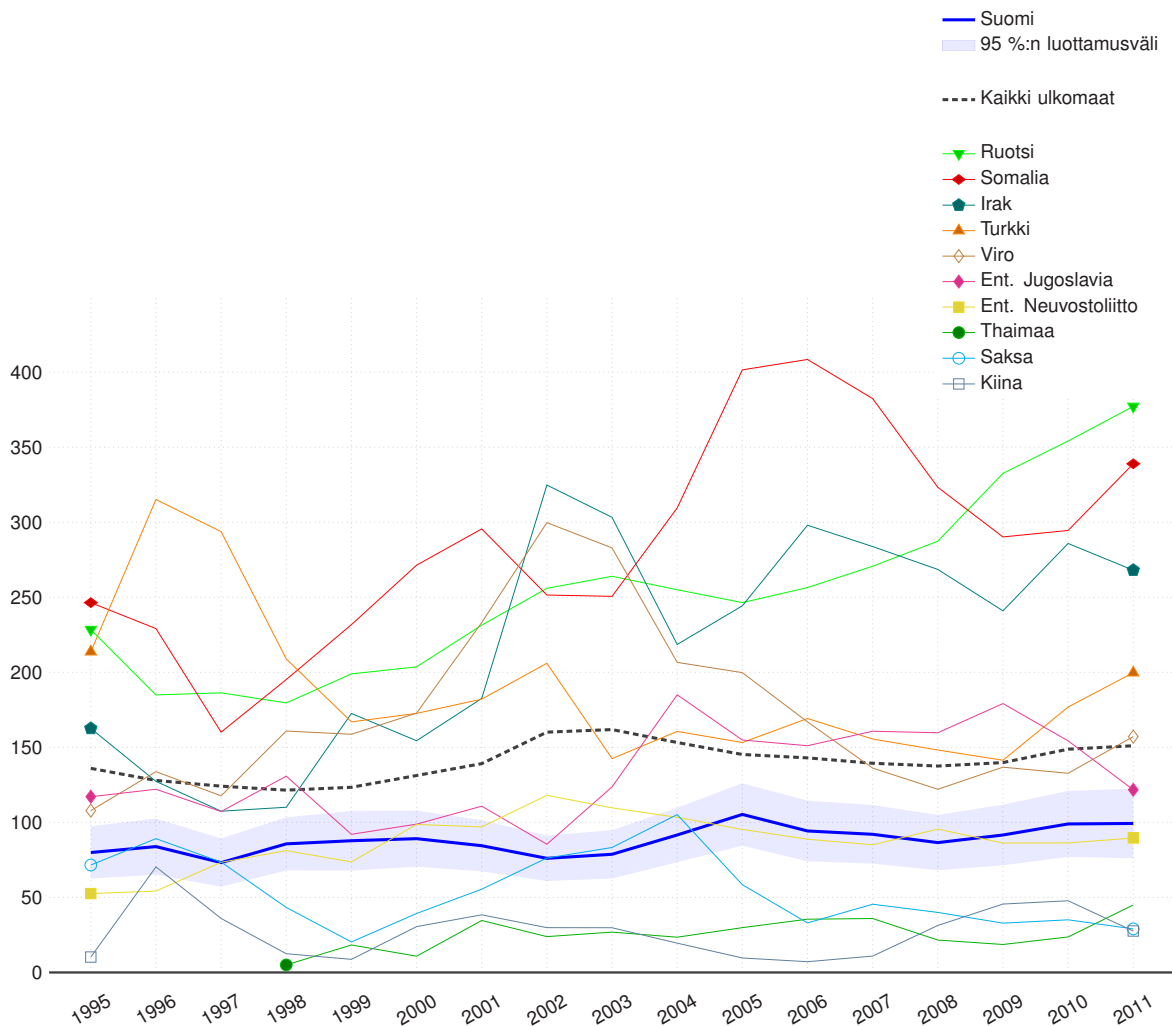
Kuviossa 67 on esitetty keskimääräiset rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot ikäluokan ja syntymävaltion mukaan 20–62-vuotiaille naisille. Menoista on vähennetty rangaistuksina annetuista sakoista saadut tulot. Vuonna 2011 korkeimmat keskimääräiset menot olivat Ruotsissa syntyneillä 20–29-vuotiailla naisilla, noin 320 euroa. Toisin kuin miehillä keskimääräiset menot eivät siirtyneet vanhempiin ikäluokkiin.

Kunkin kuvion 67 ikäluokan ja syntymävaltion kohdalla alle neljäsosa kyseisen syntymävaltion työikäisestä väestöstä aiheutti kaikki rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot vuonna 2011. Ruotsissa syntyneillä oli suurimpien syntymävaltioiden joukossa korkein ikäluokittainen osuus työikäisestä väestöstä, joka aiheutti vuonna 2011 menoja rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun ja ulosottotoimenpiteisiin liittyen: 20–29-vuotiailla naisilla osuus oli noin 20 % väestöstä. Suomessa syntyneiden 20–29-vuotiaiden naisten kohdalla tämä osuus oli vuonna 2011 noin 6 % väestöstä ja kaikkien ulkomailla syntyneiden 20–29-vuotiaiden naisten kohdalla noin 7 % väestöstä.

Kuvio 68. Rikosten selvittämistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisista aiheutuneet menot, saaduista oikeusavuista aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tulot. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen menojen summa, kun sakkotuotot on vähennetty, miljoonaa euroa synnyinmaittain vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 68 on esitetty kaikkien työikäisten rikosasioista, saaduista oikeusavuista ja ulosottotoimenpiteistä aiheutuneiden menojen yhteenlasketut summat syntymävaltioittain vuonna 2011, kun niistä on vähennetty sakkotulojen yhteenlasketut summat. Summat saadaan keskiarvojen ja henkilömäärien (N) tulona, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Suurimmat yhteenlasketut menot olivat Ruotsissa syntyneillä, noin 10,2 miljoonaa euroa vuonna 2011. Pienimmät yhteenlasketut menot olivat puolestaan Saksassa syntyneillä työikäisillä, noin 0,18 miljoonaa euroa vuonna 2011.

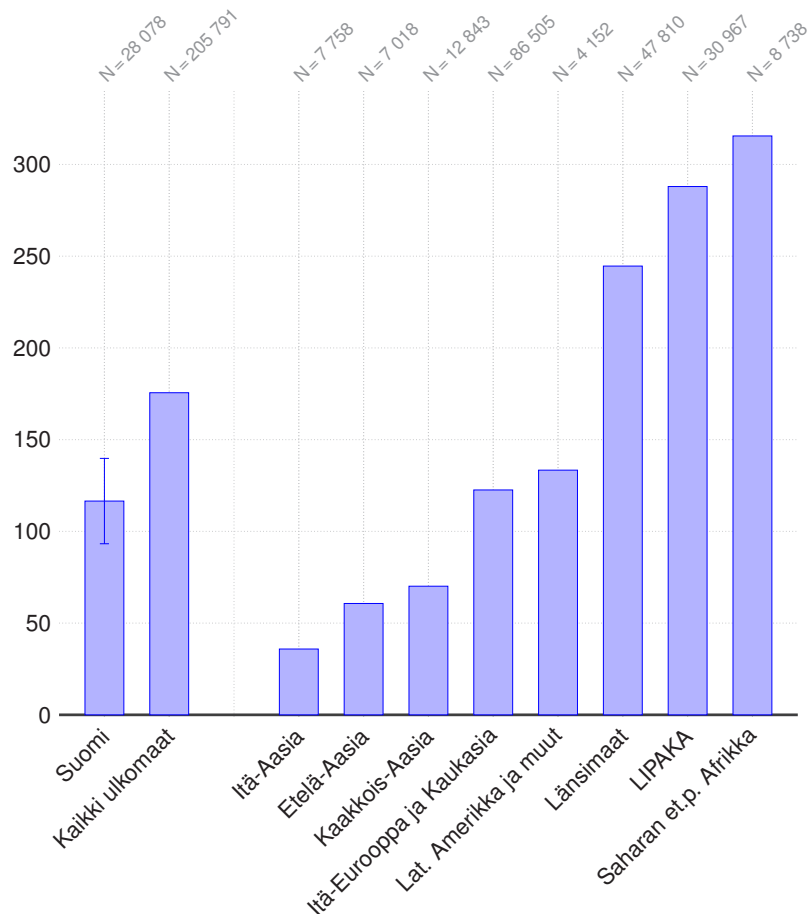

Kuvio 69. Rikosten selvittämisistä, syyttämisistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisistä aiheutuneet menot, joista on vähennetty sakkorangaistuksina saadut tulot. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymävaltioittain vuosina 1995–2011. Lähteet: Tilastokeskus (syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilasto, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 69 on esitetty aikasarja vuosien 1995–2011 keskimääräisille vuosittaisille rikosasioista aiheutuneille menoille syntymävaltioittain. Työikäisiä 20–62-vuotiaita koskevista luvuista on vähennetty sakoista saadut tulot. Thaimaassa syntyneille ei ole esitetty arvoja vuosille 1995–1997, jolloin menoja aiheuttaneita henkilöitä oli vuosittain yhteensä alle viisi henkilöä. Kuviossa ei ole lainkaan julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä aiheutuneita menoja. Vuosittaiset keskiarvot ovat vaihdelleet kunkin syntymävaltion kohdalla vähintään useita kymmeniä prosentteja vuosien 1995–2011 aikana. Tästä huolimatta syntymävaltioiden väliset erot ovat ainakin joidenkin maiden kohdalla havaittavia.

Ruotsissa ja Somaliassa syntyneillä keskimääräiset menot työikäisellä väestöllä rikosasioista ovat olleet jokaisena vuonna aikavälillä 1995–2011 korkeammat kuin ulkomailla syntyneillä keskimäärin ja yli puolet vuosista keskiarvojen ero ollut yli 100 euroa per vuosi. Myös Irakissa syntyneillä keskiarvo on ollut vuodesta 1999 lähtien kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa suurempi joka vuosi. Virossa syntyneillä keskiarvo oli kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa suurempi vuosina 1998–2006. Kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta vuosittainen keskiarvo on ollut noin 150 euroa vuodesta 2001 lähtien. Suomessa syntyneillä vuosittainen keskiarvo on ollut noin 100 euroa vuodesta 2004 lähtien. Alhaisimmat keskiarvot aikasarjassa ovat olleet Kiinassa, Saksassa ja Thaimaassa syntyneillä. Thaimaassa syntyneiden osalta keskiarvon alhaisuuteen vaikuttaa ainakin se, että suurin osa Thaimaassa syntyneistä on naisia (ks. liite 1). Vuoden 2011 osalta erittelin menot sukupuolen ja ikäluokan mukaan aiemmin tässä luvussa (ks. kuviot 66 ja 67).

6.5.1.2 Rikosasioihin, ulosottoihin ja julkiseen oikeusapuun liittyvät menot: syntymäalueet

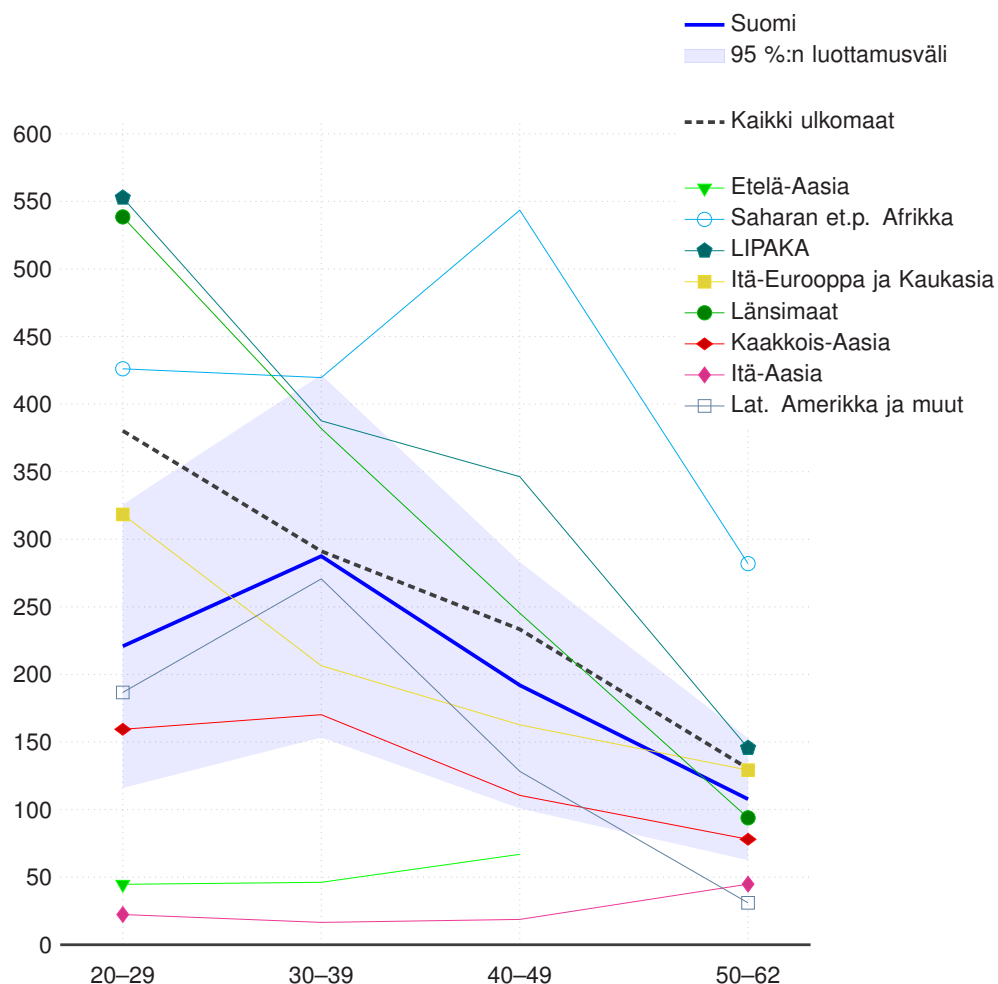
Kuvio 70. Rikosten selvittämisistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten täytäntöönpanoista aiheutuneet menot, julkisista oikeusavusta aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tulot. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymäalueen mukaan vuonna 2011, kun menoista on vähennetty sakkotulot. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 70 on esitetty keskimääräiset rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot syntymäalueen mukaan 20–62-vuotiaille. Menoista on vähennetty rangaistuksina annetuista sakoista saadut tulot. Vuonna 2011 korkeimmat keskimääräiset menot olivat Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä, noin 320 euroa per työikäinen henkilö. Matalimmat keskimääräiset menot suurimpien maahanmuuttajamaiden joukossa olivat Itä-Aasiassa syntyneillä, noin 40 euroa per työikäinen henkilö. Ero korkeimpien ja matalimpien vuosittaisten keskimääräisten menojen kohdalla syntymäalueiden välillä on noin kahdeksankertainen. Suomessa syntyneillä keskiarvo oli noin 117 euroa per työikäinen henkilö (95 %:n luottamusväli keskiarvolle: [93,140]). Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten osalta keskimääräinen rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutunut meno oli noin 180 euroa vuonna 2011.

Kunkin kuvion 70 syntymäalueen kohdalla alle neljäsosa kyseisen syntymäalueen työikäisestä väestöstä aiheutti kaikki rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot vuonna 2011. Edelleen rikosasioista aiheutti menoja huomattavasti pienempi osuus henkilöistä kuin julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä: esimerkiksi kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta noin 10 % työikäisestä väestöstä aiheutti vuonna 2011 joko rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun tai ulosottoasioihin liittyviä menoja, kun pelkästään rikosasioiden osalta menoja aiheutti 2 % työikäisestä väestöstä.

Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä oli syntymäalueiden joukossa korkein osuus työikäisestä väestöstä, joka aiheutti vuonna 2011 menoja rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun ja ulosottotoimenpiteisiin liittyen: noin 17 % työikäisestä väestöstä (pelkästään rikosasioihin liittyen, noin 4 % väestöstä). Toiseksi suurin osuus oli Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 16 % (pelkästään rikosasioihin liittyen: 4,5 % väestöstä). Länsimaissa syntyneillä osuus oli noin 10 % (pelkästään rikosasioihin liittyen, noin 3 % väestöstä). Suomessa syntyneiden työikäisten kohdalla tämä osuus oli vuonna 2011 noin 8 % väestöstä (pelkästään rikosasioihin liittyen: 2,4 % väestöstä).

Esitän seuraavaksi rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot ikäluokan ja sukupuolen mukaan luokiteltuina, sillä keskimääräiset menot vaihtelevat näiden luokkien välillä moninkertaisesti.

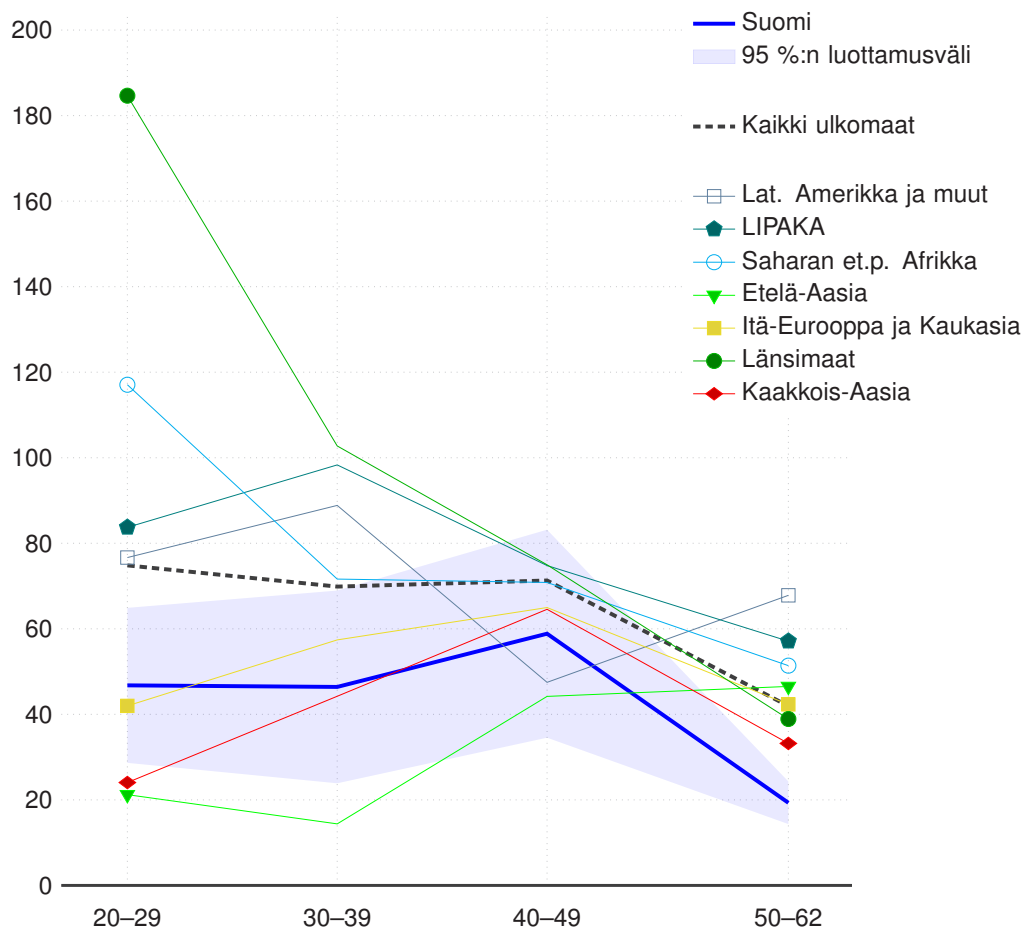

Kuvio 71. Rikosten selvittämisistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisesta aiheutuneet menot, saaduista oikeusavusta aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tulot. Keskimäärin yhteensä euroa per mies syntymäalueen ja ikäluokan mukaan vuonna 2011, kun menoista on vähennetty sakkotulot. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 71 on esitetty keskimääräiset rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot ikäluokan ja syntymäalueen mukaan 20–62-vuotiaille miehille. Menoista on vähennetty rangaistuksina annetuista sakoista saadut tulot. Vuonna 2011 korkeimmat keskimääräiset menot olivat 20–29-vuotiailla Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) ja länsimaissa syntyneillä sekä 40–49-vuotiailla Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä, noin 550 euroa vuonna 2011.

Lähes kaikkien syntymäalueiden osalta keskimääräiset menot laskivat siirryttäessä vanhempiin ikäluokkiin. Pienimmät menot kaikissa ikäluokissa vanhinta 50–62-vuotiaiden ikäluokkaa lukuun ottamatta oli Itä-Aasiassa syntyneillä miehillä, heillä keskimääräiset menot vanhinta ikäluokkaa lukuun ottamatta olivat noin 16–22 euroa vuonna 2011. Suomessa syntyneillä miehillä korkeimmat keskimääräiset menot olivat 30–39-vuotiailla miehillä, noin 290 euroa (95 %:n luottamusväli keskiarvolle: [153,422]).

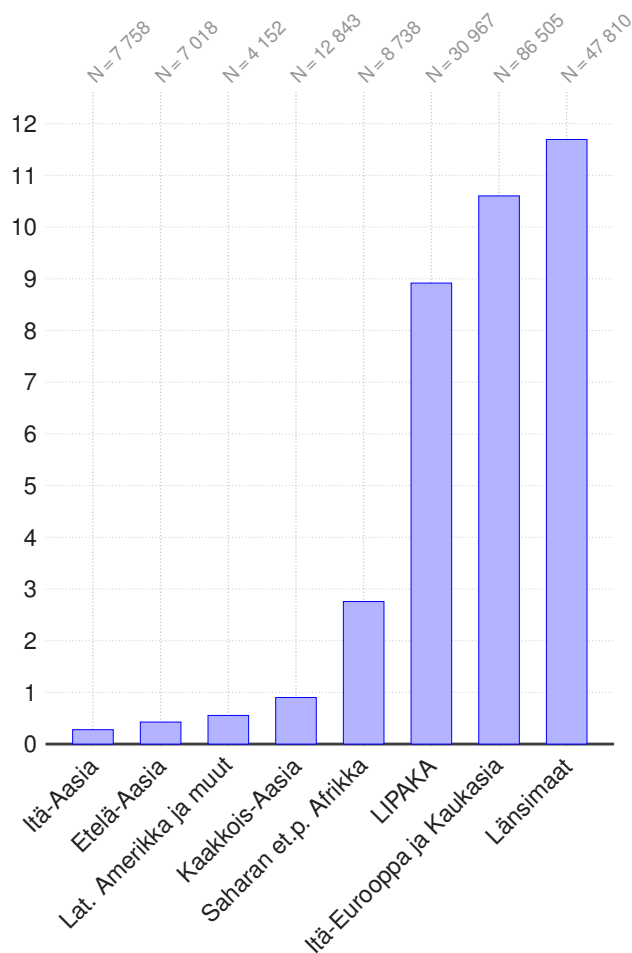
Kunkin kuvion 71 ikäluokan ja syntymäalueen kohdalla alle kolmasosa kyseisen syntymäalueen työikäisestä väestöstä aiheutti kaikki rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot vuonna 2011. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä oli syntymäalueiden joukossa korkein ikäluokittainen osuus työikäisestä väestöstä, joka aiheutti vuonna 2011 menoja rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun ja ulosottotoimenpiteisiin liittyen: 40–49-vuotiailla miehillä osuus oli noin 27 % väestöstä. Suomessa syntyneiden 30–39-vuotiaiden miesten kohdalla tämä osuus oli vuonna 2011 noin 12 % väestöstä.

Kuvio 72. Rikosten selvittämistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisista aiheutuneet menot, saaduista oikeusapuista aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tuotot. Keskimäärin yhteensä euroa per nainen syntymäalueen ja ikäluokan mukaan vuonna 2011, kun menoista on vähennetty sakkotulot. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

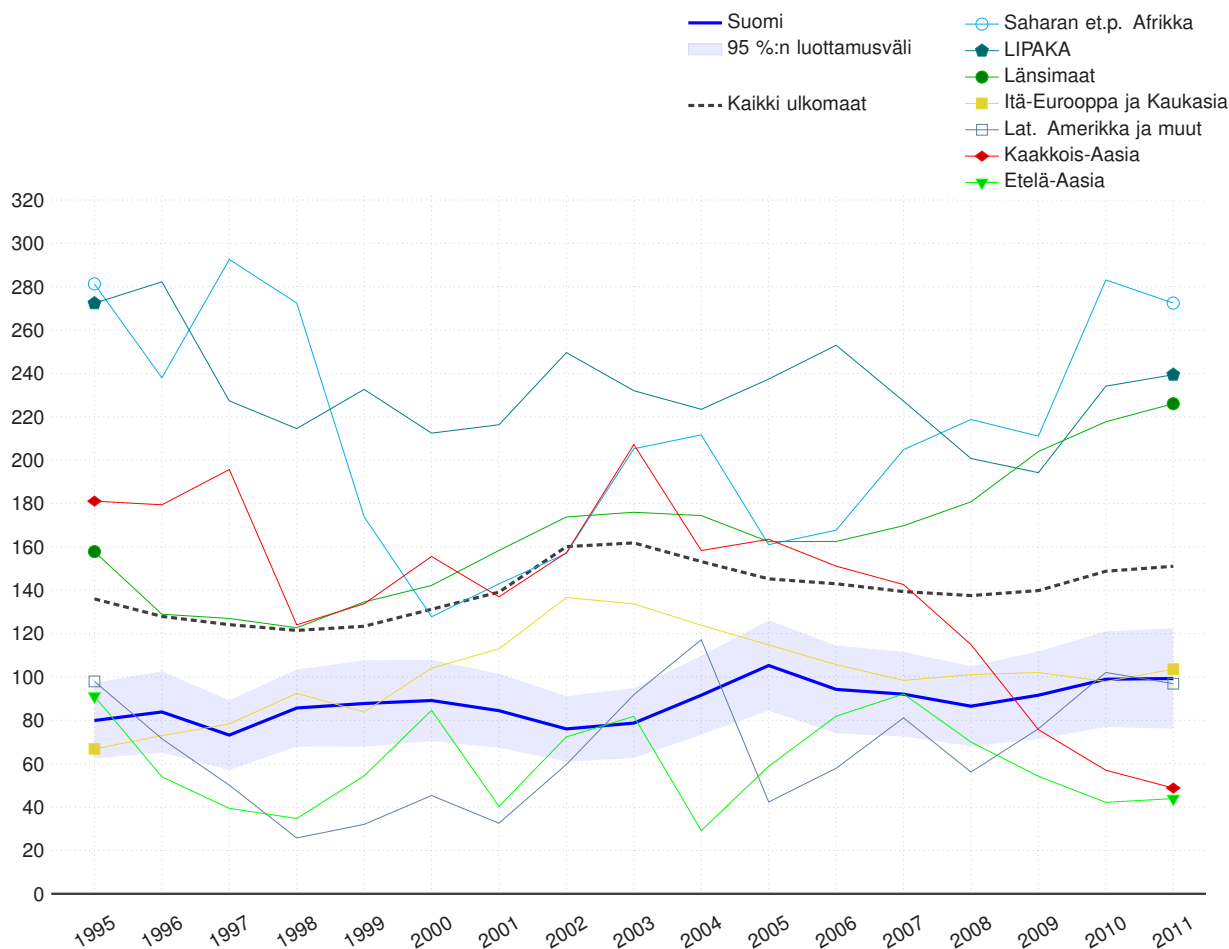
Kuviossa 72 on esitetty keskimääräiset rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot ikäluokan ja syntymäalueen mukaan 20–62-vuotiaille naisille. Menoista on vähennetty rangaistuksina annetuista sakoista saadut tulot. Vuonna 2011 korkeimmat keskimääräiset menot olivat länsimaissa syntyneillä 20–29-vuotiailla naisilla, noin 185 euroa. Länsimaissa syntyneitä lukuun ottamatta, toisin kuin miehillä, keskimääräiset menot eivät laskeneet vanhemmissa ikäluokissa verrattuna nuorempiin ainakin 40–49-vuotiaisiin asti.

Kunkin kuvion 72 ikäluokan ja syntymäalueen kohdalla alle viidesosa kyseisen syntymäalueen työikäisestä väestöstä aiheutti kaikki rikosasioista, julkisesta oikeusavusta ja ulosottotoimenpiteistä yhteensä aiheutuneet menot vuonna 2011. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä oli syntymäalueiden joukossa korkein ikäluokittainen osuus työikäisestä väestöstä, joka aiheutti vuonna 2011 menoja rikosasioihin, julkiseen oikeusapuun ja ulosottotoimenpiteisiin liittyen: osuus oli 40–49-vuotiailla naisilla noin 14 % väestöstä. Suomessa syntyneiden 20–29-vuotiaiden naisten kohdalla tämä osuus oli vuonna 2011 noin 6 % väestöstä ja kaikkien ulkomailla syntyneiden 20–29-vuotiaiden naisten osalla noin 7 % väestöstä.

Kuvio 73. Rikosten selvittämistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisista aiheutuneet menot, saaduista oikeusavuista aiheutuneet menot, ulosottotoimenpiteistä aiheutuneet menot sekä sakkorangaistuksista saadut tuotot. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden yhteenlaskettujen menojen summa, kun sakkotuotot on vähennetty, miljoonaa euroa syntymäalueittain vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittinen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 73 on esitetty kaikkien työikäisten rikosasioista, saaduista oikeusavuista ja ulosottotoimenpiteistä aiheutuneiden menojen yhteenlasketut summat syntymäalueittain vuonna 2011, kun niistä on vähennetty sakkojen tuomien tulojen yhteenlasketut summat. Summat saadaan keskiarvojen ja henkilömäärien (N) tuloina, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Suurimmat yhteenlasketut menot aiheutuivat länsimaissa syntyneistä, noin 11,7 miljoonaa euroa vuonna 2011. Ruotsissa syntyneiden summa muodosti noin 87 % länsimaissa syntyneiden yhteenlaskettujen menojen summasta vuonna 2011. Pienimmät yhteenlasketut menot olivat puolestaan Itä-Aasiassa syntyneillä työikäisillä, noin 0,28 miljoonaa euroa vuonna 2011.

Kuvio 74. Rikosten selvittämisistä, syyttämistä, oikeudenkäynneistä ja rangaistusten toimeenpanemisesta aiheutuneet menot, joista on vähennetty sakkorangaistuksina saadut tulot. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymäalueittain vuosina 1995–2011. Lähteet: Tilastokeskus (syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilasto, FLEED-aineisto) ja omat laskelmat käyttäen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia (2007–2013).

Kuviossa 74 on esitetty aikasarja vuosien 1995–2011 keskimääräisille vuosittaisille rikosasioista aiheutuneille menoille syntymäalueittain. Kuviossa ei ole lainkaan julkisesta oikeusavusta ja ulosotto-toimenpiteistä aiheutuneita menoja. Vuosittaiset keskiarvot ovat vaihdelleet syntymäalueiden sisällä vähintään useita kymmeniä prosentteja vuosien 1995–2011 aikana. Tästä huolimatta syntymäalueiden väliset erot ovat ainakin joidenkin alueiden kohdalla havaittavia.

Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) keskimääräiset menot työikäisellä väestöllä rikosasioista ovat olleet jokaisena vuonna aikavälillä 1995–2011 vähintään 50 euroa suuremmat kuin kaikilla ulkomailla syntyneillä keskimäärin. Myös Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä keskiarvo on ollut vuosia 2000–2002 lukuun ottamatta kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa suurempi joka vuosi. Länsimaissa syntyneiden keskiarvo on ollut vuodesta 1999 lähtien suurempi kuin kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvo, ja ero on kasvanut vuosina 2005–2011. Kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta vuosittainen keskiarvo on ollut noin 150 euroa vuodesta 2001 lähtien. Suomessa syntyneillä vuosittainen keskiarvo on ollut noin 100 euroa vuodesta 2004 lähtien.

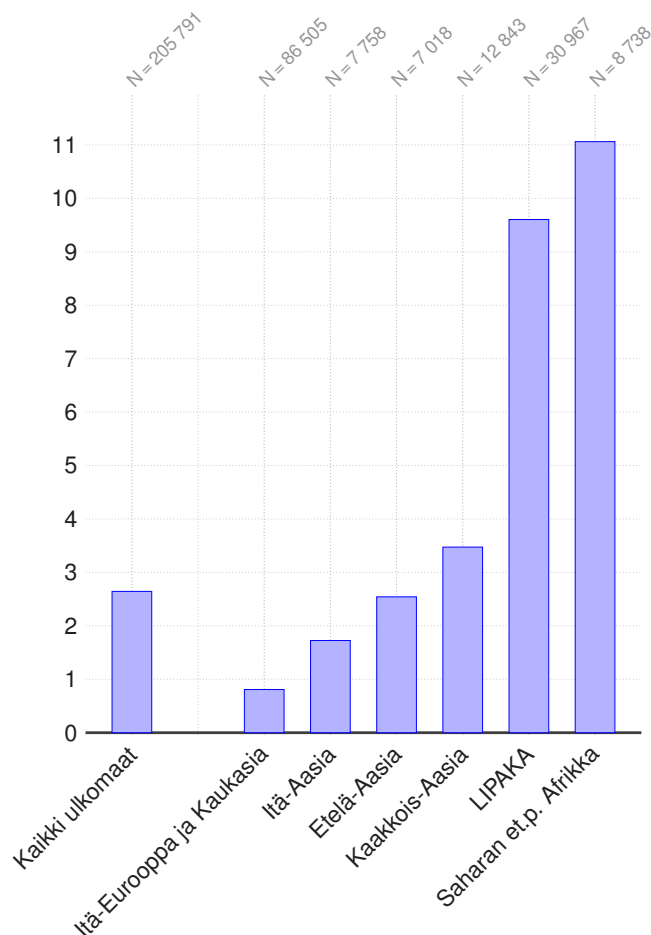
Pelkästään näiden kuvion 74 lukujen perusteella ei voi tehdä syy-seuraussuhteita koskevia johtopäätöksiä siitä, kuinka syntymäalue vaikuttaa rikosasioihin liittyviin menoihin. Tällaisten päätelmien tekemiseen olisi huomioitava ainakin syntymäalueiden erilaiset sukupuoli- ja ikäjakamat. Olen käsitellyt sukupuolittaisia ja ikäluokittaisia keskiarvoja kuvioissa 71 ja 72. Maahanmuuttajista rikosten uhreina ja tekijöinä kertoo tätä tutkimusta huomattavasti laajemmin Optulan tutkimus *Maahanmuuttajat rikosten uhreina ja tekijöinä* (2014).

6.5.2 Oleskelulupapäätöksistä valittamisiin liittyvät menot

Tiedot ensimmäisiä oleskelulupia koskevista oleskelulupapäätöksistä tehdyistä valituksista tulivat Maahanmuuttoviraston hallinnoimasta ulkomaalaisrekisteristä. Osassa valitustietoja kävi ilmi valitusviranomaisen: useimmiten se oli joku hallinto-oikeuksista, mutta joissain tapauksissa valitus oli mennyt korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valituksista aiheutuneet menot lasken hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden päätösten käsittelymenoina. Koska aineistollisista syistä käsittelen vain vuonna 2011 tehtyjä valituksia, käytän yhden valituksen menona (myös korkeimmalle hallinto-oikeudelle) hallinto-oikeuden yhden ratkaistun asian menoja vuonna 2011. Tämä oli 1 487 euroa per ratkaistu asia (Valtion talousarvioesitys 2013: 25.10.02).

Vuotta 2011 koskeva käytössäni ollut valitusaineisto sisälsi ensimmäisiä oleskelulupia koskevat valitustiedot yhteensä 326 työikäistä 20–62-vuotiasta henkilöä koskien, jotka kuuluivat vuoden 2011 FLEED-aineistoon. Hallinto-oikeuksissa käsiteltiin vuonna 2011 yhteensä 2 887 ulkomaalaisasiaa, joista yhteensä 1 217 asiaa käsitteli oleskelulupia (SVT: Hallinto-oikeuksien ratkaisut). Lisäksi 1 362 asiaa koski turvapaikkoja (mt.). Korkeimmassa hallinto-oikeuksissa käsiteltiin vuonna 2011 yhteensä 808 ulkomaalaisasiaa, joista yhteensä 256 asiaa käsitteli oleskelulupia (SVT: Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut). Lisäksi 514 asiaa koski turvapaikkoja (mt.).

Tähän tutkimukseen sisältyy vain pieni osa hallinto-oikeuksien ja korkeimpien hallinto-oikeuksien oleskelulupia koskien käsittelemistä asioista. Syitä tähän ovat ainakin seuraavat: FLEED-aineisto sisältää vain Suomessa kotikunnan omaavat henkilöt, ja osa oleskeluluvista valittaneista henkilöistä ei täytä tätä kriteeriä. Lisäksi käsittelen vain työikäistä 20–62-vuotiasta väestöä, joten tämän ikäluokan ulkopuolella olevien henkilöiden valitukset eivät sisälly tutkimukseen. Maahanmuuttoviraston toimittama aineisto ei myöskään sisällä niitä henkilöitä, joiden henkilötunnuksia Maahanmuuttovirastolla ei ollut tiedossa. Maahanmuuttoviraston toimittama aineisto sisälsi vain valitukset koskien ensimmäisiä oleskelulupia, joten muista oleskeluluvista tehty valitukset eivät sisälly tutkimukseen. Käsittelen vuonna 2011 tehtyjä valituksia vain syntymäalueiden osalta, sillä suurimpien syntymävaltioiden joukossa oli monia valtioita, joiden kohdalla ei ollut vähintään viittä henkilöä, jotka olisivat valittaneet ensimmäisiä oleskelulupiaan koskevista päätöksistä.

Kuvio 75. Hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden käsittelymenot ensimmäisten oleskelulupien päätösten valituksista. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias syntymäalueen mukaan. Lähteet: Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri), Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Suomen valtion talousarvioesityksen (2013: 25.10.02) pohjalta.

Kuviossa 75 on esitetty työikäisen väestön keskimääräiset menot syntymäalueittain hallinto-oikeuksiin ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehdyistä valituksista koskien ensimmäisiä oleskelulupapäätöksiä. Keskimääräiset menot ovat korkeimmat Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ja Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä. Edellisillä keskimääräiset menot per työikäinen vuonna 2011 olivat 10,4 euroa ja jälkimmäisillä 9,8 euroa. Pienimmät keskimääräiset menot olivat Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneillä: noin 0,8 euroa per työikäinen.

Koko työikäiseen väestöön verrattuna valituksen tehneitä oli pieni osuus vuonna 2011. Saharan eteläpuolisessa Afrikassa ja Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä osuus oli suurin: noin 0,7 % työikäisestä väestöstä.

6.6 Työvoimapolitiittiset toimenpiteet: työvoimakoulutukset

Työ- ja elinkeinotoimistot järjestävät työvoimakoulutusta. Tämän tutkimuksen aikaskaala ulottuu vuoteen 2011, jolloin työvoimakoulutukset jaettiin vielä ammatilliseen koulutukseen ja valmentavaan työvoimakoulutukseen. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus oli vuonna 2011 osa valmentavaa työvoimakoulutusta. Kotoutumiskoulutukseen oli varattu valtion vuoden 2011 talousarvioesityksessä yhteensä 34 miljoonaa euroa (Valtion talousarvioesitys 2011: *Työllistämisen, koulutuksen ja erityistoimet*). Koko työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen oli varattu vuoden 2011 valtion talousarvioesityksessä yhteensä noin 249 miljoonaa euroa, joten kotouttamiskoulutus muodosti tästä noin 13 %:n osuuden (mt.). Tässä luvussa tutkin kaikista työvoimakoulutuksista (kotoutumiskoulutus ja kaikki muu koulutus) aiheutuneita menoja.

Tutkimuksen aihepiiriin kuuluisivat myös työllistämistoimet, joita ovat muun muassa palkkatuet ja starttiraha. Työllistämistön erityisesti palkkatuet yksityiselle sektorille ja starttirahat ovat julkisen talouden menoja, jotka kohdistuvat henkilöihin yksilöllisesti (palkkatuen kohdalla yrityksen, joka palkkaa henkilön, kautta). Kaikki palkkatuet ja starttirahat saattavat kuitenkin jo sisältyä saatuihin tulonsiirtotietoihin tulonjaon kokonaistilaston kautta (ks. liite 2). Laskin joka tapauksessa starttirahoista ja yksityiselle sektorille työmarkkinatuen ulkopuolelta menevät palkkatuen menot FLEED-aineistojen tietojen perusteella. Tämä ei kuitenkaan muuttanut tuloksia juuri lainkaan maahanmuuttajaryhmien kohdalla, sillä yli 90 %:a työvoimakoulutusten ja työllistämistoimien menoista muodostui tarkastelemiäni ryhmien kohdalla nimenomaan työvoimakoulutuksen menoista. Jätin työllistämistön aiheutuneet menot näin ollen pois.

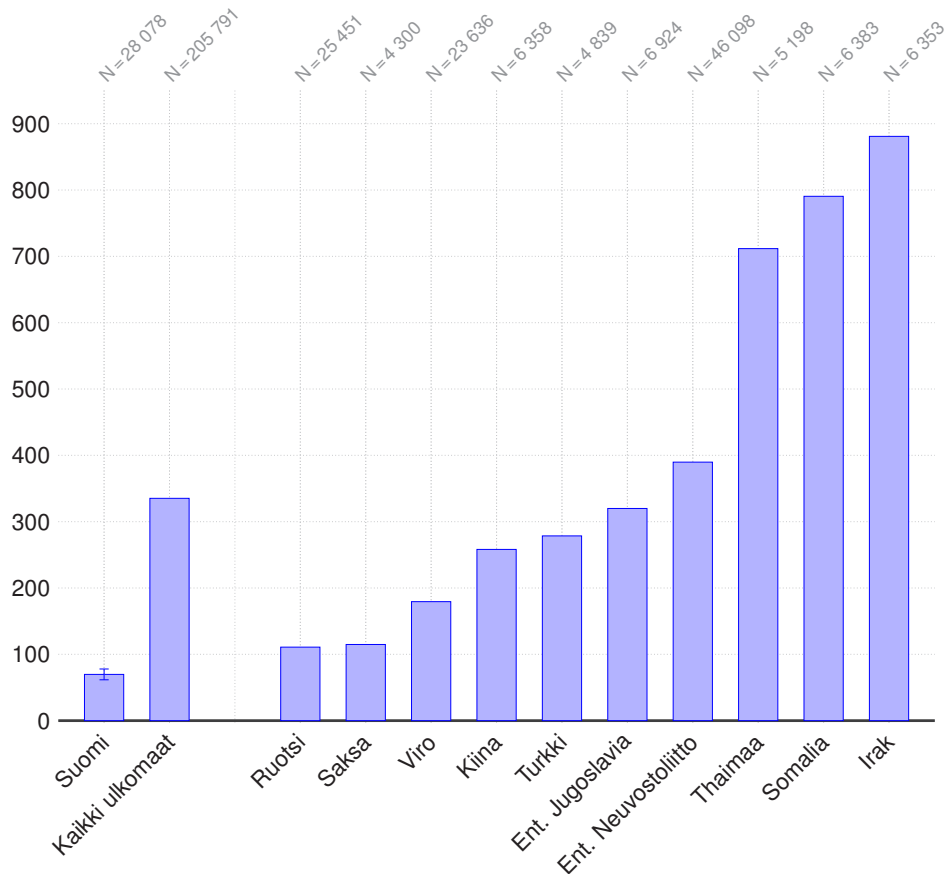
FLEED-aineisto sisältää tiedot kaikista työvoimakoulutusten aloitus- ja päättymispäivistä henkilöittäin. Mukana ei ole *Euroopan sosiaalirahaston* (ESR) rahoittamia koulutuksia. Nämä tiedot löytyvät tutkimuksen kattamille vuosille 1995–2011 lukuun ottamatta vuonna 2004 alkaneita ja päättyneitä työvoimakoulutuksia, joista osa on alkanut vuoden 2003 puolella. Järjestetyn työvoimakoulutuksen päivän yksikkökustannuksen arvioin kahdesta lähteestä: työ- ja elinkeinoministeriön tilastotiedotteista 2009–2012 (TEM 2010–2013, 16). Vuoden 2011 euroihin muunnetut yksikkökustannukset järjestetystä työvoimakoulutuspäivästä vaihtelivat vuosina 2005–2011 noin 37 ja 41 euron välillä (mt.).

Toinen lähde työvoimakoulutuksen päivän yksikkökustannuksen arvioimiseksi olivat valtion talousarvioesitykset. Esimerkiksi vuoden 2010 talousarvioesityksessä varauduttiin hankkimaan 34 175 henkilötyövuotta ammatillisia ja valmentavia koulutuksia. Tälle oli varattu hankintamäärärahoja noin 282 miljoonaa euroa. Laskin tästä työvoiman henkilötyöpäivän yksikkökustannukseksi (muunnettuna vuoden 2011 euroihin) 23,4 euroa. Tämä luku koski vuoden kaikkia päiviä, ei vain arkipäiviä. Kun laskin luvun vain arkipäiville, niin tulokseksi tuli eri vuosille valtion talousarvioesityksistä noin 35–38 euroa, eli suunnilleen saman verran kuin ensimmäisellä tavalla laskettuna. Koska vuosille 2009–2012 laskettu päiväkohtainen yksikkökustannus oli noin 24 euroa, päätin käyttää sitä kaikille tutkimuksen vuosille. (Valtion talousarvioesitykset 2009–2012: *Työllistämisen, koulutuksen ja erityistoimet*).

Oletin tutkimuksessa, että työvoimakoulutukset olisivat täysipäiväisiä. Kotoutumissuunnitelmien piiriin kuuluvilla maahanmuuttajilla koulutus onkin kokopäiväopiskelua aihetta käsittelevän Jyväskylän yliopiston tutkimuksen mukaan (Pöyhönen et al. 2009, 20).

Arvioin oletusteni pitävyyttä laskemalla yhteen kaikkien aineistosta laskettujen työvoimakoulutusten yhteissumman vuonna 2011 ja vertasin sitä valtion vuoden 2011 talousarvioesityksen summaan. Aineiston perusteella laskettu yhteissumma työvoimakoulutuksille oli 266 miljoonaa euroa (95 %:n luottamusväli: [243 milj., 289 milj.]). Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2011 oli varattu noin 249 miljoonaa euroa työvoimakoulutuksiin, joten tämä luku mahtuu luottamusvälin sisään (*Työllistämisen, koulutuksen ja erityistoimet*). Tosin laskemani summa on vain työkäisille 20–62-vuotiailla, joten voi olla, että arvioni työvoimakoulutuksen menoista ovat hieman yläkanttiin.

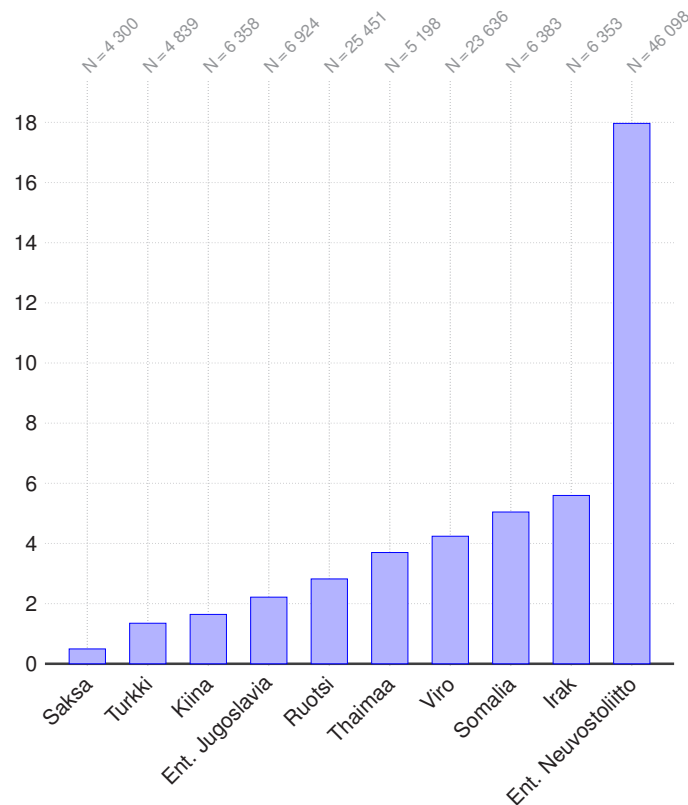
6.6.1 Työvoimapolitiittiset toimenpiteet: työvoimakoulutukset: kymmenen suurinta syntymävaltiota

Kuvio 76. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

Kuviossa 76 on esitetty työvoimakoulutusten keskimääräiset menot työikäistä kohti vuonna 2011 syntymävaltion mukaan. Korkein keskiarvo oli Irakissa syntyneillä työikäisillä, 881 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten keskiarvo oli noin 335 euroa. Suurimpien maahanmuuttajamaiden joukossa Ruotsissa syntyneillä työikäisillä oli pienin keskiarvo vuonna 2011, noin 110 euroa. Suomessa syntyneillä työikäisillä keskiarvo oli pienempi kuin yhdelläkään maahanmuuttajaryhmistä, noin 70 euroa vuonna 2011 (95 %:n luottamusväli: [62,78]).

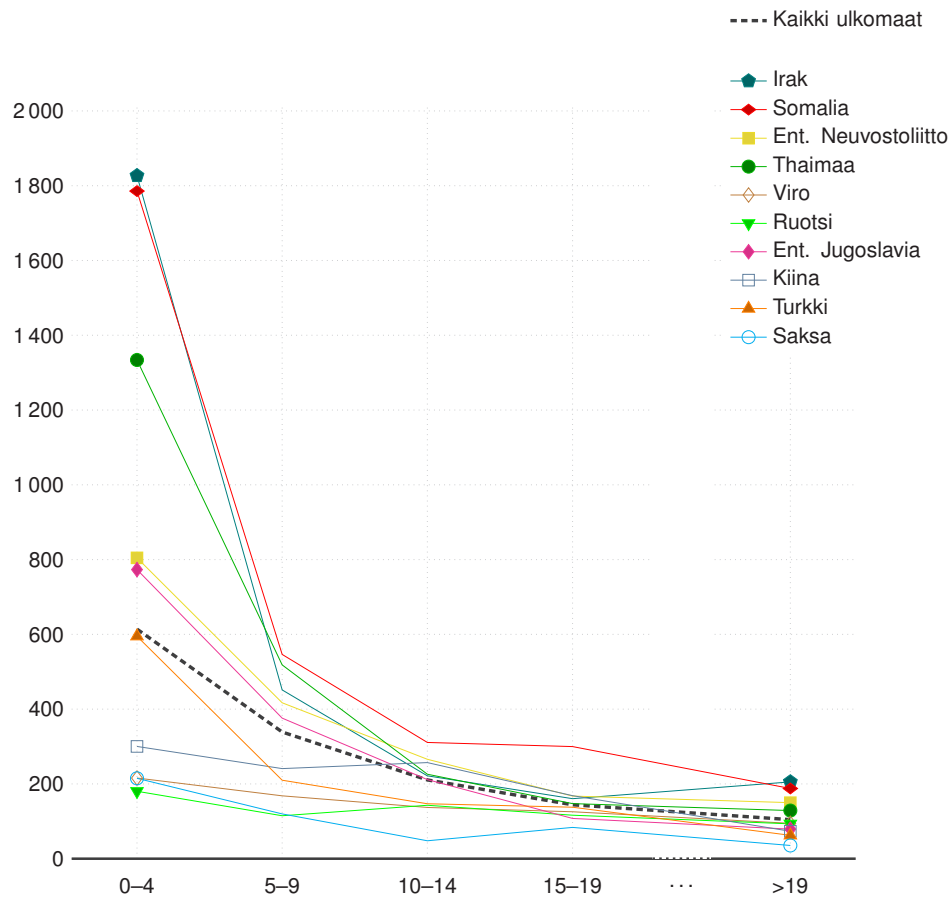
Työvoimakoulutukseen osallistuneiden henkilöiden osuus vaihteli syntymävaltioittain niin, että suurin osuus oli Irakissa syntyneillä, noin 26 % työikäisestä väestöstä, ja pienin osuus ulkomailla syntyneistä oli puolestaan Ruotsissa ja Saksassa syntyneillä, noin 4 % kummassakin. Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten kohdalla osuus oli noin 10 % vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työikäisillä osuus oli muita ryhmiä pienempi, noin 2 % työikäisestä väestöstä.

Kuvio 77. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Kaikkia 20–62-vuotiaita henkilöitä koskevien menojen summa yhteensä. Miljoonaa euroa syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

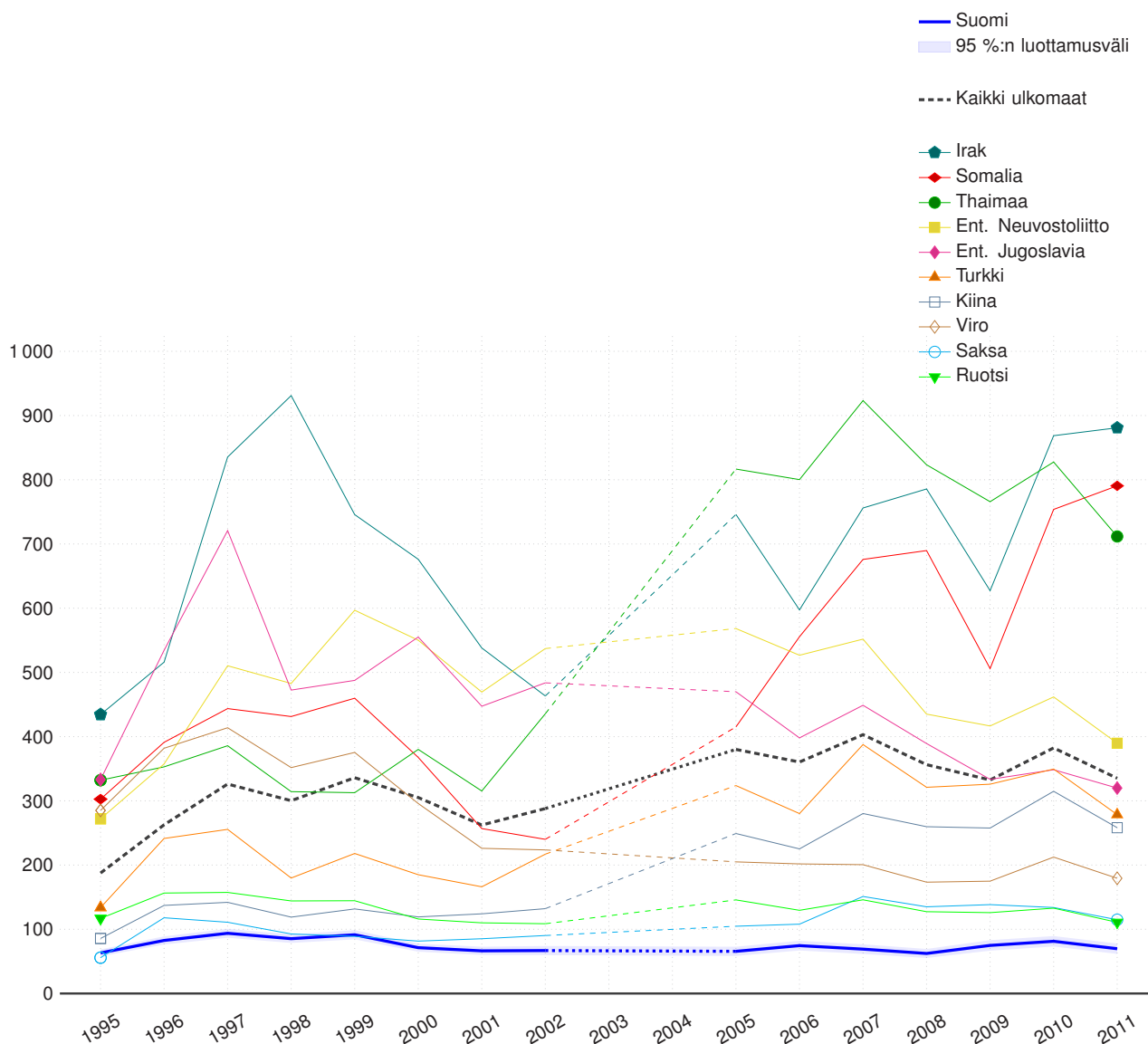
Kuviossa 77 on esitetty kaikkien työikäisten saamien työvoimakoulutusten järjestämisestä aiheutuneiden menojen yhteenlasketut summat syntymävaltioittain vuonna 2011. Summat saadaan keskiarvojen ja henkilömäärien (N) tulona, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Eniten työvoimakoulutusten menoja yhteenlaskettuna summana aiheuttivat entisen Neuvostoliiton alueella syntyneet, noin 18 miljoonaa euroa vuonna 2011.

Laskemani arvion mukaan kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten työvoimakoulutusten järjestämisestä aiheutuneiden menojen yhteissumma oli vuonna 2011 noin 69 miljoonaa euroa. Koska valtion talousarvioesityksessä oli varattu noin 34 miljoonaa euroa kotoutumiskoulutukseen vuodelle 2011, päättelen tästä, että noin puolet ulkomailla syntyneiden työvoimakoulutuksista oli kotoutumiskoulutuksia vuonna 2011 ja puolet muita työvoimakoulutuksia (2011: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoime

Kuvio78. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö maassaolovuosien luokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

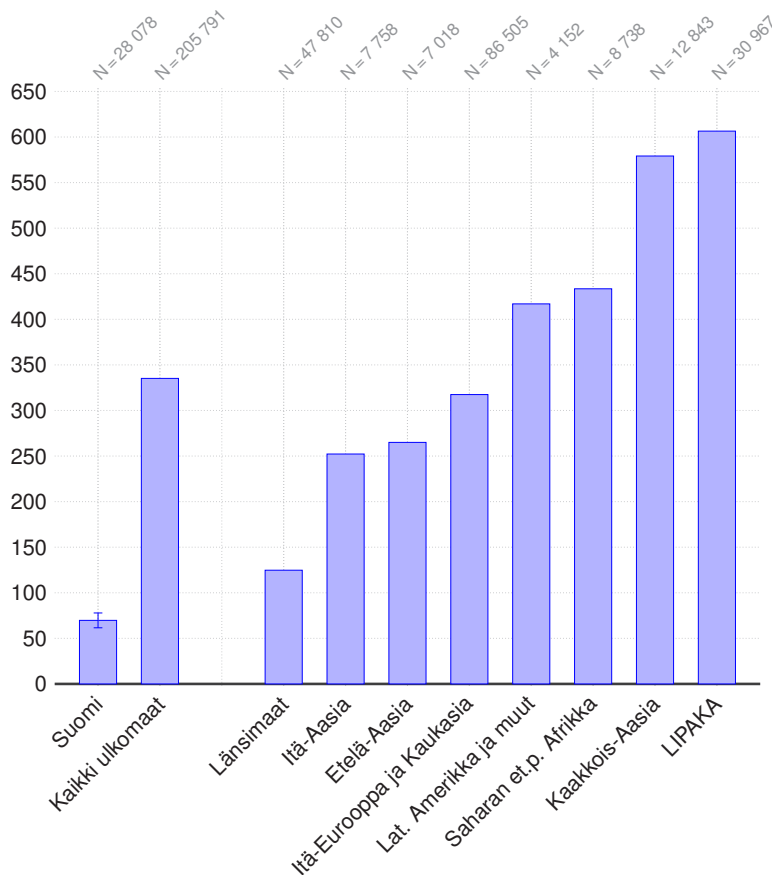
Oletin, että menot työvoimakoulutuksista laskisivat maassaolovuosien mukaan, sillä kotoutumiskoulutusten ajattelin sijoittuvan maassaoloajan alkuun. Kuviossa 78 on esitetty työvoimakoulutusten järjestämisestä aiheutuneet keskimääräiset menot työikäistä kohti maassaolovuosien luokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Menot vaikuttavat kuvion 78 perusteella laskevan eksponentiaalisesti suhteessa maassaolovuosiin. Korkeimmat keskimääräiset menot ovat Irakissa ja Somaliassa syntyneillä 0–4 vuotta maassa olleilla, noin 1 800 euroa per työikäinen. Vaikka keskimääräiset menot laskevatkin maassaolovuosien myötä, niin monien syntymävaltioiden kohdalla vähintään 20 vuotta maassa olleilla keskiarvomenot työvoimakoulutuksista olivat edelleen moninkertaiset verrattuna Suomessa syntyneisiin työikäisiin, joilla se oli noin 70 euroa vuonna 2011. Korkeimmat keskimääräiset menot vähintään 20 vuotta maassa olleilla oli Irakissa syntyneillä, noin 205 euroa per työikäinen, ja Somaliassa syntyneillä, noin 190 euroa per työikäinen.

Kuvio 79. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymävaltion mukaan vuosina 1995–2011. Vuosien 2003 ja 2004 tiedot puuttuvat. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

Kuviossa 79 on esitetty työvoimakoulutusten järjestämisestä aiheutuneet keskimääräiset menot per työikäinen vuosina 1995–2011 (vuosien 2003 ja 2004 tiedot puuttuvat) syntymävaltion mukaan. Kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvo henkilöä kohden on ollut vuodesta 1997 lähtien noin 300–400 euroa vuodessa. Irakissa syntyneillä keskiarvo on ollut kaikkina vuosina kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa korkeampi. Irakissa syntyneilläkin keskiarvo on vaihdellut satoja euroja vuosittain. Oletan, että tämä johtuu Suomeen juuri muuttaneiden henkilöiden määrän vaihtelusta – ja siten kotoutumiskoulutukseen osallistuvien määrän vaihtelusta. Myös Entisen Jugoslavian alueella syntyneillä keskiarvo on ollut kaikkina vuosina 1995–2011 kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa korkeampi. Thaimaassa syntyneillä keskiarvo on ollut joka vuosi kaikkia ulkomailla syntyneitä korkeampi vuosina 2001–2011 ja Somaliassa syntyneillä vuodesta 2005. Ruotsissa, Saksassa ja Kiinassa syntyneillä keskiarvomenot per työikäinen ovat olleet kaikkina vuosina 1995–2011 kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa alempi. Suomessa syntyneillä työikäisillä keskiarvo per henkilö on ollut noin 60–90 euroa vuosina 1995–2011.

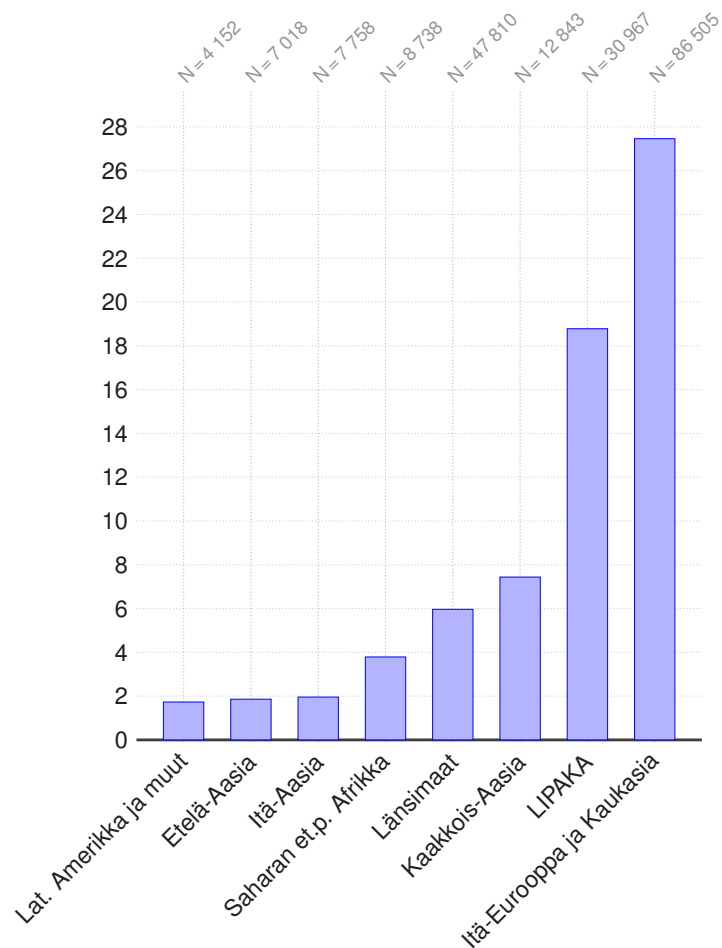
6.6.2 Työvoimapolitiittiset toimenpiteet: työvoimakoulutukset: syntymäalueet

Kuvio 80. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

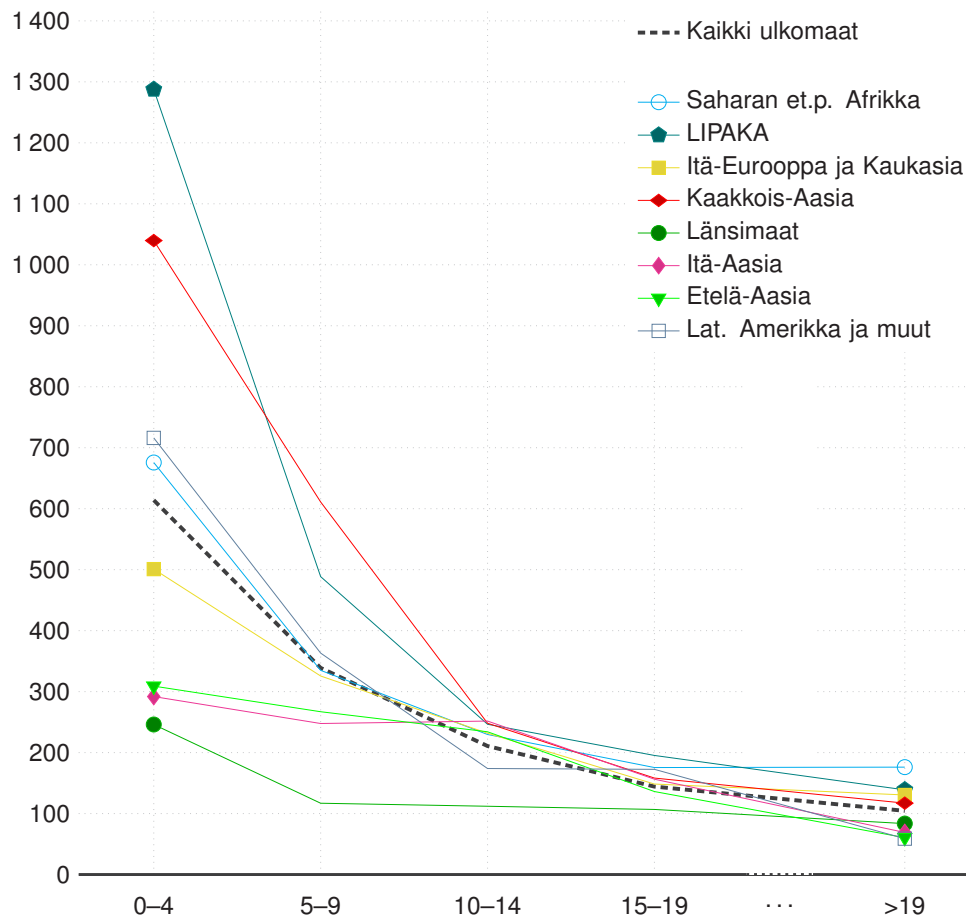
Kuviossa 80 on esitetty työvoimakoulutusten keskimääräiset menot työikäistä kohden vuonna 2011 syntymäalueen mukaan. Korkein keskiarvo oli Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä työikäisillä, 605 euroa. Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten keskiarvo oli noin 335 euroa. Syntymäalueiden joukossa länsimaissa syntyneillä työikäisillä oli pienin keskiarvo vuonna 2011, 125 euroa. Suomessa syntyneillä työikäisillä keskiarvo oli pienempi kuin yhdelläkään maahanmuuttajaryhmistä, noin 70 euroa vuonna 2011 (95 %:n luottamusväli: [62,78]).

Työvoimakoulutukseen osallistuneiden henkilöiden osuus vaihteli syntymäalueittain niin, että suurin osuus oli Lähi-idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 18 % työikäisestä väestöstä ja pienin osuus ulkomailla syntyneistä oli puolestaan länsimaissa syntyneillä, noin 4 % työikäisestä väestöstä. Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten kohdalla osuus oli noin 10 % vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työikäisillä osuus oli muita ryhmiä pienempi, noin 2 % työikäisestä väestöstä.

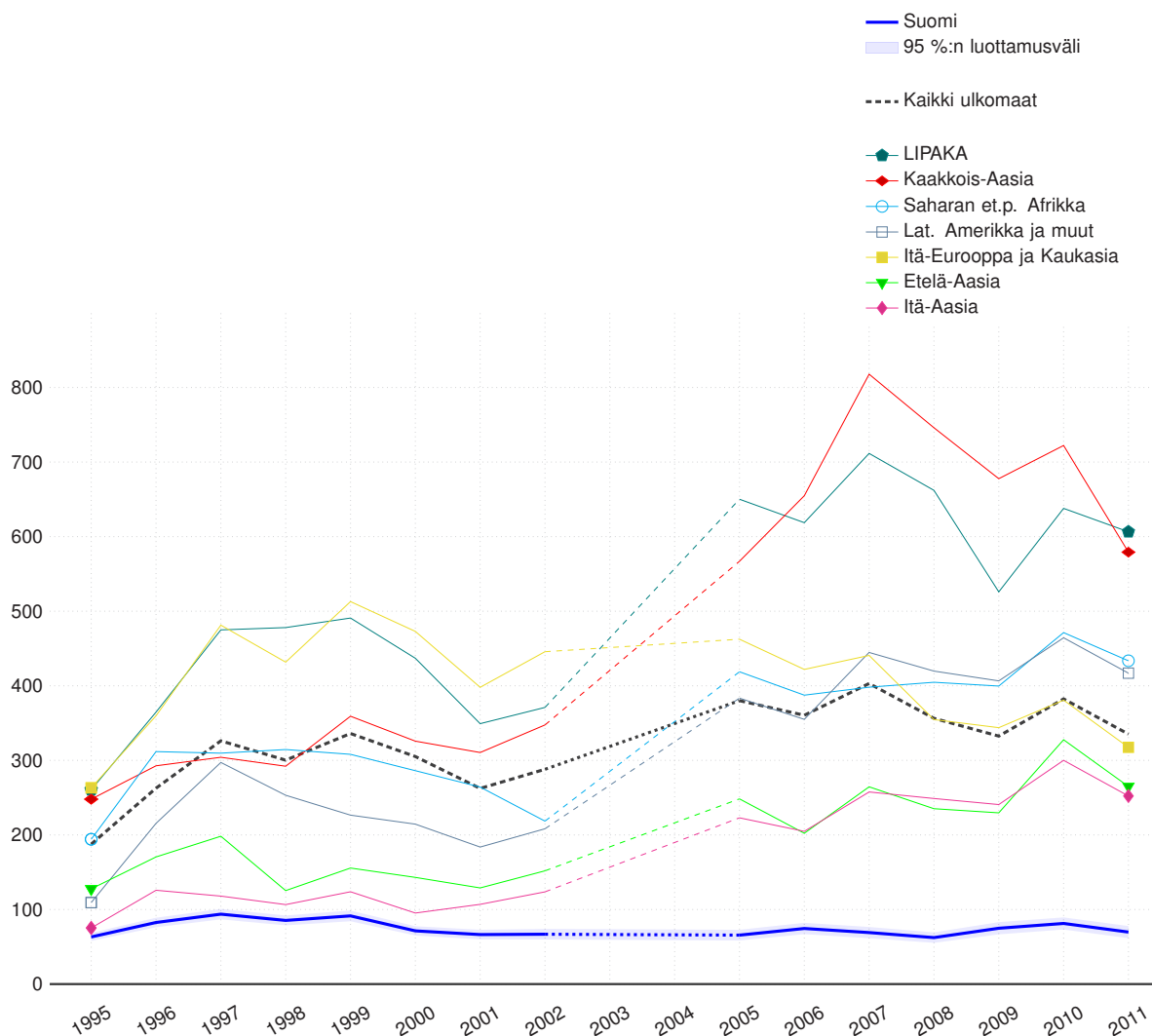
Kuvio 81. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Kaikkia 20–62-vuotiaita henkilöitä koskevien menojen summa yhteensä. Miljoonaa euroa syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

Kuviossa 81 on esitetty kaikkien työkäisten saamien työvoimakoulutusten järjestämisestä aiheutuneiden menojen yhteenlasketut summat syntymäalueittain vuonna 2011. Summat saadaan keskiarvojen ja henkilömäärien (N) tuloina, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Eniten työvoimakoulutusten menoja yhteenlaskettuna summana aiheutti työvoimakoulutusten järjestäminen Itä-Euroopan ja Kaukasian alueella syntyneille, noin 27,5 miljoonaa euroa vuonna 2011.

Kuvio 82. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Keskimäärin yhteensä euroa per 20–62-vuotias henkilö maassaolovuosien luokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

Oletin, että menot työvoimakoulutuksista laskisivat maassaolovuosien mukaan, sillä kotoutumiskoulutusten ajattelin sijoittuvan maassaoloajan alkuun. Kuviossa 82 on esitetty työvoimakoulutusten järjestämisestä aiheutuneet keskimääräiset menot työikäistä kohti maassaolovuosien ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Menot vaikuttavat kuvion 82 perusteella laskevan eksponentiaalisesti suhteessa maassaolovuosiin. Korkeimmat keskimääräiset menot olivat Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä 0–4 vuotta maassa olleilla, noin 1 290 euroa per työikäinen. Vaikka keskimääräiset menot laskevatkin maassaolovuosien myötä, niin monien syntymäalueiden kohdalla vähintään 20 vuotta maassa olleilla keskiarvomenot työvoimakoulutuksista ovat edelleen moninkertaiset verrattuna Suomessa syntyneisiin työikäisiin, joilla ne olivat noin 70 euroa per työikäinen henkilö vuonna 2011. Korkeimmat keskimääräiset menot vähintään 20 vuotta maassa olleilla oli Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä, noin 175 euroa per työikäinen henkilö.

Kuvio 83. Menot työvoimakoulutusten järjestämisestä. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymäalueen mukaan vuosina 1995–2011. Vuosien 2003 ja 2004 tiedot puuttuvat. Lähteet: Tilastokeskus (FLEED-aineisto) ja omat laskelmat Valtion talousarvioesitysten (2009–2012: Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet) pohjalta.

Kuviossa 83 on esitetty työvoimakoulutuksista aiheutuneet keskimääräiset menot työikäistä kohti vuosina 1995–2011 (vuosien 2003 ja 2004 tiedot puuttuvat) syntymäalueen mukaan. Kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvo henkilöä kohti on ollut vuodesta 1997 lähtien noin 300–400 euroa vuodessa. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä keskiarvo on ollut kaikkina vuosina kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa korkeampi. Kaakkois-Aasiassa syntyneillä keskiarvo on ollut joka vuosi kaikkia ulkomailla syntyneitä korkeampi vuosina 1999–2011. Länsimaissa, Itä-Aasiassa ja Etelä-Aasiassa syntyneillä keskiarvomenot työikäistä kohti ovat olleet kaikkina vuosina 1995–2011 kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa alempi. Suomessa syntyneillä työikäisillä keskiarvo työikäistä henkilöä kohti on ollut noin 60–90 euroa vuosina 1995–2011.

6.7 Turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutumismenot

Myönteisen oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista muodostuu julkisen talouden menoja vastaanotto- ja kotoutumispalveluiden järjestämisen kautta. Kiintiöpakolaisten osalta menoja muodostuu kotoutumispalveluiden kautta. Koska turvapaikanhakijoina tai kiintiöpakolaisina maahan tulleiden perheenjäsenet ovat myös oikeutettuja kotoutumispalveluihin, näiden järjestämisestä seuraa myös julkisen talouden menoja. (Valtion talousarvioesitys 2012: *Kotouttaminen*).

Turvapaikanhakijoita ja kiintiöpakolaisia koskevat menot ovat ainoita yksilöllisesti kulutettuja julkisen talouden tarjoamia palveluita, jotka eivät pohjaudu tässä tutkimuksessa henkilötason rekisteritietoihin. Alkuperäinen tarkoitukseni oli tunnistaa henkilötasolla maahan turvapaikanhakijoina tai kiintiöpakolaisina tulleet käyttäen Maahanmuuttoviraston toimittamia tietoja ulkomaalaisrekisteristä. Minulle tutkimuskäyttöön toimitetusta ulkomaalaisrekisteriin perustuvasta aineistosta löytyy kuitenkin vain pieni osa henkilöistä, jotka kuuluvat ulkomailla syntyneinä tutkimusaineistooni. Pääasiallinen syy tälle lienee, että ulkomaalaisrekisteristä ei löydy kattavasti suomalaisia henkilötunnuksia.

Koska en voinut käyttää henkilötason tietoja, päätin käyttää maatasoisia tietoja ja jakaa menot maatasoisesti väestössä kaikkien henkilöiden kesken maassaoloajan mukaan. Koska suurin osa vastaanotto- ja kotoutumismenoista menoista sijoittuu maassaoloajan alkuun, jaoin menot kaikkien niiden kesken tasan, jotka ovat olleet maassa alle viisi vuotta. Turvapaikanhakijoina maahan tulleiden kohdalla jaoin menot 15–70-vuotiaille alle viisi vuotta maassa olleille, sillä Suomeen yksintulleist alaikäisistä turvapaikanhakijoista nuorin oli hieman yli 15-vuotias vuoden 2014 ensimmäisellä puoliskolla (Maahanmuuttovirasto 2014, 6(8)). Oletin siis, että oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat ovat kaikki 15–70-vuotiaita ja kuuluvat täten käytössä olleeseen rekisteriaineistooni, joskin alle 15-vuotiaita saattaa tulla turvapaikanhakijoina muun perheen mukana. Joka tapauksessa, kuten jäljempänä esitän, keskimääräiset vastaanotto- ja kotoutumismenot jäävät tämän tutkimuksen osalta todellisia menoja huomattavasti pienemmiksi ja siten 15–70-vuotiaidenkin kohdalla siitähän huolimatta, että oletin kaikkien turvapaikanhakijoiden saapuvan Suomeen vähintään 15-vuotiaina. Kiintiöpakolaisten osalta jaoin menot kaikkien alle viisi vuotta maassa olleiden kesken.

Vuosittaiset ja maakohittaiset lukumäärätiedot myönteisen oleskeluvan Suomeen saaneista joko turvapaikanhakijoina tai kiintiöpakolaisina poimin *Maahanmuuttoviraston turvapaikka- ja pakolaistilastoista*. Laskin vastaanotto- ja kotoutumismenot vuosille 2003–2011, sillä kiintiöpakolaisista ei ole tietoja vuotta 2003 ennen.

Turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina maahan tulleiden perheenjäsenten osalta käytin Maahanmuuttoviraston toimittamia rekisteritietoja, sillä Maahanmuuttovirasto ei julkaise perheenyhdistämisen osalta eriteltyjä tietoja siitä, kuinka suuri osuus perheenyhdistämisistä tapahtuu turvapaikanhakijana tai kiintiöpakolaisena maahan tulleen kanssa. Perheenjäsenenä maahan tulleiksi oletin kaikki sellaiset henkilöt, joiden oleskeluluvan myöntöperusteena oli joko kansainvälistä suojelua saaneen puoliso, lapsi, huoltaja tai muu omainen. Nämä tiedot olivat saatavilla Maahanmuuttoviraston rekisteriaineistosta vain vuotta 2011 koskien. Rekisteriaineisto ei puutteineen todennäköisesti sisällä kaikkia 15–70-vuotiaita perheenyhdistettyjä. Osa tästä selittyy sillä, että minulla ei ole rekisteritietoja alle 15-vuotiaista henkilöistä vuodelle 2011.

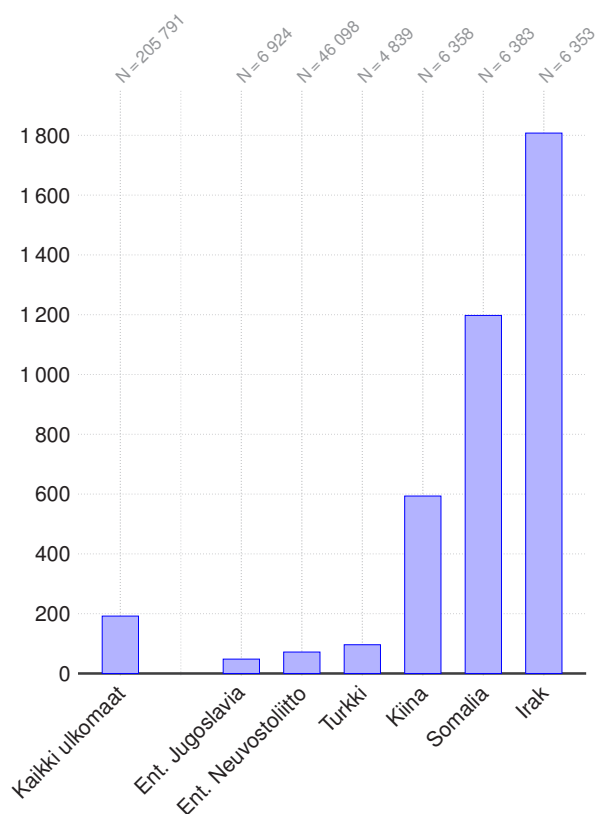
Yksikkökustannukset laskin valtion talousarvioesityksistä. Vastaanottoa koskien käytin vuosien 2012–2014 talousarvioesityksiä ja kotoutumispalveluita koskien vuoden 2012 talousarvioesitystä. Käytin näiden perusteella saatuja yksikkökustannuksia kaikille vuosille 2003–2013. Turvapaikanhakijoiden vastaanoton vuosimenoksi sain 13 410 euroa. Tämä on vuosien 2010–2012 keskiarvo vuosien 2012–2014 talousarvioesityksistä (edellisten vuosien toteutuneet menot) laskettuna. Vuositaisen vastaanottomenon sain painotettuna keskiarvona vastaanottokeskusten ja yksityismajoituksen henkilöä kohti tulevista menoista. Painoina toimivat vastaanottokeskusten ja yksityismajoitusten vastaanottopalveluiden saajien lukumäärät. Koska vuonna 2011 turvapaikkahakemusten keskimääräiset käsittelyajat olivat normaalissa menettelyssä rauenneiden hakemusten luokkaa lukuun ottamatta vähintään 384 päivää (toissijaisen suojelun luokan käsittelyaikojen keskiarvo), oletin tähän perustuen, että vastaanotto kestää vuoden (Maahanmuuttovirasto 2011b, 15 (16)). (Valtion talousarvioesitykset 2012–2014: *Kotouttaminen*).

Valtio korvaa ELY-keskusten kautta kunnille kotoutumispalvelut kolmen vuoden ajalta turvapaikanhakijoina maahan tulleeille ja heidän perheenjäsenilleen. Kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä osalta valtio puolestaan korvaa ELY-keskusten kautta kunnille kotoutumispalvelut neljän vuoden ajalta. Poikkeuksen näistä korvausrajoista muodostavat tulkkipalvelut, jotka korvataan aina siihen asti, kunnes saa Suomen kansalaisuuden (Tuominen at al. 2013, 5(41)). Koska minulla ei ollut käytössäni tietoa, kuinka monta vuotta tulkkipalveluita käytetään keskimäärin ennen kansalaisuuden saamista, oletin tulkkipalvelujen käytön kestävän neljä vuotta, jonka jälkeen on mahdollista saada Suomen kansalaisuus (Maahanmuuttovirasto: *kansalaisuuden hakeminen, asumisaika*).

Kotoutumispalveluiden menojen osalta otin mukaan vain kuntien saamat laskennalliset korvaukset 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä, korvatut toimeentulotuet ja korvatut tulkkipalvelut. THL:n hallinnoima toimeentulorekisteri ei pidä sisällään näitä toimeentulotukia, joten ne eivät sisälly saatuihin tulonsiirtoihin, jotka on käsitelty aiemmin tässä tutkimuksessa (THL: *toimeentulotuki, rekisteriseloste*). Kaikki erityispalvelut jätin pois kotoutumisen yksikkökustannuksesta, sillä niistä aiheutuneet menot saattavat jo sisältyä aiemmin tässä tutkimuksessa esitettyihin sosiaali- ja terveyspalveluiden menoihin. Sain näin laskettuna turvapaikanhakijana maahan tulleen kotoutumisen yksikkökustannuksen olleen kokonaisuudessaan kaikki vuodet yhteenlaskettuna 17 971 euroa vuonna 2011 ja kiintiöpakolaisena maahan tulleen yksikkökustannuksen olleen kokonaisuudessaan kaikki vuodet yhteenlaskettuna 22 504 euroa vuonna 2011. Sijoitin tutkimuksessa kaikki menot maahantulovuodelle. (Valtion talousarvioesitykset 2012–2014: *Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto*).

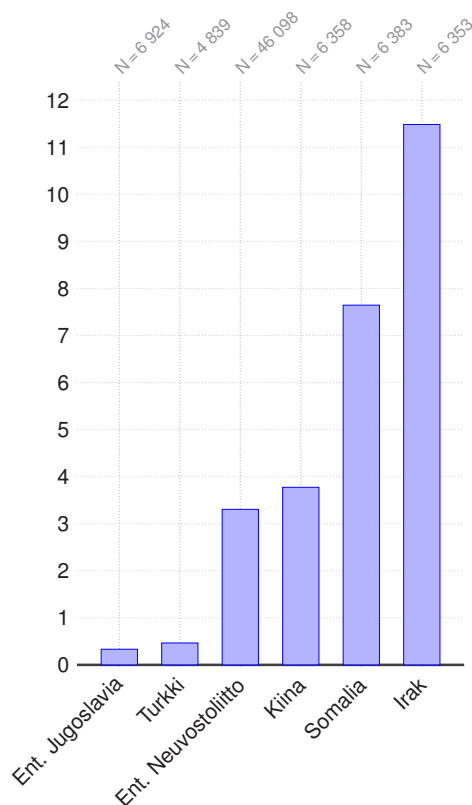
Toteutuneet vastaanottokustannukset ja kotoutumiskustannukset olivat valtion vuoden 2011 tilinpäätöksessä yhteensä noin 150 miljoonaa euroa. Tässä luvussa ei ole mukana paluumuuttajien kotoutumismenoja, jotka olivat noin 5 miljoonaa euroa vuonna 2011. Tässä tutkimuksessa vuoden 2011 menot ovat yhteensä noin 40 miljoonaa euroa, joten tämä on vain kolmasosa valtion tilinpäätöksen luvuista. Syitä eroon ovat ainakin se, että tutkimuksessani ei ole mukana esimerkiksi menoja alaikäisen hoidosta, johon on varattu vuoden 2013 talousarvioesityksessä noin 20 miljoonaa euroa. Lisäksi tutkimuksessani korvaukset tulkkimenoista ovat vain neljälle vuodelle, mikä voi olla alakanttiin, ja lisäksi en ole ottanut mukaan menoja, joiden osalta ei ole varmaa sisältyvätkö ne jo tutkimuksen muihin osioihin. Vuoden 2011 menot olen laskenut tuona vuonna myönnettyjen oleskelulupien ja vastaanotettujen kiintiöpakolaisten perusteella. Vuoden 2011 valtion tilinpäätös koskee kuitenkin aiempina vuosina tulneiden kotoutumista, ja vuosina 2008–2009 Suomeen tuli enemmän turvapaikanhakijoita kuin vuosina sen jälkeen. (Valtion talousarvioesitykset 2012–2014: *Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto*).

6.7.1 Turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutumismenot: kymmenen suurinta syntymävaltiota

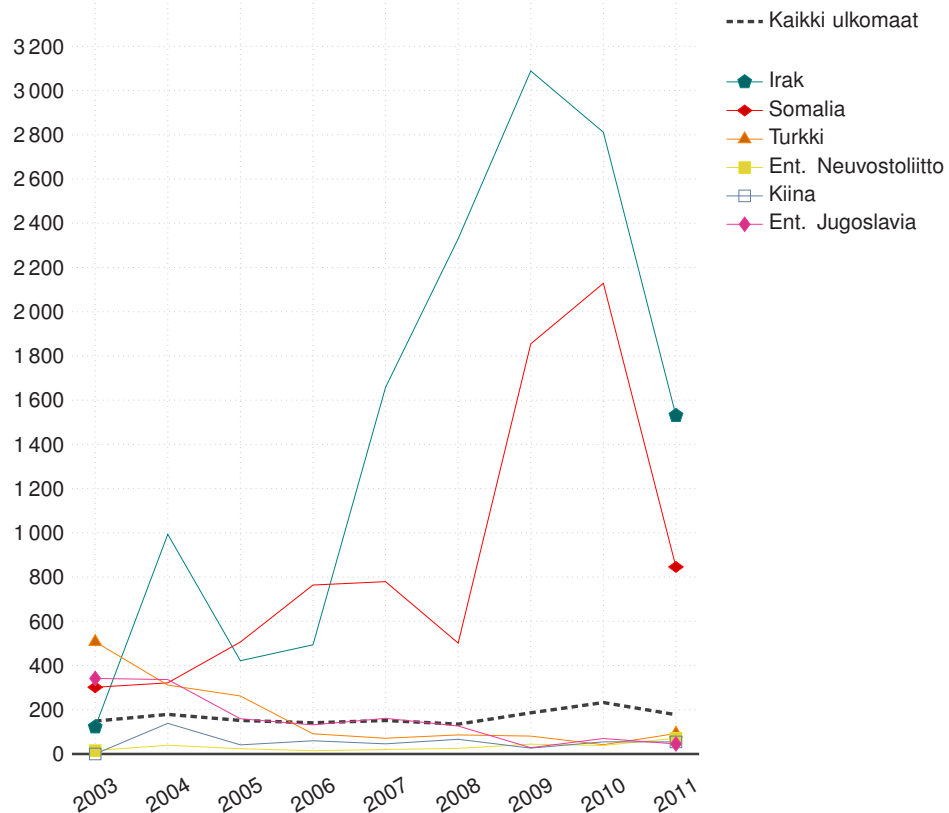
Kuvio 84. Vastaanottomenot ja kotoutumismenot mukaan lukien perheen yhdistäminen. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Lähteet: Maahanmuuttovirasto (turvapaikka- ja pakolaistilastot 2011), ulkomaalaisrekisteri sekä omat laskelmat valtion talousarvioesitysten (2012–2014: Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto) pohjalta.

Kuviossa 84 on esitetty syntymävaltiokohtaiset keskiarvot turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina tai heidän perheenjäseninään maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutumismenoista vuonna 2011. Korkeimmat keskimääräiset menot työikäistä kohden olivat Irakissa syntyneillä, noin 1 800 euroa vuonna 2011. Toiseksi korkein keskiarvo oli Somaliassa syntyneillä, noin 1 200 euroa per työikäinen. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo oli noin 200. Kuviossa ei ole mukana suurimpia maahanmuuttajamaita, joista ei ollut vähintään viittä henkilöä, jotka saivat vastaanotto- ja kotoutumispalveluita vuonna 2011.

Kuvio 85. Vastaanottomenot ja kotoutusmenot mukaan lukien perheen yhdistäminen. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden menot yhteensä. Miljoonaa euroa syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Lähteet: Maahanmuuttovirasto (turvapaikka- ja pakolaistilastot, ulkomaalaisrekisteri) ja omat laskelmat valtion talousarvioesitysten (2012–2014: Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto) pohjalta.

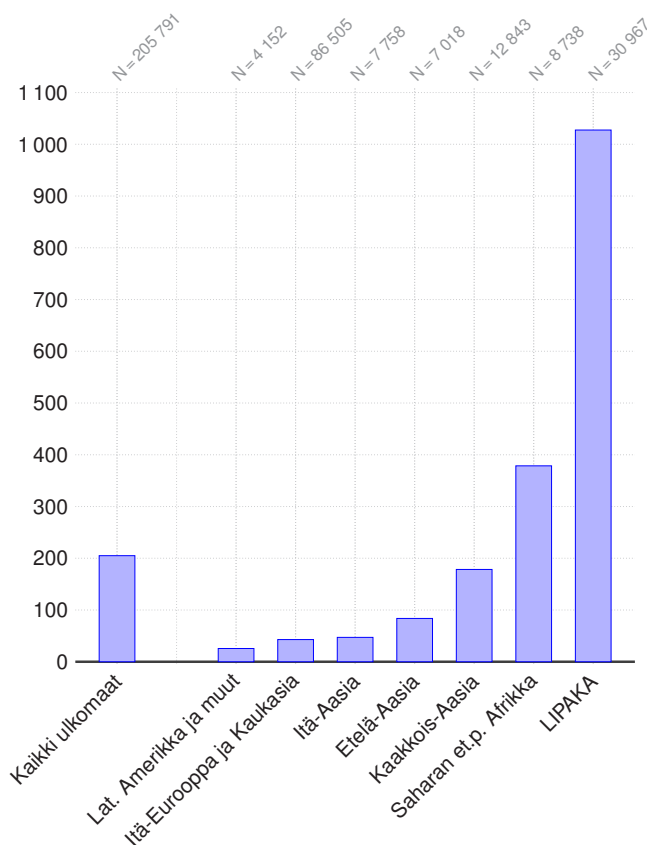
Kuviossa 85 on esitetty syntymävaltioittain työikäisten yhteenlasketut menot turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina tai heidän perheenjäseninään maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutuspalveluista vuonna 2011. Summat muodostuvat keskiarvojen ja henkilömäärien tuloina, joten kummatkin tekijät vaikuttavat summien suuruuksiin. Yhteensä eniten työikäisten vastaanotto- ja kotoutusmenoja oli vuonna 2011 Irakissa syntyneillä, noin 11,5 miljoonaa euroa, Somaliassa syntyneillä noin 7,6 miljoonaa euroa ja entisen Neuvostoliiton alueella syntyneillä noin 3,3 miljoonaa euroa vuonna 2011.

Kuvio 86. Vastaanottomenot ja kotoutumismenot ilman perheen yhdistämisiä. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymävaltion mukaan vuosina 2003–2011. Lähteet: Maahanmuuttovirasto (turvapaikka- ja pakolaistilastot) ja omat laskelmat valtion talousarvioesitysten (2012–2014: Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto) pohjalta.

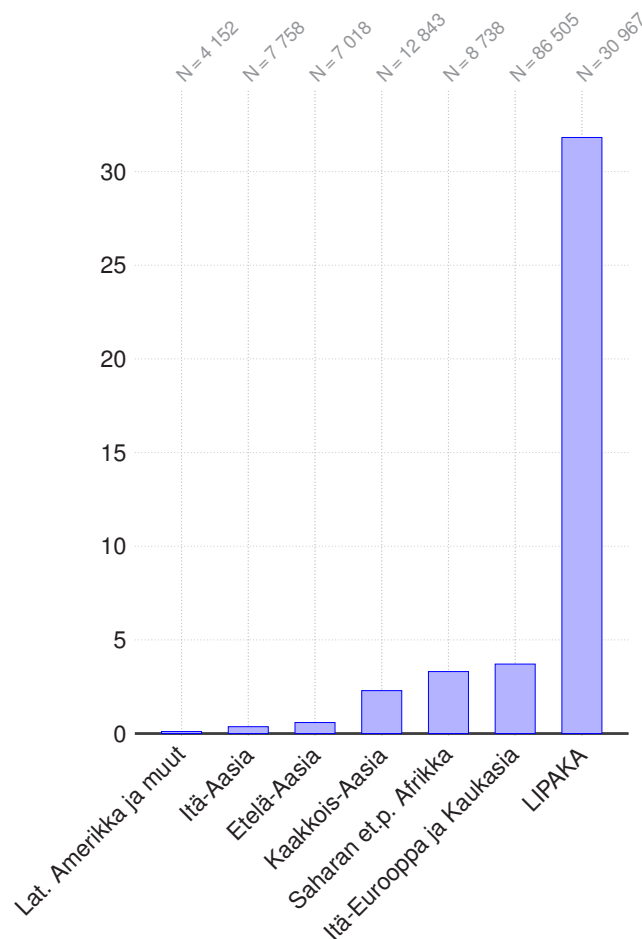
Kuvio 86 osoittaa, että vastaanotto- ja kotoutumismenojen syntymävaltioittaiset keskiarvot vaihtelevat moninkertaisesti eri vuosien välillä. Korkein vuositason keskiarvo oli Irakissa syntyneillä työkäisillä vuonna 2009, noin 3 090 euroa per työkäinen. Edellisiin vuosiin verrattuna kohonnut turvapaikanhakijoiden määrä vuosina 2008–2009 näkyy kuviossa 86 kohonneina keskimääräisinä menoina Irakissa ja Somaliassa syntyneiden osalta.

6.7.2 Turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutumismenot: syntymäalueet

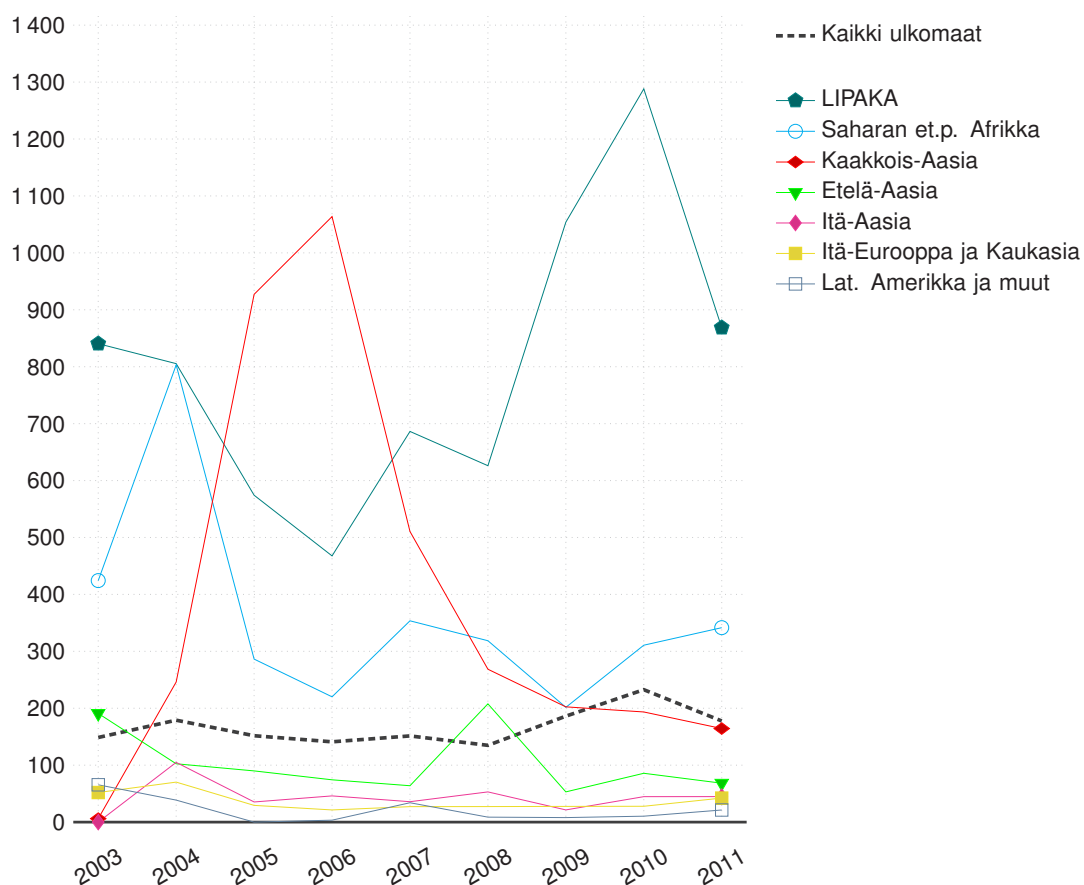
Kuvio 87. Vastaanottomenot ja kotoutumismenot mukaan lukien perheen yhdistämiset. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähteet: Maahanmuuttovirasto (turvapaikka- ja pakolaistilastot 2011), ulkomaalaisrekisteri sekä omat laskelmat valtion talousarvioesitysten (2012–2014: Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto) pohjalta.

Kuviossa 87 on esitetty syntymäalueittaiset keskiarvot turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina tai heidän perheenjäseninään maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutumismenoista vuonna 2011. Korkeimmat keskimääräiset menot työikäistä kohden olivat Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 1 030 euroa vuonna 2011. Toiseksi korkein keskiarvo oli Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneillä, noin 380 euroa per työikäinen. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo oli noin 200. Kuviossa ei ole mukana suurimpia maahanmuuttajamaita, joista ei ollut vähintään viittä henkilöä, jotka saivat vastaanotto- ja kotoutumispalveluita vuonna 2011.

Kuvio 88. Vastaanottomenot ja kotoutumismenot mukaan lukien perheen yhdistäminen. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden menot yhteensä. Miljoonaa euroa syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähteet: Maahanmuuttovirasto (turvapaikka- ja pakolaistilastot, ulkomaalaisrekisteri) ja omat laskelmat valtion talousarvioesitysten (2012–2014: Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto) pohjalta.

Kuviossa 88 on esitetty syntymäalueittaiset työikäisten yhteenlasketut menot turvapaikanhakijoina ja kiintiöpakolaisina tai heidän perheenjäseninään maahan tulleiden vastaanotto- ja kotoutumispalveluista vuonna 2011. Summat muodostuvat keskiarvojen ja henkilömäärien tuloina, joten kummatkin tekijät vaikuttavat summien suuruuksiin. Yhteensä eniten työikäisten vastaanotto- ja kotoutumismenoja oli vuonna 2011 Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin 31,8 miljoonaa euroa.

Kuvio 89. Vastaanottomenot ja kotoutumismenot ilman perheen yhdistämisiä. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymäalueen mukaan vuosina 2003–2011. Lähteet: Maahanmuuttovirasto (turvapaikka- ja pakolaistilastot) ja omat laskelmat valtion talousarvioesitysten (2012–2014: Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto) pohjalta.

Kuvio 89 osoittaa, että vastaanotto- ja kotoutumismenojen syntymäalueittaiset keskiarvot vaihtelevat moninkertaisesti eri vuosien välillä. Korkein vuositasoinen keskiarvo oli Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä työkäisillä vuonna 2010, noin 1 290 euroa per työkäinen. Kaakkois-Aasiassa syntyneiden kohdalla kuviossa 89 näkyy piikki vuosien 2005–2006 kohdalla. Se johtuu lähinnä myanmarilaisten (burmalaisten) ottamisesta vastaan kiintiöpakolaisina noina vuosina. Kaikkia ulkomaalaisia kohden keskiarvo on ollut noin 150–200 euroa vuosittain vuosina 2003–2011.

6.8 Kollektiivisesti kulutetut julkisen talouden palvelut

Kaikkia julkisen talouden antamia palveluita ei kuluteta yksilöllisesti, kuten esitin aiemmin määritelmiä käsittelevässä luvussa 3. Ne palvelut, joita ei kuluteta yksilöllisesti, kulutetaan kollektiivisesti. Julkisen talouden antamista palveluista tähän luokkaan kuuluvat ne palvelut, joiden menoja en ole käsitellyt aiemmissa luvuissa (ks. kuvio 2 julkisen talouden menorakenteesta luvussa 3). Jotkut yksilöllisesti kulutettujen palveluiden menot, kuten oikeusistuimien käsittelemien siviiliasioiden ratkaisujen menot, jäävät tämän tutkimuksen ulkopuolelle.

Kollektiivisesti kulutettuja julkisen talouden tuottamia palveluita ovat: toimeenpano- ja lainsäädäntöelimet, finanssi- ja verohallinto, ulkoasiainhallinto, yleiset hallintopalvelut, yleisen julkishallinnon tutkimus ja kehittäminen sekä muut yleisen julkishallinnon palvelut (osana yleistä julkishallintoa), liikenne ja polttoaine- ja energiahuolto (osana elinkeinoelämän edistämistä), palo- ja pelastustoimi sekä muut yleisen järjestyksen ja turvallisuuden palvelut, jotka eivät kuulu poliisitoimeen, tuomioistuimiin eivätkä vankilalaitoksiin (osana yleistä järjestystä ja turvallisuutta), puolustus, vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto, asuminen ja yhdyskunnat sekä ympäristönsuojelu.

Osa näistä kollektiivisesti kulutetuista palveluista ovat myös muiden kuin luonnollisten henkilöiden kuluttamia. Esimerkiksi liikennepalveluita kuluttavat luonnollisten henkilöiden lisäksi myös yritykset. Näin ollen kollektiivisesti kulutettujen palveluiden menojen summa on tässä tutkimuksessa todellista suurempi. Koska kollektiivisesti kulutettujen julkisten palveluiden menojen summa jaetaan tasan kaikkien Suomessa tiettynä vuonna asuneiden kesken, julkisten palveluiden menojen summan suuruus ei kuitenkaan vaikuta maiden ja alueiden välisiin euromääräisiin keskiarvojen eroihin. Keskiarvojen erot syntyvät eroista yksilöllisesti kulutettujen julkisten palveluiden – mukaan lukien tulonsiirrot, rangaistukset, koulutuksen – menoissa ja eroista maksetuissa välittömissä ja välillisissä veroissa sekä veronluonteisissa makuissa.

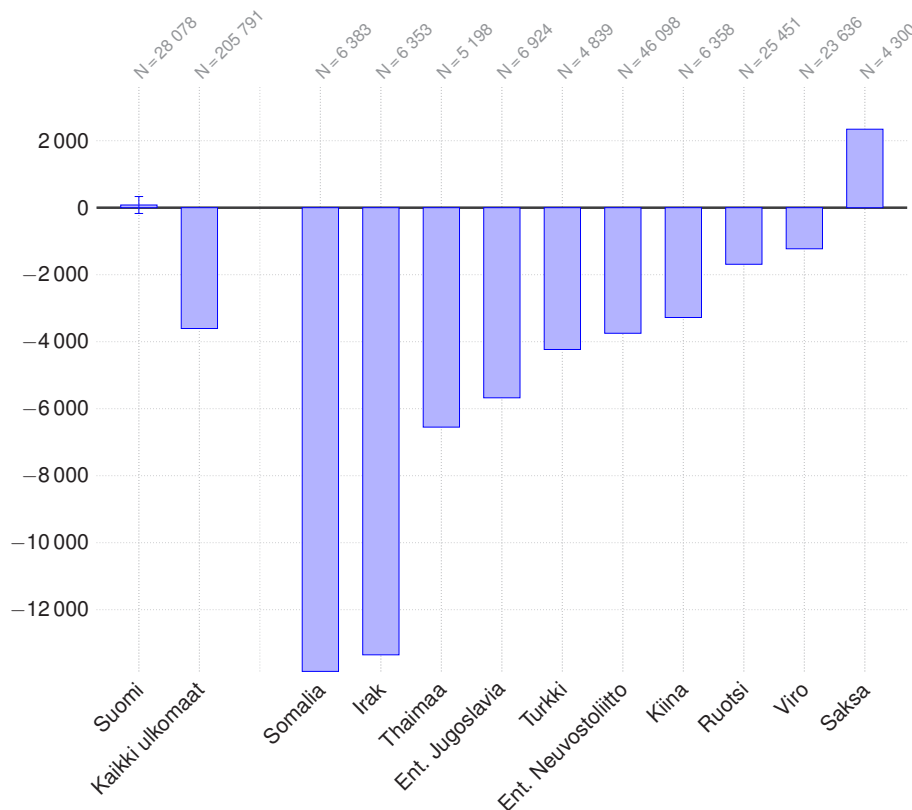
Kollektiivisesti kulutettujen julkisten palveluiden menotiedot poimin menolajeittain Tilastokeskuksen julkisyhteisöjen menoja käsittelevästä tilastosta. Poimin edellä lueteltujen menolajien summat suoraan Tilastokeskuksen tiedoista vuosille 2002–2011, joille ne löytyvät. Vuosien 1995–2001 menojen summan laskin hyödyntäen kuntatalouden menoindeksiä yleishallinnon osalta vuoden 2002 summaan (SVT: Julkisten menojen hintaindeksi). Käytin menojen summan osalta sulautettuja nettomenoja, sillä niistä on poistettu kokonaismenoihin verrattuna julkisen talouden yksiköiden väliset omaisuusmenot, tulonsiirrot ja pääomansiirrot sekä niiden väliset palveluiden ja tavaroiden ostot. Vuosittaiset henkilötason keskiarvot laskin osamäärästä, jossa osoittajana on kollektiivisesti kulutettujen julkisten palveluiden menojen summa tiettynä vuonna ja nimittäjänä Suomen koko väkiluku tuona vuonna. Näin laskettu kokonaissumma oli vuonna 2011 noin 16,9 miljardia euroa ja henkilöä kohti laskettu keskiarvo oli siitä noin 3 100 euroa. (SVT: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin, SVT: Väestörakenne).

Katsoin kollektiivisesti kulutetuksi julkisen talouden palveluksi myös Maahanmuuttoviraston antamat palvelut. Koska Maahanmuuttovirasto huolehtii oleskelulupapäätöksistä Suomessa, katsoin, että kaikki Suomessa asuvat henkilöt, jotka eivät ole Suomen kansalaisia, kuluttavat kollektiivisesti maahanmuuttoviraston antamat palvelut. Käytännössä jouduin oletamaan, että kaikki ulkomaan kansalaiset eivät ole Suomen kansalaisia, mikä ei kaksoiskansalaisten osalta pidä paikkaansa. Maahanmuuttoviraston antamien palveluiden vuosittaiseksi summaksi määrittelin Maahanmuuttoviraston vuosittaisen budjetin kerrottuna myönteisten oleskelulupapäätösten osuudella kaikista oleskelulupahakemuksista. Koska oletin, että kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneilla ei ollut muuta oleskelulupaa Suomeen, poistin tuon osan maahanmuuttoviraston kokonaismenoista. Ulkomaan kansalaista kohti laskettu keskiarvo oli vuonna 2011 noin 81 euroa. Sijoitin tuon menon, jonka laskin kullekin vuodelle erikseen valtion talousarvioesityksistä, tutkimusaineistossa jokaiselle henkilölle, joka FLEED-aineiston mukaan oli ulkomaan kansalainen tiettynä kalenterivuotena. (Valtion talousarvioesitykset 2002–2013: Maahanmuuttoviraston toimintamenot, SVT: Väestörakenne).

6.9 Julkisen talouden nettovaikutukset

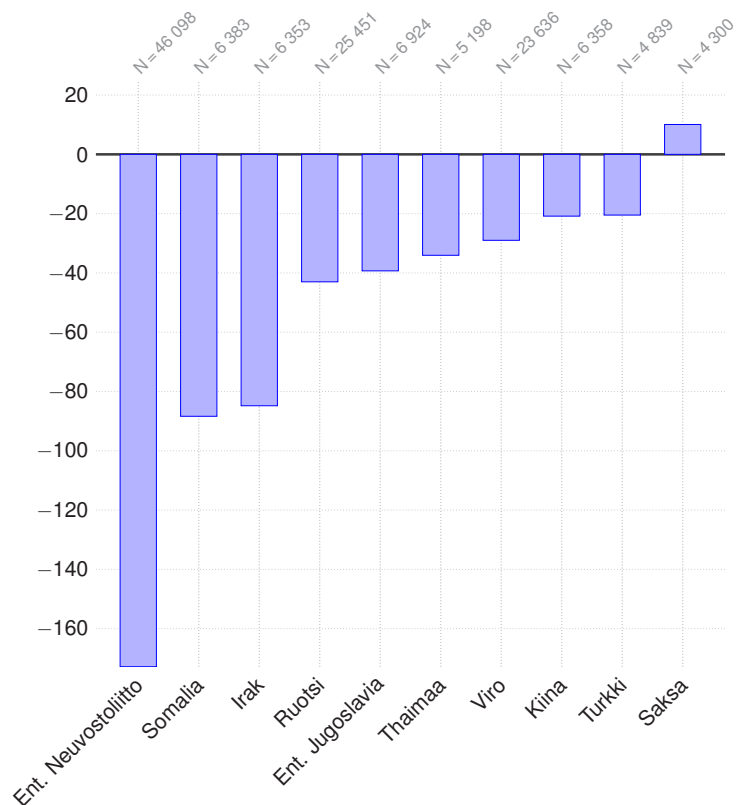
Esitän tässä luvussa julkisen talouden nettovaikutukset työikäisen väestön osalta syntymävaltioittain ja syntymäalueittain. Julkisen talouden nettovaikutukset ovat edellä esitettyjen tulosten yhteenveto, sillä se on julkisen talouden tulojen ja menojen erotus. Julkisen talouden tuloja ovat maksetut välittömät ja välilliset verot sekä veronluonteiset maksut sekä maksetut, rikosasioissa rangaistuksina annetut, sakot. Julkisen talouden menot puolestaan muodostuvat henkilöihin yksilöllisesti ja kollektiivisesti kohdistuvista menoista. Yksilölliset menot koostuvat suorista saaduista tulonsiirroista (rahamääräiset sosiaalietuudet), saatujen sosiaali- ja terveyspalveluiden menoista, saadun koulutuksen menoista, oikeusmenoista, saatujen työvoimakoulutusten menoista sekä vastaanotto- ja kotoutumismenoista. Kollektiivisia menoja ovat puolestaan kollektiivisesti kulutetut julkisen talouden palvelut. Tutkimuksen luvussa 5.5 olen esittänyt ne julkisen talouden tulot ja menot, jotka eivät sisälly tähän tutkimukseen sekä ne maahanmuuttoihin liittyvät menot, joita en pystynyt aineistollisista syistä johdettua allokoimaan henkilötasolla tai edes syntymävaltio- tai syntymäalueitasolla.

6.9.1 Julkisen talouden nettovaikutukset: kymmenen suurinta syntymävaltiota

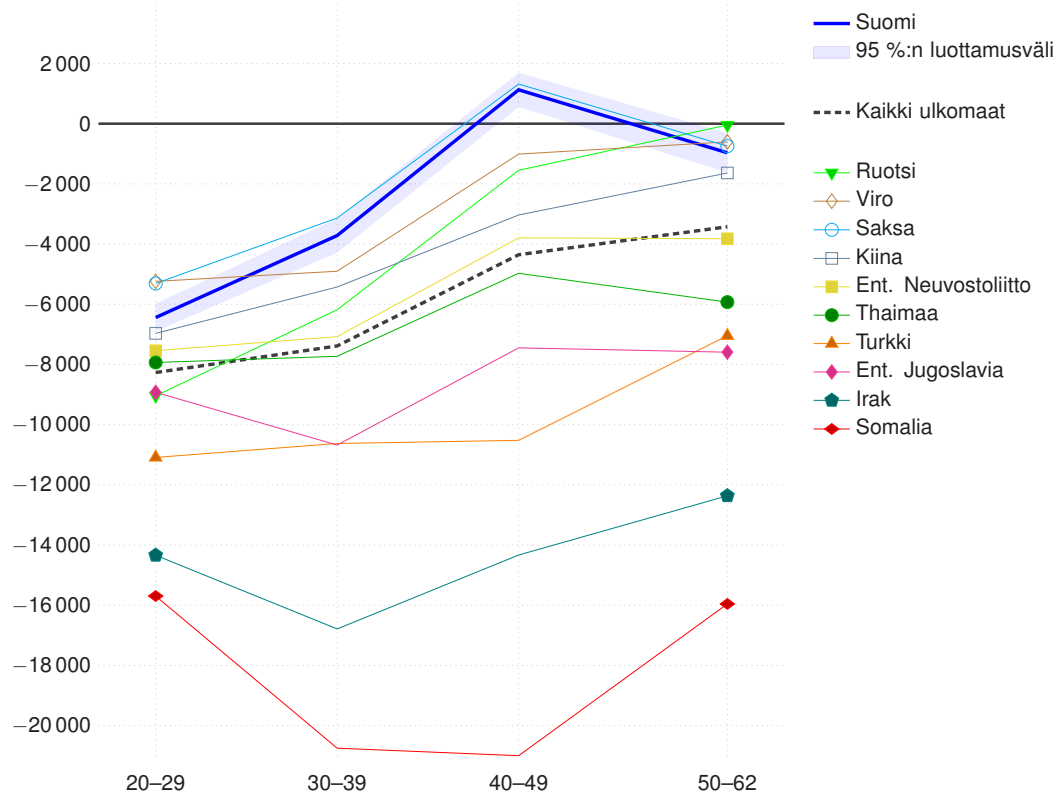
Kuvio 90. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 90 on esitetty julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvot työikäistä kohti syntymävaltioittain. Keskiarvojen vaihteluväli oli vuonna 2011 Saksassa syntyneiden noin + 2 340 eurosta Somaliassa syntyneiden noin – 13 850 euroon. Suomessa syntyneillä työikäisillä keskiarvo vuonna 2011 oli noin + 80 euroa per henkilö (95 %:n luottamusväli: [–173,+339]). Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten kohdalla keskiarvo oli vuonna 2011 noin – 3 620 euroa per henkilö. Mikäli nettovaikutuslaskelmassa ei otettaisi huomioon kollektiivisesti kulutettuja julkisen talouden palveluita, kaikki keskiarvot nousisivat noin 3 100 euroa kuvion 90 tasosta ylöspäin.

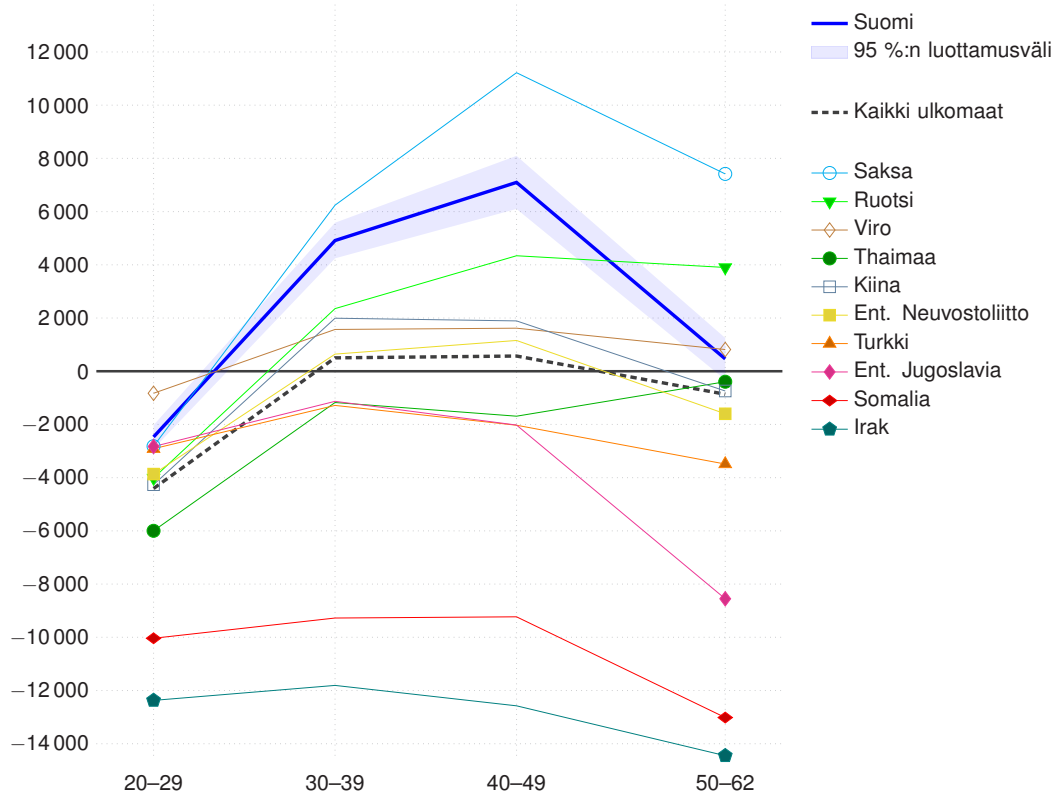
Kuvio 91. Julkisen talouden nettovaikutukset. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden nettovaikutusten summa yhteensä. Miljoonaa euroa syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 91 on esitetty kaikkien työikäisten henkilöiden julkisen talouden nettovaikutusten yhteenlasketut summat syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Summat ovat keskiarvojen ja henkilömäärien tuloja, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Kaikkien työikäisten yhteenlaskettujen nettovaikutusten summa oli vuonna 2011 negatiivisin entisen Neuvostoliiton alueella syntyneillä, noin – 173 miljoonaa euroa vuonna 2011. Somaliassa syntyneillä työikäisillä se oli noin – 88 miljoonaa euroa ja Irakissa syntyneillä noin – 85 miljoonaa euroa vuonna 2011. Saksassa syntyneillä työikäisillä yhteenlasketut julkisen talouden nettovaikutukset olivat positiivisimmat, noin + 10 miljoonaa euroa vuonna 2011.

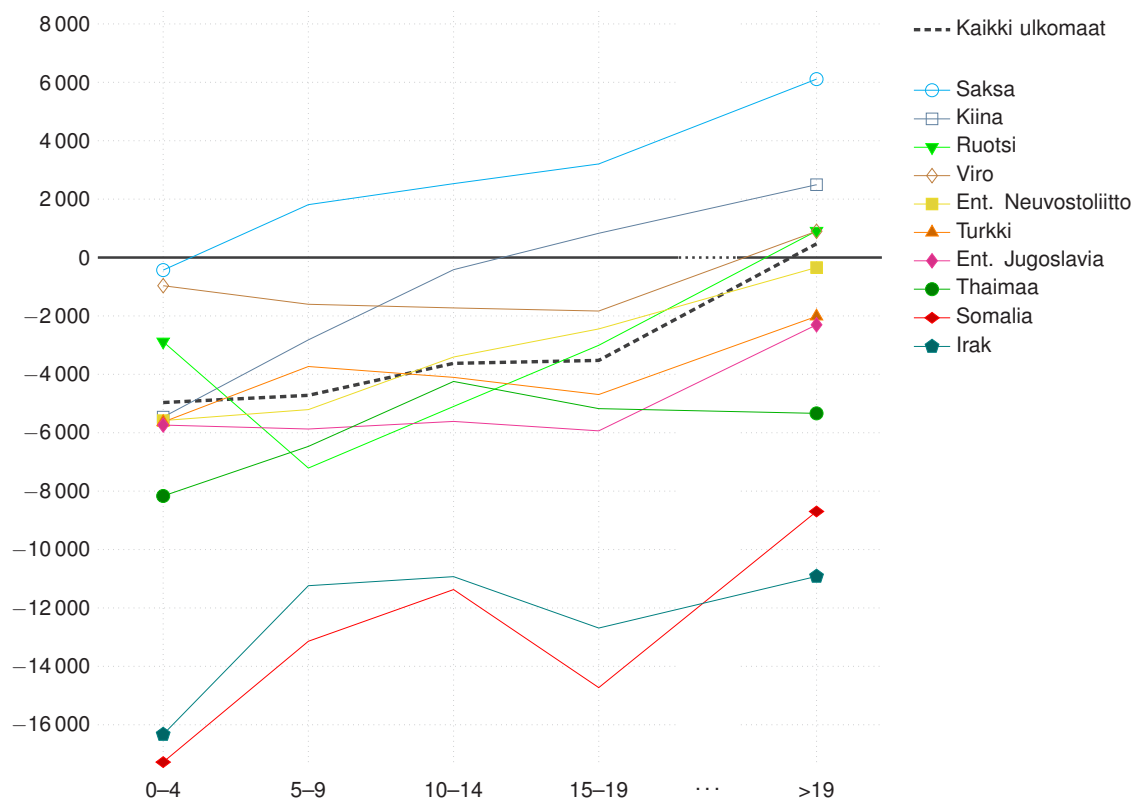
Kuvio 92. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per nainen ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 92 on esitetty julkisen talouden keskimääräiset naisten nettovaikutukset ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Positiivisimmat julkisen talouden keskimääräiset nettovaikutukset olivat Saksassa ja Suomessa syntyneillä 40–49-vuotiailla naisilla, noin + 1 300 euroa. Myös Ruotsissa syntyneillä 50–62-vuotiailla naisilla julkisen talouden nettovaikutus oli keskimäärin lähes tulkoon positiivinen, noin – 40 euroa. Negatiivisin julkisen talouden nettovaikutus oli Somaliassa syntyneillä 40–49-vuotiailla naisilla, keskimäärin noin – 21 000 euroa vuonna 2011. Kaikkien ulkomailla syntyneiden naisten keskiarvo nousi vuonna 2011 ikäluokan myötä: korkein keskiarvo oli 50–62-vuotiailla, noin – 3 440 euroa.

Kuvio 93. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per mies ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 93 on esitetty julkisen talouden keskimääräiset miesten nettovaikutukset ikäluokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Positiivisimmat julkisen talouden keskimääräiset nettovaikutukset olivat Saksassa syntyneillä 40–49-vuotiailla miehillä, noin + 11 200 euroa. Saksalaisilla miehillä oli myös positiivisin julkisen talouden nettovaikutuksen keskiarvo sekä 30–39-vuotiaiden että 50–62-vuotiaiden miesten keskuudessa, edellisillä keskiarvo oli noin + 6 200 euroa ja jälkimmäisillä noin + 7 400 euroa vuonna 2011. Suomessa syntyneillä työikäisillä miehillä keskiarvo oli positiivinen 30–39-vuotiailla ja 40–49-vuotiailla miehillä ja 50–62-vuotiailla miehillä keskiarvo oli suunnilleen nolla. Nuorimmassa ikäluokassa kaikkien syntymävaltioiden keskiarvo oli negatiivinen. Kaikkien ulkomailla syntyneiden miesten kohdalla keskiarvo oli positiivinen 30–39-vuotiailla miehillä ja 40–49-vuotiailla miehillä: noin + 500 euroa vuonna 2011. Negatiivisimmat julkisen talouden nettovaikutukset olivat kaikissa ikäluokissa Irakissa ja Somaliassa syntyneillä. Kaikkein negatiivisin ikäluokittainen keskiarvo oli Irakissa syntyneillä 50–62-vuotiailla miehillä: – 14 450 euroa vuonna 2011.

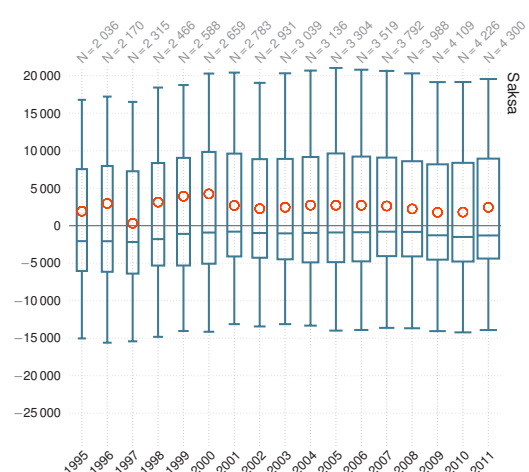
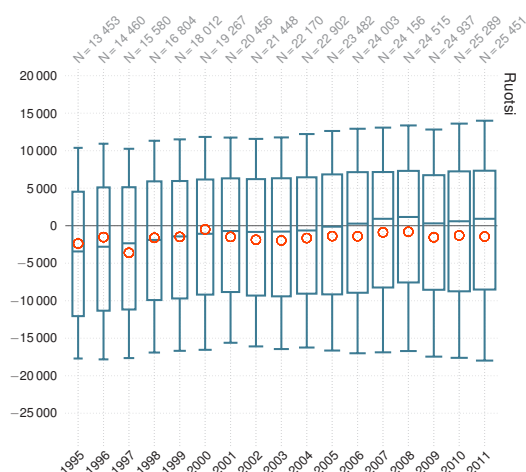
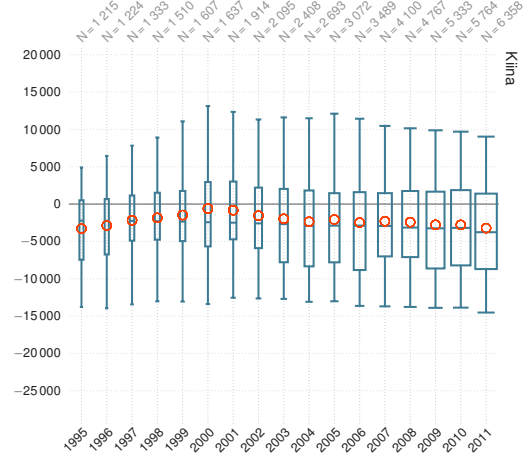
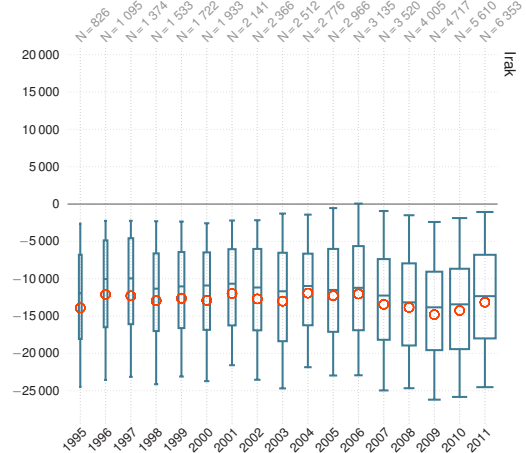
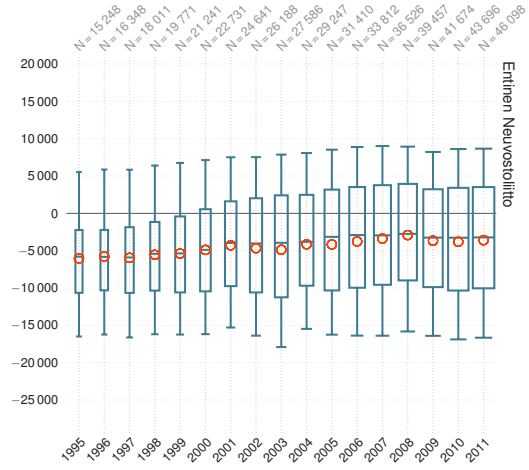
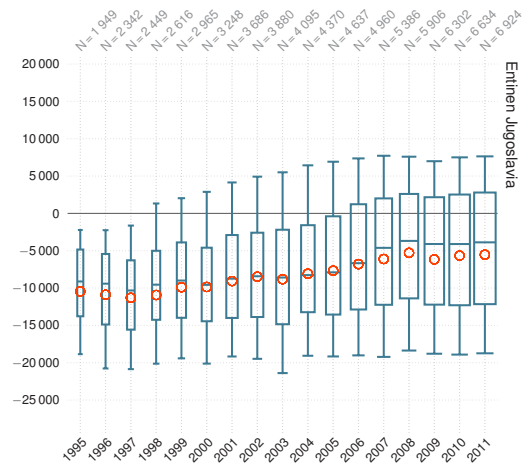
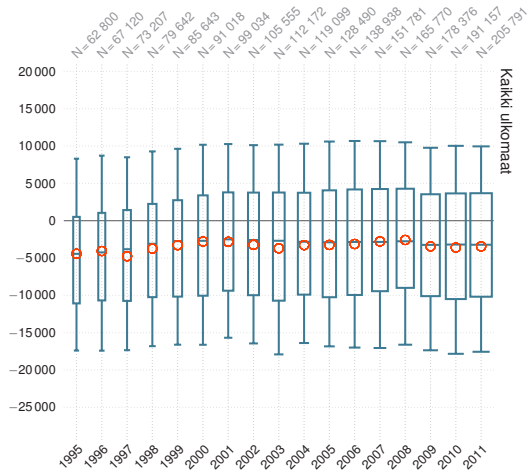
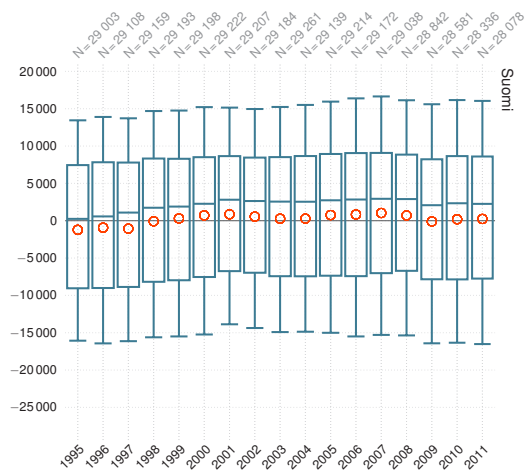
Kuvio 94. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö maassaolo-vuosien luokan ja syntymävaltion mukaan vuonna 2011. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuut-tovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

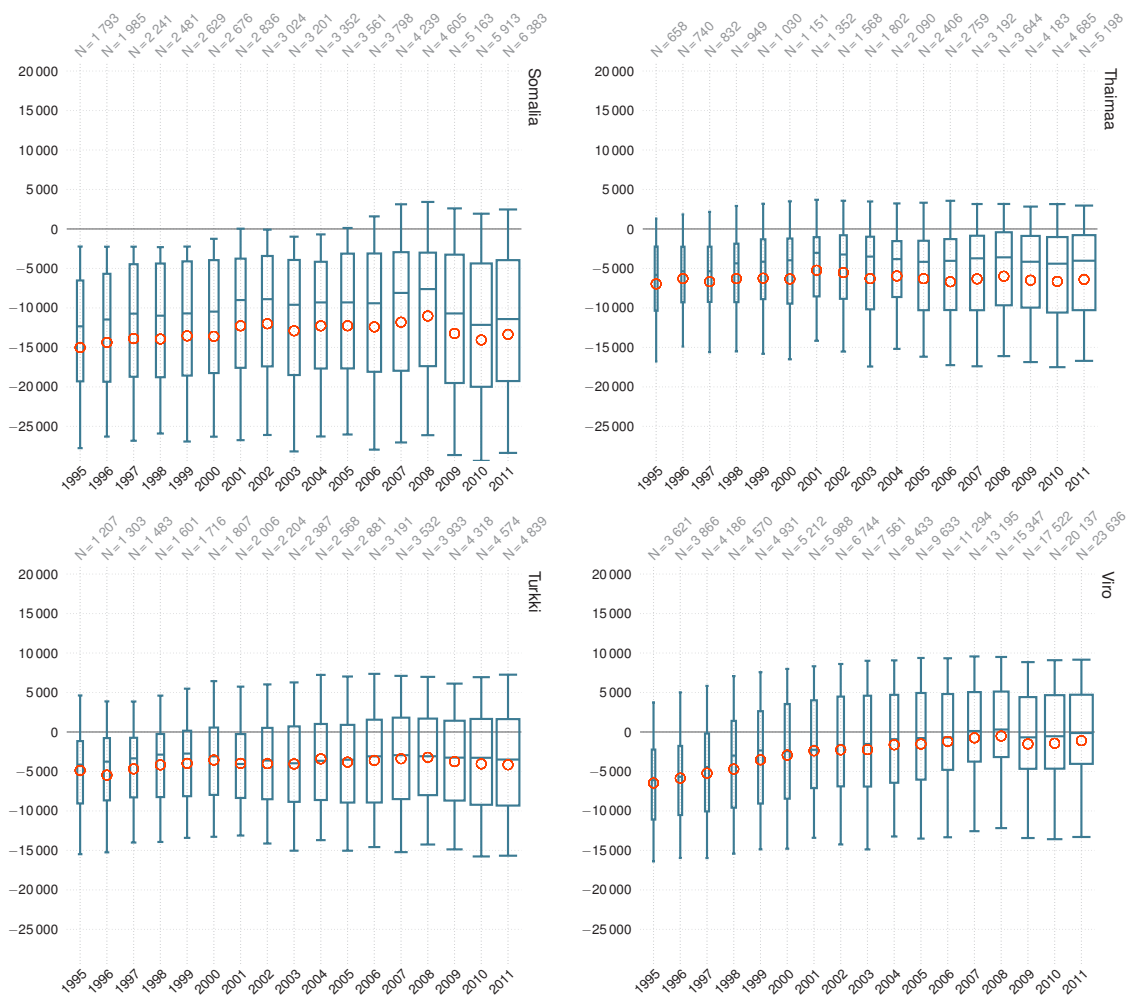
Kuviossa 94 on esitetty julkisen talouden nettovaikutukset maassaolovuosien luokkien mukaan. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo nousi siten, että vähintään 20 vuotta maassa olleilla keskiarvo oli positiivinen vuonna 2011, noin + 480 euroa. Myös Saksassa, Kiinassa ja Entisen Jugoslavian alueella syntyneillä julkisen talouden nettovaikutuksen keskiarvo nousi maassaolovuosien myötä. Saksassa syntyneillä keskiarvo oli ainoastaan 0–4 vuotta maassa olleilla negatiivinen (– 430 euroa), mutta muissa maassaololuokissa positiivinen. Vähintään 20 vuotta maassa olleilla Saksassa syntyneillä keskiarvo oli vuonna 2011 noin + 6 100 euroa. Negatiivisimmat keskiarvot olivat 0–4 vuotta maassa olleilla Irakissa ja Somaliassa syntyneillä, edellisillä noin – 16 300 euroa ja jälkimmäisillä noin – 17 280 euroa. Vastaanotto- ja kotoutumispalvelut kuuluivat tähän maassaololuokkaan, joten se vaikutti keskiarvojen negatiivisuuteen. Positiivisimmat keskiarvot Irakissa ja Somaliassa syntyneillä oli vähintään 20 vuotta maassa olleilla: Somaliassa syntyneillä keskiarvo oli noin – 8 700 euroa tässä maassaololuokassa ja Irakissa syntyneillä noin – 10 920 euroa, joka oli tosin vain noin 10 euroa positiivisempi kuin 10–14-vuotiaiden maassa olleiden keskiarvo.

	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu
Somalia	-21 208	-2 998	-17 740	-32 609	-15 945
Irak	-20 842	-4 174	-15 462	-21 786	-14 944
Ruotsi	-20 032	3 954	-14 905	-31 933	-14 228
Ent. Jugoslavia	-17 874	765	-13 630	-22 560	-11 698
Turkki	-15 974	1 048	-11 953	-18 005	-9 225
Thaimaa	-16 332	-2 326	-10 913	-30 125	-8 712
Ent. Neuvostoliitto	-17 615	2 191	-12 089	-23 700	-8 443
Viro	-18 041	2 309	-12 630	-28 223	-6 612
Kiina	-13 710	3 374	-10 473	-26 723	-5 089
Saksa	-15 095	8 516	-11 817	-20 904	-4 708
Kaikki ulkomaat	-17 594	2 742	-13 465	-26 692	-8 734
Suomi	-17 017	5 377	-12 568	-24 254	-11 242

Taulukko 5. Julkisen talouden nettovaikutukset vuonna 2011 syntymävaltion ja pääasiallisen toiminnan luokan mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Taulukossa 5 on esitetty keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset pääasiallisen toiminnan mukaan vuonna 2011. Julkisen talouden keskimääräiset nettovaikutukset olivat vuonna 2011 negatiiviset kaikkien syntymävaltioiden ja pääasiallisen toiminnan luokkien kohdalla lukuun ottamatta työllisten luokkaa. Julkisen talouden nettovaikutukset vaihtelivat syntymävaltioiden välillä pääasiallisten toimintojen luokkien sisällä. Työllisten kohdalla keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset vaihtelivat syntymävaltioiden välillä noin 12 700 euroa vuonna 2011. Positiivisimmat keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset olivat Saksassa syntyneillä työllisillä, + 8 516 euroa. Negatiivisimmat keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset olivat puolestaan Irakissa syntyneillä työllisillä, – 4 174 euroa vuonna 2011. Koska pääasiallinen toiminta perustuu vain vuoden lopun tietoihin, se ei ota huomioon esimerkiksi todellisia tehtyjä työtunteja koko vuoden aikana.

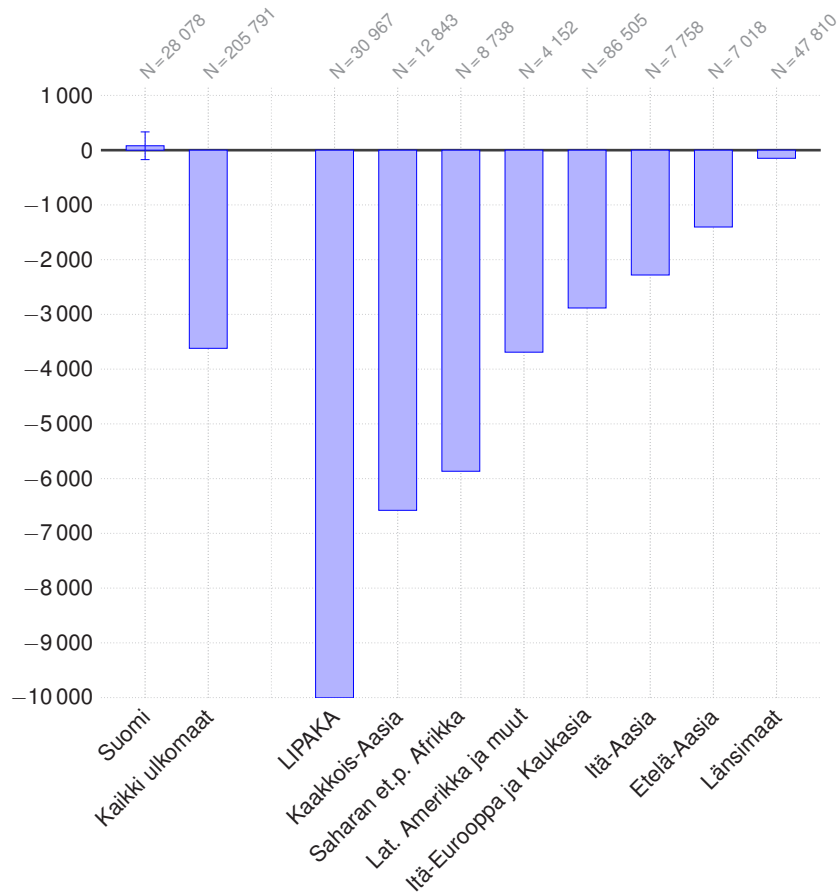
Kuvio 95. Julkisen talouden nettovaikutukset vuosina 1995–2011 syntymävaltion mukaan. Euromääräiset jakauman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 95 on esitetty julkisen talouden nettovaikutusten jakaumapisteet ja keskiarvot syntymävaltioittain työikäisille vuosina 1995–2011. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persenttiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persenttiili, ja laatikoiden leveys kuvaa väestön kokoa suhteessa saman väestön kokoon eri vuosina (ks. laatikkokuvioista selite: liite 4). Vastaanotto- ja kotoutumispalvelut sisältyvät jakaumiin vuodesta 2003 lähtien. Vuoden 2011 keskiarvot poikkeavat maittain edellä esitetyistä, koska julkisen talouden nettovaikutusten aikasarjoihin olen pääasiassa ottanut mukaan vain ne julkisen talouden tulot ja menot, jotka löytyvät kaikille aikasarjan vuosille. Vuosien 2003 ja 2004 kohdalla olen käyttänyt puutteellisia tietoja opiskelumenoista ja työvoimakoulutusten menoista.

Jakaumat pysyvät syntymävaltioittain suunnilleen samanlaisina vuosina 1995–2011. Poikkeuksia tästä ovat entisen Jugoslavian alueella syntyneet, joilla jakauma on noussut ainakin vuosina 1997–2008, ja Virossa syntyneet työikäiset, joilla jakauman sijainti nousi vuosina 1995–2002. Samat jakaumapisteet vaihtelevat eri syntymävaltioiden välillä tuhansia euroja. Suomi on ainoa syntymävaltio, jonka julkisen talouden nettovaikutusten mediaani on ollut työikäisillä kaikkina aikasarjan vuosina positiivinen eli suurempi kuin nolla. Virossa ja Ruotsissa syntyneillä mediaani on ollut ainakin yhtenä vuotena positiivinen. Saksassa syntyneillä keskiarvo on ollut joka vuosi positiivinen, mutta mediaani ei yhtenäkkään vuonna: tämä kertoo Saksassa syntyneiden jakauman vinoudesta.

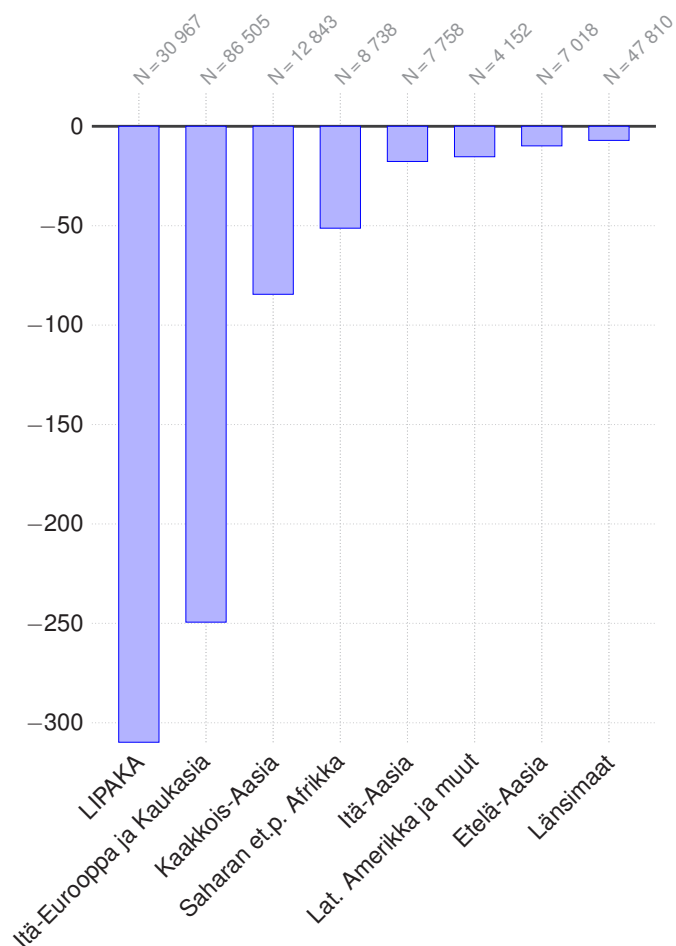
Vuonna 2011 kaikilla ulkomailla syntyneillä yhteensä, entisen Jugoslavian alueella, entisen Neuvostoliiton alueella, Kiinassa ja Turkissa syntyneillä yläkvartiili on julkisen talouden nettovaikutusten osalta positiivinen (mutta mediaani ei). Näissä työikäisissä väestöissä julkisen talouden nettovaikutukset ovat positiiviset 25–50 %:lla väestöstä. Thaimaassa ja Somaliassa syntyneillä työikäisillä julkisen talouden nettovaikutukset olivat positiiviset 10–25 %:lla väestöstä. Irakissa syntyneillä työikäisillä julkisen talouden nettovaikutukset olivat positiiviset alle 10 %:lla väestöstä vuonna 2011.

6.9.2 Julkisen talouden nettovaikutukset: syntymäalueet

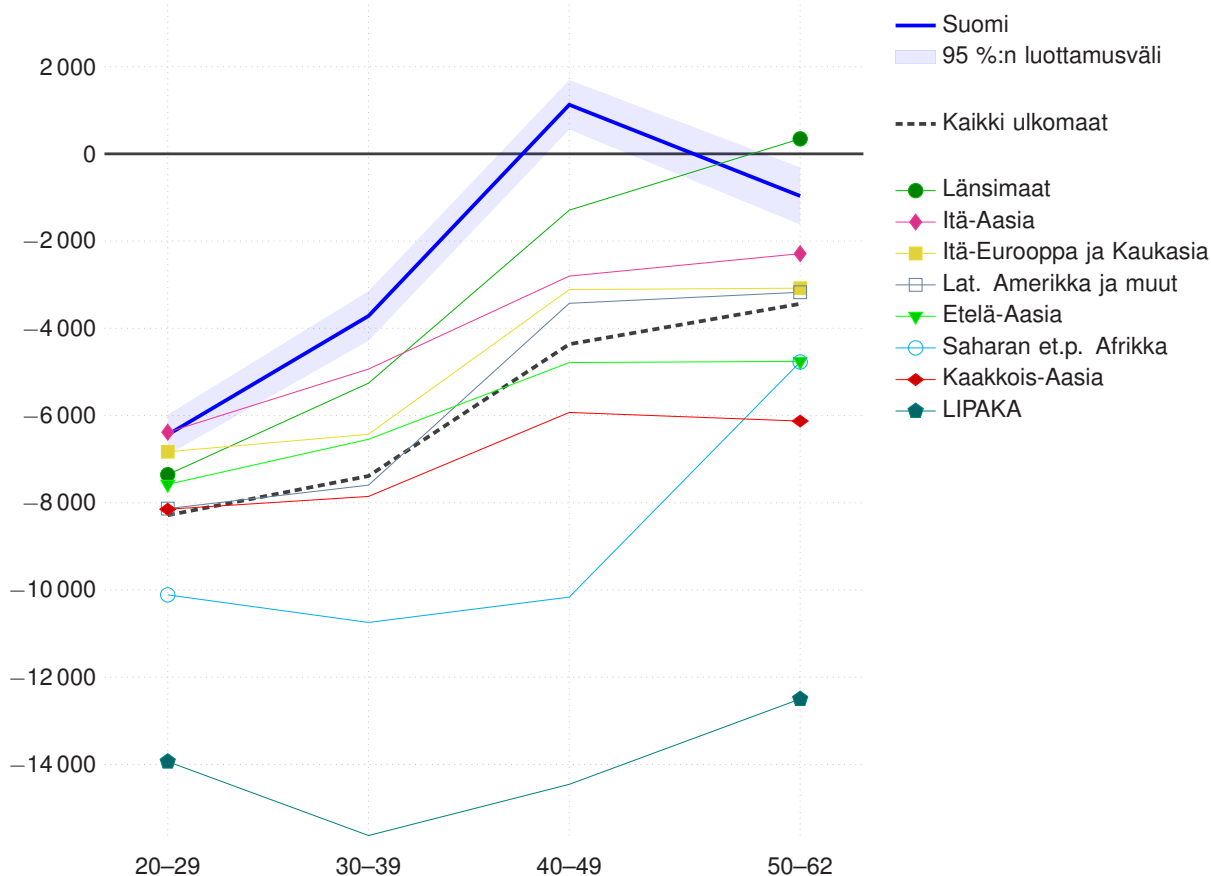
Kuvio 96. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 96 on esitetty julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvot työikäistä kohti syntymäalueittain. Keskiarvojen vaihteluväli oli ulkomailla syntyneiden osalta vuonna 2011 länsimaissa syntyneiden noin – 150 eurosta Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneiden noin – 10 000 euroon. Suomessa syntyneillä työikäisillä keskiarvo vuonna 2011 oli noin + 80 euroa per henkilö (95 %:n luottamusväli: [–173,+339]). Kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten kohdalla keskiarvo oli vuonna 2011 noin – 3 620 euroa per henkilö. Latinalaisessa Amerikassa ja muissa syntyneiden keskiarvo oli hyvin lähellä kaikkien ulkomailla syntyneiden keskiarvoa (–3 670 euroa), ja länsimaissa syntyneiden lisäksi Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa, Itä-Aasiassa sekä Etelä-Aasiassa syntyneillä keskiarvot olivat positiivisempia kuin kaikkien ulkomailla syntyneiden työikäisten keskiarvo.

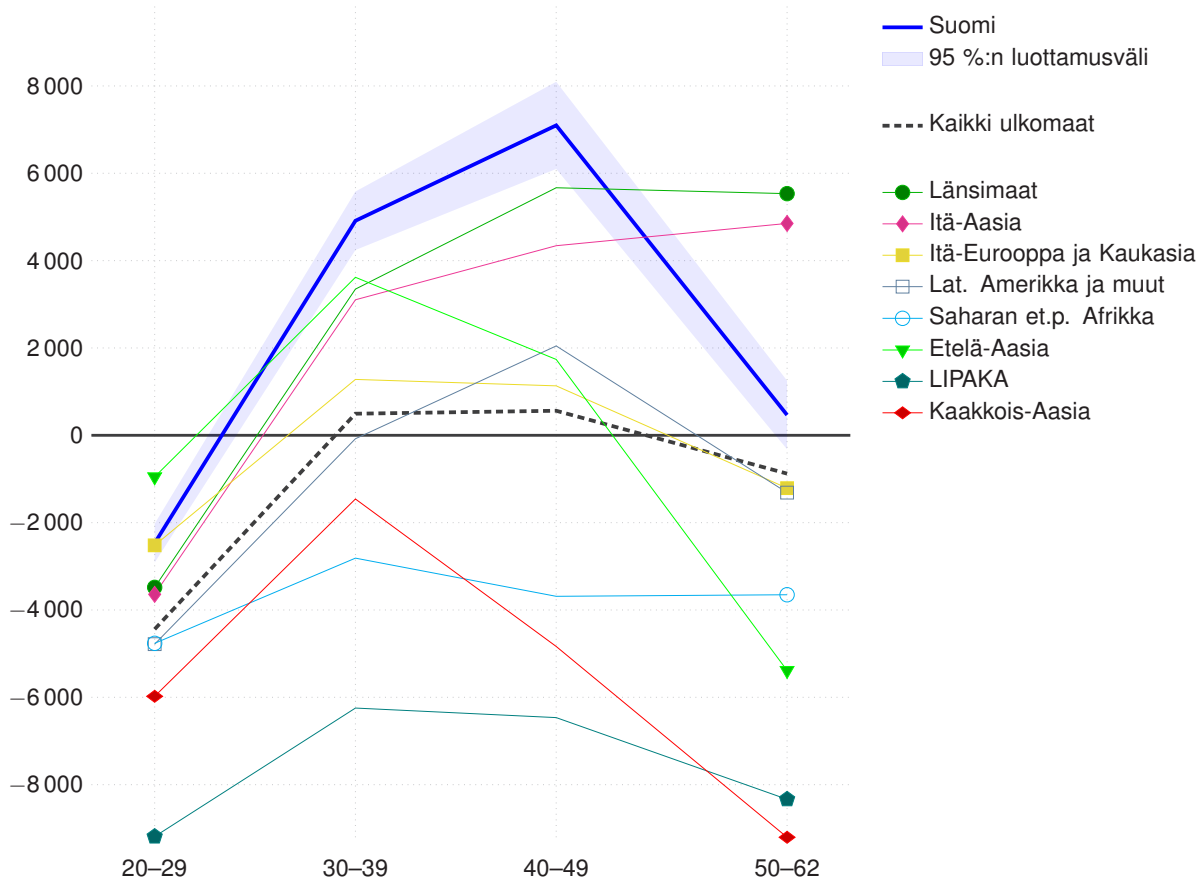
Kuvio 97. Julkisen talouden nettovaikutukset. Kaikkien 20–62-vuotiaiden henkilöiden nettovaikutusten summa yhteensä. Miljoonaa euroa syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 97 on esitetty kaikkien työikäisten henkilöiden julkisen talouden nettovaikutusten yhteenlasketut summat syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Summat ovat keskiarvojen ja henkilömäärien tuloja, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Kaikkien työikäisten yhteenlaskettujen nettovaikutusten summa oli vuonna 2011 negatiivisin Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa syntyneillä, noin – 310 miljoonaa euroa vuonna 2011. Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa syntyneillä työikäisillä summa oli noin – 250 miljoonaa euroa vuonna 2011. Länsimaissa syntyneillä työikäisillä yhteenlasketut julkisen talouden nettovaikutukset olivat positiivisimmat, noin – 7 miljoonaa euroa vuonna 2011.

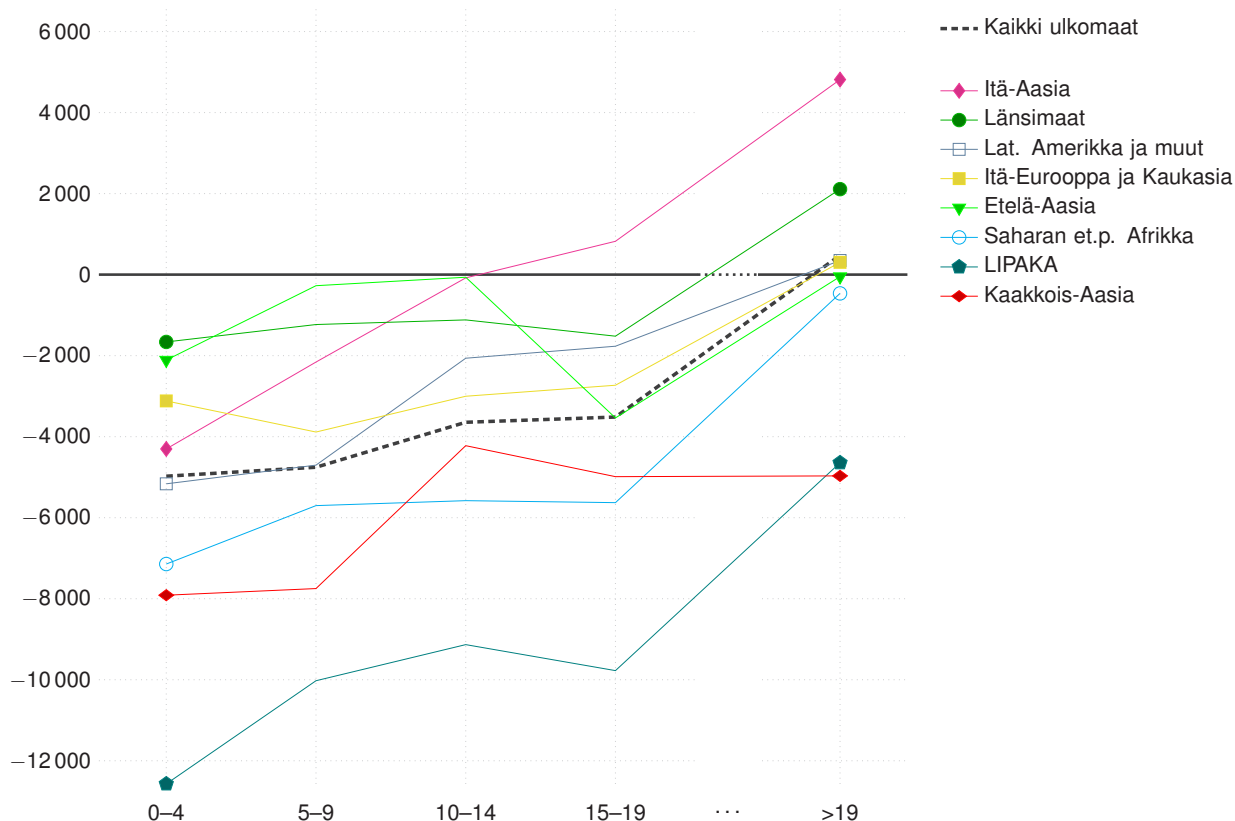
Kuvio 98. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per nainen ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 98 on esitetty julkisen talouden keskimääräiset naisten nettovaikutukset ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Positiivisimmat julkisen talouden keskimääräiset nettovaikutukset olivat ulkomailla syntyneiden osalta länsimaissa syntyneillä 50–62-vuotiailla naisilla, noin + 340 euroa. Negatiivisin julkisen talouden nettovaikutus oli Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä 30–39-vuotiailla naisilla, keskimäärin noin – 15 600 euroa vuonna 2011. Kaikkien ulkomailla syntyneiden naisten keskiarvo nousi vuonna 2011 ikäluokan myötä: korkein keskiarvo oli 50–62-vuotiailla, noin – 3 440 euroa.

Kuvio 99. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per mies ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 99 on esitetty julkisen talouden keskimääräiset miesten nettovaikutukset ikäluokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Positiivisimmat julkisen talouden keskimääräiset nettovaikutukset olivat ulkomailla syntyneiden osalta länsimaissa syntyneillä 40–49-vuotiailla miehillä, noin + 5 760 euroa. Länsimaissa syntyneillä miehillä oli myös positiivisin julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvo myös 50–62-vuotiaiden keskuudessa, noin + 5 500 euroa. Ulkomailla syntyneistä miehistä Etelä-Aasiassa syntyneillä oli positiivisin keskiarvo 30–39-vuotiaissa vuonna 2011: noin + 3 620 euroa. Suomessa syntyneillä työikäisillä miehillä keskiarvo oli positiivinen 30–39-vuotiailla ja 40–49-vuotiailla miehillä ja 50–62-vuotiailla miehillä keskiarvo oli suunnilleen nolla. Nuorimmassa ikäluokassa kaikkien syntymäalueisen keskiarvo oli negatiivinen. Kaikkien ulkomailla syntyneiden miesten kohdalla keskiarvo oli positiivinen 30–39-vuotiailla miehillä ja 40–49-vuotiailla miehillä: noin + 500 euroa vuonna 2011. Negatiivisin julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvo oli vuonna 2011 Kaakkois-Aasiassa syntyneillä 50–62-vuotiailla miehillä, – 9205 euroa. Kaikissa muissa ikäluokissa, lukuun ottamatta 50–62-vuotiaita, keskiarvo oli negatiivisin Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä.

Kuvio 100. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö maassaolovuosien luokan ja syntymäalueen mukaan vuonna 2011. Maassaolo vuosina sen jälkeen, kun on täyttänyt 15 vuotta. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

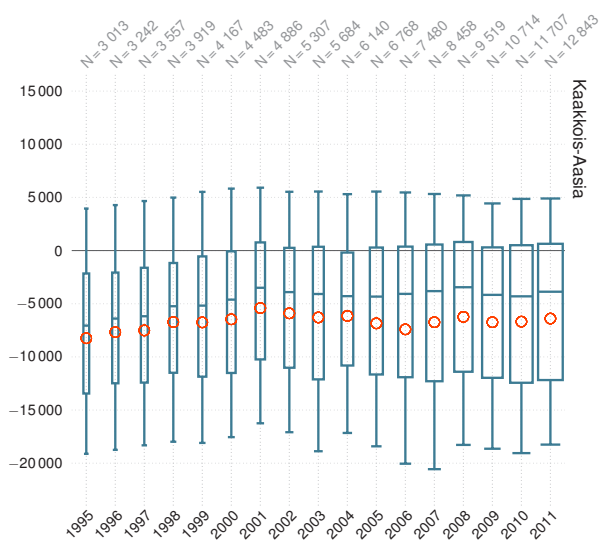
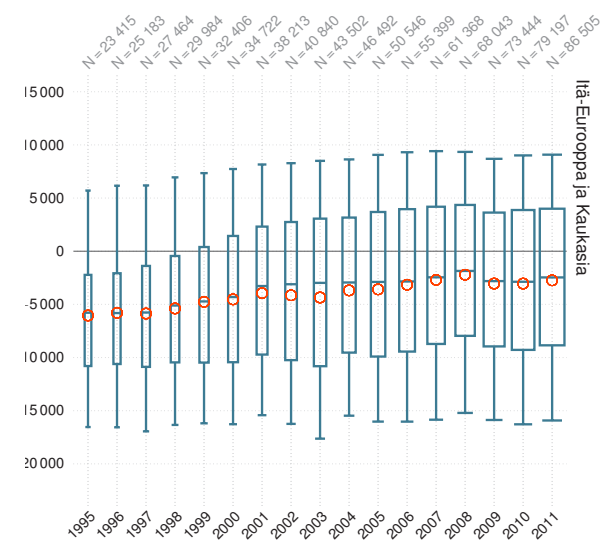
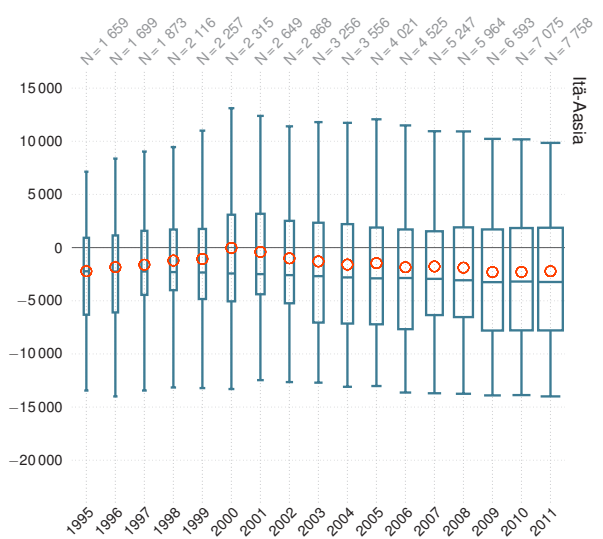
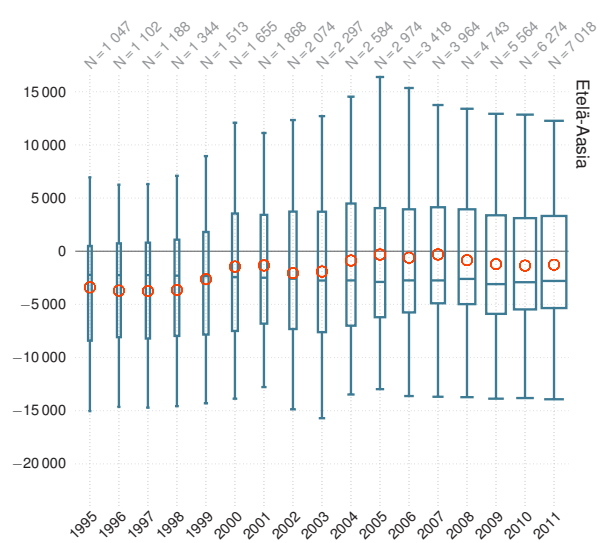
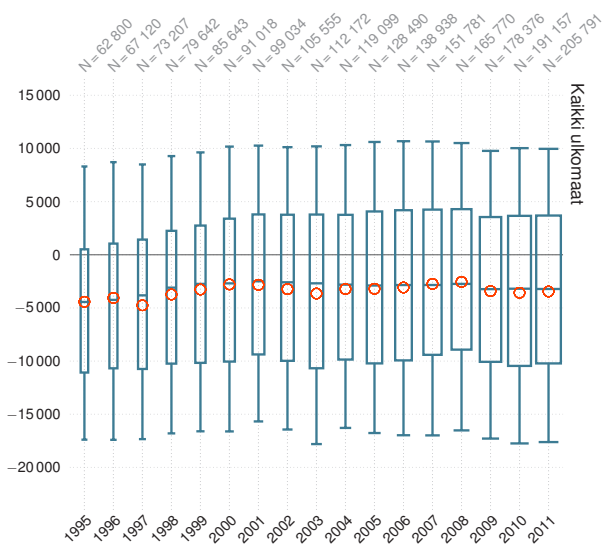
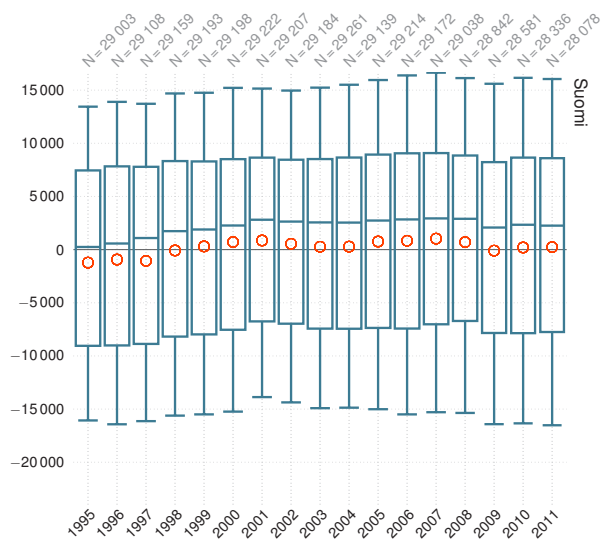
Kuviossa 100 on esitetty julkisen talouden nettovaikutukset maassaolovuosien luokan mukaan. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla keskiarvo nousi siten, että vähintään 20 vuotta maassa olleilla keskiarvo oli positiivinen vuonna 2011, noin + 480 euroa. Myös Itä-Euroopassa ja Kaukasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa ja muissa syntyneillä julkisen talouden nettovaikutuksen keskiarvo nousi positiiviselle puolelle 20 vuotta maassa olleilla. Itä-Aasiassa syntyneillä ja vähintään 20 vuotta maassa olleilla oli korkein keskiarvo synnyinalueista, noin + 4 810 euroa vuonna 2011. Itä-Aasiassa syntyneillä julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvo oli positiivinen myös 15–19 vuotta maassa olleilla. Länsimaissa syntyneillä keskiarvo oli positiivinen vähintään 20 vuotta maassa olleilla, noin + 2 110 euroa vuonna 2011.

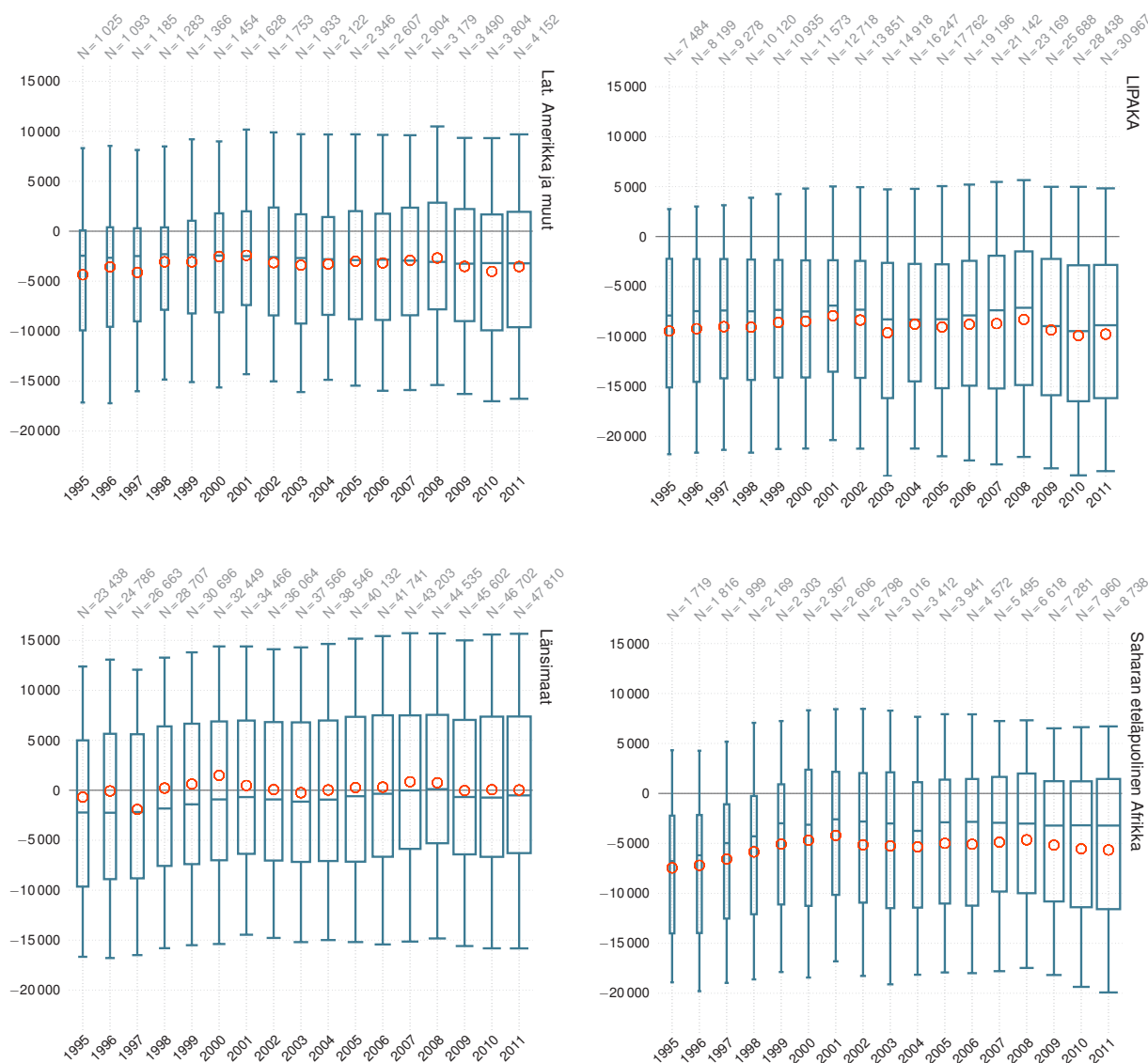
Negatiivisimmat keskiarvot olivat 0–4 vuotta maassa olleilla Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, noin – 12 570 euroa. Vastaanotto- ja kotoutumispalvelut kuuluvat tähän maassaololuokkaan, joten se vaikuttaa keskiarvojen negatiivisuuteen. Positiivisin keskiarvo Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä oli vähintään 20 vuotta maassa olleilla: noin – 4 650 euroa. Samassa maassaololuokassa Kaakkois-Aasiassa syntyneillä oli negatiivisin keskiarvon vuonna 2011, noin – 4 970 euroa.

	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu
LIPAKA	-19 914	-868	-15 517	-24 808	-13 043
Saharan et.p. Afrikka	-17 720	-474	-15 065	-33 667	-9 879
Kaakkois-Aasia	-17 618	-769	-13 088	-31 305	-9 575
Itä-Eurooppa ja Kaukasia	-17 506	2 360	-12 295	-24 196	-7 848
Länsimaat	-17 654	5 613	-13 362	-29 744	-7 304
Lat. Amerikka ja muut	-16 187	2 568	-12 434	-24 253	-6 549
Etelä-Aasia	-13 563	3 823	-12 488	-32 734	-5 509
Itä-Aasia	-13 739	4 377	-10 469	-21 164	-5 199
Kaikki ulkomaat	-17 594	2 742	-13 465	-26 692	-8 734
Suomi	-17 017	5 377	-12 568	-24 254	-11 242

Taulukko 6. Julkisen talouden nettovaikutukset vuonna 2011 syntymäalueen ja pääasiallisen toiminnan luokan mukaan. Keskimäärin euroa per 20–62-vuotias henkilö. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Taulukossa 6 on esitetty keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset pääasiallisen toiminnan mukaan vuonna 2011. Julkisen talouden nettovaikutukset olivat vuonna 2011 negatiiviset kaikkien syntymäalueiden ja pääasiallisen toiminnan luokkien kohdalla lukuun ottamatta työllisten luokkaa. Julkisen talouden nettovaikutukset vaihtelivat syntymäalueiden välillä pääasiallisten toimintojen luokkien sisällä. Keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset vaihtelivat työllisten kohdalla syntymäalueiden välillä noin 6 480 euroa vuonna 2011. Positiivisimmat keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset olivat länsimaissa syntyneillä työllisillä, + 5 613 euroa. Negatiivisimmat keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset olivat puolestaan Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä työllisillä, – 868 euroa vuonna 2011. Koska pääasiallinen toiminta perustuu vain vuoden lopun tietoihin, se ei ota huomioon esimerkiksi todellisia tehtyjä työtunteja koko vuoden aikana.

Kuvio 101. Julkisen talouden nettovaikutukset vuosina 1995–2011 syntymäalueen mukaan. Euromääräiset jakauman osuuspisteet ja keskiarvot 20–62-vuotiailla. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 101 on esitetty julkisen talouden nettovaikutusten jakaumapisteet ja keskiarvot syntymäalueittain työikäisille vuosina 1995–2011. Laatikkokuvioissa ovat jakaumapisteistä 90. persentiili, yläkvartiili, mediaani, alakvartiili sekä 10. persentiili, ja laatikoiden leveys kuvaa väestön kokoa suhteessa saman väestön kokoon eri vuosina (ks. laatikkokuvioista selite: liite 4). Vastaanotto- ja kotoutumispalvelut sisältyvät jakaumiin vuodesta 2003 lähtien. Vuoden 2011 keskiarvot poikkeavat maittain edellä esitetyistä, koska julkisen talouden nettovaikutusten aikasarjoihin olen pääasiassa ottanut mukaan vain ne julkisen talouden tulot ja menot, jotka löytyvät kaikille vuosille. Vuosien 2003 ja 2004 kohdalla olen käyttänyt puutteellisia tietoja opiskelumenoista ja työvoimakoulutusten menoista.

Jakaumat pysyvät alueittain suunnilleen samanlaisina vuosina 1995–2011. Suurimman poikkeuksen tästä vaikuttaisi tekevän, ainakin mediaanin siirtymisen perusteella, Saharan eteläpuolisessa Afrikassa syntyneet työikäiset henkilöt vuosina 1995–2011. Samat jakaumapisteet vaihtelevat eri alueiden välillä tuhansia euroja. Suomi on ainoa syntymäalue, jonka julkisen talouden nettovaikutusten mediaani on ollut työikäisillä kaikkina aikasarjan vuosina positiivinen eli suurempi kuin nolla. Länsimaissa syntyneillä työikäisillä mediaani on yltänyt nollaan vuosina 2007 ja 2008.

Vuonna 2011 kaikkien syntymäalueiden, lukuun ottamatta Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneitä, yläkvartiili oli julkisen talouden nettovaikutusten osalta positiivinen (ja mediaani negatiivinen). Näissä työikäisissä väestöissä julkisen talouden nettovaikutukset olivat positiiviset 25–50 %:lla väestöstä. Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä 90. persentiili oli positiivinen vuonna 2011, joten 10–25 %:lla työikäisestä väestöstä julkisen talouden nettovaikutukset olivat positiiviset vuonna 2011.

7 Tulokset:

toteutuneet julkisen talouden nettovaikutukset 7–70-vuotiailla ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajilla ja Suomessa syntyneillä 7-70-vuotiailla henkilöillä

Luvussa 6 esitin tulokset vain ulkomailla syntyneille työikäisille maahanmuuttajille sekä sen lisäksi Suomessa syntyneille työikäisille. Määritelmien (ks. luku 3) mukaisesti (ensimmäisen sukupolven) maahanmuuttajat ovat ulkomailla syntyneitä ja toisen sukupolven maahanmuuttajat Suomessa syntyneitä henkilöitä, joilla kaikki tunnetut vanhemmat ovat ulkomailla syntyneitä. Luvun 6 tulokset koskevat siten vain ensimmäisen sukupolven työikäisiä maahanmuuttajia. Esitän tässä luvussa julkisen talouden nettovaikutukset ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajille, jotka vuonna 2011 olivat 7–70-vuotiaita, eli mukana tässä luvussa esitetyissä tuloksissa on myös henkilöitä, jotka eivät ole työikäisiä.

Taustavaltioittain ja tausta-alueittain esitetyt julkisen talouden nettovaikutusten tulokset tässä luvussa koostuvat kolmesta elementistä: ensimmäisen sukupolven 15–70-vuotiaiden nettovaikutuksista, toisen sukupolven 15–70-vuotiaiden nettovaikutuksista sekä 7–15-vuotiaiden peruskouluopetuksen menoista.

Koska 7–70-vuotiaissa on mukana jo eläkeiässä olevia henkilöitä, olen ottanut julkisen talouden nettovaikutuksia laskiessani mukaan tulopuolelle myös työnantajien maksamat eläkevakuutusmaksut. Laskin työnantajien vuosittain maksamat eläkevakuutusmaksut henkilöiden (palkansaajina) maksamista eläkevakuutusmaksuista. Koska työnantajien maksama eläkevakuutusmaksu on vuosittain aina tietyssä kiinteässä suhteessa työntekijän osuuteen, sain tämän suhteen sekä työntekijän oman vuosittaisen maksujen summasta, joka minulla oli käytössäni henkilötasoisena rekisteritietona, laskettua työnantajan maksamien eläkevakuutusmaksujen summan. Laskin työnantajan maksut TyEL:n mukaisesti. (ETK 2015: Vakuutusmaksuprosentti-aikasarja).

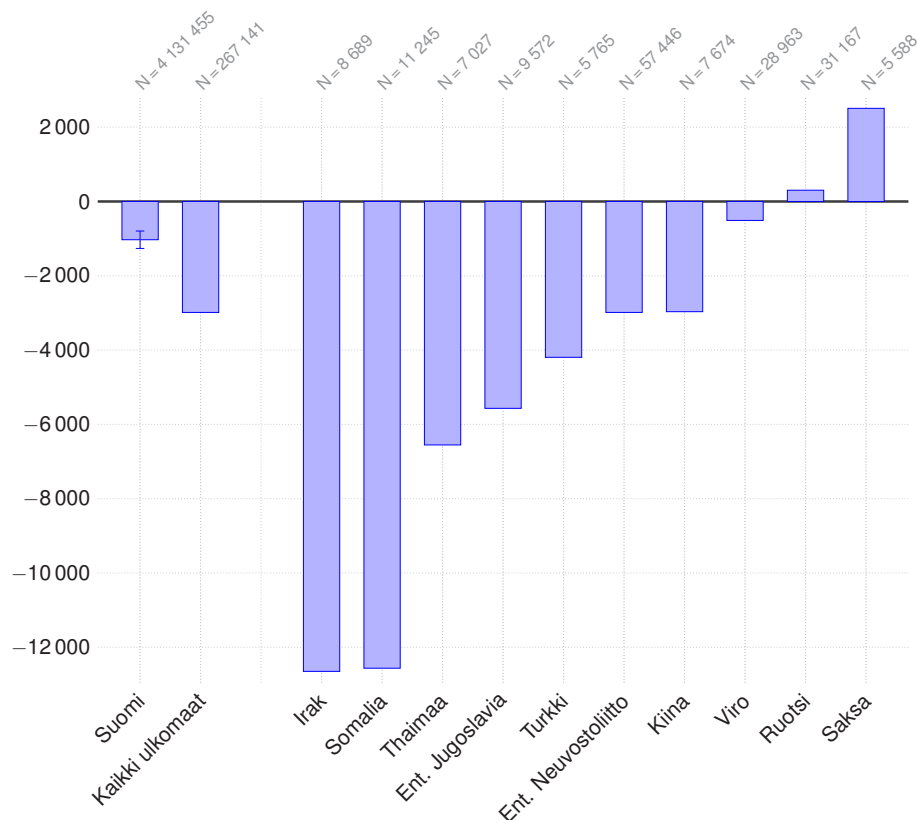
Ensimmäisen sukupolven, eli ulkomailla syntyneiden maahanmuuttajien, julkisen talouden nettovaikutukset laskin 15–70-vuotiaille aivan kuten laskin luvussa 6.9 esitetyt julkisen talouden nettovaikutusten tulokset. Nyt ainoastaan lisäsin julkisen talouden tulopuolelle työnantajien maksamat eläkevakuutusmaksut. Alle 20-vuotiaiden opiskelijoiden menot laskin ammattikoulujen ja lukioiden oppilaskohtaisten menojen painotettuina keskiarvoina (SVT: Koulutuksen talous). Painoina toimivat ammattikoulujen nuorille suunnatussa opetus suunnitelmaperusteisessa koulutuksessa vuosittain olleet henkilöt sekä lukiokoulutuksessa vuosittain olleet henkilöt (SVT: Ammatillinen koulutus; SVT: Lukiokoulutus).

Toisen sukupolven, eli Suomessa syntyneiden henkilöiden, joilla kummatkin tunnetut vanhemmat ovat ulkomailla syntyneitä, julkisen talouden nettovaikutukset laskin 15–70-vuotiaille aivan kuten laskin luvussa 6.9 esitetyt julkisen talouden nettovaikutusten tulokset lukuun ottamatta THL:n sosi-aali- ja terveyspalveluiden menotietoja, jotka puuttuivat toista maahanmuuttajasukupolvea koskien. Tämä vaikuttaa tuloksiin siten, että maahanmuuttajaryhmien julkisen talouden nettovaikutukset ovat suhteessa Suomessa syntyneisiin hieman positiivisemmat kuin ne olisivat, mikäli THL:n rekistereistä tulevat tiedot olisivat olleet käytössä myös toista maahanmuuttajasukupolvea koskien. Toista maahanmuuttajasukupolvea koskien ei myöskään ollut vastaanotto- ja kotoutumismenoja (luku 6.7). Työnantajien maksamat eläkevakuutusmaksut laskin, kuten edellä selostin ulkomailla syntyneitä ensimmäiseen maahanmuuttajasukupolveen kuuluvia henkilöitä koskien. Toisen sukupolven nettovaikutukset jaoin maittain ja alueittain vanhempien syntymävaltioiden ja -alueiden mukaan. Mikäli vanhempia oli tiedossa kaksi, annoin kummankin vanhemman syntymävaltiota ja -aluetta koskeviin julkisen talouden nettovaikutuksia koskeviin laskuihin toisen maahanmuuttajapolven henkilön painoksi 0,5. Mikäli vanhempia oli tiedossa vain yksi, paino oli 1. Ulkomailla syntyneiden ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajien paino oli laskuissa aina 1.

Peruskouluikäisiä 7–14-vuotiaita ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajia koskien mukana laskuissa olivat vain peruskoulumenot. Laskin peruskoulutuksesta aiheutuneet menot myös ensimmäisen ja toisen maahanmuuttajasukupolven 15-vuotiaille henkilöille. Peruskoulumenot koostuivat ensimmäisen ja toisen maahanmuuttajasukupolven 7–15-vuotiailla kahdesta osasta. Ensimmäisen osan muodosti perusopetuksen koko väestöä koskevasta oppilaskohtaisesta menosta, joka vuonna 2011 oli 8 200 euroa per oppilas (SVT: Koulutuksen talous). Toisen osan muodosti kaikkia ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajia koskien laskettu keskimääräinen meno maahanmuuttajataustaisille oppilaille tarkoitetusta valmistavasta opetuksesta sekä vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksesta. Laskin vuosien 2011 ja 2013 valtion talousarvioesityksistä (Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin), että näistä maahanmuuttajataustaisille oppilaille suunnatuista opetustoimista aiheutuneet menot olivat vuonna 2011 noin 1 485 euroa per oppilas. Maahanmuuttajataustaisen oppilaan peruskoulumenot olivat vuonna 2011 keskimäärin yhteensä täten 9 685 euroa. Menot jaoin sekä ensimmäisen että toisen maahanmuuttajasukupolven oppilaille, sillä opetustoimet ovat tarkoitettuja kummallekin näille ryhmille (Opetushallitus). Vaikka olisin jakanut nämä menot vain ensimmäisen maahanmuuttajasukupolven oppilaille, se ei vaikuttaisi tässä luvussa esitettyihin tuloksiin. Noudatin peruskoulumenoja osalta Tilastokeskuksen määritelmää toisen sukupolven maahanmuuttajan taustamaalle. Tilastokeskus määrittää taustamaan ensisijaisesti äidin syntymävaltion mukaan (SVT: väestörakenne).

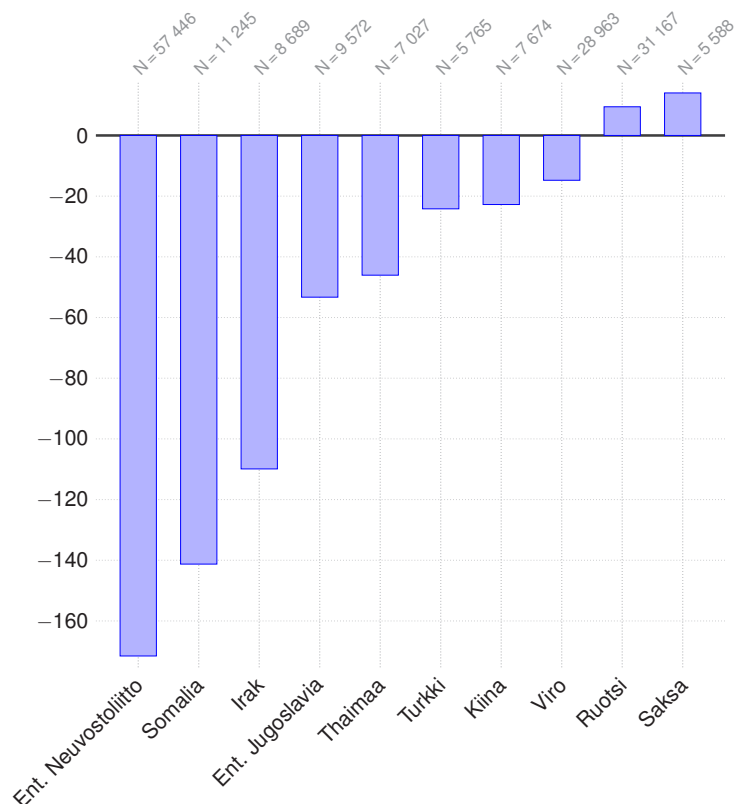
Suomessa syntyneille henkilöille laskin julkisen talouden nettovaikutuksen, kuten laskin tulokset luvussa 6.9., lukuun ottamatta työnantajien maksamia eläkevakuutusmaksuja, joiden laskemisen esitin edellä. Peruskoulun oppilaskohtaisena vuosimenona käytin 8 200 euroa vuodessa. Suomessa syntyneiden tulokset sisältävät pienen osuuden maahanmuuttajataustaisia henkilöitä, sillä toisen sukupolven maahanmuuttajat kuuluvat Suomessa syntyneiden joukkoon.

7.1 Julkisen talouden nettovaikutukset: taustavaltiot.

Kuvio 102. Julkisen talouden nettovaikutukset. Keskimäärin euroa per 7–70-vuotias henkilö taustavaltion mukaan vuonna 2011. Suomen kohdalla on esitetty 95 %:n luottamusväli keskiarvolle. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009), ETK (2015) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 102 on esitetty keskimääräiset julkisen talouden nettovaikutukset 7–70-vuotiaille ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajille sekä Suomessa syntyneille vuonna 2011. Positiivisin keskimääräinen julkisen talouden nettovaikutus 7–70-vuotiailla ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajilla oli Saksa-taustaisilla, noin + 2 500 euroa. Kaikkien ulkomaalaistaustaisten 7–70-vuotiaiden henkilöiden kohdalla keskiarvo vuonna 2011 oli noin – 2 940 euroa. Suomessa syntyneillä 7–70-vuotiailla julkisen talouden nettovaikutus oli vuonna 2011 keskimäärin noin – 1 000 euroa. Tähän lukuun suhteessa maahanmuuttajaryhmiin vaikuttaa Suomessa syntyneiden eläkkeellä olevien suhteellisesti suurempi määrä. Kaikkein negatiivisimmat keskiarvot olivat Irak-taustaisilla ja Somalia-taustaisilla 7–70-vuotiailla vuonna 2011: julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvot olivat noin – 12 400 euroa.

Kuvio 103. Julkisen talouden nettovaikutukset. Kaikkien 7–70-vuotiaiden henkilöiden nettovaikutusten summat yhteensä. Miljoonaa euroa taustavaltion mukaan vuonna 2011. Lähteet: Tilastokeskus (rekisterit), SVT (tilastot), THL (rekisterit ja tutkimukset), Maahanmuuttovirasto (ulkomaalaisrekisteri ja tilastot), valtion talousarvioesitykset (2002–2013), Optula (2007–2013), Jäntti (2009), ETK (2015) sekä omat laskelmat edellisiin pohjautuen.

Kuviossa 103 on esitetty kaikkien 7–70-vuotiaiden henkilöiden julkisen talouden nettovaikutusten yhteenlasketut summat ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajille sekä Suomessa syntyneille vuonna 2011. Summat ovat keskiarvojen ja henkilömäärien tuloja, joten niihin vaikuttavat kummatkin tekijät. Kaikkien negatiivisin summa 7–70-vuotiailla oli ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajilla entisen Neuvostoliiton alueelta, noin – 170 miljoonaa euroa. Kaikkein positiivisin summa oli Saksa-taustaisilla, noin + 14 miljoonaa euroa.

8 Yhteenveto

8.1 Yhteenveto: kymmenen suurinta syntymävaltiota

Olen esittänyt edellä tulokset toteutuneille julkisen talouden tuloille, menoille ja nettovaikutuksille pääasiassa työikäiselle 20–62-vuotiaalle väestölle 10 suurimman maahanmuuttajaryhmän osalta, kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta yhteensä sekä Suomessa syntyneiden osalta. Lisäksi luvussa 7 olen esittänyt julkisen talouden toteutuneet nettovaikutukset 7–70-vuotiaille ensimmäisen ja toisen sukupolven maahanmuuttajille yhteensä. Olen eritellyt vuoden 2011 tulokset sukupuolittain, ikäryhmittäin, maassaoloajan mukaan sekä joissain tapauksissa myös pääasiallisen toiminnan mukaan. Vuosille 1995–2011 olen esittänyt eri menolajien kohdalla keskiarvojen aikasarjat. Lisäksi suorien tulonsiirtojen ja työikäisen väestön julkisen talouden nettovaikutusten osalta olen esittänyt tulokset jakaumapisteiden aikasarjoina (laatikkokuviot).

Erot työikäisten julkisen talouden keskimääräisissä nettovaikutuksissa suurimpien syntymävaltioiden kesken muodostuvat jo nettotulonsiirtojen myötä (kuvio 27). Nettotulonsiirrot ovat maksettujen välittömien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä saatujen (euromääräisten) tulojen välinen erotus. Erot sekä keskimääräisissä maksetuissa välittömissä veroissa ja veronluonteisissa maksuissa (kuvio 15) ja saaduissa tulonsiirroissa (kuvio 3) vaihtelivat 10 suurimman maahanmuuttajien syntymävaltion välillä tuhansia euroja sekä vuonna 2011 että kaikkina aikasarjan 1995–2011 vuosina. Vuonna 2011 ero positiivisimman keskimääräisen nettotulonsiirron (Saksa) ja negatiivisimman (Somalia) välillä oli noin 13 000 euroa työikäisillä.

Syntymävaltioiden välinen järjestys suhteessa keskimääräisiin julkisen talouden vaikutuksiin pysyi samankaltaisena, kun laskin mukaan julkisen talouden tulot maksetuista välillisistä veroista (luku 6.2.4.1) sekä julkisen talouden menot palveluista (luvut 6.3–6.8). Välillisten verojen osalta käytin oletusta, jonka mukaisissa laskelmissa pienituloisimmat maksoivat enemmän välillisiä veroja kuin, jos olisin olettanut kaikille henkilöille yhtä suuren välillisten verojen prosenttiosuuden.

Julkisen talouden nettovaikutusten osalta ero positiivisimman keskimääräisen nettovaikutuksen (Saksa) ja negatiivisimman (Somalia) välillä oli noin 16 000 euroa vuonna 2011 työikäisillä (kuvio 90). Myös OECD-maihin kuulumattomien syntymävaltioiden kesken erot keskimääräisissä julkisen talouden nettovaikutuksista olivat suuret. Esimerkiksi keskimääräinen työikäisen Kiinassa syntyneen henkilön julkisen talouden nettovaikutus oli vuonna 2011 yli 11 000 euroa positiivisempi kuin Somaliassa syntyneen työikäisen keskiarvo (kuvio 90). Pidän näiden tulosten perusteella menetelmällisesti hyvin oikeutettuna tarkastella keskiarvoja syntymävaltioittain sen sijaan, että olisin tehnyt tarkastelut esimerkiksi OECD-maiden ja OECD-maihin kuulumattomien syntymävaltioiden välillä. Suurimmista syntymävaltioista ainoastaan Saksassa syntyneillä keskimääräinen nettovaikutus oli positiivisempi kuin Suomessa syntyneillä – joskin Suomessa syntyneillä mediaani oli positiivisempi kaikkina vuosina 1995–2011 kuin Saksassa syntyneillä.

Julkisen talouden nettovaikutusten vuosien 1995–2011 aikasarjojen perusteella, jotka esitiin laatikkokuvioina (kuvio 95), vaikuttaa ilmeiseltä, että vuosittainen taloudellinen tilanne ei selitä jakaumien eroja syntymävaltioiden välillä, vaikka yhden syntymävaltion aikasarjan sisällä vaihtelua onkin vuosittain. Esimerkiksi vuonna 2009 nettovaikutusten jakaumat siirtyivät negatiivisemmiksi, mutta nämä siirtymät – ja mahdolliset erot niissä – eivät vaikuttaneet syntymävaltioiden välisiin eroihin jakaumissa juuri lainkaan. Syntymävaltioittaiset jakaumat ovat pysyneet suunnilleen samoissa tasoissa koko aikasarjan 1995–2011 ajan lukuun ottamatta Virossa syntyneitä ja entisen Jugoslavian alueella syntyneitä, joilla julkisen talouden nettovaikutusten jakaumat ovat siirtyneet positiivisemmiksi. Tähän on saattanut vaikuttaa se, että entisestä Jugoslaviasta ei enää muuteta Suomeen humanitaarista syistä ehkä yhtä suurena määrin kuin 1990-luvulla.

Tutkimuksen toisessa osassa paneudun julkisen talouden elinkaarivaikutusten mallintamiseen. Maleissa otetaan yhtäaikaaisesti huomioon useat julkisen talouden nettovaikutuksiin vaikuttavat tekijät kuten ikä ja sukupuoli. Julkisen talouden nettovaikutukset maassaoloajan luokan mukaan antavat elinkaarivaikutusmalleja varten kuitenkin jo alustavaa tietoa. Kuvion 94 mukaan viiden syntymävaltion kohdalla julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvo oli keskimäärin useita tuhansia euroja negatiivinen vielä 20 maassaolovuoden jälkeen. Koska 20 vuotta maassa olleet henkilöt olivat tässä tutkimuksessa vähintään 35-vuotiaita, nuori ikäkään ei selitä näitä tuloksia. Lisäksi tutkimuksen maassaolomääritelmän mukaan henkilöt ovat todella olleet Suomessa vähintään 20 vuotta. On vaikeaa olla tekemättä johtopäätelmää, että näistä maista tulevilla henkilöillä keskimääräinen elinkaarivaikutus Suomen julkiseen talouteen on negatiivinen. Toki näidenkin maiden kohdalla voi olla olemassa kohorttivaikutuksia, mikä tarkoittaa sitä, että myöhemmin Suomeen saapuneilla julkisen talouden nettovaikutukset voivat olla positiivisempia kuin aiemmin tulleilla. Näitä vaikutuksia tarkastelen tämän tutkimuksen toisessa osassa.

Eroja syntymävaltioiden välillä julkisen talouden nettovaikutuksissa selittänevät erot työllisten osuuksissa työikäisten väestöjen kohdalla. Tilastokeskuksen määrittelemän henkilön pääasiallisen toiminnan mukaan (liitetaulukko 2) Suomessa syntyneillä työikäisillä työllisten osuus oli suurin vuonna 2011, 77 %. Melkein yhtä suuret osuudet olivat Virossa ja Ruotsissa syntyneillä. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla osuus oli 55 %, eli suunnilleen sama kuin Saksassa syntyneillä (57 %). Työikäisistä väestöistä pienimmät työllisten osuudet olivat vuonna 2011 Irakissa ja Somaliassa syntyneillä, noin 19 %:a kummassakin.

Pelkkä työllistyminen ei kuitenkaan selitä eroja julkisen talouden nettovaikutuksissa, sillä kuten taulukko 5 osoittaa, julkisen talouden keskimääräiset nettovaikutukset vaihtelivat syntymävaltioiden välillä yli 12 000 euroa siten, että osalla syntymävaltioista myös työllisten keskimääräinen nettovaikutus oli negatiivinen. En kuitenkaan tarkastellut, että johtuivatko nämä erot missä määrin eroista palkoissa ja missä määrin tehdyistä työtunneista. Käytössäni ollut aineisto ilmeisesti olisi mahdollistanut tällaisen tarkastelun, mikä ei kuitenkaan kuulunut tämän tutkimuksen tutkimuskysymysten piiriin.

Sukupuolen ja ikäluokan vaikutukset julkisen talouden nettovaikutuksiin näyttävät olleen samansuuntaisia kaikilla syntymävaltioilla (kuviot 92 ja 93). Miehillä kaikkien syntymävaltioiden kohdalla julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvot olivat tuloksissa parempia kuin samanikäisten samassa valtiossa syntyneiden 30–39-vuotiaiden ja 40–49-vuotiaiden naisten. Tähän eroon vaikuttaa ainakin se, että synnytyksiin liittyvät menot kohdistuvat tutkimuksen määritelmän mukaisesti naisiin, sekä se että perhe-etuudet kohdistuivat naisiin (tulosta ei julkaistu). Ikäluokkien kohdalla 20–29-vuotiailla oli keskimäärin negatiivisimmat julkisen talouden nettovaikutukset.

8.2 Yhteenveto: syntymäalueet

Olen esittänyt edellä tulokset toteutuneille julkisen talouden tuloille, menoille ja nettovaikutuksille työikäiselle 20–62-vuotiaalle väestölle syntymäalueittain, kaikkien ulkomailla syntyneiden osalta yhteensä sekä Suomessa syntyneiden osalta. Olen eritellyt vuoden 2011 tulokset sukupuolittain, ikäryhmittäin, maassaoloajan mukaan sekä joissain tapauksissa myös pääasiallisen toiminnan mukaan. Vuosille 1995–2011 olen esittänyt eri menolajien kohdalla keskiarvojen aikasarjat. Lisäksi suorien tulonsiirtojen ja työikäisen väestön julkisen talouden nettovaikutusten osalta olen esittänyt tulokset jakaumapisteiden aikasarjoina (laatikkokuviot).

Erot työikäisten julkisen talouden keskimääräisissä nettovaikutuksissa syntymäalueiden kesken muodostuvat jo nettotulonsiirtojen myötä (kuvio 33). Nettotulonsiirrot ovat maksettujen välittömien verojen ja veronluonteisten maksujen sekä saatujen (euromääräisten) tulojen välinen erotus. Erot sekä keskimääräisissä maksetuissa välittömissä veroissa ja veronluonteisissa maksuissa (kuvio 21) ja saaduissa tulonsiirroissa (kuvio 9) vaihtelivat syntymäalueiden välillä tuhansia euroja sekä vuonna 2011 että kaikkina aikasarjan 1995–2011 vuosina. Vuonna 2011 ero positiivisimman keskimääräisen nettotulonsiirron (länsimaat) ja negatiivisimman (Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)) välillä oli noin 7 920 euroa työikäisillä.

Syntymäalueiden välinen järjestys suhteessa keskimääräisiin julkisen talouden vaikutuksiin pysyi samankaltaisena, kun laskin mukaan julkisen talouden tulot maksetuista välillisistä veroista (luku 6.2.4.2) sekä julkisen talouden menot palveluista (luvut 6.3–6.8). Välillisten verojen osalta käytiin oletusta, jonka mukaisissa laskelmissa pienituloisimmat maksoivat enemmän välillisiä veroja kuin, jos olisin olettanut kaikille henkilöille yhtä suuren välillisten verojen prosenttiosuuden.

Julkisen talouden nettovaikutusten osalta ero positiivisimman keskimääräisen nettovaikutuksen (länsimaat) ja negatiivisimman (Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)) välillä oli noin 9 850 euroa vuonna 2011 työikäisillä (kuvio 96). Myös muiden alueiden väliset erot keskimääräisissä julkisen talouden nettovaikutuksista olivat suuret. Esimerkiksi keskimääräinen työikäisen Etelä-Aasiassa syntyneen henkilön julkisen talouden nettovaikutus oli vuonna 2011 noin 8 600 euroa positiivisempi kuin Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneen työikäisen keskiarvo (kuvio 96). Pidän näiden tulosten perusteella menetelmällisesti hyvin oikeutettuna tarkastella keskiarvoja syntymäalueittain sen sijaan, että olisin tehnyt tarkastelut esimerkiksi länsimaiden ja kaikkien muiden länsimaihin kuulumattomien syntymävaltioiden muodostamien alueiden välillä. Syntymäalueista ainoastaan länsimaissa syntyneillä työikäisillä keskimääräinen nettovaikutus oli yhtä positiivinen (95 %:n luottamusväliin mahtuva) kuin Suomessa syntyneillä.

Julkisen talouden nettovaikutusten vuosien 1995–2011 aikasarjojen perusteella, jotka esitiin laatikkokuvioina (kuvio 101) vaikuttaa ilmeiseltä, että vuosittainen taloudellinen tilanne ei selitä jakaumien eroja syntymäalueiden välillä, vaikka yhden syntymäalueen aikasarjan sisällä vaihtelua onkin vuosittain. Esimerkiksi vuonna 2009 nettovaikutusten jakaumat siirtyivät negatiivisemmiksi, mutta nämä siirtymät – ja mahdolliset erot niissä – eivät vaikuttaneet syntymäalueiden välisiin eroihin jakaumissa juuri lainkaan. Syntymäalueittaiset jakaumat ovat pysyneet suunnilleen samoissa tasoissa koko aikasarjan 1995–2011 ajan.

Tutkimuksen toisessa osassa paneudun julkisen talouden elinkaarivaikutusten mallintamiseen. Malleissa otetaan yhtäaikaaisesti huomioon useat julkisen talouden nettovaikutuksiin vaikuttavat tekijät kuten ikä ja sukupuoli. Julkisen talouden nettovaikutukset maassaoloajan luokan mukaan antavat elinkaarivaikutusmalleja varten kuitenkin jo alustavaa tietoa. Kuvion 100 mukaan kahden syntymäalueen kohdalla julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvo oli keskimäärin useita tuhansia euroja negatiivinen vielä 20 maassaolovuoden jälkeen. Koska 20 vuotta maassa olleet henkilöt olivat tässä tutkimuksessa vähintään 35-vuotiaita, nuori ikäkään ei selitä näitä tuloksia. Lisäksi tutkimuksen maassaolomääritelmän mukaan henkilöt ovat todella olleet Suomessa vähintään 20 vuotta. On vaikeaa olla tekemättä johtopäätelmää, että näistä alueista tulevilla henkilöillä keskimääräinen elinkaarivaikutus Suomen julkiseen talouteen on negatiivinen. Toki näidenkin maiden kohdalla voi olla olemassa kohorttivaikutuksia, mikä tarkoittaa sitä, että myöhemmin Suomeen saapuneilla julkisen talouden nettovaikutukset voivat olla positiivisempia kuin aiemmin tulleilla. Näitä vaikutuksia tarkastelen tämän tutkimuksen toisessa osassa.

Eroja syntymäalueiden välillä julkisen talouden nettovaikutuksissa selittänevät erot työllisten osuuksissa työikäisten väestöjen kohdalla. Tilastokeskuksen määrittelemän henkilön pääasiallisen toiminnan mukaan (liitetaulukko 5) Suomessa syntyneillä työikäisillä työllisten osuus oli suurin vuonna 2011, 77 %. Ulkomailla syntyneistä suurin osuus työllisiä oli länsimaissa syntyneillä, 67 %. Kaikkien ulkomailla syntyneiden kohdalla osuus oli 55 %. Työikäisistä väestöistä pienin työllisten osuus oli vuonna 2011 Lähi-Idässä, Pohjois-Afrikassa ja Keski-Aasiassa (LIPAKA) syntyneillä, 25 %.

Pelkkä työllistyminen ei kuitenkaan selitä eroja julkisen talouden nettovaikutuksissa, sillä kuten taulukko 6 osoittaa, julkisen talouden keskimääräiset nettovaikutukset vaihtelivat syntymäalueiden välillä 6 480 euroa siten, että osalla syntymäalueista myös työllisten keskimääräinen nettovaikutus oli negatiivinen. En kuitenkaan tarkastellut, että johtuivatko nämä erot missä määrin eroista palkoissa ja missä määrin tehdyistä työtunneista. Käytössäni ollut aineisto ilmeisesti olisi mahdollistanut tällaisen tarkastelun, mikä ei kuitenkaan kuulunut tämän tutkimuksen tutkimuskysymysten piiriin.

Sukupuolen ja ikäluokan vaikutukset julkisen talouden nettovaikutuksiin näyttävät olleen samansuuntaisia kaikilla syntymäalueilla (kuviot 98 ja 99). Miehillä kaikkien syntymäalueiden kohdalla julkisen talouden nettovaikutusten keskiarvot olivat tuloksissa parempia kuin samanikäisten samalla alueella syntyneiden 30–39-vuotiaiden ja 40–49-vuotiaiden naisten. Tähän eroon vaikuttaa ainakin se, että synnytyksiin liittyvät menot kohdistuvat tutkimuksen määritelmän mukaisesti naisiin, sekä se että perhe-etuudet kohdistuivat naisiin (tulosta ei julkaistu). Ikäluokkien kohdalla 20–29-vuotiailla oli keskimäärin negatiivisimmat julkisen talouden nettovaikutukset.

Tutkimuskirjallisuus

- Bodvarsson, Örn B. ja Van den Berg, Hendrik (2013): The Economics of Immigration. Springer, New York, Yhdysvallat.
- Borjas, George J. (1994): The Economics of Immigration. Journal of Economic Literature 32(4): 1667–1717.
- Bratsberg, Bernt; Raaum, Oddbjørn ja Røed, Knut (2010): When Minority Labor Migrants Meet the Welfare State. Journal of Labor Economics 28(3): 633–676.
- Collier, Paul (2013): Exodus: How Migration is Changing our World. Oxford University Press.
- Dustmann, Christian ja Frattini, Tommaso (2013): The Fiscal Effects of Immigration to the UK. Centre for Research and Analysis of Migration. Discussion Paper Series No 22/13.
- Ekberg, Jan (1999): Immigration and the public sector: Income effects for the native population in Sweden. Journal of Population Economics 12: 411–430.
- Ekberg, Jan (2006): Immigration to the Welfare State. Is it a Burden or a Contribution? The Case of Sweden. AMID Working Paper Series 48/2006.
- Ekberg, Jan (2011): Will Immigration to Sweden Make it Easier to Finance the Welfare System? European Journal of Population 27:103–124.
- Gerdes, Christer; Schultz-Nielsen, Marie Louise ja Wadensjö, Eskil (2011): The Significance of Immigrations for public finances in Denmark. University Press of Southern Denmark and The Rockwool Foundation Research Unit.
- Hinte, Holger ja Zimmermann, Klaus F. (2014): Does the Calculation Hold? The Fiscal Balance of Migration to Denmark and Germany. IZA Policy Paper No. 87.
- Holmøy, Erling ja Strøm, Birger (2012): Makroekonomi og offentlige finanser i ulike scenarioer for innvandring. Statistisk sentralbyrå.
- Kerr, Sari Pekkala ja Kerr, William R. (2011): Economic Impacts of Immigration: A Survey. National Bureau of Economic Research (NBER). Cambridge, Massachusetts, Yhdysvallat.
- OECD (2013): The fiscal impact of immigration in OECD countries. International Migration Outlook 2013. Chapter 3: 125–189.
- Hämäläinen, Kari; Kangasharju, Aki; Pekkala, Sari ja Sarvimäki, Matti (2005): 1990-luvun maahanmuuttajien työllisyys, tuloverot ja tulonsiirrot. Työpoliittinen tutkimus 265. Työministeriö.
- Jääntti, Markus (2009): Tulonjaon ja verojen kohtaannon kehityksestä Suomessa 1985–2006. Åbo Akademi.
- Preston, Ian (2013): The Effect of Immigration on Public Finances. Centre for Research and Analysis of Migration. Discussion Paper Series No 23/13.
- Rowthorn, Robert (2008): The fiscal impact of immigration on the advanced economies. Oxford Review of Economic Policy 24: 560–580.
- Sarvimäki, Matti (2010): Maahanmuuton taloustiede: lyhyt johdatus. Kansantaloudellinen aikakauskirja 106(3): 253–270.
- Sarvimäki, Matti (2011): Assimilation to a Welfare State: Labor Market Performance and Use of Social Benefits by Immigrants to Finland. Scandinavian Journal of Economics 113(3): 665–688.
- Sarvimäki, Matti ja Hämäläinen, Kari (2010): Assimilating Immigrants: The Impact of an Integration Program. Centre for Research and Analysis of Migration (CREAM) Discussion Paper No 19/10.
- Storesletten, Kjetil (2000): Sustaining Fiscal Policy through Immigration. Journal of Political Economy 108(2): 300–323.
- Storesletten, Kjetil (2003): Fiscal Implications of Immigrations – A Net Present Value Calculation. Scandinavian Journal of Economics 105(3): 487–506.
- VATT (2014): Maahanmuuttajien integroituminen Suomeen. VATT-analyysi 1-2014. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.
- VATT (2014b): Maahanmuuttajien integroituminen Suomeen. Liite VATT-analyysin lukuun 5. VATT-analyysi 1-2014. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.
- Wadensjö, Eskil ja Orrje, Helena (2002): Immigration and the public sector in Denmark. Aarhus University Press ja The Rockwool Foundation Research Unit.

1. Rekisterit

1.1. Tilastokeskuksen hallinnoimat rekisterit

- 1.1.1 FLEED-aineisto (Yhdistetty työntekijä-työnantaja-aineisto):
http://www.stat.fi/tup/mikroaineistot/me_kuvaus_henkilo.html
FLEED-aineisto (Työvoimakoulutukset): http://www.stat.fi/tup/mikroaineistot/me_tyovoimakoulutusjaksot.html
- 1.1.2 Tulonjaon kokonaistilasto: <http://www.stat.fi/til/tjkt/>
- 1.1.3 Kelan sairausvakuutustiedot ja muut tiedot Tilastokeskuksella (Sosiaaliturvatilastot):
<http://www.tilastokeskus.fi/til/aiheet.html#sos>
- 1.1.4 Oikeustilasto: <http://www.tilastokeskus.fi/til/aiheet.html#oik>
Julkinen oikeusapu: <http://www.tilastokeskus.fi/til/julo/index.html>
Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset: <http://www.tilastokeskus.fi/meta/til/syyttr.html>
Ulosottoasiat: <http://www.tilastokeskus.fi/meta/til/uloa.html>

1.2 Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hallinnoimat rekisterit

- 1.2.1 THL: Hoitoilmoitusjärjestelmä (HILMO):
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tiedonkeruut/hoitoilmoitusjarjestelma-hilmo>
- 1.2.1.1 THL: Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL):
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tietoa-tilastoista/rekisteriselosteet/terveydenhuollon-hoitoilmoitukset>
- 1.2.1.2 THL: Sosiaalihuollon hoitoilmoitusrekisteri:
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tietoa-tilastoista/rekisteriselosteet/sosiaalihuollon-hoitoilmoitusrekisteri>
- 1.2.1.3 THL: Kotihoidon laskenta 30.11:
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tietoa-tilastoista/rekisteriselosteet/kotihoidon-laskenta>
- 1.2.2 Perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitus (AvoHILMO):
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tiedonkeruut/perusterveydenhuollon-avohoidon-hoitoilmoitus-avohilmo>
Perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisteri (AvoHILMO):
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tietoa-tilastoista/rekisteriselosteet/perusterveydenhuolto>
- 1.2.3 THL: Lastensuojelurekisteri
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tietoa-tilastoista/rekisteriselosteet/lastensuojelu>

1.3 Maahanmuuttoviraston hallinnoima rekisteri

Ulkomaalaisrekisteri:
http://www.migri.fi/tietoa_virastosta/ulkomaalaisrekisteri

2. Muut lähteet

- Bodvarsson, Örn B. ja Van den Berg, Hendrik (2013): The Economics of Immigration. Springer, New York, Yhdysvallat.
- Borjas, George J. (1994): The Economics of Immigration. Journal of Economic Literature 32(4): 1667–1717.
- Bratsberg, Bernt; Raaum, Oddbjørn ja Røed, Knut (2010): When Minority Labor Migrants Meet the Welfare State. Journal of Labor Economics 28(3): 633–676.
- Collier, Paul (2013): Exodus: How Migration is Changing our World. Oxford University Press.
- Ekberg, Jan (2011): Will Immigration to Sweden Make it Easier to Finance the Welfare System? European Journal of Population 27:103–124.
- ETK (2015): Vakuutusmaksuprosentit-aikasarja. Viitattu 26.3.2015.
https://www.tyoelakelakipalvelu.fi/telp-publishing/vepa/document.faces?document_id=305449
- Eurostat: Outflows of workers' remittances from EU Member States. Viitattu 26.3.2015.
http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Outflows_of_workers%27_remittances_from_EU_Member_States_in_million_euro.PNG
- Gerdes, Christer; Schultz-Nielsen, Marie Louise ja Wadensjö, Eskil (2011): The Significance of Immigrations for public finances in Denmark. University Press of Southern Denmark and The Rockwool Foundation Research Unit.
- Gissler, Mika; Malin, Maili; Matveinen, Petri; Sarvimäki, Matti ja Kangasharju, Aki (2006): Maahanmuuttajat ja julkiset palvelut: Terveystuhoon palvelut ja sosiaaliuhoon laitospalvelut. Työpoliittinen tutkimus 296.
- Hinte, Holger & Zimmermann, Klaus F. (2014): Does the Calculation Hold? The Fiscal Balance of Migration to Denmark and Germany. IZA Policy Paper No. 87, July 2014.
- Hämäläinen, Kari; Kangasharju, Aki; Pekkala, Sari ja Sarvimäki, Matti (2005): 1990-luvun maahanmuuttajien työllisyys, tuloverot ja tulonsiirrot. Työpoliittinen tutkimus 265. Työministeriö.
- Holmøy, Erling ja Strøm, Birger (2012): Makroökonomi og offentlige finanser i ulike scenarioer for innvandring. Statistisk sentralbyrå.
- Jääntti, Markus (2009): Tulonjaon ja verojen kohtaannon kehityksestä Suomessa 1985–2006. Åbo Akademi. Jääntin laskemat tiedot sain pyynnöstä Marja Riihelältä (VATT).
- Kerr, Sari Pekkala ja Kerr, William R. (2011): Economic Impacts of Immigration: A Survey. National Bureau of Economic Research (NBER). Cambridge, Massachusetts, Yhdysvallat.
- Maahanmuuttovirasto (2011): Oleskeluluvat vuonna 2011. Tilastokatsaus. Maahanmuuttoyksikkö.
- Maahanmuuttovirasto (2011b): Turvapaikkayksikön tilastokatsaus 2011.
- Maahanmuuttovirasto (2014): Vastanottoasiat 1.1.–30.6.2014. Tilastokatsaus. Vastanottoyksikkö.
- Maahanmuuttovirasto: turvapaikka- ja pakolaistilastot:
http://www.migri.fi/tietoa_virastosta/tilastot/turvapaikka-ja_pakolaistilastot
- Maahanmuuttovirasto: kansalaisuuden hakeminen, asumisaika. Viitattu 26.3.2015.
http://www.migri.fi/suomen_kansalaisuus/kansalaisuuden_hakeminen/edellytykset/asumisaika
- OECD (2013): The fiscal impact of immigration in OECD countries. International Migration Outlook 2013. Chapter 3: 125–189.
- Opetushallitus: Perusopetukseen valmistava opetus – usein kysyttyä. Viitattu 26.3.2015.
http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/perusopetus/kieli-ja_kulttuuriryhmat/maahanmuuttajataustaiset_oppilaat/perusopetukseen_valmistava_opetus
- Optula (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos) (2007–2013): Rikollisuustilanne (2007–2013). Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia vuosina 2007–2013.
- Optula (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos) (2014): Maahanmuuttajat rikosten uhreina ja tekijöinä. Lehti, Martti; Salmi, Venla; Aaltonen, Mikko; Danielsson, Petri; Hinkkanen, Ville; Niemi, Hannu; Sirén, Reino ja Suonpää, Karoliina. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 265.
- Pöyhönen, Sari; Tarnanen, Mirja; Kyllönen, Teija; Vehviläinen, Eeva-Maija ja Rynkänen, Tatjana (2009): Kielikoulutus maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa. Tavoitteet, toteutus ja hallinnollinen yhteistyö. Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus.

Rikosseuraamuslaitos: tilastot: vangit. Viitattu 26.3.2015.
<http://rikosseuraamus.fi/fi/index/rikosseuraamuslaitos/tilastot/vangit.htm>

Rikosseuraamuslaitos: vapautuminen. Viitattu 26.3.2015.
<http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/vapautuminen.html>

Rowthorn, Robert (2008): The fiscal impact of immigration on the advanced economies. Oxford Review of Economic Policy 24: 560–580.

Sarvimäki, Matti (2011): Assimilation to a Welfare State: Labor Market Performance and Use of Social Benefits by Immigrants to Finland. Scandinavian Journal of Economics 113(3), 665–688.

Storesletten Kjetil (2003): Fiscal Implications of Immigration – a Net Present Value Calculation. Scandinavian Journal of Economics 105: 487–506.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestörakenne [verkkojulkaisu].
ISSN=1797-5379. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 26.3.2015].

Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/kas.html>
Suomen virallinen tilasto (SVT): Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin [verkkojulkaisu].
ISSN=1798-0593. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 26.3.2015].
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/jmete/>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuluttajahintaindeksi [verkkojulkaisu].
ISSN=1796-3524. 2013, Rahanarvonkerroin 1860 - 2013 . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 27.3.2015].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/khi/2013/khi_2013_2014-01-15_tau_001.html

Suomen virallinen tilasto (SVT): Julkisten menojen hintaindeksi [verkkojulkaisu].
ISSN=1798-4505. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 27.3.2015].
Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/jmhi/>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Tulonjakotilasto [verkkojulkaisu].
ISSN=1795-8121. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 27.3.2015].
Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/tjt/>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Koulutuksen talous [verkkojulkaisu].
ISSN=1799-0947. 2012, Liitetaulukko 4. Oppilaitosten käyttömenojen reaalikehitys opiskelijaa kohden koulutussektorin mukaan 1995–2012 1) . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 28.3.2015].
Saantitapa: http://stat.fi/til/kotal/2012/kotal_2012_2014-05-08_tau_004_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT): Ammatillinen koulutus [verkkojulkaisu].
ISSN=1799-196X. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 28.3.2015].
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/aop/index.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Yliopistokoulutus [verkkojulkaisu].
ISSN=1799-0599. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 28.3.2015].
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/yop/index.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Ammattikorkeakoulukoulutus [verkkojulkaisu].
ISSN=1799-0033. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 28.3.2015].
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/akop/index.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Julkinen oikeusapu [verkkojulkaisu].
ISSN=1798-5382. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 29.3.2015].
Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/julo/meta.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT): Hallinto-oikeuksien ratkaisut [verkkojulkaisu].
ISSN=1798-1298. 2013, Liitetaulukko 1. Hallinto-oikeuksissa ratkaistut asiat asiaryhmittäin 2009–2013 . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 29.3.2015].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/haloikr/2013/haloikr_2013_2014-09-26_tau_001_fi.html

Suomen virallinen tilasto (SVT): Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut [verkkojulkaisu].
ISSN=1798-1271. 2013, Liitetaulukko 1. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistut asiat asiaryhmittäin 2009–2013 . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 29.3.2015].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/khaloikr/2013/khaloikr_2013_2014-09-26_tau_001_fi

Suomen virallinen tilasto (SVT): Lukiokoulutus [verkkojulkaisu].
ISSN=1799-1633. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 30.3.2015].
Saantitapa: <http://tilastokeskus.fi/til/lop/index.html>

TEM (2010–2013): Työvoimakoulutuksen vuositilastot. TEM Tilastotiedote 3. Työ- ja elinkeinoministeriö.
Tervola, Jussi ja Verho, Jouko (2014): Maahanmuuttajien sosiaaliturvan käyttö vuonna 2011. Kansaneläkelaitos: työpapereita 64/2014.

Tilastokeskus: kulutustutkimus. Viitattu 26.3.2015.
<http://stat.fi/keruu/kul/index.html>
Tilastokeskus: käsitteet ja määritelmät. Viitattu 26.3.2015. http://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/tyovoima_ulkopu.html

THL: toimeentulotuki, rekisteriseloste. Viitattu 26.3.2015.
<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tietoa-tilastoista/rekisteriselosteet/toimeentulotuki>

THL (2001, 2006 ja 2011): Terveysten- ja sosiaalihuollon yksikkökustannukset Suomessa (2001, 2006 ja 2011). Raportti 3/2014.

THL (2011): Palvelutalot - palvelusisällöt ja asiakasmaksut. Viitattu 26.3.2015.
http://www.thl.fi/attachments/rai/2011/Palvelutalot_palvelusisallot_ja_asiakasmaksut_24032011.pdf

THL (2013): Terveystalouden menot ja rahoitus 2011. Matveinen, Petri ja Knappe, Nina. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL): tilastoraportti 6/2013.

THL (2013b): Lastensuojelu 2013. Kuoppala, Tuula ja Säkkinen, Salla Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL): tilastoraportti 26/2014.

Tuominen, Anna; Pelttonen, Eija ja Köngäs, Olavi (2013): Selvitys työ- ja elinkeinoministeriölle pakolaisten vastaanoton kuntakorvaus-järjestelmästä. Loppuraportti 13.6.2013. Netum konsultointi Oy.

Valtion talousarvioesitys 2013: Hallinto-oikeudet. 25.10.02.

Valtion talousarvioesitys 2009–2013: Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet. 32.30.51.

Valtion talousarvioesitykset 2012–2014: Kotouttaminen. 32.70.

Valtion talousarvioesitykset 2012–2014: Kotouttaminen ja pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto. 26.40.63.

Valtion talousarvioesitykset 2011 ja 2013: Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin. 29.10.30.

VATT (2014): Maahanmuuttajien integroituminen Suomeen. VATT-analyysi 1-2014. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.

VATT (2014b): Maahanmuuttajien integroituminen Suomeen. Liite VATT-analyysin lukuun 5. VATT-analyysi 1-2014. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.

Wadensjö, Eskil ja Orrje, Helena (2002): Immigration and the public sector in Denmark. Aarhus University Press ja The Rockwool Foundation Research Unit.

Liite 1: Henkilölukumäärät.
Kymmenen suurinta syntymävaltiota.

		Ikäluokat				Maassalovuodet					Pääasiallinen toiminta					Yht.
		20–29	30–39	40–49	50–62	0–4	5–9	10–14	15–19	>19	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu	
Naiset	Turkki	441	439	263	72	392	390	217	140	76	124	335	197	0	541	1215
	Saksa	599	651	389	223	658	425	223	196	360	188	1063	73	28	510	1862
	Irak	900	678	481	264	674	569	636	345	99	301	452	534	111	925	2323
	Somalia	1198	873	638	260	896	738	575	609	151	396	575	569	53	1376	2969
	Entinen Jugoslavia	1035	955	688	413	508	778	873	855	77	220	1407	500	141	823	3091
	Kiina	1373	1115	759	255	1677	969	490	202	164	693	1499	154	0	1146	3502
	Thaimaa	960	1983	1348	388	1757	1510	703	375	334	437	2348	414	34	1446	4679
	Viro	3293	3319	2974	2571	5230	3339	1445	1514	629	591	8589	746	145	2086	12157
	Ruotsi	2799	5375	3016	1055	386	985	1660	2922	6292	753	9101	802	426	1163	12245
	Entinen Neuvostoliitto	6000	6810	7339	8488	5816	6848	6772	4721	4480	2719	16264	4117	570	4967	28637
Kaikki ulkomaat	27606	32090	23703	17280	28069	23982	17852	14531	16245	9821	54899	10512	2022	23425	100679	
Suomi	2998	2856	3212	4729	-	-	-	-	-	774	10628	771	935	687	13795	
Miehet	Thaimaa	307	126	63	23	132	199	121	45	22	69	301	36	0	108	519
	Saksa	454	828	654	502	620	521	424	305	568	135	1696	131	56	420	2438
	Kiina	1182	857	545	272	1395	770	349	139	203	404	1569	64	0	810	2856
	Somalia	1416	873	808	317	995	827	586	478	528	460	1152	742	73	987	3414
	Turkki	953	1313	1059	299	960	1020	625	481	538	133	2413	413	59	606	3624
	Entinen Jugoslavia	1168	1099	971	595	748	918	912	1093	162	163	2563	559	169	379	3833
	Irak	1823	1005	766	436	1777	813	659	621	160	551	1224	1059	190	1006	4030
	Viro	3228	3649	2839	1763	5935	2968	1152	993	431	331	8445	658	118	1927	11479
	Ruotsi	2980	5872	3215	1139	626	1171	1829	3161	6419	651	9936	1162	564	893	13206
	Entinen Neuvostoliitto	5124	4533	3730	4074	4308	4546	4063	2577	1967	1382	11019	2170	295	2595	17461
Kaikki ulkomaat	30163	35064	24526	15359	33481	24479	16439	13641	17072	7851	65931	10737	2271	18322	105112	
Suomi	3131	3016	3358	4778	-	-	-	-	-	659	10810	1024	1194	596	14283	
Yhteensä	Saksa	1053	1479	1043	725	1278	946	647	501	928	323	2759	204	84	930	4300
	Turkki	1394	1752	1322	371	1352	1410	842	621	614	257	2748	610	77	1147	4839
	Thaimaa	1267	2109	1411	411	1889	1709	824	420	356	506	2649	450	39	1554	5198
	Irak	2723	1683	1247	700	2451	1382	1295	966	259	852	1676	1593	301	1931	6353
	Kiina	2555	1972	1304	527	3072	1739	839	341	367	1097	3068	218	19	1956	6358
	Somalia	2614	1746	1446	577	1891	1565	1161	1087	679	856	1727	1311	126	2363	6383
	Entinen Jugoslavia	2203	2054	1659	1008	1256	1696	1785	1948	239	383	3970	1059	310	1202	6924
	Viro	6521	6968	5813	4334	11165	6307	2597	2507	1060	922	17034	1404	263	4013	23636
	Ruotsi	5779	11247	6231	2194	1012	2156	3489	6083	12711	1404	19037	1964	990	2056	25451
	Entinen Neuvostoliitto	11124	11343	11069	12562	10124	11394	10835	7298	6447	4101	27283	6287	865	7562	46098
Kaikki ulkomaat	57769	67154	48229	32639	61550	48461	34291	28172	33317	17672	120830	21249	4293	41747	205791	
Suomi	6129	5872	6570	9507	-	-	-	-	-	1433	21438	1795	2129	1283	28078	

Liitetaulukko 1. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät vuonna 2011.

Kymmenen suurinta syntymävaltiota, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä.

Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

2011-L-svaltio

		Ikäluokat					Maassaolovuodet						Pääasiallinen toiminta					
		20–29	30–39	40–49	50–62	Yht.	0–4	5–9	10–14	15–19	>19	Yht.	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu	Yht.
Naiset	Turkki	36%	36%	22%	6%	100%	32%	32%	18%	12%	6%	100%	10%	28%	16%	0%	45%	100%
	Saksa	32%	35%	21%	12%	100%	35%	23%	12%	11%	19%	100%	10%	57%	4%	2%	27%	100%
	Irak	39%	29%	21%	11%	100%	29%	24%	27%	15%	4%	100%	13%	19%	23%	5%	40%	100%
	Somalia	40%	29%	21%	9%	100%	30%	25%	19%	21%	5%	100%	13%	19%	19%	2%	46%	100%
	Entinen Jugoslavia	33%	31%	22%	13%	100%	16%	25%	28%	28%	2%	100%	7%	46%	16%	5%	27%	100%
	Kiina	39%	32%	22%	7%	100%	48%	28%	14%	6%	5%	100%	20%	43%	4%	0%	33%	100%
	Thaimaa	21%	42%	29%	8%	100%	38%	32%	15%	8%	7%	100%	9%	50%	9%	1%	31%	100%
	Viro	27%	27%	24%	21%	100%	43%	27%	12%	12%	5%	100%	5%	71%	6%	1%	17%	100%
	Ruotsi	23%	44%	25%	9%	100%	3%	8%	14%	24%	51%	100%	6%	74%	7%	3%	9%	100%
	Entinen Neuvostoliitto	21%	24%	26%	30%	100%	20%	24%	24%	16%	16%	100%	9%	57%	14%	2%	17%	100%
	Kaikki ulkomaat	27%	32%	24%	17%	100%	28%	24%	18%	14%	16%	100%	10%	55%	10%	2%	23%	100%
	Suomi	22%	21%	23%	34%	100%	-	-	-	-	-	-	6%	77%	6%	7%	5%	100%
Miehet	Thaimaa	59%	24%	12%	4%	100%	25%	38%	23%	9%	4%	100%	13%	58%	7%	0%	21%	100%
	Saksa	19%	34%	27%	21%	100%	25%	21%	17%	13%	23%	100%	6%	70%	5%	2%	17%	100%
	Kiina	41%	30%	19%	10%	100%	49%	27%	12%	5%	7%	100%	14%	55%	2%	0%	28%	100%
	Somalia	41%	26%	24%	9%	100%	29%	24%	17%	14%	15%	100%	13%	34%	22%	2%	29%	100%
	Turkki	26%	36%	29%	8%	100%	26%	28%	17%	13%	15%	100%	4%	67%	11%	2%	17%	100%
	Entinen Jugoslavia	30%	29%	25%	16%	100%	20%	24%	24%	29%	4%	100%	4%	67%	15%	4%	10%	100%
	Irak	45%	25%	19%	11%	100%	44%	20%	16%	15%	4%	100%	14%	30%	26%	5%	25%	100%
	Viro	28%	32%	25%	15%	100%	52%	26%	10%	9%	4%	100%	3%	74%	6%	1%	17%	100%
	Ruotsi	23%	44%	24%	9%	100%	5%	9%	14%	24%	49%	100%	5%	75%	9%	4%	7%	100%
	Entinen Neuvostoliitto	29%	26%	21%	23%	100%	25%	26%	23%	15%	11%	100%	8%	63%	12%	2%	15%	100%
	Kaikki ulkomaat	29%	33%	23%	15%	100%	32%	23%	16%	13%	16%	100%	7%	63%	10%	2%	17%	100%
	Suomi	22%	21%	24%	33%	100%	-	-	-	-	-	-	5%	76%	7%	8%	4%	100%
Yhteensä	Saksa	24%	34%	24%	17%	100%	30%	22%	15%	12%	22%	100%	8%	64%	5%	2%	22%	100%
	Turkki	29%	36%	27%	8%	100%	28%	29%	17%	13%	13%	100%	5%	57%	13%	2%	24%	100%
	Thaimaa	24%	41%	27%	8%	100%	36%	33%	16%	8%	7%	100%	10%	51%	9%	1%	30%	100%
	Irak	43%	26%	20%	11%	100%	39%	22%	20%	15%	4%	100%	13%	26%	25%	5%	30%	100%
	Kiina	40%	31%	21%	8%	100%	48%	27%	13%	5%	6%	100%	17%	48%	3%	-0%	31%	100%
	Somalia	41%	27%	23%	9%	100%	30%	25%	18%	17%	11%	100%	13%	27%	21%	2%	37%	100%
	Entinen Jugoslavia	32%	30%	24%	15%	100%	18%	24%	26%	28%	3%	100%	6%	57%	15%	4%	17%	100%
	Viro	28%	29%	25%	18%	100%	47%	27%	11%	11%	4%	100%	4%	72%	6%	1%	17%	100%
	Ruotsi	23%	44%	24%	9%	100%	4%	8%	14%	24%	50%	100%	6%	75%	8%	4%	8%	100%
	Entinen Neuvostoliitto	24%	25%	24%	27%	100%	22%	25%	24%	16%	14%	100%	9%	59%	14%	2%	16%	100%
	Kaikki ulkomaat	28%	33%	23%	16%	100%	30%	24%	17%	14%	16%	100%	9%	59%	10%	2%	20%	100%
	Suomi	22%	21%	23%	34%	100%	-	-	-	-	-	-	5%	76%	6%	8%	5%	100%

Liitetaulukko 2. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden suhteelliset osuudet vuonna 2011.

Kymmenen suurinta syntymävaltiota, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä.

Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Naiset	Turkki	169	203	238	263	294	318	373	439	502	563	641	715	805	910	1 025	1 115	1 215
	Saksa	769	831	886	935	972	987	1 037	1 103	1 151	1 195	1 266	1 388	1 540	1 657	1 742	1 821	1 862
	Irak	293	403	496	576	672	780	889	988	1 071	1 158	1 248	1 321	1 446	1 614	1 874	2 117	2 323
	Somalia	722	844	1 007	1 171	1 245	1 250	1 339	1 436	1 518	1 578	1 676	1 777	1 969	2 162	2 424	2 734	2 969
	Entinen Jugoslavia	748	944	1 012	1 100	1 258	1 405	1 620	1 744	1 854	1 978	2 085	2 230	2 400	2 622	2 802	2 946	3 091
	Kiina	560	581	641	747	814	849	1 000	1 112	1 290	1 479	1 672	1 893	2 219	2 546	2 883	3 135	3 502
	Thaimaa	611	687	772	880	950	1 060	1 243	1 446	1 655	1 923	2 201	2 511	2 898	3 301	3 799	4 239	4 679
	Viro	2 084	2 258	2 477	2 714	2 948	3 124	3 480	3 803	4 187	4 645	5 263	6 128	7 046	8 058	9 188	10 456	12 157
	Ruotsi	6 563	7 061	7 625	8 187	8 747	9 353	9 901	10 380	10 722	11 065	11 333	11 590	11 653	11 780	11 997	12 134	12 245
	Entinen Neuvostoliitto	9 893	10 711	11 805	12 971	13 959	14 983	16 205	17 156	17 990	19 073	20 389	21 788	23 270	24 905	26 148	27 276	28 637
Miehet	Kaikki ulkomaat	29 938	32 391	35 628	39 040	42 120	45 004	49 075	52 459	55 847	59 508	64 077	69 155	75 026	81 333	87 595	93 584	100 679
	Suomi	29 003	29 108	29 159	29 193	29 198	29 222	29 207	29 184	29 261	29 139	29 214	29 172	29 038	28 842	28 581	28 336	28 078
	Thaimaa	47	53	60	69	80	91	109	122	147	167	205	248	294	343	384	446	519
	Saksa	1 267	1 339	1 429	1 531	1 616	1 672	1 746	1 828	1 888	1 941	2 038	2 131	2 252	2 331	2 367	2 405	2 438
	Kiina	655	643	692	763	793	788	814	983	1 118	1 214	1 400	1 596	1 881	2 221	2 450	2 629	2 856
	Somalia	1 071	1 141	1 234	1 310	1 384	1 426	1 497	1 588	1 683	1 774	1 885	2 021	2 270	2 443	2 739	3 179	3 414
	Turkki	1 038	1 100	1 245	1 338	1 422	1 489	1 633	1 765	1 885	2 005	2 240	2 476	2 727	3 023	3 293	3 459	3 624
	Entinen Jugoslavia	1 201	1 398	1 437	1 516	1 707	1 843	2 066	2 136	2 241	2 392	2 552	2 730	2 986	3 284	3 500	3 688	3 833
	Irak	533	692	878	957	1 050	1 153	1 252	1 378	1 441	1 618	1 718	1 814	2 074	2 391	2 843	3 493	4 030
	Viro	1 537	1 608	1 709	1 856	1 983	2 088	2 508	2 941	3 374	3 788	4 370	5 166	6 149	7 289	8 334	9 681	11 479
Yhteensä	Ruotsi	6 890	7 399	7 955	8 617	9 265	9 914	10 555	11 068	11 448	11 837	12 149	12 413	12 503	12 735	12 940	13 155	13 206
	Entinen Neuvostoliitto	5 355	5 637	6 206	6 800	7 282	7 748	8 436	9 032	9 596	10 174	11 021	12 024	13 256	14 552	15 526	16 420	17 461
	Kaikki ulkomaat	32 862	34 729	37 579	40 602	43 523	46 014	49 959	53 096	56 325	59 591	64 413	69 783	76 755	84 437	90 781	97 573	105 112
	Suomi	29 003	29 108	29 159	29 193	29 198	29 222	29 207	29 184	29 261	29 139	29 214	29 172	29 038	28 842	28 581	28 336	28 078
	Saksa	2 036	2 170	2 315	2 466	2 588	2 659	2 783	2 931	3 039	3 136	3 304	3 519	3 792	3 988	4 109	4 226	4 300
	Turkki	1 207	1 303	1 483	1 601	1 716	1 807	2 006	2 204	2 387	2 568	2 881	3 191	3 532	3 933	4 318	4 574	4 839
	Thaimaa	658	740	832	949	1 030	1 151	1 352	1 568	1 802	2 090	2 406	2 759	3 192	3 644	4 183	4 685	5 198
	Irak	826	1 095	1 374	1 533	1 722	1 933	2 141	2 366	2 512	2 776	2 966	3 135	3 520	4 005	4 717	5 610	6 353
	Kiina	1 215	1 224	1 333	1 510	1 607	1 637	1 914	2 095	2 408	2 693	3 072	3 489	4 100	4 767	5 333	5 764	6 358
	Somalia	1 793	1 985	2 241	2 481	2 629	2 676	2 836	3 024	3 201	3 352	3 561	3 798	4 239	4 605	5 163	5 913	6 383
Yhteensä	Entinen Jugoslavia	1 949	2 342	2 449	2 616	2 965	3 248	3 686	3 880	4 095	4 370	4 637	4 960	5 386	5 906	6 302	6 634	6 924
	Viro	3 621	3 866	4 186	4 570	4 931	5 212	5 988	6 744	7 561	8 433	9 633	11 294	13 195	15 347	17 522	20 137	23 636
	Ruotsi	13 453	14 460	15 580	16 804	18 012	19 267	20 456	21 448	22 170	22 902	23 482	24 003	24 156	24 515	24 937	25 289	25 451
	Entinen Neuvostoliitto	15 248	16 348	18 011	19 771	21 241	22 731	24 641	26 188	27 586	29 247	31 410	33 812	36 526	39 457	41 674	43 696	46 098
	Kaikki ulkomaat	62 800	67 120	73 207	79 642	85 643	91 018	99 034	105 555	112 172	119 099	128 490	138 938	151 781	165 770	178 376	191 157	205 791
	Suomi	29 003	29 108	29 159	29 193	29 198	29 222	29 207	29 184	29 261	29 139	29 214	29 172	29 038	28 842	28 581	28 336	28 078

Liitetaulukko 3. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät vuosina 1995–2011.

Kymmenen suurinta syntymävaltiota, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä.

Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

Syntymäalueet

		Ikäluokat				Maassalovuodet					Pääasiallinen toiminta					Yht.
		20–29	30–39	40–49	50–62	0–4	5–9	10–14	15–19	>19	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu	
Naiset	Latinalainen Amerikka ja muut	548	786	484	198	686	628	324	162	216	265	930	154	25	642	2 016
	Etelä-Aasia	880	965	285	123	1 101	565	295	163	129	314	857	164	19	899	2 253
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	1 227	1 083	523	169	1 174	985	393	241	209	443	1 484	232	28	815	3 002
	Itä-Aasia	1 542	1 525	977	360	2 104	1 174	618	268	240	793	1 840	192	16	1 563	4 404
	Kaakkois-Aasia	2 374	3 413	2 461	1 042	3 269	2 533	1 339	973	1 176	1 011	4 709	903	133	2 534	9 290
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	4 174	3 455	2 395	1 082	3 203	3 326	2 467	1 519	591	1 498	2 741	2 104	324	4 439	11 106
	Länsimaat	5 133	7 980	4 640	2 159	2 954	2 610	2 666	3 764	7 918	1 475	13 375	1 077	555	3 430	19 912
	Itä-Eurooppa ja Kaukasia	11 728	12 883	11 938	12 147	13 578	12 161	9 750	7 441	5 766	4 022	28 963	5 686	922	9 103	48 696
	Kaikki ulkomaat	27 606	32 090	23 703	17 280	28 069	23 982	17 852	14 531	16 245	9 821	54 899	10 512	2 022	23 425	100 679
Suomi	2 998	2 856	3 212	4 729	-	-	-	-	-	774	10 628	771	935	687	13 795	
Miehet	Latinalainen Amerikka ja muut	651	818	430	237	851	579	278	191	237	229	1 216	152	39	500	2 136
	Itä-Aasia	1 278	1 059	648	369	1 646	857	396	164	291	448	1 844	83	21	958	3 354
	Kaakkois-Aasia	1 267	1 011	781	494	1 027	847	531	405	743	470	2 073	425	82	503	3 553
	Etelä-Aasia	1 851	1 915	743	256	2 673	1 113	406	222	351	363	3 196	147	32	1 027	4 765
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	1 830	2 302	1 116	488	2 336	1 810	585	554	451	575	3 640	433	43	1 045	5 736
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	6 557	5 762	5 137	2 405	6 090	5 111	3 366	2 520	2 774	2 123	9 134	3 820	605	4 179	19 861
	Länsimaat	5 928	10 991	7 088	3 891	5 284	4 632	4 201	4 643	9 138	1 523	19 339	1 995	818	4 223	27 898
	Itä-Eurooppa ja Kaukasia	10 801	11 206	8 583	7 219	13 574	9 530	6 676	4 942	3 087	2 120	25 489	3 682	631	5 887	37 809
	Kaikki ulkomaat	30 163	35 064	24 526	15 359	33 481	24 479	16 439	13 641	17 072	7 851	65 931	10 737	2 271	18 322	105 112
Suomi	3 131	3 016	3 358	4 778	-	-	-	-	-	659	10 810	1 024	1 194	596	14 283	
Yhteensä	Latinalainen Amerikka ja muut	1 199	1 604	914	435	1 537	1 207	602	353	453	494	2 146	306	64	1 142	4 152
	Etelä-Aasia	2 731	2 880	1 028	379	3 774	1 678	701	385	480	677	4 053	311	51	1 926	7 018
	Itä-Aasia	2 820	2 584	1 625	729	3 750	2 031	1 014	432	531	1 241	3 684	275	37	2 521	7 758
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	3 057	3 385	1 639	657	3 510	2 795	978	795	660	1 018	5 124	665	71	1 860	8 738
	Kaakkois-Aasia	3 641	4 424	3 242	1 536	4 296	3 380	1 870	1 378	1 919	1 481	6 782	1 328	215	3 037	12 843
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	10 731	9 217	7 532	3 487	9 293	8 437	5 833	4 039	3 365	3 621	11 875	5 924	929	8 618	30 967
	Länsimaat	11 061	18 971	11 728	6 050	8 238	7 242	6 867	8 407	17 056	2 998	32 714	3 072	1 373	7 653	47 810
	Itä-Eurooppa ja Kaukasia	22 529	24 089	20 521	19 366	27 152	21 691	16 426	12 383	8 853	6 142	54 452	9 368	1 553	14 990	86 505
	Kaikki ulkomaat	57 769	67 154	48 229	32 639	61 550	48 461	34 291	28 172	33 317	17 672	120 830	21 249	4 293	41 747	205 791
Suomi	6 129	5 872	6 570	9 507	-	-	-	-	-	1 433	21 438	1 795	2 129	1 283	28 078	

Liitetaulukko 4. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät vuonna 2011. Syntymäalueet, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä. Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

		Ikäluokat					Maassaolovuodet					Pääasiallinen toiminta						
		20–29	30–39	40–49	50–62	Yht.	0–4	5–9	10–14	15–19	>19	Yht.	Opisk.	Työl.	Työt.	Eläk.	Muu	Yht.
Naiset	Latinalainen Amerikka ja muut	27%	39%	24%	10%	100%	34%	31%	16%	8%	11%	100%	13%	46%	8%	1%	32%	100%
	Etelä-Aasia	39%	43%	13%	5%	100%	49%	25%	13%	7%	6%	100%	14%	38%	7%	1%	40%	100%
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	41%	36%	17%	6%	100%	39%	33%	13%	8%	7%	100%	15%	49%	8%	1%	27%	100%
	Itä-Aasia	35%	35%	22%	8%	100%	48%	27%	14%	6%	5%	100%	18%	42%	4%	-0%	35%	100%
	Kaakkois-Aasia	26%	37%	26%	11%	100%	35%	27%	14%	10%	13%	100%	11%	51%	10%	1%	27%	100%
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	38%	31%	22%	10%	100%	29%	30%	22%	14%	5%	100%	13%	25%	19%	3%	40%	100%
	Länsimaat	26%	40%	23%	11%	100%	15%	13%	13%	19%	40%	100%	7%	67%	5%	3%	17%	100%
	Itä-Eurooppa ja Kaukasia	24%	26%	25%	25%	100%	28%	25%	20%	15%	12%	100%	8%	59%	12%	2%	19%	100%
	Kaikki ulkomaat	27%	32%	24%	17%	100%	28%	24%	18%	14%	16%	100%	10%	55%	10%	2%	23%	100%
Suomi	22%	21%	23%	34%	100%	-	-	-	-	-	-	6%	77%	6%	7%	5%	100%	
Miehet	Latinalainen Amerikka ja muut	31%	38%	20%	11%	100%	40%	27%	13%	9%	11%	100%	11%	57%	7%	2%	23%	100%
	Etelä-Aasia	38%	32%	19%	11%	100%	49%	26%	12%	5%	9%	100%	13%	55%	2%	1%	29%	100%
	Kaakkois-Aasia	36%	28%	22%	14%	100%	29%	24%	15%	11%	21%	100%	15%	58%	12%	2%	14%	100%
	Etelä-Aasia	39%	40%	16%	5%	100%	56%	23%	9%	5%	7%	100%	8%	67%	3%	1%	22%	100%
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	32%	40%	19%	9%	100%	41%	32%	10%	10%	8%	100%	10%	63%	8%	1%	18%	100%
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	33%	29%	26%	12%	100%	31%	26%	17%	13%	14%	100%	11%	46%	19%	3%	21%	100%
	Länsimaat	21%	39%	25%	14%	100%	19%	17%	15%	17%	33%	100%	5%	69%	7%	3%	15%	100%
	Itä-Eurooppa ja Kaukasia	29%	30%	23%	19%	100%	36%	25%	18%	13%	8%	100%	6%	67%	10%	2%	16%	100%
	Kaikki ulkomaat	29%	33%	23%	15%	100%	32%	23%	16%	13%	16%	100%	7%	63%	10%	2%	17%	100%
Suomi	22%	21%	24%	33%	100%	-	-	-	-	-	-	5%	76%	7%	8%	4%	100%	
Yhteensä	Latinalainen Amerikka ja muut	29%	39%	22%	10%	100%	37%	29%	14%	9%	11%	100%	12%	52%	7%	2%	28%	100%
	Etelä-Aasia	39%	41%	15%	5%	100%	54%	24%	10%	5%	7%	100%	10%	58%	4%	1%	27%	100%
	Itä-Aasia	36%	33%	21%	9%	100%	48%	26%	13%	6%	7%	100%	16%	47%	4%	-0%	32%	100%
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	35%	39%	19%	8%	100%	40%	32%	11%	9%	8%	100%	12%	59%	8%	1%	21%	100%
	Kaakkois-Aasia	28%	34%	25%	12%	100%	33%	26%	15%	11%	15%	100%	12%	53%	10%	2%	24%	100%
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	35%	30%	24%	11%	100%	30%	27%	19%	13%	11%	100%	12%	38%	19%	3%	28%	100%
	Länsimaat	23%	40%	25%	13%	100%	17%	15%	14%	18%	36%	100%	6%	68%	6%	3%	16%	100%
	Itä-Eurooppa ja Kaukasia	26%	28%	24%	22%	100%	31%	25%	19%	14%	10%	100%	7%	63%	11%	2%	17%	100%
	Kaikki ulkomaat	28%	33%	23%	16%	100%	30%	24%	17%	14%	16%	100%	9%	59%	10%	2%	20%	100%
Suomi	22%	21%	23%	34%	100%	-	-	-	-	-	-	5%	76%	6%	8%	5%	100%	

Liitetaulukko 5. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden suhteelliset osuudet vuonna 2011. Syntymäalueet, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä. Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Naiset	Latinalainen Amerikka ja muut	478	515	567	619	666	712	811	873	980	1070	1173	1307	1444	1579	1721	1857	2016
	Etelä-Aasia	302	332	377	441	495	553	638	722	810	898	1038	1171	1325	1547	1791	2006	2253
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	476	503	562	627	681	725	811	889	987	1144	1321	1524	1837	2179	2433	2713	3002
	Itä-Aasia	777	808	905	1056	1153	1211	1400	1546	1772	1975	2229	2508	2915	3283	3674	3965	4404
	Kaakkois-Aasia	1946	2128	2346	2611	2782	3005	3300	3642	3938	4326	4789	5309	6033	6781	7693	8460	9290
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	1858	2196	2624	3032	3402	3671	4172	4673	5170	5697	6293	6821	7485	8234	9182	10140	11106
	Länsimaat	10104	10685	11531	12344	13141	13832	14666	15353	15938	16321	16904	17539	18090	18532	19035	19462	19912
	Itä-Eurooppa ja Kaukasias	13997	15224	16716	18310	19800	21295	23277	24761	26252	28077	30330	32976	35897	39198	42066	44981	48696
	Kaikki ulkomaat	29938	32391	35628	39040	42120	45004	49075	52459	55847	59508	64077	69155	75026	81333	87595	93584	100679
Suomi	29003	29108	29159	29193	29198	29222	29207	29184	29261	29139	29214	29172	29038	28842	28581	28336	28078	
Miehet	Latinalainen Amerikka ja muut	547	578	618	664	700	742	817	880	953	1052	1173	1300	1460	1600	1769	1947	2136
	Itä-Aasia	882	891	968	1060	1104	1104	1249	1322	1484	1581	1792	2017	2332	2681	2919	3110	3354
	Kaakkois-Aasia	1067	1114	1211	1308	1385	1478	1586	1665	1746	1814	1979	2171	2425	2738	3021	3247	3553
	Etelä-Aasia	745	770	811	903	1018	1102	1230	1352	1487	1686	1936	2247	2639	3196	3773	4268	4765
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	1243	1313	1437	1542	1622	1642	1795	1909	2029	2268	2620	3048	3658	4439	4848	5247	5736
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	5626	6003	6654	7088	7533	7902	8546	9178	9748	10550	11469	12375	13657	14935	16506	18298	19861
	Länsimaat	13334	14101	15132	16363	17555	18617	19800	20711	21628	22225	23228	24202	25113	26003	26567	27240	27898
	Itä-Eurooppa ja Kaukasias	9418	9959	10748	11674	12606	13427	14936	16079	17250	18415	20216	22423	25471	28845	31378	34216	37809
	Kaikki ulkomaat	32862	34729	37579	40602	43523	46014	49959	53096	56325	59591	64413	69783	76755	84437	90781	97573	105112
Suomi	29003	29108	29159	29193	29198	29222	29207	29184	29261	29139	29214	29172	29038	28842	28581	28336	28078	
Yhteensä	Latinalainen Amerikka ja muut	1025	1093	1185	1283	1366	1454	1628	1753	1933	2122	2346	2607	2904	3179	3490	3804	4152
	Etelä-Aasia	1047	1102	1188	1344	1513	1655	1868	2074	2297	2584	2974	3418	3964	4743	5564	6274	7018
	Itä-Aasia	1659	1699	1873	2116	2257	2315	2649	2868	3256	3556	4021	4525	5247	5964	6593	7075	7758
	Saharan eteläpuolinen Afrikka	1719	1816	1999	2169	2303	2367	2606	2798	3016	3412	3941	4572	5495	6618	7281	7960	8738
	Kaakkois-Aasia	3013	3242	3557	3919	4167	4483	4886	5307	5684	6140	6768	7480	8458	9519	10714	11707	12843
	Lähi-Itä, Pohjois-Afrikka ja Keski-Aasia (LIPAKA)	7484	8199	9278	10120	10935	11573	12718	13851	14918	16247	17762	19196	21142	23169	25688	28438	30967
	Länsimaat	23438	24786	26663	28707	30696	32449	34466	36064	37586	38546	40132	41741	43203	44535	45602	46702	47810
	Itä-Eurooppa ja Kaukasias	23415	25183	27464	29984	32406	34722	38213	40840	43502	46492	50546	55399	61368	68043	73444	79197	86505
	Kaikki ulkomaat	62800	67120	73207	79642	85643	91018	98034	105555	112172	119099	128490	138938	151781	165770	178376	191157	205791
Suomi	29003	29108	29159	29193	29198	29222	29207	29184	29261	29139	29214	29172	29038	28842	28581	28336	28078	

Liitetaulukko 6. Työikäisten 20–62-vuotiaiden henkilöiden lukumäärät vuosina 1995–2011. Syntymäalueet, kaikki ulkomailla syntyneet ja otos Suomessa syntyneistä. Lähde: Tilastokeskus (FLEED-aineisto).

Liite 2: Rekisteriperustaiset suorat tulonsiirrot tutkimuksessa

MAKSETUT VEROT JA VERONLUONTEISET MAKSUT:

Valtion tuloveron osuus ansiotulon verosta
Valtion tuloveron osuus pääomatulon verosta
Tulovero kunnalle
Palkansaajan ja yrittäjän sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu
Palkansaajan ja yrittäjän sairausvakuutuksen päivärahamaksu
Eläkkeestä peritty sairausvakuutusmaksu
Palkansaajan ja yrittäjän maksamat pakolliset työttömyys- ja eläkevakuutusmaksut

SAADUT TULONSIIRROT:

Eläkkeet:

Kelan vanhuuseläkkeet ja tuet
Kelan työkyvyttömyyseläkkeet
Kelan työttömyyseläkkeet
Oman kansaneläkkeen lapsikorotus
Takuueläke vanhuuseläkkeenä
Takuueläke työkyvyttömyyseläkkeenä
Rintamalisä
Ylimääräinen rintamalisä
Eläkkeensaajan asumistuki Kelasta, palautukset vähennetty
Leskeneläke, perusmäärä
Leskeneläke, täydennysmäärä
Lapseneläke

Yksityisen sektorin työ- ja yrittäjäeläkkeet: vanhuuseläkkeet:

TyEL
TEL
LEL
YEL
MYEL
MEL

Yksityisen sektorin työ- ja yrittäjäeläkkeet: työkyvyttömyyseläkkeet:

TyEL
TEL
LEL
YEL
MYEL
MEL

Yksityisen sektorin työ- ja yrittäjäeläkkeet: työttömyyseläkkeet:

TyEL
TEL
LEL
YEL
MYEL
MEL

Yksityisen sektorin työ- ja yrittäjäeläkkeet: perhe-eläkkeet:

TyEL
TEL

Rekisteriperustaiset suorat tulonsiirrot tutkimuksessa

LEL
YEL
MYEL
MEL
Maatalouden erityiseläkkeet

Julkisen sektorin työeläkkeet: vanhuuseläkkeet:

VaEL
 KuEL
 KiEL
 Kela, SP ja Ahvenanmaan maakuntahallituksen eläkkeet

Julkisen sektorin työeläkkeet: työkyvyttömyyseläkkeet:

VaEL
 KuEL
 KiEL
 Kela yms.

Julkisen sektorin työeläkkeet: työttömyyseläkkeet

VaEL
 KuEL
 KiEL
 Kela yms.

Julkisen sektorin työeläkkeet: perhe-eläkkeet:

VaEL
 KuEL
 KiEL
 Kela yms.
 Erittelemättömät ansioeläkkeet
 Erittelemättömät vanhuuseläkkeet
 Erittelemättömät työkyvyttömyyseläkkeet
 Erittelemättömät työttömyyseläkkeet
 Erittelemättömät perhe-eläkkeet
 Ulkomaanedustuston virkamiehen puolison erityiskorvaus (AT)
 Kuntoutusraha, osakuntoutusraha, kuntoutusavustus ja kuntoutuskorotus työeläke-etuutena
 Tapaturma- ja liikennevakuutukseen perustuva eläke
 Potilasvakuutukseen pohjautuva eläke

Tapaturmapäiväraha (ml. sairaskassojen maksamat)

Sairaus- ja äitiyspäivärahat verotuksesta, jotka eivät sisälly KELAn tietoihin (mm. täydennyspäivärahat)

Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha
 Ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha aktiiviajalta
 Muut työttömyyskorvaukset, vuorottelukorvaukset, työllistämistuet ym.
 Ammattitutkintostipendi (kertakorvaus ammattitutkinnosta)

PERHE-ETUUDET:

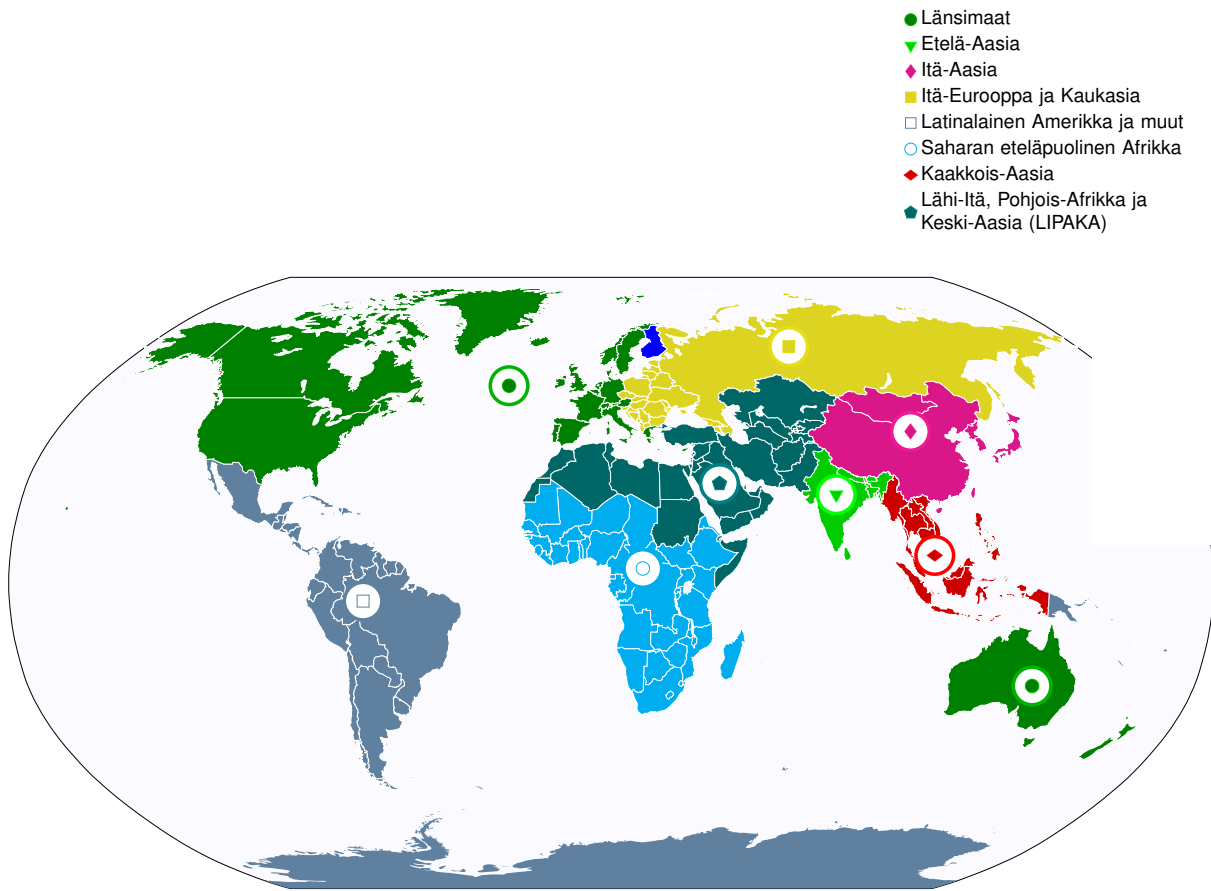
Vanhempainpäivärahat suoraan vakuutetulle
 Lapsilisät
 Erittelemätön kotihoidon tuki
 Hoitoraha
 Hoitolisä
 Kunnallinen lisä (kotihoidon tuki)
 Osittainen hoitoraha
 Kelan maksama elatustuki
 Yksityisen hoidon tuki, hoitoraha
 Yksityisen hoidon tuki, hoitolisä
 Yksityisen hoidon tuki, kunnallinen lisä

Tieto vain vuodelle 2011
 Tieto vain vuodelle 2011
 Tieto vain vuodelle 2011
 Tieto vain vuodelle 2011

MUUT SAADUT TULONSIIRROT:

Sotilasavustus	
Toimeentulotuki ja toimintaraha kuntouttavaan työtoimintaan osall. toimeentulotuen saajalle	
Asumistuki	
Erityishoitoraha (sairaalan lapsen hoito- ja kuntoutusavustus)	
Veronalaiset opintorahat (keskiaste)	
Veronalaiset opintorahat (korkeakoulut)	
Opintorahan asumislisä (ml. korotettu osa)	
Verotettava apuraha	
Työttömyysturvan peruspäiväraha	
Kotoutumistuki	
Yrittäjäksi ryhtyvän työttömän työllistämistuki	
Työmarkkinatuki	
Koulutustuki, aikuiskoulutustuki, virkamieslain toistuvaiskorvaus	
Vammaistuki (KEVA-VYMK)	
Lapsen vammaistuki (Kela)	
Ruokavaliokorvaus keliakiaa sairastaville vammaistukena	
Maahanmuuttajan erityistuki	
Kelan opintolainojen korkoavustus	
Veronalainen lakkoavustus	
Kuntoutusraha KELAn kuntoutujille	
Kuntoutusraha muille kuntoutujille	
Kuntoutustoiminnan tuki	
Kuntoutuksen toimenpidekustannukset	Tieto vain vuodelle 2011
Kuntoutuksen matkakustannukset	Tieto vain vuodelle 2011
Sairausvakuutuksen lääkekorvaukset	Tieto vain vuodelle 2011
Lääkekorvaukset apteekille/sosiaalitoimistolle	Tieto vain vuodelle 2011
Vakuutetulle maksetut korvaukset lääkärinpalkkiosta	Tieto vain vuodelle 2011
Korvaukset lääkärinpalkkiosta apteekill/sosiaalitoimistolle	Tieto vain vuodelle 2011
Vakuutetulle maksetut korvaukset hammaslääkärin palkkiosta	Tieto vain vuodelle 2011
Korvaukset hammaslääkärin palkkiosta apteekill/sosiaalitoimistolle	Tieto vain vuodelle 2011
Vakuutetun tutkimus- ja hoitokorvaus	Tieto vain vuodelle 2011
Vakuutetun matkakorvaukset	Tieto vain vuodelle 2011
Työkyvyttömyyseläke sotilasvammalain mukaan	
Avuttomuuslisä sotilasvammalain mukaan	
Täydennyskorko sotilasvammalain mukaan	
Huoltoeläke sotilasvammalain mukaan	
Jatkohuoltoeläke sotilasvammalain mukaan	
Lisäeläkkeet sotilasvammalain mukaan	

Liite 3: Syntymäalueet

Liite 4: Laatikkokuvioselite.

